

60 ปีประชาธิปไตย

สิทธิเสรีประชาชนไทย

24 มิถุนายน 2475

24 มิถุนายน 2535

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองการปกครองไทย

2475-2535

อังดรพร กบฏพิสมัย สุนทรী อาสะวีย์
รวบรวม

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
บรรณาธิการ

เอกสารประกอบการสัมมนาเนื่องในโอกาส 60 ปีประชาธิปไตย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2535

เอกสารประกอบการสัมมนา

60 ปีประชาธิปไตย

สิทธิเสรีประชาชนไทย

เรื่อง

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองการปกครองไทย
2475-2535

อัคราพร กุญแจสืบ สุนทรี อาสวีย์
รวบรวม

จัดโดย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
และ
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์

24-28 มิถุนายน 2535

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก-ข
ลำดับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทย พ.ศ. 2475-2535.....	1
รัฐประหารโดย รสช.- รสช. รัฐประหารซ้ำ.....	48
ลำดับเหตุการณ์ รสช. รัฐประหารซ้ำ-พฤษภามหาโหด.....	92
ลำดับเหตุการณ์ทางการเมือง จาก 14 ตุลาคม 2516-6 ตุลาคม 2519...	152
เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516-6 ตุลาคม 2519.....	152/1

บทนำ

วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2535 ถือได้ว่าเป็นวาระครบรอบ 60 ปีแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย แม้จะมีทัศนะแย้งว่า "ประชาธิปไตย" มิได้ปรากฏในสังคมการเมืองไทยอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา 60 ปีที่ผ่านมา เพราะประชาธิปไตยไทยถูกคั่นเวลาด้วยปฏิบัติการของกลุ่มคนผู้ครองอาวุธ เพื่อล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ซึ่งหลายครั้งที่กระทำได้สำเร็จ ดังปรากฏในบันทึกทางประวัติศาสตร์การเมืองไทยในชื่อของ คณะปฏิวัติหรือรัฐประหารชุดต่าง ๆ และอีกหลายครั้งที่ประสบความล้มเหลว ซึ่งรับรู้กันในชื่อของกบฏ แต่ไม่ว่าจะเรียกขานกันในกลุ่มใด การใช้กำลังเพื่อช่วงชิงอำนาจทางการเมือง ย่อมเป็น "วงจรอุบาทว์ของการเมืองไทย" ดังคำนิยามของนักวิชาการไทยที่ต่างเห็นพ้องกันว่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อพัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยไทย และในขอบปีที่ 60 ของการปกครองที่ใช้ชื่อว่า "ประชาธิปไตย" นี้ คนไทยทุกกลุ่มเหล่าก็ได้แสดงเจตนารมณ์อย่างแจ่มชัดว่า "การปฏิวัติรัฐประหารจะต้องไม่เกิดขึ้นในประเทศไทยอีกแม้แต่ครั้งเดียว" การต่อต้านการใช้กำลังของผู้แสวงหาอำนาจครั้งนี้เป็นไปตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคทุนนิยมเสรี และเป็นจิตสำนึกร่วมของคนไทยที่ควรได้รับการชานรับทั่วทั้งประเทศ!

ตลอดระยะเวลาหกทศวรรษที่ผ่านมาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่ของพัฒนาการของตัวระบบเอง และส่วนอื่น ๆ ของสังคมที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งปัญหาอันเนื่องมาแต่ครรลองของระบอบประชาธิปไตยไทยซึ่งส่งผลสะท้อนสู่ส่วนที่เป็นบริบทของสังคมด้วย อย่างไรก็ตามระบอบประชาธิปไตยก็ยังคงควรค่าแก่การจรรโลงไว้ และหากจะคำนึงถึงหลักการสำคัญของระบบประชาธิปไตยที่ให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมากกว่าการปกครองในระบอบอื่น ๆ การร่วมกันแสวงหาทัศนะและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม โดยการทบทวนและประเมินร่วมกันถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย และผลอันเนื่องมาแต่การปกครองในระบอบนี้จึงเป็นเรื่องที่สมควรจะดำริให้มีขึ้น

การจัดทำเอกสารทางวิชาการเรื่อง "ลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2475-2535" นี้ ถือเป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการณ์ทางการเมืองไทย นับแต่เริ่มเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย โดยแบ่งเป็น 3 ตอนด้วยกันคือ ลำดับเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทางการเมืองการปกครองไทยจาก พ.ศ. 2475-2535 ลำดับเหตุการณ์โดยละเอียดเฉพาะเรื่องการรัฐประหารเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 - เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ และการคลี่คลายปัญหา ซึ่งรวมอยู่ในชื่อเรื่อง "รัฐประหารโดย รสช. - รสช. รัฐประหารซ้ำ" ส่วนตอนสุดท้ายเป็นการประมวลเหตุการณ์ย้อนอดีต 14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519 เพื่อให้เห็นความสืบเนื่องความเปลี่ยนแปลง และความซ้ำซากที่เกิดขึ้นทางการเมืองไทยจากจิตสำนึกและการกระทำของคนกลุ่มต่าง ๆ

การประมวลเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วง 60 ปี ของระบอบประชาธิปไตยโดยไม่มีการแสดงทัศนะต่อเหตุการณ์ก็เพื่อจะให้ผู้อ่านได้พิจารณาอย่างอิสระ และหากจะถือว่าอดีตคือบทเรียนของปัจจุบัน สิ่งหนึ่งที่น่าจะทบทวนและพึงสังวรร่วมกันก็คืออดีตอันแสนเจ็บปวดของพี่น้องคนไทยร่วมชาติเดียวกัน ควรจะหาทางป้องกันหรือหลีกเลี่ยงมิให้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า หลังจากที่ผู้คนร่วมสมัยต้องบอบช้ำโดยถ้วนหน้ากับเหตุการณ์ 14 ตุลา 6 ตุลา 2516 และ 17-21 พฤษภา 2535 ความคิดของกลุ่มคนผืนโลก ทวนกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมควรจะสิ้นสุดลงนับแต่นี้เป็นต้นไป

อัจฉราพร กุมภพิสมัย

ลำดับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทย พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๗๕

พ.ศ. ๒๔๗๕

- ๒๕ มิถุนายน ๒๔๗๕ : "คณะราษฎร" ทำการปฏิวัติเปลี่ยนระบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สู่ระบอบประชาธิปไตย
- ๒๕ มิถุนายน ๒๔๗๕ : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับคำเชิญจากคณะราษฎร เป็นประมุขของประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญ
- ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 1 "พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕"
- ๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ : แต่งตั้ง "ผู้แทนราษฎรชั่วคราว" ๗๐ นาย
เปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีได้รับเลือกเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร
สภาผู้แทนราษฎรเลือกมหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นประธานกรรมการราษฎร (นายกรัฐมนตรี)
- ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวร "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕"
- มกราคม ๒๔๗๕ : พระยามโนปกรณนิติธาดา ประกาศยุบ "คณะราษฎร"
ผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ตั้ง "สมาคมคณะราษฎร" ขึ้นแทน
- 9 มีนาคม ๒๔๗๕ : รัฐบาลสั่งให้ทหารและข้าราชการพลเรือนลาออกจาก "สมาคมคณะราษฎร"
- 12 มีนาคม ๒๔๗๕ : คณะรัฐมนตรีได้ประชุม "เค้าโครงเศรษฐกิจ" ซึ่งหลวงประดิษฐมนูธรรมเสนอมา ผลของการพิจารณามีทั้งผู้คัดค้าน วิพากษ์วิจารณ์ และสนับสนุน (กลุ่มผู้ก่อการสายพลเรือน"
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชวินิจฉัยว่าเป็นแบบ "บอลเชวิค"

พ.ศ. ๒๔๗๖

- ๑ เมษายน ๒๔๗๖ : พระยามโนปกรณนิติธาดา ออกแถลงการณ์เปิดสภาผู้แทนราษฎร

- ๒ เมษายน ๒๔๗๐ : ประกาศใช้ "พระราชบัญญัติคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๗๐"
รัฐบาลแจกจ่ายสมุดปกเหลือง เรื่อง โครงการเศรษฐกิจ
- ๑๘ มิถุนายน ๒๔๗๐ : คณะสี่ทหารเสือ ประกอบด้วย พระยาพลพลพยุหเสนา
พระยาทรงสุรเดช พระยาฤทธิอัคเนย์ และพระประ
ศาสนพิทยายุทธ ลาออกจากตำแหน่งทั้งทางทหารและ
พลเรือน
- ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๐ : เกิดรัฐประหาร นำโดย พ.อ. พระยาพลพลพยุหเสนา
บังคับให้รัฐบาลพระยามโนปกรณ์นิติธาดาลาออก เปิด
สภานารัฐธรรมนูญกลับมาใช้ทุกมาตรา
- ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๐ : แต่งตั้งรัฐบาลชุดพระยาพลพลพยุหเสนา
- ๑๒ สิงหาคม ๒๔๗๐ : หลวงประดิษฐมนูธรรมเดินทางกลับประเทศไทย
- ๑๑-๒๕ ตุลาคม ๒๔๗๐ : เกิดกบฏบวรเดช นำโดย พระองค์เจ้าบวรเดช และ
พระยาตรีสิทธิสงคราม ได้นำกำลังทหารจากต่างจังหวัด
เข้ามาประชิดพระนคร ยื่นคำขาดให้ดำเนินการทุกอย่าง
ที่จะให้ ประเทศสยามมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขชั่วคราว
บวกล้วนให้อำนาจพระมหากษัตริย์ทรงเลือกสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ อย่างแท้จริง
ฝ่ายรัฐบาลหากกราบราบรามโดยแต่งตั้งให้พันโทหลวง
พิบูลสงครามเป็นผู้บัญชาการกรมผสมปราบกบฏ ทั้ง ๒
ฝ่ายปะทะกันบริเวณทุ่งบางเขนและดอนเมือง ในที่สุด
ฝ่ายรัฐบาลได้รับชัยชนะ พระองค์เจ้าบวรเดชหนีไป
อินโดจีน ส่วนพระยาตรีสิทธิสงครามถูกยิงตายในระหว่าง
การต่อสู้
- ๑-๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๗๐ : กรมการอำเภอทั่วประเทศดำเนินการเลือกตั้งผู้แทน
ตำบลที่จะทำหน้าที่ เลือกผู้แทนราษฎรอีกทีหนึ่ง
- ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๗๐ : เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก โดยผู้
แทนตำบลเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑
จำนวน ๓๘ คน การเลือกตั้งครั้งนี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๑, ๗๗๓, ๕๓๒ คน จากจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๕, ๒๗๘, ๒๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๕

- ๙ ธันวาคม ๒๔๗๖ : มีพระราชกฤษฎีกาแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ ชั้น จำนวน ๗๘ คน
- ๑๕ ธันวาคม ๒๔๗๖ : คณะรัฐมนตรีชุดเก่าสิ้นสุดลงตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ สภาผู้แทนราษฎรซึ่งประกอบด้วยสมาชิกประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ เปิดประชุม และเลือกพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป
- ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พระยาพหลพลพยุหเสนา (๒)
- ๑๐ มีนาคม ๒๔๗๖ : สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการวิสามัญว่า หลวงประดิษฐมนูธรรม พันช้อกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์

พ. ศ. ๒๔๗๗

- ๑๓ กันยายน ๒๔๗๗ : รัฐบาลลาออก เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่รับรองการทำสนธิสัญญาจากัดชายกับต่างประเทศของรัฐบาล
- ๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งก่อนหน้านั้นพระยาพหลพลพยุหเสนาปฏิเสธมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะให้ตนเป็นนายกรัฐมนตรี แต่เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีโทรเลขจากประเทศอังกฤษ ขอให้พระยาพหลพลพยุหเสนารับตำแหน่งท่านจึงยอมรับที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีอีกเป็นครั้งที่ ๓ และได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๑๗ ตำแหน่ง โดยหลวงพิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีกลาโหม และหลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นรัฐมนตรีมหาดไทย
- ๒ มีนาคม ๒๔๗๗ : พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชหัตถเลขา ประกาศสละราชสมบัติ
- ๖-๗ มีนาคม ๒๔๗๗ : สภาผู้แทนราษฎรประชุมลับ ลงมติให้อัญเชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล ขึ้นครองราชย์สมบัติสืบแทนโดยแต่งตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้น

๒๒ กันยายน ๒๔๗๗ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พระยาพหลพลพยุหเสนา (๓)

พ.ศ. ๒๔๗๘

๑ สิงหาคม ๒๔๗๘ : เกิดกบฏนายสิบ นำโดย สิบเอกสวัสดิ์ มหะหมัด ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นนายทหารชั้นประทวนวาง แผนจับตัว พระยาพหลพลพยุหเสนา ยึดอำนาจเปลี่ยนแปลง การปกครอง แต่ฝ่ายรัฐบาลหาการกวาดล้างจับกุม คณะผู้ก่อการได้ ๑๕ คน

พ.ศ. ๒๔๘๐

๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๐ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พระยาพหลพลพยุหเสนา (๔)

๑๒ สิงหาคม ๒๔๘๐ : ปรับปรุงคณะรัฐมนตรีหลายตำแหน่ง โดยหลวงประดิษฐมนูธรรม เปลี่ยนจากรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย เป็น รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ

๑๓ สิงหาคม ๒๔๘๐ : พระเจ้าวรวงศ์ กรมหมื่นอนุวัตน์จาตุรนต์ ประธานคณะ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ปลงพระชนม์ตัวเอง สาเหตุ จากเจ้านายบางพระองค์ได้กล่าวเลียดสิการปฏิบัติงาน ของพระองค์ในฐานะผู้จัดการทรัพย์สินของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒๐ สิงหาคม ๒๔๘๐ : สถาปน์แทนราษฎรลงมติแต่งตั้งพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา เป็นประธานคณะผู้สำเร็จราชการ แทนพระองค์ และเลือกพลเอกเจ้าพระยาพิชเชนทร์โชอิน เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในตำแหน่งที่ว่าง

๒๗ กรกฎาคม ๒๔๘๐ : สถาปน์แทนราษฎร เปิดอภิราชไหว้ไป เพื่อชกพอครรัฐบาล กรณีการซื้อขายที่ดินของพระคลังข้างที่ซึ่งมีข่าวบุคคลใน คณะรัฐบาลได้กว้านซื้อที่ดินดังกล่าวในราคาถูกลง โดยไม่ ยอมให้มีการเปิดประมูลทั่วไป

พระยาพหลพลพยุหเสนา ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเปิดทางให้ทุกฝ่ายดำเนินการสอบสวนการซื้อขายที่ดินดังกล่าวโดยชอบธรรม

- ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๘๐ : คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ลาออก โดยให้เหตุผลว่าถูกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายโจมตี เรื่องการซื้อชายที่คืนของพระคลังข้างที่
- ๕ สิงหาคม ๒๔๘๐ : สภาผู้แทนราษฎรมีมติเลือกคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่ง เสด็จลาออก เป็นคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกครั้งหนึ่ง
- ๑๐ สิงหาคม ๒๔๘๐ : ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ มีพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรี โดยการขอร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกว่า ๘๐ นาย หลังจากทีสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติยืนยันถึง ๒ ครั้ง ที่จะเลือกท่านเป็นนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๗ นี้ มีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๐ ตำแหน่ง โดยหลวงพิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีกลาโหม หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ
- ๗ พฤศจิกายน ๒๔๘๐ : เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่สอง (ชุดเต็มสิ้นสฤตลงตามวาระ)
- ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พระยาพหลพลพยุหเสนา (๕)

พ.ศ. ๒๔๘๑

- ๕ กรกฎาคม ๒๔๘๑ : ประเทศสยามได้รับเอกราชทางศาลอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากได้แก้สนธิสัญญากับนานาประเทศ เพื่อความเป็นเอกราช เรียบร้อยทุกประการ
- ๑๐ กันยายน ๒๔๘๑ : รัฐบาลแผ่นดินสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการแถลงรายละเอียดงบประมาณ
- ๑๑ กันยายน ๒๔๘๑ : พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรและยื่นใบลาออก แต่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้ดำรงตำแหน่งต่อไป และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน ๙๐ วัน
- ๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๑ : เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๓
- ๑๕ ธันวาคม ๒๔๘๑ : พระยาพหลพลพยุหเสนา บัญชีเลขที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป โดยให้เหตุผลว่า สุขภาพไม่ดี
- ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ : แต่งตั้งหลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

๒๑ มกราคม ๒๔๘๑ : กบฏพระยาทรงสุรเดช รัฐบาลได้ทำการจับกุมบุคคล
จำนวน ๕๑ นาย ในข้อหากบฏและวางแผนประทุษร้าย
คนสำคัญ ในจำนวนนี้มีทั้งพระบรมศานวงศ์ ข้าราชการ
ทหาร พลเรือน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระยาทรง-
สุรเดชถูกเนรเทศไปเขมร ต่อมาเดินทางไปเวียดนาม
และได้ถึงแก่กรรมที่เวียดนามในปี พ.ศ. ๒๔๘๓

พ.ศ. ๒๔๘๒

๒๕ มิถุนายน ๒๔๘๒ : หลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เริ่มประกาศ รัฐนิยม
๒๘ กันยายน ๒๔๘๒ : เปลี่ยนชื่อประเทศจาก "สยาม" เป็น "ไทย"

พ.ศ. ๒๔๘๓

๑๒ มิถุนายน ๒๔๘๓ : รัฐบาลไทยลงนามในกติกาสัญญาไม่รุกรานกับรัฐบาล
ฝรั่งเศสและอังกฤษที่กรุงเทพ และได้ลงนามกับรัฐบาล
ญี่ปุ่น ณ กรุงโตเกียวในวันเดียวกัน
๑๓ กันยายน ๒๔๘๓ : รัฐบาลไทยยื่นบันทึกต่อรัฐบาลฝรั่งเศสที่เมืองวีซี แสดง
ความพร้อมที่จะให้สัตยาบันแก่กติกาสัญญาไม่รุกรานกัน
โดยประเทศไทยขอหาความตกลงกับฝรั่งเศส เพื่อ
ปรับปรุงเส้นเขตแดนด้านอินโดจีน
๕ ตุลาคม ๒๔๘๓ : รัฐบาลฝรั่งเศสตอบปฏิเสธข้อเสนอปรับปรุงเส้นเขต
ดินแดน
๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๘๓ : หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีกลาโหม ได้รับแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและแม่ทัพบก มี
อำนาจแต่งตั้งข้าราชการได้ตามที่เห็นสมควร

พ.ศ. ๒๔๘๔

๗ มกราคม ๒๔๘๔ : รัฐบาลไทยประกาศสงครามกับอินโดจีน ฝรั่งเศส และ
ได้ส่งกำลังทหารเข้ายึดพื้นที่อินโดจีน ได้เมืองหลวง
พระบาง จำปาศักดิ์ และอีกหลายแห่ง
๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๔ : รัฐบาลไทยสามารถตกลงกับรัฐบาลฝรั่งเศสในกรณี
พิพาทอินโดจีนได้ในที่สุดโดยรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

ฝรั่งเศสยอมยกเมืองพระตะบอง ศรีโสภณ และมณฑลบุรี
ให้ไทย ส่วนไทยจ่ายเงิน จำนวน ๕ ล้านเบ็สแก่
ฝรั่งเศสเพื่อเป็นค่าเสียหายจากกรณีพิพาท

- ๙ พฤษภาคม ๒๔๘๔ : รัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศสลงนามในอนุสัญญา
โตเกียว
- ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ : ญี่ปุ่นส่งกำลังทหารบุกเข้าประเทศไทย รัฐบาลไทย
ตอบโต้ด้วยกำลังทหาร แต่ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้มิมติ
ยินยอมให้ญี่ปุ่นยกทัพผ่านประเทศได้
- ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๔ : หลวงประดิษฐมนูธรรม ได้รับเลือกเป็นผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ แทนเจ้าพระยาযাত্রราชที่ถึงแก่อสัญกรรม
ในการนี้หลวงประดิษฐมนูธรรม ได้ลาออกจากตำแหน่ง
รัฐมนตรีกระทรวงการคลังและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ประเภทที่ ๒

พ.ศ. ๒๔๘๕

- ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ : ไทยประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกา
- ๖ มีนาคม ๒๔๘๕ : คณะรัฐมนตรีลาออกเพื่อ เปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีให้
เหมาะสมกับสถานการณ์โดย จอมพล ป. พิบูลสงคราม
ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- ๕ ธันวาคม ๒๔๘๕ : ออกพระราชบัญญัติขยายอายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ออกไปอีก ๒ ปี นับแต่วันสิ้นสุดสมาชิกภาพ โดยอ้างว่า
สถานการณ์ไม่เหมาะสมกับการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๔๘๖

- ๒๖ มิถุนายน ๒๔๘๖ : สภาผู้แทนราษฎรมีมติเลือก นายทวี บุณยเกตุ เป็น
ประธานสภาผู้แทนราษฎร และนายดวง อภัยวงศ์
เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร แต่ จอมพล ป. พิบูล
สงคราม ไม่ยอมลงนามสนองพระบรมราชโองการ

แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติเลือก นาย บ. วิเชียร ณ สงขลา เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรแทน

พ. ศ. ๒๔๘๗

- ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๗ : รัฐบาลประกาศพระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ พ.ศ. ๒๔๘๗ เพื่อย้ายเมืองหลวงไปที่จังหวัดเพชรบูรณ์
- ๕ มิถุนายน ๒๔๘๗ : รัฐบาลประกาศพระราชกำหนดสร้างพุทธมณฑล เพื่อเป็นแหล่งประดิษฐานพระบรมพุทโธศาสนา
- ๒๐ กรกฎาคม ๒๔๘๗ : สภาผู้แทนราษฎร ลงมติไม่อนุมัติพระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ ๒๔๘๗
- ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๘๗ : สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่อนุมัติพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธมณฑล
- ๒๕ กรกฎาคม ๒๔๘๗ : จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดทั้ง ๒ ฉบับ
- ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๗ : พลโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ลาออกจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ สืบเนื่องจากเกิดความขัดแย้งระหว่างคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์กับรัฐบาล กรณีจอมพล ป. พิบูลสงคราม ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยได้รับการอนุมัติจากผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งเมื่อประกาศเป็นที่ทราบกันแล้ว จอมพล ป. กลับเปลี่ยนความตั้งใจ
- ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ : แต่งตั้งนายบริดี พนมยงค์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
นายบริดี พนมยงค์ เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นสมควรให้นายดวง อภัยวงศ์ รองประธานสภาผู้แทนฯ เป็นนายกรัฐมนตรีสืบแทน จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ลาออก

- ๒ สิงหาคม ๒๔๘๗ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด นายควง อภัยวงศ์
- ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๗ : มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดินและให้ พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นผู้บัญชาการทหารบกและแม่ทัพบกแทนจอมพล ป. พิบูลสงคราม
- ๑๔ กันยายน ๒๔๘๗ : รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติขยายกำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ออกไปอีก ๒ ปี เนื่องจากอยู่ในสภาวะสงครามไม่อาจดำเนินการเลือกตั้งได้

พ. ศ. ๒๔๘๘

- กรกฎาคม ๒๔๘๘ : เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ๔ จังหวัดที่ได้คืนมาจากฝรั่งเศส และแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ อีก ๔ คน เท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑
- ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๘ : นายบริติ พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกาศสันติภาพว่า การประกาศสงครามต่ออเมริกา และอังกฤษในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้นเป็นโมฆะและยินดีส่งมอบดินแดนต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นมอบให้ไทย คืนแก่อังกฤษ
- ๒๐ สิงหาคม ๒๔๘๘ : คณะรัฐมนตรีลาออก เพื่อให้ผู้ที่เหมาะสมกับการเจรจา กับต่างประเทศมาดำรงตำแหน่งต่อไป
- ๑ กันยายน ๒๔๘๘ : ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๒ เพื่อทำหน้าที่บริหารงานชั่วคราว ในระหว่างที่รอหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช โดยมีนาย หวี บุษยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลแถลงนโยบาย ที่จะร่วมมือกับสหประชาชาติและยึดหลักข้อตกลง ขานพรานซีลโก
- ๑๗ กันยายน ๑๔๘๘ : นายหวี บุษยเกตุ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ลาออก สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

- ๘ ตุลาคม ๒๔๘๘ : ประกาศใช้พระราชบัญญัติ "อาชญากรรมสงคราม"
- ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๘ : ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวิถีรัฐธรรมนูญภายใน ๙๐ วัน
- ๘ ธันวาคม ๒๔๘๘ : ตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์สิ้นสุดลง โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกย่อง นายบริดี พนมยงค์ เป็น "รัฐบุรุษอาวุโส"

พ. ศ. ๒๔๘๙

- ๑ มกราคม ๒๔๘๙ : รัฐบาลประกาศแถลงการณ์ยกเลิกสถานการณืสงครามระหว่างไทยกับอังกฤษและลงนามใน "ข้อตกลงสมบูณ์แบบ" ร่วมกัน ที่ประเทศสิงคโปร์
- ๖ มกราคม ๒๔๘๙ : เลือกตั้งทั่วไป พรรคประชาธิปัตย์ โดยการนำของนายควง อภัยวงศ์ และ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ได้รับเลือกมากที่สุด
- ๓๐ มกราคม ๒๔๘๙ : แต่งตั้งรัฐบาลชุดนายควง อภัยวงศ์
- ๑๘ มีนาคม ๒๔๘๙ : รัฐบาลลาออก เนื่องจากแก้มติ "ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองค่าใช้จ่ายของประชาชน" ซึ่งเสนอโดย นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์
- ๒๕ มีนาคม ๒๔๘๙ : แต่งตั้งรัฐบาลชุดนายบริดี พนมยงค์
- เมษายน ๒๔๘๙ : ศาลฎีกาได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า กฎหมายอาชญากรรมสงครามเป็นโมฆะ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ออกหลังจากที่การกระทำได้เกิดขึ้นแล้ว ย่อมไม่มีผลย้อนหลังและใช้บังคับไม่ได้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงพ้นข้อหาอาชญากรรมสงครามในที่สุด
- ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๘๙ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙
- ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๘๙ : สภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๘๐ คน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙

- ๗ มิถุนายน ๒๕๘๙ : นายบริดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ลาออกจากตำแหน่ง เพื่อให้เป็นไปตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ๘ มิถุนายน ๒๕๘๙ : มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายบริดี พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ยังไม่ได้ตั้ง คณะรัฐมนตรี
- ๙ มิถุนายน ๒๕๘๙ : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคต พระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช ขึ้นครองราชสมบัติสืบแทน
- ๑๑ มิถุนายน ๒๕๘๙ : คณะผู้สำเร็จราชการแทนในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช แต่งตั้งนายบริดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี
- ๑๖ มิถุนายน ๒๕๘๙ : ตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชุดใหม่ มีกรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นประธานฯ
- ๒๑ สิงหาคม ๒๕๘๙ : รัฐบาลชุดนายบริดี พนมยงค์ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก กรณีสวรรคตของรัชกาลที่ ๘ นายบริดี พนมยงค์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- ๒๔ สิงหาคม ๒๕๘๙ : แต่งตั้งรัฐบาลชุดพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์
- ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๘๙ : รัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศส ประกาศข้อตกลงระงับกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ยกเลิกอนุสัญญาโตเกียว ยังผลให้ไทยไม่มีกรรมสิทธิ์ในดินแดน ๕ จังหวัด ซึ่งเคยมีการโอนให้ตามอนุสัญญาดังกล่าว

พ. ศ. ๒๕๙๐

- ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๙๐ : สภาลงมติไว้วางใจรัฐบาลหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ด้วยคะแนนเสียง ๘๖ ต่อ ๕๕ (งดออกเสียง ๑๖ คน) หลังจากมีการเปิดสภาอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐบาลนานถึง ๘ วัน ๕ คืน (ผู้คัดเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ เสนอโดย นายดวง อภัยวงศ์)

- ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๙๐ : คณะรัฐมนตรีชุดเดิมลาออก เพื่อปรับปรุงคณะรัฐมนตรี
- ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๐ : แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่ภายใต้การนำของพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี
- ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ : เกิดรัฐประหาร นำโดยจอมพลผืน ชูณหะวัณ คณะทหาร ได้ขอร้องให้นายควง อภัยวงศ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่วนหลวงประดิษฐมนูธรรมต้องเดินทางออกนอกประเทศ
- ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ หรือที่เรียกกันว่า "รัฐธรรมนูญฉบับโต้ค่อม" รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้มีการแต่งตั้งอภิรัฐมนตรี ๕ นาย ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์ และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ส่วนรัฐสภานั้นประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา
- ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ : ตั้งรัฐบาลชุดนายควง อภัยวงศ์

พ. ศ. ๒๔๙๑

- ๒๙ มกราคม ๒๔๙๑ : เลือกตั้งทั่วไป
พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกมากที่สุดถึง ๕๑ คน
- ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ : ตั้งรัฐบาลชุดนายควง อภัยวงศ์
- ๖ เมษายน ๒๔๙๑ : รัฐบาลชุดนายควง อภัยวงศ์ ลาออก โดยอ้างว่า คณะรัฐประหารให้ออกภายใน ๒๔ ชั่วโมง
- ๘ เมษายน ๒๔๙๑ : คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ทำการปรึกษากัน เพื่อหาผู้เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และตกลงเลือกจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยประธานอภิรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี
- ๑ ตุลาคม ๒๔๙๑ : เกิดกบฏเสนาธิการ ฝ่ายรัฐบาลโดยการนำของ พันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และพันเอกเผ่า ศรียานนท์ นำกำลังเข้าปราบปรามไว้ได้ ผู้ก่อการที่ถูกจับกุมมี

พลตรีเนตร เขมะโยธิน พลตรีสมบุรณ์ สรานาชิต
พันเอกสมบุรณ์ สุนทรเขต และนายบราโมทย์ พึ่งสุนทร
๓๐ ตุลาคม ๒๔๙๑ : "เกิดกบฏแยกดินแดน" โดยนายพอง สิทธิธรรม สมาชิก
สภาชิกผู้แทนจังหวัดอุบลราชธานี ถูกจับในข้อหาสมคบ
กับพวกเพื่อดำเนินการแบ่งแยกการปกครองในภาคอีสาน
กรณีดังกล่าวได้นำเข้าสู่การประชุมสภาและที่ประชุม
พิจารณาว่า อยู่ในช่วงสมัยประชุม จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้
ให้ปล่อยตัวนายพอง สิทธิธรรม

พ. ศ. ๒๔๙๒

- ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๒ : รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินโดยให้เหตุผลว่า
สถานการณ์จลาจลในต่างประเทศได้ลุกลามมาถึง
ประเทศ รัฐบาลจำเป็นต้องประกาศการปราบปรามและ
ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้น
- ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๒ : เกิดกบฏวังหลวง โดยผู้ก่อการได้ยึดพระบรมมหารา
ราชวัง เป็นที่ทำการและได้ออกอากาศตามสถานีวิทยุ
กระจายเสียงว่า ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่ง
พร้อมทั้งให้แต่งตั้งนายติเรก ชัยนาม เป็นนายกรัฐมนตรี
แทน รัฐบาลตอบโต้ด้วยการใช้กำลังเข้าปราบ โดยการ
นำปราบของพลตรีสฤษดิ์ ธนะรัชต์
- ๔ มีนาคม ๒๔๙๒ : นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายถวิล อุดล นายจำลอง
ดาวเรือง และ ดร.ทองเปลว ชลภูมิ อดีตรัฐมนตรีสมัย
รัฐบาลหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ถูกฆ่าเสียชีวิตในขณะที่ถูก
นำตัวไปฝากขังที่สถานีตำรวจบางเขน
- ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๔๙๒ ยุบเลิกคณะ
อภิรัฐมนตรี และตั้งคณะองคมนตรีแทน
- ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๒ : พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์
กรมขุนชัยนาทประธานอภิรัฐมนตรี ได้รับเลือกให้ดำรง
ตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามคำเสนอ

ของคณะองคมนตรี

๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๒ : ตั้งรัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม แทนคณะรัฐมนตรีชุดเดิมซึ่งสิ้นสุดลงตามบทเฉพาะกาล

พ. ศ. ๒๕๓๓

๒๙ กันยายน ๒๕๓๓ : ประเทศไทยส่งกำลังทหารเรือและทหารอากาศไปปฏิบัติภารกิจในสงครามเกาหลี เป็นการร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ

พ. ศ. ๒๕๓๔

๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๔ : เกิดกบฏแมนฮัตตัน จัปนายกรัฐมนตรีไปขังไว้ใน รล. ศรีอยุธยา รัฐบาลปราบได้ภายใน 3 วัน

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ : เกิดรัฐประหารเงียบ โดยคณะทหาร มีพลเอกฉัตร ชูณหะวัณ เป็นหัวหน้า ประกาศยกเลิก รัฐธรรมนูญ นารัฐธรรมนูญฉบับถาวร พ.ศ. ๒๕๓๕ กลับมาใช้ ห้ามจัดตั้งพรรคการเมือง

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ : แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ ขึ้น จำนวน ๑๒๓ คน เพื่อทำหน้าที่ไปก่อนจนกว่าจะมีการเลือกตั้ง

๑ ธันวาคม ๒๕๓๔ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

๘ ธันวาคม ๒๕๓๔ : ตั้งรัฐบาลชุดจอมพลแปลก พิบูลสงคราม

พ. ศ. ๒๕๓๕

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : เลือกตั้งทั่วไป สมาชิกที่ได้รับเลือกส่วนใหญ่สังกัดพรรคการเมืองที่สนับสนุนจอมพลแปลก พิบูลสงคราม

๘ มีนาคม ๒๕๓๕ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๕ กำหนดให้มีสภาเดี่ยวและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๒ ประเภท

มีจำนวนเท่ากัน

- ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ : ตั้งรัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม
- ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ : เกิดกบฏสันติภาพ เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวบุคคลที่ก่อความเคลื่อนไหว โดยตั้งข้อหาขุขงบลุกบั้นให้เกิดการเกลี้ยตชังพี่น้องร่วมชาติ และจะใช้กำลังเปลี่ยนระบอบการปกครอง ผู้ต้องหาประกอบด้วยนายสุพจน์ ตำนตระกุล นายกุลหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นต้น

พ. ศ. ๒๕๓๖

- เมษายน ๒๕๓๖ : จอมพลแปลก พิบูลสงคราม พร้อมด้วยคณะจำนวน ๑๙ คน เดินทางรอบโลก

พ. ศ. ๒๕๓๗

- ๘ กันยายน ๒๕๓๗ : ไทยเข้าร่วมเป็นภาคีสันติสัญญาป้องกันแห่งเอเชียอาคเนย์ หรือที่เรียกชื่อย่อว่า "ส.ป.อ." ซึ่งมีประเทศสมาชิก ๘ ประเทศ คือ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา อังกฤษและไทย

พ. ศ. ๒๕๓๘

- ๒๖ กันยายน ๒๕๓๘ : ประกาศใช้กฎหมายพรรคการเมืองเป็นฉบับแรก
- ๒๙ กันยายน ๒๕๓๘ : ตั้งพรรคเสรีมนังคศิลา ซึ่งมีจอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นหัวหน้าพรรค พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ เป็นเลขาธิการพรรค
- ๓๐ กันยายน ๒๕๓๘ : ตั้งพรรคประชาธิปไตย โดยมีนายดวง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรค นายใหญ่ ศวิตชาติ เป็นเลขาธิการพรรค

พ. ศ. ๒๕๓๙

- ๑ มกราคม ๒๕๓๙ : พลเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้รับการแต่งตั้งเป็น จอมพลจอมพลเรือ และจอมพลอากาศ

พ. ศ. ๒๕๐๐

- ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ : การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งครั้งนี้มีพรรคการเมือง
เข้าแข่งขันจำนวน ๒๓ พรรค ปรากฏว่ามีพรรค
การเมืองได้รับเลือก ๘ พรรค พร้อมด้วยผู้สมัครอิสระ
จำนวน ๑๓ คน โดยพรรคเสรีมนังคศิลาได้รับเลือกมาก
ที่สุดถึง ๘๓ เสียง ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ได้ ๒๘ เสียง
ประชาชนมาใช้สิทธิลงคะแนนคิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐
- ๒ มีนาคม ๒๕๐๐ : รัฐบาลออกแถลงการณ์ว่ามี การเดินขบวนคัดค้านการ
เลือกตั้ง โดยการแทรกแซงจากต่างประเทศ จึงประกาศ
สถานการณ์ฉุกเฉินขึ้น โดยนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้
บัญชาการฝ่ายทหารมีอำนาจสั่งการตำรวจและทหาร
ถึง ๓ เหล่าทัพเพื่อปราบปรามการคัดค้านการเลือกตั้ง
อย่างไรก็ดีรัฐบาลก็ได้ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน
และจัดให้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕
มีนาคม
- ๑๒ กันยายน ๒๕๐๐ : จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และคณะ เช่น พลโทถนอม
กิตติขจร พลตรีประภาส จารุเสถียร พลตรีศิริ
สิริโยธิน เป็นต้น ยื่นใบลาออกจากคณะรัฐมนตรีและ
พรรคเสรีมนังคศิลา
- ๑๓ กันยายน ๒๕๐๐ : สถานการณ์ทางการเมืองเริ่มตึงเครียดโดย จอมพลสฤษดิ์
ธนะรัชต์ ได้ยื่นคำขาดให้จอมพลแปลก พิบูลสงคราม
ลาออกจากคณะรัฐมนตรี และให้พลตำรวจเอกเผ่า
ศิริยานนท์ ลาออกจากตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ
- ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ : คณะทหาร" นำโดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการ
ทหารบกได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศและยุบสภา
ผู้แทนราษฎร พลตำรวจเอกเผ่า ศิริยานนท์ หนีไป
ต่างประเทศ
- ๑๘ กันยายน ๒๕๐๐ : แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒ ขึ้นทำหน้าที่
จำนวน ๑๒๖ คน

- ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ : ตั้งรัฐบาลชุดนายพจน์ สารสิน
- ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ : การเลือกตั้งทั่วไป โดยพรรคสหภูมิได้รับเลือกมากที่สุดคือ ๔๕ คน ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือก ๓๙ คน
- ๒๑ ธันวาคม ๒๕๐๐ : พรรค "ชาติสังคม" จัดหะเบียนพรรค โดยเปลี่ยนมาจาก พรรคสหภูมิมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าพรรค พลโทจอม กิตติขจร เป็นรองหัวหน้าพรรค พลโทประภาส จารุเสถียร เป็นเลขาธิการพรรค และนายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ เป็นรองหัวหน้าพรรค
- ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐ : คณะรัฐมนตรีชุดเดิมพ้นจากตำแหน่งตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ เพราะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว

พ.ศ. ๒๕๐๑

- ๑ มกราคม ๒๕๐๑ : ตั้งรัฐบาลชุดพลเอกถนอม กิตติขจร
- ๓๐ มีนาคม ๒๕๐๑ : เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๑ เพื่อแทนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๒ ที่ได้พ้นตำแหน่งไป เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์
- ๒๑ กันยายน ๒๕๐๑ : จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ กลับจากกรุงลอนดอน ประเทศ อังกฤษ โดยมี พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ เอกอัครราชทูต ไทยประจำสวิสเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นคนสนิทของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เดินทางมาด้วย
- ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ : พลเอกถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ลาออกจาก ตำแหน่ง และต่อมาเวลา ๒๑.๐๐ น. ของวันเดียวกัน "คณะปฏิวัติ" ซึ่งมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้า ได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ ทั้งนี้ ด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลชุดเดิม คณะปฏิวัติได้ยกเลิก รัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งประกาศกฎอัยการศึกทั่วประเทศ และประกาศคณะปฏิวัติ ๕๗ ฉบับ ยกเลิกพรรคการเมือง และยุบสภาผู้แทนราษฎรลงด้วย

พ. ศ. ๒๕๐๒

- ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ : รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวได้แก่
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒
- ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ : แต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น จำนวน ๒๕๐ คน
เพื่อทำหน้าที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ : ตั้งรัฐบาลชุดจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

พ. ศ. ๒๕๐๖

- ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖ : จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม
- ๙ ธันวาคม ๒๕๐๖ : โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพลเอกถนอม กิตติขจร เป็น
นายกรัฐมนตรี

พ. ศ. ๒๕๐๗

- ๑๑ มิถุนายน ๒๕๐๗ : จอมพล บ. พิบูลสงคราม ถึงแก่อสัญกรรม ที่กรุงโตเกียว
ประเทศญี่ปุ่น
- ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ : จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีออกคำสั่งยึด
ทรัพย์สินของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นของรัฐ

พ. ศ. ๒๕๑๑

- ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๑ : สภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์
พุทธศักราช ๒๕๐๒ นั้น ได้สิ้นสุดหน้าที่นิติบัญญัติ เพราะ
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จเรียบร้อยและพร้อมที่จะประกาศ
ใช้เป็นแม่บทในการปกครองประเทศแล้ว
- ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๑๑ กำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาที่มีสมาชิกมา
จากการแต่งตั้ง และสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกได้มาจาก
การเลือกตั้งโดยประชาชน พร้อมทั้งอนุญาตให้มีพรรค
การเมืองได้
- ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑ : แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๒๐ คน

- ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๑ : ประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง ต่อมาได้มีการ
รวมตัวกันตั้งพรรคการเมืองขึ้นเป็นจำนวนมาก
- ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๑ : พรรคสหประชาไทย ซึ่งเป็นพรรคของรัฐบาลทหารจัด
ทะเบียน โดยมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าพรรค
และพลอากาศเอกทวี จุลทรัพย์ เป็นเลขาธิการพรรค
- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ : พรรคประชาธิปัตย์ จัดทะเบียน มีหม่อมราชวงศ์เสนีย์
ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรคและนายใหญ่ ศรีตชาติ เป็น
เลขาธิการพรรค

พ.ศ. ๒๕๑๒

- ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ : วุฒิสภาชุดใหม่หมดหน้าที่ตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ เพราะจะ
มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ : เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ โดยวิธีรวม
จังหวัด พรรคสหประชาไทยได้รับเลือกมากที่สุด รองลง
มาคือ พรรคประชาธิปัตย์
- ๕ มีนาคม ๒๕๑๒ : รัฐสภาประชุมเลือก พลตรีศิริ สิริโยธิน เป็นประธานสภา
ผู้แทนราษฎร
- ๗ มีนาคม ๒๕๑๒ : จอมพลถนอม กิตติขจร ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี พร้อมกับแต่งตั้ง พันเอกนายวารการบัญชา
เป็นประธานวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๔

เกิดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติ และโครงการต่างๆ รวมทั้งปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง
ของรัฐบาล

พ.ศ. ๒๕๑๓

- ๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๓ : เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด
ปรากฏว่า นายวินทร์ สระคำ สมาชิกพรรคแนว
ประชาธิปไตย ได้รับเลือก

๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๓ : เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท
ปรากฏว่านายเกรียงศักดิ์ สุขสว่าง ซึ่งไม่ได้สังกัดพรรค
เป็นผู้ได้รับเลือก

พ. ศ. ๒๕๑๔

๓ กรกฎาคม ๒๕๑๔ : ตัดสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งจำนวน ๘๒ คน
ด้วยวิธีจับสลาก

๕ กรกฎาคม ๒๕๑๔ : แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพิ่มเพื่อแทนที่สมาชิกวุฒิสภาที่พ้น
จากตำแหน่งไป

๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๔ : เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร
แทนนายวาเอกพันธ์ เปรมมณี สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์
ที่ถึงแก่อนิจกรรม ผลปรากฏว่า คุณหญิง เลขา อภัยวงศ์
ได้รับเลือก

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ : "คณะปฏิวัติ" ซึ่งมี จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้า
ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศ โดยได้ยกเลิก
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑
มีผลให้พรรคการเมืองและพระราชบัญญัติพรรคการเมือง
ตลอดจนสภานิติบัญญัติแห่งชาติถูกยกเลิกไปด้วย ซึ่ง
คณะปฏิวัติได้ตั้งสภาบริหารคณะปฏิวัติขึ้นทำการปกครอง
ประเทศ

๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๔ : ได้มีการแต่งตั้ง "สภาบริหารคณะปฏิวัติ" ขึ้น โดย
ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๕ สภาคณะปฏิวัตินี้ทำหน้าที่
บริหารประเทศ โดยมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็น
ประธานสภาบริหารคณะปฏิวัติ และมีผู้อำนวยการ ๔
ฝ่าย คือ ๑) พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นผู้อำนวยการ
การฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของ
ประเทศ ๒) นายพจน์ สารสิน เป็นผู้อำนวยการฝ่าย
เศรษฐกิจและการคลัง ๓) พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์
ผู้อำนวยการฝ่ายเกษตรและคมนาคม และ ๔) พลตำรวจ
เอกประเสริฐ รุจิรวงศ์ เป็นผู้อำนวยการฝ่ายศึกษาและ

สาธาณสุข

พ. ศ. ๒๕๑๕

- ๙ มีนาคม ๒๕๑๕ : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓ คน คือ นายอุทัย พิมพ์ใจชน อดีตผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี นายอนันต์ ภักดีประไพ อดีตผู้แทนราษฎรจังหวัดพิษณุโลก และนายบุญเกิด หิรัญคำ อดีตผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องจอมพลถนอม กิตติขจร และคณะ ว่าเป็นกบฏฐานกระทำการประทุษร้ายและข่มขู่ประชาชนชาวไทยเพื่อล้มล้างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕
- ๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๕ : คณะปฏิวัติได้จับกุมโจทก์ที่ฟ้องคณะปฏิวัติเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม และสั่งจำคุกนายอุทัย พิมพ์ใจชน ๑๐ ปี นายอนันต์ ภักดีประไพ ๗ ปี และ นายบุญเกิด หิรัญคำ ๗ ปี
- ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ : ประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งมีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๓ มาตรา รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้มี "สภานิติบัญญัติแห่งชาติ" เพียงสภาเดียว โดยประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งจำนวน ๒๙๙ คน โดยสมาชิกมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐบาลได้ แต่ห้ามอภิปรายหรือซักถามเพิ่มเติม ที่สำคัญคือสมาชิกไม่มีอำนาจเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ส่วนรัฐมนตรีนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดว่าห้ามเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๕ : แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๙๙ คน
- ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ : ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเลือก พลตรีศิริ สิริโยธิน เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไบรด์เกล้าฯ แต่งตั้งจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี

พ. ศ. ๒๕๑๖

- ๒๑-๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๖: นิสิต นักศึกษาชุมนุมกันที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อประท้วง ดร. ตักที้ มาสซูนีรันตร์ อธิการบดีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ไล่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงออก ๕ คน เนื่องจากนักศึกษา ๕ คน นั้นเขียนหนังสือเสียดสีกรณีทุ่งใหญ่ ผลปรากฏว่านักศึกษาที่ถูกไล่ออกได้รับอนุญาตให้เข้าเรียนต่อตามปกติ
- ๗ ตุลาคม ๒๕๑๖ : นิสิต นักศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ และประชาชนจำนวนหนึ่ง ได้แจกใบปลิวในการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ต่อมาในวันเดียวกันกลุ่มบุคคลดังกล่าวถูกจับเป็นจำนวน ๑๒ คน
- ๙ ตุลาคม ๒๕๑๖ : นิสิต นักศึกษาและประชาชน ชุมนุมประท้วงรัฐบาล และเรียกร้องให้ปล่อยผู้ต้องหาทางการเมืองที่ถูกจับ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พร้อมทั้งเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เป็นแม่บทในการปกครองประเทศ ภายในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖
- ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ : เวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ตัวแทนของผู้ชุมนุมประท้วง เข้าพบ จอมพลประภาส จารุเสถียร ผู้อำนวยการศูนย์ปราบจลาจล ที่ตึกวังปารุสก์วัน ผลการเจรจาปรากฏว่ารัฐบาลยินยอมให้ประกันตัวผู้ต้องหา ๑๒ คน ที่ถูกจับ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม รวม นายไชแสง สุภิสัย ด้วยเป็น ๑๓ คน
- ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ : เกิดการจลาจลขึ้น รัฐบาลได้ใช้กำลัง เข้าทำการปราบปราม มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก จนกระทั่งเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา จอมพลถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ : จอมพลถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและจอมพลประภาส จารุเสถียร ลาออกจากตำแหน่งรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดและอธิบดีกรมตำรวจ ต่อมาจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร

พร้อมด้วย พันเอกณรงค์ กิตติขจร ได้เดินทางออกนอกประเทศไป

๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖

: ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๗ ขึ้น โดยนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมีรัฐมนตรีร่วมคณะอีก ๒๗ คน

๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๖

: นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร

๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๖

: แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวน ๒๙๙ คน ต่อมาวันที่ ๒๘ ธันวาคม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเลือกหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๑๗

๑ พฤษภาคม ๒๕๑๗

: รัฐบาลลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากมีผู้วิจารณ์ว่ารัฐมนตรีหลายคนไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๗

: ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๘ ขึ้น โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความไว้วางใจนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป และตั้งรัฐมนตรีร่วมคณะอีก ๓๐ คน

๗ ตุลาคม ๒๕๑๗

: พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗" ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติยาวที่สุดเท่าที่เคยมีมา โดยแบ่งออกเป็น ๑๒ หมวดและมีบทเฉพาะกาลรวม ๒๔ มาตรา กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมืองและใช้วิธีเลือกตั้งแบบรวมเขต

พ. ศ. ๒๕๑๔

- ๒๖ มกราคม ๒๕๑๔ : เลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งที่ ๑๐ ผลการเลือกตั้ง
ปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกมากที่สุดถึง ๗๖
เสียง ส่วนพรรคกิจสังคมได้ ๑๘ เสียง
- ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ : ตั้งรัฐบาลชุดหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
- ๖ มีนาคม ๒๕๑๔ : คณะรัฐมนตรีชุด หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช แถลง
นโยบายเพื่อขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อทำการลงมติปรากฏว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้
ลงมติให้ความไว้วางใจคณะรัฐมนตรีชุดนี้ ด้วยคะแนน
เสียงน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม
ทั้งหมด ดังนั้นคณะรัฐมนตรีชุดนี้จึงต้องพ้นจากตำแหน่งไป
- ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๔ : ตั้งรัฐบาลชุดหม่อมราชวงศ์ตึกฤทธิ์ ปราโมช เน้นนโยบาย
เงินฝิ่น และโครงการขึ้นรถเมล์ฟรี

พ. ศ. ๒๕๑๕

- ๑๒ มกราคม ๒๕๑๕ : หม่อมราชวงศ์ตึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ประกาศ
ยุบสภา และกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่ วันที่ ๔
เมษายน
- ๔ เมษายน ๒๕๑๕ : เลือกตั้งทั่วประเทศพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกมากที่สุด
ถึง ๑๐๔ เสียง ส่วนพรรคชาติไทยได้ ๕๖ เสียง และ
พรรคกิจสังคมได้ ๔๕ เสียง
- ๑๙ เมษายน ๒๕๑๕ : นายอุทัย พิมพ์ใจชน ได้รับเลือกให้เป็นประธานสภาผู้แทน
ราษฎร ในวันเดียวกัน พลเอกกฤษณ์ สีวะรา ถึงแก่อสัญกรรม
- ๒๑ เมษายน ๒๕๑๕ : ตั้งรัฐบาลชุด ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช
- ๕ มิถุนายน ๒๕๑๕ : สหรัฐอเมริกาถอนทหารออกจากประเทศไทย
- ๑๙ กันยายน ๒๕๑๕ : จอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งได้บาชเฒ่าที่ประเทศสิงคโปร์
ได้เดินทางเข้าประเทศไทยและบาชพระ ณ วัดบวร-

นิเวศวิทยา

- ๒๔ กันยายน ๒๕๑๙ : ผู้คิดโปสเตอร์ประท้วงการกลับมาของ จอมพลถนอม กิตติขจร ถูกฆ่าเสียชีวิต ๒ คน ที่จังหวัดนครปฐม
- ๒๕ กันยายน ๒๕๑๙ : ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๘ จำนวน ๓๒ ตำแหน่ง โดย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี
- ๔ ตุลาคม ๒๕๑๙ : นิสิต นักศึกษาชุมนุมประท้วงการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร โดยใช้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นที่ชุมนุม
- ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ : เวลาประมาณ ๐๘.๐๐ นาฬิกา พลตำรวจตรีเสน่ห์ สิทธิพันธ์ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล สั่งการให้ ตำรวจตระเวนชายแดนจากค่ายนเรศวร หัวหินและ ตำรวจนครบาลซึ่งมีอาวุธ บุกเข้าไปในมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ที่มีประท้วงระดมทหาการชุมนุมอยู่ ตำรวจที่บุกเข้าไป ตลอดจนกลุ่มประชาชนที่ไม่พอใจ การชุมนุมครั้งนี้ได้ปะทะกับผู้ทำการชุมนุม มีผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิต ในที่สุดตำรวจสามารถควบคุมสถานการณ์ ไว้ได้ ต่อมาเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา "คณะปฏิรูปการ บกครองแผ่นดิน" ซึ่งประกอบด้วยคณะทหารและอธิบดี กรมตำรวจรวม ๒๕ คน โดยมีพลเรือเอกสัจจ ชลชอยู่ เป็นหัวหน้าเข้ายึดอำนาจการปกครองแผ่นดินและควบคุม สถานการณ์ไว้ได้ทั่วประเทศ
- ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๙ : ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๕ เพื่อทำการบริหารประเทศชั่วคราว โดยมีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี
- ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ : แต่งตั้ง พลอากาศเอกหะริน หงสกุล เป็นประธานสภา ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

พ. ศ. ๒๕๒๐

- ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๐ : พลเอกฉลาด หิรัญศิริ ภาระรัฐประหารแต่ไม่สำเร็จ และถูกควบคุมไว้ได้ ต่อมานายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีออกคำสั่งประหารชีวิตพลเอกฉลาด หิรัญศิริ

เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน

- ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๐ : คณะปฏิวัติซึ่งประกอบด้วยคณะทหาร โดยมีพลเรือเอก
สังัด ชล่ออยู่ เป็นหัวหน้าและพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
เป็นเลขาธิการคณะปฏิวัติทำการยึดอำนาจการปกครอง
ประเทศจากรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร
- ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ : ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดที่ ๕๐ จำนวน ๓๒ ตำแหน่ง พลเอก
เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ : แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวน ๓๒๐ คน

พ. ศ. ๒๕๒๒

- ๒๒ เมษายน ๒๕๒๒ : เลือกตั้งทั่วไป โดยพรรคกิจสังคมของหม่อมราชวงศ์
คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้คะแนนเสียงมากที่สุด คือ ๘๒ เสียง
- ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒ : พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ได้รับเลือกให้เป็นประธาน
วุฒิสภา และ นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ได้รับเลือกให้เป็น
ประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ : ตั้งรัฐบาลชุดพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
- ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๒ : พรรคประชาธิปัตย์ เลือกหัวหน้าพรรคคนใหม่ ผลปรากฏ
ว่า พันเอก (พิเศษ) ดร. ถนัด คอมันตร์ ได้เป็นหัวหน้า
พรรคแทน หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

พ. ศ. ๒๕๒๓

- มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ : เกิดวิกฤติการณ์ด้านน้ำมันและค่าครองชีพ รัฐบาล
พลเอกเกรียงศักดิ์ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์หนักขึ้น
ประกอบกับเกิดความขัดแย้งรุนแรงภายในรัฐสภา
- ๑ มีนาคม ๒๕๒๓ : พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ประกาศลาออกจาก
ตำแหน่งกลางสภา
- ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- ๘ กันยายน ๒๕๒๓ : พลโทอาทิตย์ กำลังเอก ขอต่ออายุราชการตำแหน่ง
ผู้บัญชาการทหารบกของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

พ. ศ. ๒๕๒๔

- ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ : พรรคกิจสังคมถอนตัวออกจากการเป็นพรรคร่วมรัฐบาล สาเหตุจากความขัดแย้งระหว่างพรรคกิจสังคมและพรรคชาติไทย กรณีซื้อน้ำมันจากซาอุดีอาระเบีย หรือที่เรียกกันว่า "กรณีเทเลกซ์อับซด"
- ๑-๓ เมษายน ๒๕๒๔ : เกิดกบฏทหารหนุ่ม หรือ "กบฏเมษาฮาวาย" โดยกลุ่มยังเติร์ก มีพลเอกฉัตร จิตรปฎิมา เป็นหัวหน้า แต่รัฐบาลพลเอกเปรม ยึดอำนาจคืนได้ในวันที่ ๔ เมษายน โดยมี พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เป็นแกนนำปราบปราม
- พฤษภาคม ๒๕๒๔ : รัฐบาลออกกฎหมายนิรโทษกรรมแก่ผู้ก่อการกบฏทุกคน

พ. ศ. ๒๕๒๕

- ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๕ : ยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการ ๒๔ คน จาก ๘ กระทรวง ผู้ยื่นญัตติประกอบด้วย ส.ส.ฝ่ายค้าน ๑๒๖ คน จาก ๕ พรรค คือ ชาติประชาธิปไตย ประชากรไทย หลังใหม่ ประชากรไทย และเกษตรสังคม
- ๒-๓ มิถุนายน ๒๕๒๕ : เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ ฝ่ายรัฐบาลชนะด้วยคะแนนเสียงข้างมาก
- ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ : ข้าราชการเบ็ดเตล็ด ๒๖ บ้านพักสี่เสาเทเวศน์ของนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- ๙ กันยายน ๒๕๒๕ : กระทรวงกลาโหมถูกวางระเบิดอาคาร ได้รับความเสียหาย
- ตุลาคม ๒๕๒๕ : เกิดเหตุวินาศฆาตทางการเมือง กรณีใบอนุญาตประกันภัย เป็นพิษ รตท. เขาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ลาออกจากตำแหน่ง ส.ส.ราชบุรี และนายทวี ไกรคุปต์ ลาออกจากตำแหน่งรมช.พาณิชย์

พ. ศ. ๒๕๒๖

กุมภาพันธ์-มีนาคม ๒๕๒๖ : เกิดวิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญ โดยมีความพยายามของทหาร ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญใน ๓ ประเด็นคือ ให้ข้าราชการ ประจำเป็นรัฐมนตรีได้ คงอำนาจวุฒิสภา และใช้วิธีการ เลือกตั้งแบบเรียงเบอร์ แต่ไม่สำเร็จ

๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ : ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร

๑๘ เมษายน ๒๕๒๖ : เลือกตั้งทั่วไป พรรคกิจสังคมได้รับคะแนนนำ ตามด้วย พรรคชาติไทย

๒๖ เมษายน ๒๕๒๖ : พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ แถลงว่า จะไม่ขอรับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีอีก ย้ำว่าไม่มีความหะเยอหะยานทาง การเมือง และควรให้เป็นไปตามครรลองของระบอบ ประชาธิปไตย

๗ พฤษภาคม ๒๕๒๖ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๖ : นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เปิดสภานิติบัญญัติ ศาลเจ้าพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

พ. ศ. ๒๕๒๗

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ : คณะนายทหารบก ประมาณ ๑๐๐ คน นำโดย พลเอก เขียนชัย ศิริสัมพันธ์ พลโทสวัสดิ หงใจยุทธ พลตรี พิจิตร กุลละวณิชย์ เข้าพบนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ กรณีที่ถูกพรรคชาติไทยอภิปราย โจมตีนอกสภา เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๗

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ : พรรคชาติไทยประกาศระงับการอภิปรายนอกสภา และ ระงับการยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนาย ก-รัฐมนตรี โดยเป็นไปตามคำขอของพลเอก อาทิตย์ กาลัง เอก ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

๕ พฤษภาคม ๒๕๒๗ : ญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นอันตกไป ตามข้อบังคับ ข้อ ๕๗

- ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๗ : พรรคชาติไทยยื่นญัตติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร
ให้มีการพิจารณาผลการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเกี่ยวกับ
ข้อบังคับการประชุมข้อ ๔๗
พรรครัฐบาลเสนอให้มีการลงมติในญัตติที่ฝ่ายค้านเสนอ

พ.ศ. ๒๕๒๘

- ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๒๘ : นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ รัฐมนตรีกระทรวงวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและการพลังงานฆ่าตัวตายด้วยการลั่นปืน
ไล่ตึกระตนเอง ขณะอยู่บนรถยนต์ส่วนตัว
- ๙ กันยายน ๒๕๒๘ : เกิดกบฏเพื่อล้มล้างรัฐบาลพลเอกเปรม คณะผู้ก่อการนำ
โดย พลเอกเสริม ๗ นคร เหตุเกิดขณะนายกรัฐมนตรี
และ ผบ.ทบ. ไปราชการต่างประเทศ แต่ฝ่ายรัฐบาล
โดยพลเอกเทียนชัย ศิริสัมพันธ์ สามารถควบคุม
สถานการณ์ได้

อนึ่ง พลเอกเสริม ๗ นคร พลเอกยศ
เทพหัสดินทร และพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ซึ่งมี
ชื่อปรากฏเป็นผู้ก่อการปฏิวัติ แจ้งภายหลังว่าถูกขู่บังคับ
จากคณะผู้ก่อการ คือ พันเอกมัญญู รูปขจร กับพวก
(อดีตผู้ก่อความไม่สงบ ๑-๓ เมษายน ๒๕๒๕)

- ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ : นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ถูกนักศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวร้าย
ร่างกายได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยบริเวณคางมุก เหตุเกิด
ในงานพิธีปิดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย
- ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ : พลตรี จำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้นำ กทม.

พ.ศ. ๒๕๒๙

- มกราคม ๒๕๒๙ : ราคาข้าวตกต่ำ พรรคกิจสังคมถูกโจมตี นายโกศล
ไกรฤกษ์ ต้องออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีพาณิชย์
- ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙ : พลเอกเปรม ประกาศยุบสภา หลังพระราชกำหนดขนส่ง
ทางบกถูกคว่ำ

- ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๙ : ปลดพลเอก อาทิตย์ กำลังเอก ออกจากตำแหน่ง
ผู้บัญชาการทหารบก คงเหลือแต่ตำแหน่งผู้บัญชาการ
ทหารสูงสุดเท่านั้น
- ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๙ : เกิดจลาจลเผาโรงงานแทนทาลัม กลางใจเมืองภูเก็ต
- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ : เลือกตั้งทั่วไป พรรคประชาธิปัตย์ได้รับคะแนนนำ
ตามด้วยพรรคชาติไทย และพรรคกิจสังคม
- ๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- ๑ กันยายน ๒๕๒๙ : นายวีระ มุสิกพงษ์ จำเป็นต้องลาออกจากตำแหน่ง
รัฐมนตรีช่วยมหาดไทย เพราะถูกยื่นญัตติคว่ำให้พิจารณา
กรณีหาเสียงที่บุรีรัมย์ว่า มีภรรยาหมั้นพระบรมเชษฐาอนุภาพ
- ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ : ร.ต.อ. สุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ ลาออกจากตำแหน่ง
รัฐมนตรีพาณิชย์ เพราะถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ เรื่อง
นำไม้ซุงจากพม่าเข้ามาในประเทศ

พ. ศ. ๒๕๓๐

- ๕ เมษายน ๒๕๓๐ : ทหารพราน ๓๐๐ คน ยกขบวนบุกบ้าน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์
ปราโมช เนื่องจากไม่พอใจคำให้สัมภาษณ์โจมตี
พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ. ว่าถูกคอมมิวนิสต์
ล้างสมอง
- ๑๔ เมษายน ๒๕๓๐ : ฝ่ายค้านยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ พลเอกเปรม
ติณสูลานนท์
- ๒๒ เมษายน ๒๕๓๐ : ส.ส. ฝ่ายค้านถอนชื่อออก ๑๕ คน ทำให้ญัตติไม่ไว้วางใจ
ล้มไป
- ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๐ : ฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี นายจิรายุ
อิศรางกูร ณ อยุธยา ในข้อหาฉ้อโกงประโยชน์กับการตั้ง
โรงงานแทนทาลัม โดยอ้างถึง "สเตทเมนต์" ซึ่งต่อมา
พิสูจน์ได้ว่าเป็นของปลอม นายจิรายุ ได้ลาออกจาก
ตำแหน่ง และได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น
ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พ. ศ. ๒๕๓๑

- ๑๕ เมษายน ๒๕๓๑ : พรรคฝ่ายค้านยื่นญัตติเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี โดยร่วมลงชื่อกัน ๘๕ คน
- ๒๙ เมษายน ๒๕๓๑ : พรรคประชาธิปัตย์ลาออกจากพรรคร่วมรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประกาศยุบสภาในตอนเย็นวันเดียวกัน
- ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๓๑ : เลือกตั้งทั่วไป พรรคชาติไทยได้รับคะแนนเสียงสูงสุด ๘๗ คน พรรคกิจสังคม ๕๔ คน พรรคประชาธิปัตย์ ๔๘ คน ฯลฯ
- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๑ : พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประกาศไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หลังจากหัวหน้าพรรคการเมืองต่างๆ เดินทางเข้าพบเพื่อขอให้ดำรงตำแหน่งนายกฯ อีกครั้งหนึ่ง
- ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๓๑ : พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ประกาศพร้อมรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

พ. ศ. ๒๕๓๒

- ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ : ยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ พรรคฝ่ายค้านประกอบด้วย เอกภาพ บางชนชาวไทย พลังธรรม และสมาชิกฝ่ายค้านอีกหลายท่าน ได้ยื่นญัตติความขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล คือ นายสุบิน ปิ่นขยัน (พาณิชย์) พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ (เกษตร) ร.ศ.อ. เฉลิม อยู่บำรุง (สำนักนายกฯ) นายประจวบ ไชยสาส์น (วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี)
- ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๒ : เปิดสภาอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ผลปรากฏว่าพลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ได้รับคะแนนเสียงไว้วางใจน้อยที่สุดในบรรดา ๔ รัฐมนตรี คือได้คะแนนเสียง ๑๘๖ ต่อ ๘๙ เสียง
- ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๒ : นายพิชัย รัตตกุล ลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี อ้างเป็นเหตุผลส่วนตัวเพื่อรักษามารยาททางการเมือง

๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๒ : พรรคประชาชนไทยได้เรียกประชุมคณะกรรมการบริหาร
มีมติให้นายชวน หลีกภัยดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี
แทนนายพิชัย

พ.ศ. ๒๕๓๓

๘ มิถุนายน ๒๕๓๓ : ผบ. สูงสุด และ ผบ. เหล่าทัพ เข้าพบนายกรัฐมนตรี
แสดงความไม่พอใจ กรณี นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี
(รมช.มหาดไทย) กล่าวเบี่ยงเทียบ " เป็นนายพล
ง่ายกว่า เป็น ส.ส." กองทัพระบุงเป็นการหมิ่นศักดิ์ศรี
ทหารอย่างรุนแรง

๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๓ : พลเอก สุนทร ตงสมพงษ์ ในฐานะ ผอ.รักษาความสงบ
เรียบร้อยภายในประเทศ สั่งยึดรถถ่ายหอดเสียงของ
อ.ส.ม.ท. อ้างเป็นกรณีสมรรถนะสูงขนาดห้ำหั่น
อำนาจรัฐบาลได้

๖ กรกฎาคม ๒๕๓๓ : วุฒิสภาคว่ำกฎหมายประกันสังคม ซึ่งผ่านการพิจารณา
ของกรรมาธิการร่วมด้วยคะแนนเสียง ๑๐๕ : ๕๖

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓ : สภาผู้แทนให้ความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ.ประกัน
สังคม ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

๑๘-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓ : ฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีทั้งคณะ ผลการ
ลงมติผ่าน รัฐบาลชนะคะแนนเสียงไว้วางใจ ๒๒๐ ต่อ
๓๘ (จากพรรคประชาชนไทยและบวงชนชาวไทย)

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๓ : อาจารย์ นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ประมาณ
๑๐๐ คน ร่วมกันลงชื่อหาจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี
คัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งกรุง

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๓ : ชาวสุราษฎร์ธานีประมาณ ๒,๐๐๐ คน นำโดยนายสุเทพ
เทือกสุบรรณ อดีต สส. พรรคประชาชนไทย ชุมนุมหน้า
ทำเนียบรัฐบาลเพื่อสนับสนุนการสร้างเขื่อนแก่งกรุง

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓ : ครม. ลงมติยึดเวลาเขื่อนแก่งกรุง รอข้อมูลใหม่อีกครั้ง
จากกรมชลฯ และสำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๘ สิงหาคม ๒๕๓๓ : นายรัฐมนตรีช่วยมหาดไทย นายสันติ ชัยวิรัตน์นะ ถูกกล่าวหา
 ทุจริตเรื่องบิณฑบาต เลขาธิการพรรคกิจสังคมปฏิเสธ
 ไม่รู้เรื่อง

๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๓ : เลขาธิการกองบัญชาการทหารสูงสุด ปฏิเสธข่าว
 พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ส่งนายทหารตัวแทนไปเยี่ยม
 นายแคล้ว ธนิกุล ที่ สน.ดุสิต ตำรวจสรุปสำนวนเสร็จ
 เรียบร้อย ไม่พัวพันคดีอื่น วันรุ่งขึ้นอนุญาตให้ประกันตัว
 แคล้ว ธนิกุล ยืนยันไม่มีใครบีบ

๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๓ : สันติ ชัยวิรัตน์นะ ประกาศไม่ยอมลาออกแฉพรรคสอน
 กลโกงตั้งเป้าหมายหาเงินเข้าพรรค ๕๐๐ ล้านบาท

๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ : มন্ত্রী พงษ์พานิช ปฏิเสธข่าวเรื่องหาเงินเข้าพรรค
 ระบุดนพุตเสียดสี

๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๓ : พลต. ร่มช. สันติ โดยการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรีกิจ
 กิจสังคมประชุมพรรค มีมติขับนายสันติ ออกจากพรรค
 นายสันติ แฉเรื่องถูกบังคับให้หาเงินเข้าพรรค นายก
 รัฐมนตรี ประกาศจัดการรัฐมนตรีคอร์รัปชั่นด้วยตนเอง

๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ : นายภาว ให้สัมภาษณ์อาจมีการปรับ ครม. หลัง พรบ.
 งบประมาณผ่านสภา พล.ต. จาลอง ศรีเมือง แกลง
 พรรคพลังธรรมไม่เข้าร่วมรัฐบาล

๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๓ : ร่มช. มหาดไทย มีคำสั่งลับให้ตำรวจกวาดล้างตู้ม้าไฟฟ้า
 แฉเอกสารหลักฐานมัดแน่น ฎีกา ช่วยปลด ร่มช.
 พาสัยย์ พรรคกิจสังคมเป็นผู้อนุญาตให้นำเข้า
 อนุสรณ์ วงศ์วรณ พรรคเอกภาพ ขณะเลือกตั้งซ่อม
 สส. ลำพูน

๒๒ สิงหาคม ๒๕๓๓ : พรรคกิจสังคมปรับรูปขบวนแก้ภาพพจน์ พล.ต. ม. ร. ว.
 ดิถฤทธิ ปราโมช ได้รับแต่งตั้งให้กลับเข้ามารักษาการ
 หัวหน้าพรรค โดย พล.อ. สิทธิ เศวตศิลา และกรรมการ
 บริหารพรรคทุกคนยอมลาออก

นพ. อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม พร้อมลูกพรรค ๕ คน แกลง
 ผู้สื่อข่าว พรรคพลังธรรม พร้อมเข้าร่วมรัฐบาล

- ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๓ : สก. สช. พร้อมแกนนำพรรคพลังธรรมทั่วประเทศ ประกาศก่อตั้งยื่นข้าง "มหาจำลอง" พรรคพลังธรรมไม่เข้าร่วมรัฐบาล สส. ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ เผยถูกหลอกไปร่วมแถลงข่าวที่รัฐสภา
- ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๓ : นพ. อุดมศิลป์ เลขาธิการพรรคพลังธรรม ให้สัมภาษณ์ อดีตหัวหน้าพรรคเป็นเผด็จการไม่ใช่ของแท้
- ๒๖ สิงหาคม ๒๕๓๓ : ปลต รมช. ภิญา ช่วยปลอด เหตุเกิดจากการอนุมัติให้นำเข้าตุ้มมาไฟฟ้า
- ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ : ปรับ ครม. ชาดิชาย ๒ คิง คนนอกเข้าร่วม เพื่อล้างภาพพจน์คอร์รัปชัน
- ๒๘ สิงหาคม ๒๕๓๓ : ลูกพรรคชาติไทยไม่พอใจรัฐบาลสูตรใหม่ยังมีกิจสังคม ประชาธิปไตย ไม่พอใจสูตร ครม. ใหม่ ขอปรับภายใน พรรคอีกรอบ นายภา ไม่ขัดข้องแต่ขอให้รอไปก่อน เปลี่ยนตัวประธานที่ปรึกษานายก ตั้ง พล.อ. ชาญ ลินานนท์ แทน พล.อ. ภิญา สิ่งศักดิ์
- ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๓ : บรรหาร สยบความวุ่นวายภายในพรรคชาติไทย เชิญ ลูกพรรคร่วม ๖๐ คน ปิดประตูรับประทานอาหารกลางวัน หลังจากนั้นต่างให้สัมภาษณ์ ไม่มีปัญหาในพรรคชาติไทย
- ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๓ : พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็น วุฒิสมาชิก พร้อมประกาศตั้งพรรคการเมือง และลงสมัครรับเลือกตั้ง
- กันยายน ๒๕๓๓ : เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐมนตรี และพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาล อาทิ ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง vs นายบรรหาร ศิลปอาชา (กรณีสั่งย้ายตำรวจเมืองสุพรรณบุรี) และนายมนตรี พงษ์พานิช vs นายเสนาะ เทียนทอง (กรณีโครงการประมูล โจรคัทพ์ ๓ ล้านเลขหมาย ซึ่งบริษัท ซี.พี. ได้รับอนุมัติสัมปทาน)
- ๒ กันยายน ๒๕๓๓ : พรรคกิจสังคมประชุมผู้บริหาร พล.ต. ม. ร. ว. ศักดิ์สิทธิ์ บราโมช แถลง "ไม่ขยับสันติ" เรื่องที่แล้วให้แล้วกันไป" ยึดหลักเมตตาธรรม ให้อภัยต่อกัน

- ๓ กันยายน ๒๕๓๓ : ผบ. ทบ. พล.เอกสุจินดา คราประยูรให้สัมภาษณ์กรณีคำปราศรัย รมช. ไตรรงค์ สุวรรณคีรี ผาดพิงถึงกองทัพ "หากเป็น รมช. กลาโหมจะปลดนายพล ๗-๘ คน" คนไม่ถือสา ผู้พูดอาจมีปัญหาร่วมสรุป "ทหารคงไม่คบเท้า แต่คบหัวแทน"
- ๔ กันยายน ๒๕๓๓ : นายก. ลั่ง เลขานุการพรรคประชาธิปัตย์จัดการปัญหา ไตรรงค์ ทหาร เสธ. สนั่น ลั่งเย็บปาก ไตรรงค์ ไม่เชื่อ ถูกเตะ นายก.ระบุดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเพราะเป็นเรื่อง "โจ๊กที่ตนดูแล้วไม่ตลก"
- ๕ กันยายน ๒๕๓๓ : ลูกพรรคชาติไทยแฉ รมช. กิจสังคมนาบัตรห้าตัวรถประจำทางลพบุรีคันละ ๘ แสน แต่ไม่มีใบเสร็จ มন্ত্রী พงษ์พานิช ปฏิเสธข้อกล่าวหา ระบุดเป็นเรื่องของกรรมการขนส่งทางบก
- ๑๔ กันยายน ๒๕๓๓ : พล.อ. สิทธิ เศวตศิลา ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็น สส. กทม. เขต ๒ และลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคกิจสังคม อ้างเหตุผล "เบื่อการเมือง"
- ๒๔ กันยายน ๒๕๓๓ : เฉลิมชูเบ็ดโบบงบรรหาร หากไม่ให้ความยุติธรรมแก่ตำรวจ ๒ นาย ภายในวันที่ ๒๔
รถบรรทุกลูกวัวระเบิดเป็นทะเลเพลิง ลูกท่วรถเกือบครึ่งร้อย แรงระเบิดพุ่งเข้าตึกแถวสองฟากถนน คนตายบาดเจ็บร่วมร้อย ถือเป็นอุบัติเหตุครั้งร้ายแรงที่สุดของชาติ
- ๒๕ กันยายน ๒๕๓๓ : รัฐบาลประกาศขึ้นราคาน้ำมัน ก๊าซ หุบประเภท
นายบรรหาร คีลปออาชา ประกาศลบทบาทตัวเองทางการเมือง
- ๒๗ กันยายน ๒๕๓๓ : ก. ต. ร. ทบพนมคติสืบย้ายนายพลใหม่ความแรงกดดัน
สาย "เฉลิม" ผงวต เป็นการพลิกมติเดิมที่ได้พิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว
ร. ต. อ. เฉลิม ประกาศหยุดใจมตินายบรรหาร อ้าง
ตำรวจที่ถูกย้ายได้รับความเป็นธรรมแล้ว
- ๒๙ กันยายน ๒๕๓๓ : นายเสนาะ เทียนทอง เสนอที่ประชุมพรรคชาติไทยให้

- ๓๐ กันยายน ๒๕๓๓ : กรม. ทบทวนโครงการประมวลโทรศัพท์ ๓ ล้านคู่สายของ บริษัท ซี.พี. ซึ่งนายมนตรี พงษ์พานิช เป็นเจ้าของเรื่อง
- ๓ ตุลาคม ๒๕๓๓ : รมช. เสนาะ เทียนทอง ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน พรรคชาติไทย พร้อมเปลี่ยนตัวหัวหน้าพรรคเป็น พล.ต. ประมาธ อติเรกสาร เพื่อแก้ภาพพจน์รัฐบาลเรื่องปัญหาคอร์รัปชัน ทางด้าน พล.อ.ชาติชาย เรียกประชุมที่ปรึกษาบ้านพิษณุโลก
- ๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ : รมช. เสนาะ เทียนทอง เข้าพบนายกรัฐมนตรีเพื่อขอโทษและปรับความเข้าใจ ยืนยันไม่มีเจตนาขับไล่ พล.อ.ชาติชาย แต่ต้องการขับพรรคกิจสังคมออกจากพรรคร่วมรัฐบาล
- ๖ ตุลาคม ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรีบินเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบอกรับเป็นการเข้าถวายรายงานภาวะเศรษฐกิจ
- ๙ ตุลาคม ๒๕๓๓ : กรม. มีมติเห็นชอบโครงการขยายโทรศัพท์ ๓ พันล้านเลขหมาย โดยตั้งข้อสังเกต ๔ ข้อให้กระทรวงคมนาคมพิจารณา
- นายบรรหาร ศิลปอาชา นำ สส. พรรคชาติไทยกว่า ๓๐ คน เข้าเยี่ยมคารวะและให้กำลังใจนายกรัฐมนตรีที่บ้านซอยราชครู นายกฯ ยืนยันไม่มีการย้ายเลขาธิการพรรคชาติไทย
- ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๓ : นักวิชาการเคลื่อนไหว เตรียมล่ารายชื่อยื่นส่งจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี ให้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตศรัทธา และความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ขณะเดียวกันมีใบปลิวโจมตีนางกนลา ชันทรปราบ แกนนำนักวิชาการให้สถานีในหน้าที่ของผู้ให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษา

- ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว พร้อมปรับ ต. ร. ม.
หลัง เดินทางกลับจาก เยือนยุโรป
- ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๓ : นักศึกษารามคำแหง เผาตัวเอง ประห้วงรัฐบาล
- ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๓ : เชื้อนลามูลบนเกิดรอยร้าว กระแสน้ำไหลทะลักเขา
ใต้เขื่อนตลอดวัน รัฐบาลอพยพผู้คนระดมกำลังอุดรูรั่ว
ใช้เวลา ๓ วัน จึงสำเร็จ พันวิภุต
พล. อ. ชาลิต ขงใจยุทธ ปฏิเสธคำกล่าวหาว่าผักไม่แนว
คิดระบบประธานาธิบดี ยืนยันความบริสุทธิ์โดยน่านหิน
เทบคำปราศรัยที่ขอนแก่น เปิดให้สื่อมวลชนฟัง
- ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๓ : บก. สูงสุด ประกาศยึดรถโมบาย ยูนิต ของ อ. ส. ม. ท.
อ้าง เป็นรถที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ เพราะมีขีด
ความสามารถในการสื่อสารข่าวสารทางทหารได้สูง
จึงสมควรให้รถดังกล่าวอยู่ในความดูแลของทหาร
- ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : สหภาพแรงงานการทำเรือ ออกแถลงการณ์โจมตี
กรณินการเมือง มูลค่า ๓๓ ล้าน ของรัฐมนตรีคมนาคม
- ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ร. ต. อ. เฉลิม อยู่บำรุง โต้ ผบ. สูงสุด กรณีรถโมบาย
ยูนิต ถ้าหากผิดจริงควรดำเนินการตามกฎหมาย
- ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ร. ต. อ. เฉลิม อยู่บำรุง ออกทีวีพร้อมนำหลักฐานชี้แจง
กรณีรถโมบาย ระบุ บก. สูงสุดแถลงการณ์เท็จ ไม่มี
อะไรที่ขัดต่อความมั่นคง ยืนยันไม่ยอมให้ทหารครอบครอง
- ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรี ยุติคดีรถโมบาย สั่งเอามาไว้ที่ท่าเทียบ
ควบคุมดูแลและอนุมัติการใช้เอง ฝ่ายทหารย้ำเรื่องรถ
ยุติแล้ว แต่เรื่อง " เฉลิม " ยังไม่จบ เตรียมหามาตรการ
จัดการผู้คุ้มกันผู้บังคับบัญชา
- ๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ผู้บัญชาการทหารบกให้สัมภาษณ์ หากนายกรัฐมนตรี
ไม่แก้ปัญหาก็ถูกต้องทหารยอมเสียความนิยม พร้อม
ยืนยันให้การสนับสนุน ผบ. สูงสุด ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง
ความมั่นคงของประเทศ
- ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรีเปลี่ยนใจ นารถโมบาย ยูนิต ของ
อ. ส. ม. ท. น้อมเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว และรับปากทหารจะไม่มี " เฉลิม อยู่บำรุง " ใน

กรม. ชุดใหม่หลังกลับจากญี่ปุ่น

- ๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวกรณีปรับ
กรม. คงเป็นไปตามคำแถลงของนายกรัฐมนตรี พร้อม
แถลงว่าตนถูกขู่หลายครั้ง และจะมีประชาชนเดินทางมา
ให้กำลังใจตนเร็ว ๆ นี้
- ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : พล.อ. สุจินดา คราประยูร ใช้อำนาจ ผอ. รักษา
พระนคร ออกคำสั่งห้ามชุมนุม ๗ จุดรอบท่าเนียบ เพื่อ
ความสงบเรียบร้อย ใครฝ่าฝืนมีโทษทั้งจำคุกและปรับ
ตำรวจร่วมร้อยตรึงกำลังคุมสถานการณื นายกรัฐมนตรี
เลื่อนกลับประเทศไทย
- ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : นักศึกษา นักกฎหมาย นักการเมือง ประณามคำสั่งห้าม
ชุมนุมบริเวณท่าเนียบของ ผบ. ทบ. เรียกร้องให้ยกเลิก
การกระทำดังกล่าวด่วน เพราะขัดรัฐธรรมนูญ ส.ส.
เปรียบเทียบการกระทำครั้งนี้เป็นการยึดอำนาจในบางพื้นที่
เหมือนลอบใจประชาชนก่อนหารัฐประหารฝ่ายทหารและ
เลขาธิการทบกยยื่นยันเป็นคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมาย แต่
พร้อมจะยกเลิกเมื่อเหตุการณ์สงบ
- ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ผบ. ทบ. ประกาศยกเลิกคำสั่งห้ามชุมนุมบริเวณท่าเนียบ
- ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรีเดินทางกลับประเทศไทย ยืนยันปรับ กรม.
ตามสัญญา
- ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ผู้นำแรงงานกลุ่มต่างๆ ยกขบวนร้องเรียนนายกรัฐมนตรี
ขอขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น ๑๑๐ บาท ตัวแทนนายภวรับปาก
จะช่วยเจรจาให้ แต่นายภว ขอให้หยุดในการพิจารณา
ของคณะกรรมการไตรภาคี
- ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรีเรียกประชุมด่วนแกนนำพรรครัฐบาล มอบ
หมายให้แต่ละพรรคไปหารือการปรับ กรม. ถึงสังคม
ยืนยันไม่ปรับ
- ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารบก เข้าเฝ้าพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันเดียวกันแต่คนละเวลา โฆษก
รัฐบาลให้สัมภาษณ์ปฏิเสธข่าวนายภว ลาออก

- ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : ปรับ ครม. ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง เป็น รมช. ศึกษา สลับเก้าอี้ สรรรรถ กลิ่นประทุม และมีการสลับตำแหน่ง รัฐมนตรีภายในพรรคประชาธิปัตย์อีก ๕ ตำแหน่ง ฝ่าย ทหารไม่พอใจ ทางสัญญา นายภา
: นายภาให้สัมภาษณ์ไม่ปลด ร.ต.อ. เฉลิม เพราะกลัวทหาร เสื่อมเสี้ยนฐานบีบบังคับและประชาธิปไตยต้องพัง เสีย ข้างมาก
- ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : เกิดโศกนาฏกรรมแพร์สะพัดอ้างชื่อ "ข้าราชการสำนักนายก" โจมดี พล.อ.ชาติชาย และครอบครัวชดหะวัณ ในเรื่อง ส่วนตัว
ผู้นำทหารปฏิเสธอาหารเข้าบ้านนายภา อ้างคิดราชการ
- ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ : พรรคร่วมรัฐบาลเคลื่อนไหวให้มีการปรับ ครม. ครั้งใหม่ กิจสังคมนตรียื่นไม่รับ ขึ้นไล่แสบมีหวังพัง
- ๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ : พล.อ.ชาติชาย ชดหะวัณ ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี
- ๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ : โปรตเกล้าฯ แต่งตั้ง พล.อ.ชาติชาย ชดหะวัณ เป็น นายกรัฐมนตรีอีกครั้ง
- ๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๓ : เลขาธิการพรรคชาติไทยยื่นยัน รัฐบาลชุดใหม่ประกอบด้วย ๖ พรรคการเมือง คือ ชาติไทย กิจสังคมนตรี ประชาธิปัตย์ ราษฎร บางชนชาวไทย และเอกภาพ
- ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๓ : พรรคประชาธิปัตย์ ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค พิจารณาตำแหน่งของพรรคชาติไทยที่มีจดหมายเป็น ลายลักษณ์อักษร โดยที่ประชุมลงมติเป็นเอกฉันท์ปฏิเสธ ไม่เข้าร่วมรัฐบาลชาติชาย ๒ ด้วยเหตุผล เพื่อรักษา ระบอบประชาธิปไตย
พรรคกิจสังคมนตรีเริ่มลงเล พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช สั่งเรียกประชุมพรรคเป็นการด่วนในวันที่ ๑๕ ธ.ค. เพื่อทบทวนการเข้าร่วมรัฐบาล

- ๑๓ ธันวาคม ๒๕๓๓ : พรรคชาติไทย เรียกประชุมแกนนำพรรคการเมือง
ราวรัศมีตั้งรัฐบาลโดยไม่มีพรรคกิจสังคม ขณะที่พรรค
ประชาธิปัตย์ เป็นฝ่ายปฏิเสธการได้รับเชิญเข้าร่วม
รัฐบาล
- ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๓ : แต่งตั้งรัฐบาลชุด พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ประกอบด้วย
ด้วย พรรคชาติไทย เอกภาพ บางชนชาวไทย ราษฎร
ประชากรไทย โดยมีเสียงสนับสนุนทั้งหมด ๒๒๗ เสียง
ในขณะที่ฝ่ายค้านมี ๑๓๐ เสียง
- ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ : พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช แกล้งถึงเหตุที่ไม่เข้า
ร่วมรัฐบาล เพราะนายกฯ ไม่รักษาสัญญาสภาพบุรุษ
มิใช่ถูกเชิญออก
- ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๓ : นายกรัฐมนตรีนำ ครม. ใหม่เข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ
เกิดปัญหาเนื่องจาก นายอุทัย พิมพ์ใจชน รมต. ยุติธรรม
ไม่ได้เข้าเฝ้า พรรคเอกภาพแกล้งแก้ต่าง ไม่สามารถ
ติดต่อสื่อสารกับนายอุทัย เหตุเพราะเดินทางไปอยู่เกาะ
เกิดปัญหาสภาพความเป็นรัฐมนตรีของ นายสมิตรี
สุนทรเวช เนื่องจากขาดคุณสมบัติเพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๕๕(๔) ประเด็นต้องคำพิพากษาให้จำคุก
- ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๓ : นายสุชาติ สวัสดิ์ไชย พรรคเอกภาพ แจ้งความร้องทุกข์
ต่อกองปราบ กรณีส. พล.อ. ชาติชาย ชุณหะวัณ และ คณะ
กรรมการฐานทุจริตฉ้อโกง โดยนำเอกสารหลักฐานการ
ออกตัวสัญญาใช้เงินปลอมของบริษัทเอราวัณทรัสต์ พร้อม
แกล้งต่อสื่อมวลชนว่า การแจ้งความดำเนินคดีต่อนายกกับ
การเข้าร่วมรัฐบาลของพรรคเอกภาพ เป็นคนละเรื่องกัน
- ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ : รัฐบาลได้ออกแถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี ๒ เรื่องคือ
หนึ่งยืนยันเรื่องการแต่งตั้งรัฐมนตรีขอด้วยรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ หากถ้าฝ่ายนิติบัญญัติ
หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นพิจารณา ก็ยอมกระทำได้ โดยส่งเรื่องให้
ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๑๕๕ วรรค
๒ ประกอบมาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓

สอง กรณี รมต. ยุติธรรม นายอุทัย พิมพ์ใจชน ขาดการ
เข้าเฝ้าเพราะอยู่ในสถานที่ซึ่งรับการติดต่อข่าวสาร ไม่ได้
เจ้าตัวเมฆใต้เรียนนายภว เพื่อขอพระราชทานเข้าเฝ้า
ตามแต่จะทรงพระราชทานพระราชวโรกาส

๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๓ : นายสอาด บิษะวารณ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
พอใจการแบ่งงานของนายภว ประกาศขอคืนงาน สำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงาน
สถิติแห่งชาติ อ้างไม่ถนัด ขอรับแต่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
อย่างเต็มที่

นายบุญชู โรจนเสถียร รองหัวหน้าพรรคเอกภาพ แกล้ง
ปฏิเสธเรื่องไม่ได้รับตำแหน่ง รมต. ต่างประเทศ ว่ามิใช่
เพราะ "ไม่ถนัด" แต่เพราะ "ไม่กำหนด"

สส. พรรคฝ่ายค้านยื่นญัตติด่วน ขอให้พิจารณาข่าวเรื่อง
นายกรัฐมนตรีนำเงิน ๒๐๐ ล้านบาทไปมากที่ฮ่องกง
ตามที่นายคสุต โลภิตชา เคยให้สัมภาษณ์ก่อนพรรค
เอกภาพเข้าร่วมรัฐบาล

๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๓ : สส. คสุต โลภิตชา ให้สัมภาษณ์ว่าเห็นฝ่ายค้านเรื่องยื่น
ญัตติเงินมาก ๒๐๐ ล้าน ว่า เป็นการไม่สร้างสรรค์
พร้อมย้ำตนไม่ตกเป็นเครื่องมือใคร

๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๓ : พรรคเอกภาพเรียกประชุม สส. และรัฐมนตรีของพรรค
ทั้งหมด เพื่อหาความเข้าใจเรื่องการเคลื่อนไหวทาง
การเมืองในทางตรงกันข้าม และพิจารณาจัดสรรตำแหน่ง
ทางการเมืองที่ยังว่างอยู่ หลังการประชุม นายสวัสดิ์
คำประกอบ ยอมรับงานตามที่นายภว มอบหมาย

๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ : นายภว ปฏิเสธเรื่องเงินมาก ๒๐๐ ล้าน พร้อมดำเนิน
การทางกฎหมายกับผู้กล่าวหาหลังปีใหม่

สส. คสุต โลภิตชา ปฏิเสธไม่เคยให้สัมภาษณ์เรื่องเงิน
๒๐๐ ล้าน แต่ยืนยันดำเนินการต่อเรื่องเอราวัณทรัพย์สิน
โดยพรรคเอกภาพขอให้มีมติชอบตัวเอง

- ตัวแทน ๕ สถานองค์การลูกจ้าง ยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ขอให้ทบทวนมติของคณะกรรมการค่าจ้าง อ้างไม่สอดคล้องกับภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ ยื่นเงื่อนไขขอ ๑๐๐ บาทเท่ากันทั่วประเทศ หากไม่ได้รับการพิจารณา พร้อมประชุมใหญ่วิสามัญที่ห้องสนามหลวง
- ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ : สส. ศุภิสิต โสภิตชา ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเฉพาะกิจจับกุมพร้อมยึดของกลาง เงินสด ๑ ล้านบาท และรถบีเอ็มพี ๒ ตอนใหม่เอี่ยม ในข้อหากรรโชกทรัพย์ นายประสิทธิ์ ทรัพย์สาคร กรรมการผู้จัดการบริษัททิปโก้แอลพีแอล และนายสมจิตต์ เศรษฐิน บุตรชาย
- ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ : สส. ศุภิสิต โสภิตชา เปิดเผยหลังได้รับการประกันตัวปฏิเสธข่าวเรื่องยึดเงินนักธุรกิจ เผยถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง พรรคฝ่ายค้านชี้เรื่องนี้มีเงื่อนงำรัฐบาลต้องเร่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ปรากฏโดยเร็ว
- ๓ มกราคม ๒๕๓๔ : นายวัฒนา อิศวเหม รมช. มหาตมไทย แกล้งขกเลิกการ เดินทางไปซาอุดีอาระเบีย พร้อมประกาศจะให้กระทรวงต่างประเทศดูแลเรื่องแรงงานไทยในต่างประเทศทั้งหมด เหตุเพราะแผนอพยพคนงานของมหาตมไทยถูกโจมตี และไม่ได้รับเกียรติในทางปฏิบัติ
- ๕ มกราคม ๒๕๓๔ : โฆษกรัฐบาลชี้แจงเรื่องรัฐมนตรีต่างประเทศ นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ เดินทางไปเยือนซาอุดีอาระเบียเพื่อเตรียมอพยพคนงานไทย ส่วนเรื่องการสนทนากับผู้นำคูเวต เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากฝ่ายไทย เป็นเรื่องกลอนพาไป ตัวแทนพรรคฝ่ายค้าน แสดงความเห็นต่อท่าทีของรัฐมนตรีต่างประเทศว่าเป็นการกระทำที่ไม่สมควรเพราะเท่ากับเป็นการนำประเทศไทยเข้าสู่สงคราม
- ๘ มกราคม ๒๕๓๔ : ระเบิดห้องทำงานผู้บังคับการกองปราบ พล.ต.ต. เสรี เตมียาเวช แฉเบื้องหลังประกาศขวางเส้นทางส่งส่วย

เหตุเกิดก่อนผู้การตงฉินเข้าถึงที่ทำงานเพียง ๒๐ นาที จากเหตุการณ์ครั้งนี้ มีประชาชนจากสาขาอาชีพต่างๆ ให้กำลังใจสนับสนุนผู้การตงฉินมากมาย

- ๙ มกราคม ๒๕๓๕ : รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา รัฐมนตรีต่างประเทศถูกโจมตีหนัก สส. อภิปรายกันเข้มข้น แต่ไม่มีการลงมติ
- ๑๐ มกราคม ๒๕๓๕ : สภาผู้แทนลงมติเอกฉันท์ผ่าน พ.ร.ก. ชกเล็ก พร. ๕๒
- ๑๕ มกราคม ๒๕๓๕ : พล. ต. อ. แสง อิศวาศิต์ อธิบดีกรมตำรวจแถลงข่าว กรณีคนร้ายลอบวางระเบิดห้องผู้บังคับการกองปราบ โดยผลการพิจารณาขั้นต้นเชื่อว่า ปัญหาเกิดจากความขัดแย้งหรือความไม่พอใจของตำรวจบางคนในสังกัด กองปราบที่มีชื่อ พล. ต. ศ. เสรี เตมียาเวช
- ๑๖ มกราคม ๒๕๓๕ : รัฐบาลไทยส่งแพทย์จำนวน ๑๖ นาย เดินทางไปซาอุดีอาระเบีย เพื่อให้บริการด้านตรวจรักษาโรคแก่แรงงานไทยที่อาจได้รับผลกระทบจากสงครามอ่าวเปอร์เซีย
- ๑๗ มกราคม ๒๕๓๕ : สหรัฐอเมริกาเปิดฉากสงครามอ่าวเปอร์เซีย ถล่มแบกแดด เพื่อขับไล่กองกำลังของซัดดัม ฮุสเซนออกจากคูเวต มหาดไทยกำชับผู้ว่าราชการทุกจังหวัดติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด
นายกรัฐมนตรีสั่งด่วนประหยัดน้ำมัน
- ๑๘ มกราคม ๒๕๓๕ : สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย ออกหนังสือเตือนชาวอเมริกันในไทยให้ระวังการก่อการร้ายที่อาจมีขึ้นภายใน ๔๘ ชั่วโมง
รัฐบาลไทยเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยเข้มงวดตามสถานทูตและสถานที่สำคัญๆ ทั่วประเทศ
- ๒๒ มกราคม ๒๕๓๕ : นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ พล. ต. อ. แสง อิศวาศิต์ อธิบดีกรมตำรวจไปสำรวจราชการที่สำนักนายกรัฐมนตรี พล. ต. อ. ประมาธ อติเรกสาร เรียกประชุม กตร. ในวาระเร่งด่วน ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแต่งตั้ง พล. ต. อ. สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ เป็น อ. ต. ร. พล. ต. ท. สนอง วัฒนารางกูร เป็นรอง อตร. และ พล. ต. ท. บุญชู

- วังกานนท์ ผบช.ก. เป็นผู้ช่วย อ.ต.ร.
พล.ต.อ.แสวง อีรสวัสดิ์ ยื่นหนังสือลาออกจากราชการ
ต่อรัฐมนตรีมหาดไทย
- ๒๔ มกราคม ๒๕๓๕ : เกิดระเบิดในการฝึกภาคสนามที่จังหวัดลพบุรี มีทหาร
เสียชีวิตรวม ๒๕ คน บาดเจ็บสาหัส ๖ คน สาเหตุจาก
อุบัติเหตุในการทดลองใช้ระเบิด
- ๒๖ มกราคม ๒๕๓๕ : พรรคประชาธิปไตยได้หัวหน้าพรรคคนใหม่ นายชวน
หลีกภัย ซึ่งขณะขณะนั้นเสี่ยงเลือกตั้งในการประชุมสามัญ
ของพรรค โดยมี พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ เป็นเลขา-
ธิการคนเดิม
- ๒๘ มกราคม ๒๕๓๕ : สมาชิกรัฐสภา ๑๑ ราย ก้าวข้ามสื่อ กทม. เป็นศูนย์กลาง
การก่อการร้าย งดร่วมประชุมสหภาพรัฐสภาที่พหยา
การบิไนไทยแจ้ง ๖๓ สาขาทั่วโลก ชี้แจงนักท่องเที่ย่ว่า
รัฐบาลไทยให้การคุ้มครองเต็มที่
- กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : เกิดความวุ่นวายทางการเมือง เช่น มหาดไทยสั่งย้าย
รองผู้ว่าอุดรฯ มีการรื้อพันกรผิดศีลอบสังหารบุคคลสำคัญ
ชนวนความไม่พอใจในเรื่องนี้เกิดเพราะมีคำสั่งเปลี่ยน
ตัวผู้คุมคดีใหม่จาก พล.ต.ท.บุญชู วังกานนท์ เป็น
พล.ต.ต. เลรี เตมิชเวช (ผู้บังคับการกองปราบ
คนล่าสุด)
- ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งควานให้ย้ายรองผู้ว่าฯ อุดร
ออกจากพื้นที่ ฐานไม่วางตัวเป็นกลางทางการเมือง
ฝึกไม่พรรคความหวังใหม่
- ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : เผาอำเภอยุโรป จังหวัดกาญจนบุรี พบข้าราชการ
ร่วมมือลงขันเผาเพื่อทำลายหลักฐานการทุจริตในการ
ออกเอกสารที่ดิน ภ.บ.ท.๕ ให้แก่นายทุน
- ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : โบลิวการเมือง นายไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ ที่ปรึกษานายกฯ
พร้อม พล.ต.มณู รูปขจร ประจำสำนักปลัด กพ. เข้า
แจ้งความกองปราบ เพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้นำโบลิวออก

แจกจ่ายว่าบุคคลทั้ง ๒ อยู่เบื้องหลังคดีลอบสังหารบุคคล
สำคัญของประเทศ

- ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : พรรคกิจสังคมรื้อวาทหนัก สมาชิกพรรคกิจสังคมสายนายพงษ์
สารสิน เข้าพบ พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ยืนยัน
ความไม่พอใจ พร้อมขอแยกตัวไปตั้งพรรคการเมืองใหม่
ฝ่ายสมาชิกสายนายมนตรี พงษ์พานิช ยืนยันไม่มีการประนี
ประนอม หัวหน้าพรรคยอมรับจริงไม่อยู่ หมดสภาพความ
เป็นเลาหลักประชาธิปไตย
- ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : คดีลอบสังหารไม่ใช้การเมือง นายภวชาติชาย สິง
มหาตไทยให้เร่งรัดสอบสวนคดีลอบสังหารให้แล้วเสร็จ
ภายใน ๗ วัน พล.ต.ท. บุญชู ว่างานนท์ แกลงข่าว
เรื่องคดีวันลอบสังหารเป็นคดีอาญาแผ่นดิน ไม่ใช่คดี
การเมือง และได้ดำเนินการแล้วเสร็จประมาณ ๓๐%
ไม่ปลด ผบ. ทบ. นายภวปฏิเสธข่าวปลด ผบ. ทบ. พล. อ.
สุนทร คงสมพงษ์ ย้ำการปลด ผบ. ทบ. เป็นเรื่องที่ ผบ.
สูงสุด เสนอ ไม่ใช่หน้าที่ของนักการเมือง
- ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : พล.ต.ท. บุญชู ว่างานนท์ อ้าง ผบ. สูงสุด ทาหนังสือถึง
นายภว ให้เร่งับการส่งมอบสำนวน แต่อธิบดีกรมตำรวจ
ยืนยันนายภว สั่งให้เร่งมอบสำนวนโดยด่วน
- ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
(กอ. รส. ภน.) ออกแถลงการณ์สำหรับข้อหาให้มีการข
บิตเบื้อนสำนวนคดี พล.ต.ท. รุ่งโรจน์ ยมกุล รอง
ผบช. ก. ส่งมอบหลักฐานสำนวนคดีวันลอบสังหาร ให้กับ
พล.ต.ต. เสรี เตมียาเวช ผบ.ก.บ. หัวหน้าพนักงาน
สอบสวนชุดใหม่ โดยตั้งเป้าดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน
๖ เดือน
- ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : สภาผู้แทนขอร่วมรับรู้ คณะกรรมการการปกครองสภา
ผู้แทนฯ บรรจผู้คดีเตรียมเชิญผู้เกี่ยวของคดีลอบสังหารมา
ชี้แจง เพื่อความกระจ่างแก่สาธารณชน

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : นายภาให้สัมภาษณ์ยืนยันไม่มีการบิดเบือนคดีฉ้อโกงสังหาร
ย้ารัฐบาลไม่เข้าแทรกแซง เป็นเรื่องของคณะกรรมการ
สอบสวน โดยมีตัวแทนฝ่ายทหารเข้าร่วมฟังด้วย

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : อธิบดีกรมตำรวจมีคำสั่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่
พล. ต. ท. บุญชู ว่างานนท์ ผู้ช่วย อตร. ฐานขัดคำสั่งโดย
ชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชากรณีทำหนังสือถึง
ผบช. ก. ให้เลื่อนการส่งมอบสำนวนคดี ช่วงเวลาเดียวกัน
พล. อ. สุนทร คงสมพงษ์ ลงนามแต่งตั้ง พล. ต. ท. บุญชู
ว่างานนท์ เป็นที่ปรึกษา กอ. รส. กน.

เสนอเปิดสภาวิสามัญ นต. ประสงค์ สุ่นศิริ เสนอให้เปิด
สภาวิสามัญ เพื่อหาความกระจ่าง เรื่องคดีฉ้อโกงสังหาร
ให้สมาชิกสภาได้รับฟังและซักถาม แทนการให้คณะ
กรรมมาธิการชุดใดชุดหนึ่งรู้เห็นเท่านั้น เพราะถือเป็น
คดีอุกฉกรรจ์ กระทบต่อสถาบันสูงสุด

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : พล. อ.ชาติชายเสนอตั้ง พล. อ. อาทิตย์ กลิ่งเอก เป็น
รมช. กลาโหมควบรองนายกฯ พล. อ. สุนทร คงสมพงษ์
เผยไม่ทราบเรื่องมาก่อน นายภา ไม่เคยปรึกษาในสภา
กลาโหมย้าทหารไม่มีความเห็นอะไร
นักการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ให้สัมภาษณ์
ไม่มีใครรู้เรื่องนี้มาก่อน นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรค
พชป. แสดงความเห็น รัฐบาลอาจพบอุบัติเหตุทางการ
เมืองในการแต่งตั้ง พล. อ. อาทิตย์

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ : พ. อ. บุสศักดิ์ หายตัว พล. ต. มนูญ รูปขจร เปิดเผย
พ. อ. บุสศักดิ์ โฟล์ เจริญ ถูกพนักงานสอบสวนชุดเดิม
เอาตัวไปและหายลึกลับตั้งแต่วันที่ ๑๐ ก. พ. ๒๕๓๕
พล. ต. ต. เสรี เตมียาเวส วิจารณ์ผ่านสื่อมวลชนให้ พ. อ.
บุสศักดิ์ มาพบตัว
ถ่ายทอดสดการชี้แจงในสภา นายภา ยืนยันให้ถ่ายทอดสด
การประชุมกรรมมาธิการการปกครอง เรื่องคดีฉ้อโกง-
สังหาร

- ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : คีตกฤษดิ์ ตั้งชื่อหารัฐบาลชาติชาย พล.ต.ม.ร.ว. คีตกฤษดิ์ บราโมช ให้สัมภาษณ์ไม่เห็นด้วยกับการนำคดีลอบสังหาร เข้าสภารวมทั้งการถ่ายถอดการประชุมชี้ เป็นการ เปิด โอกาสให้มีการหาเสียงและทำให้สถาบันนิติบัญญัติก้าวถ่าง ผ่านการบริหารตำหนิรัฐบาลพยายามเปลี่ยนแปลงสำนักงานการ สอบสวน ตั้งชื่อหารัฐบาลหนักหน้ำตัวเหนือกฎหมาย เห็นอ รัฐธรรมนูญ บ้านเมืองเป็นของชาติชาย ปกครองโดย ราชวงศ์ราชครุ แต่ไม่แนะนำให้มีการรัฐประหาร
- ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ : ทหารยึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง สัม รัฐธรรมนูญ ยุบสภา ประกาศกฎอัยการศึก
- กลุ่มทหารผู้กระทำการล้มระบอบประชาธิปไตยใน รอบปีที่ ๕๙ นี้ นำโดยพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ พลเอก สุจินดา คราประยูร พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล พล.ร.ท. ประพัฒน์ กฤษณจันทร์ และ พลเอกอิสสระพงษ์ หนนั๊กดี

รัฐประหารโดย รสช.- รสช. รัฐประหารซ้ำ

ปรากฏการณ์ทางการเมืองเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 เป็นเรื่องที่คนไทยหลายกลุ่มหลายฝ่ายมีความเห็นแตกต่างกัน บ้างก็สะใจที่ทหารเข้ามาจัดการปัญหาด้วยวิธีเดิม ๆ บ้างก็ท้อ และรวมประณามกลุ่มผู้อ้างประชาชนเพื่อความชอบธรรมในการยึดอำนาจ และมีจำนวนไม่น้อยที่ให้โอกาสเพื่อรอเวลาให้ฝ่ายที่อ้างว่า "หยุดขบวนการประชาธิปไตย เพื่อไม่ให้รถขบวนนี้ตั้งตกแหว" พร้อมทั้งให้สัญญาว่า จะขอมระบอบประชาธิปไตยและส่งกลับคืนให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอย่างรวดเร็วที่สุด พร้อมให้เหตุผลการถอยหลัง 1 ก้าวเพื่อเดินหน้าอีก 10 ก้าวตามที่ผู้ทำการยึดอำนาจเอ่ยอ้างนั้น เป็นจริงหรือไม่ และเพียงใด ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากวันนั้นถึงวันนี้ จึงเป็นเครื่องตัดสินได้ดีที่สุดว่า อะไรคือความจริง และอะไรคือความเท็จ

จากข้อกล่าวหาในกฤษฎีกาฉบับที่ 5 ข้อที่ผู้ยึดอำนาจอ้างเป็นเหตุในการล้มระบอบประชาธิปไตย รวมตลอดทั้งลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเมืองไทย ในช่วงเวลาที่ผ่านมา นั้น ขอมพิสูจนได้ประจักษ์ชัดว่า ใคร ทำอะไร เพื่อใคร ข้อสรุปที่ว่า ทหารวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ถือกันว่า ทหารยึดอำนาจและนำมาสู่กำเนิดของ รสช. เหตุการณ์เมื่อวันที่ 7 เมษายน ก็คือการรัฐประหารซ้ำของ รสช. แต่เป็นการยึดอำนาจที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นขั้นตอนลึกลับ นับแต่อ้างเหตุในการล้มระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้โดยได้รับการสมยอมจากนักการเมืองซึ่งอาศัยจากของประชาธิปไตยก้าวสู่อำนาจ และทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ประชาชนไทยสามารถจะคิดหรือวิจารณ์ได้ในหลายแง่มุมมอง โดยลำดับเหตุการณ์ทั้งหมดนี้คือ บริบททางสังคมการเมืองไทยที่ปรากฏอยู่ในช่วงขวบปีที่ผ่านมา

อัจฉราพร กมุกพิสมัย

ผู้รวบรวมและเรียบเรียง

ข้อกล่าวหาที่ 1

รัฐบาลมีพฤติการณ์ฉ้อราษฎร์บังหลวง คณะผู้บริหารประเทศ

ฉวยโอกาส อาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพรรคพวกอย่างรุนแรงชนิดที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน นายกรัฐมนตรีไม่เอาใจใส่ที่จะแก้ไขอย่างจริงจังและกลับประพฤติดีมีชอบเสียเอง

การแก้ปัญหारेื่องฉ้อราษฎร์บังหลวง

25 ก.พ. 34

: คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ มีคำสั่งฉบับที่ 26 ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินนักการเมือง ประกอบด้วยคณะกรรมการทั้งสิ้น 7 คน คือ พล.อ. สิทธิ จีรโรจน์ เป็นประธานกรรมการ นายสุธี อากาศฤกษ์ เป็นรองประธานกรรมการ นายมงคล เปาอินทร์ นายไพศาล กุมาลย์วิสัย นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์ พล.ต.ท. วิโรจน์ เปาอินทร์ เป็นกรรมการ และนายชัยเชต สุนทรพิพิธ เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณารายชื่อนักการเมืองที่มีพฤติการณ์อันสื่อแสดงให้เห็นว่า มีทรัพย์สินร่ำรวยผิดปกติ ผิดปกติของผู้ประกอบอาชีพโดยสุจริต และให้ประกาศรายชื่อนักการเมืองดังกล่าวให้สาธารณชนทราบ และรวบรวมทรัพย์สินที่ถูกลักขโมยไว้

การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้เริ่มแต่ทยอยประกาศอายัดทรัพย์สินนักการเมือง เพื่อสืบสวนสอบสวนว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ซึ่งมีนักการเมืองที่ถูกอายัดทรัพย์สินรวมทั้งสิ้น 25 คน โดยผลการสอบสวนในชั้นแรกปรากฏว่า มีผู้ที่มีพฤติการณ์สื่อแสดงว่า ร่ำรวยผิดปกติ 13 คน ซึ่งประกาศให้สาธารณชนทราบดังนี้คือ

4 พ.ค. 34

: ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง (อดีต รมต. สำนักนายก) พล.ต.อ. ประมา อติเรกสาร (อดีต รมต. อุตสาหกรรม) นายมนตรี หงษ์พานิช (อดีต รมต. คมนาคม) นายประมวล สภาาส (อดีต รองนายก)

8 มิ.ย. 34

: นายบรรหาร ศิลปอาชา (อดีต รมต. คลัง) นายเสนาะ เทียนทอง (อดีต รมช. มหาดไทย)

22 มิ.ย. 34

: นายวัฒนา อิศวเหม (อดีต รมช. มหาดไทย)

29 มิ.ย. 34

: นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ (อดีต รมช. พาณิชย์)

13 ก.ค. 34

: นายสุชน ชามพูนท (อดีต รมช. คลัง)

- 26 มี.ย.34 : พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ (อดีตนายก รมต.) นายพิทักษ์ อินทวิทยนันท์ (เลขานุการส่วนตัวอดีตนายก รมต.)
- 10 ส.ค.34 : นายสุบิน ปิ่นขยัน (อดีต รมต.พาณิชย์) นายภิญญา ช่างปลอด (อดีต รมต.พาณิชย์) นักการเมืองทั้ง 13 คนที่ถูกประกาศว่ามีพฤติการณ์สื่อแสดงว่าร้ายวณผิดปกติ คตส. ได้สอบสวนแล้วพบว่า มีพฤติการณ์ร้ายวณผิดปกติ จึงประกาศยึดทรัพย์ โดยมีทั้งหมด 10 คน ตามลำดับเวลาคือ
- 26 พ.ย.34 : ประกาศยึดทรัพย์ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ 266 ล้านบาท นายพิทักษ์ อินทวิทยนันท์ 335 ล้านบาท
- 30 พ.ย.34 : ประกาศยึดทรัพย์ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง 32 ล้านบาท
- 4 ม.ค.35 : ประกาศยึดทรัพย์ นายประมวล สภาวสุ 70 ล้านบาท
- 18 ม.ค.35 : ประกาศยึดทรัพย์ นายสุบิน ปิ่นขยัน 608 ล้านบาท
- 22 ม.ค.35 : ประกาศยึดทรัพย์ นายเสนาะ เทียนทอง 62.7 ล้านบาท
- 29 ม.ค.35 : ประกาศยึดทรัพย์ นายภิญญา ช่างปลอด 61.8 ล้านบาท
- 5 ก.พ.35 : ประกาศยึดทรัพย์ พล.ต.อ.ประมาธ อติเรกสาร 139.7 ล้านบาท
- 22 ก.พ.35 : ประกาศยึดทรัพย์ นายวัฒนา อิศวเหม 4 ล้านบาท
- 29 ก.พ.35 : ประกาศยึดทรัพย์ นายมนตรี พงษ์พานิช 336.5 ล้านบาท

ส่วนนักการเมืองในกลุ่ม 13 คนที่ คตส. ได้พิจารณาตัดสินว่าเป็นผู้ร้ายวณผิดปกติ มีทั้งสิ้น 3 คน คือ นายสุชน ชามพูนท (4 ธ.ค. 34) นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ (11 ธ.ค.34) นายบรรหาร ศิลปอาชา (15 ก.พ.35)

สำหรับนักการเมืองที่ได้รับการประกาศยกเลิกอายัดทรัพย์ เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่สื่อแสดงว่ามีพฤติการณ์ร้ายวณผิดปกติ มีดังต่อไปนี้คือ

พล.อ.เทียนชัย ศิริสัมพันธ์ นายณรงค์ วงศ์วรรณ (25 พ.ค.34) นายสมัคร สุนทรเวช (30 พ.ค.34) นายประจวบ ไชยสาส์น (15 มี.ย.34) นายสันติ ชัยวัชรณะ (22 มี.ย.34) นายเดช บุญ-หลง (29 มี.ย.34) นายกร หัพพะรังสี (29 มี.ย.34) นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์ (29 มี.ย.34) นายไครรงค์ สุวรรณศิริ (18 ก.ค.34) นายอุดมศักดิ์ หังทอง (24 ส.ค.34)

พล. ต. สนั่น ขจรประศาสน์ (31 ส.ค. 34) นายสมาน กุมภะกาญจนะ (29 มี.ย. 34)

สรุปการดำเนินงานของ คตส. ซึ่ง รสช. ได้ตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่พิสูจน์ข้อกล่าวหาเรื่องการคอร์รัปชันของนักการเมือง เป็นเฉพาะนั้น ได้ทำการประกาศยึดทรัพย์สินนักการเมือง รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยมีมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด 1,800 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจของ คตส. ถือว่ายังไม่เป็นที่สิ้นสุด เพราะในระยะเวลาต่อมา รสช. ได้มีคำสั่งให้โอนอำนาจของ คตส. ไปให้ศาลเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดกรณียึดทรัพย์สินนักการเมือง ฐานร่ำรวยผิดปกติ ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีของ นายกอานันท์ ปันยารชุน ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 34 ตามที่ รสช. เสนอเป็นคำริมา

ข้อสังเกตประการสำคัญของเรื่องนี้ก็คือ นักการเมืองที่ถูกยึดทรัพย์สินได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีร่วมรัฐบาล 3 คนคือ นายมนตรี พงษ์พานิช (รองนายกฯ) นายวิฑูรย์ อิศวรเวท (รมต. สำนักนายกฯ) นายเสนาะ เทียนทอง (รมช. คมนาคม) ตามประกาศตั้งคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2535 ทั้งนี้โดยมี พล.อ. สุจินดา คราประยูร หนึ่งในแกนนำของผู้กระทำรัฐประหารเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ข้อกล่าวหาที่ 2

ข้าราชการการเมืองใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงข้าราชการประจำ ทั้งยังสร้างบารมีและฐานคะแนนเสียงเพื่อประโยชน์แห่งตนและพวกพ้อง ข้าราชการประจำที่ซื่อสัตย์ไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือ กลับไม่ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

เส้นทางของข้าราชการประจำในยุคไม่มีนักการเมืองจากการเลือกตั้ง

24 ก.พ.34

: รสช. ออกประกาศฉบับที่ 21 สั่งย้ายด่วนข้าราชการตำรวจ โดยให้ พล.ต.อ.สนอง วัฒนวรางกูร รอง อตร.บป. ไปสารองราชการที่สำนักงานก.รมต. และอธิบดีกรมตำรวจได้มีคำสั่งให้ พ.ต.ต.บิษะเจียมไชยศรี ผบก.ส. กับ พล.ต.ต.เสรี เตมียเวส ผบก.ป. ไปช่วยราชการที่ บช.ก.2

26 ก.พ.34

: รสช. ออกประกาศฉบับที่ 31 ให้ พล.ต.กมล หัฟพะรังสี รอง ผอ.สำนักข่าวกรองแห่งชาติ นายศรีภูมิ สุขเนตร ปลัดกระทรวงคมนาคม นายอนันต์ อนันตกุล ปลัดกระทรวงมหาดไทย รวม 3 ท่าน ไปประจำสำนักงานก.รมต.รี

27 ก.พ.34

: อธิบดีกรมตำรวจมีคำสั่งให้ พล.ต.ต.เสรี เตมียเวส ไปประจำที่กองบัญชาการตำรวจภูธร 2 จากเดิมให้ไปช่วยราชการ พร้อมตั้งกรรมการสอบสวนพิจารณาข้อหาที่ทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์วิจารณ์ในทำนองว่า วิดีโอเทปคำสารภาพคดีลอบสังหารไม่ตรงข้อเท็จจริง ถือเป็น การปฏิบัติให้เสียหายแก่ราชการอย่างใหญ่หลวง

6 มี.ค.34

: ที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ มีมติให้ขยายตำแหน่งนายพลเพิ่มขึ้น 8 อัตรา เพื่อไปปฏิบัติงานในสภา รสช.

11 มี.ค.34

: อธิบดีกรมตำรวจ มีคำสั่งยกเลิกการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยกับ พล.ต.ท.บุญชู งามานนท์ โดยอ้างหนังสือที่ พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ในฐานะประธานสภา รสช. นำมาชี้แจงกับกรมตำรวจในการสั่งการชะลอการส่งมอบสำนวนคดีวันลอบสังหาร ซึ่งได้กระทำใน

รูปคำสั่งของ นอ. รส. กน.

- 16 มี.ค.34 : พล.อ. สัจจินดา คราประยูร รองประธานสภา รสช. ให้สัมภาษณ์ถึงระบบการเมืองที่ผ่านมาว่า วงการตำรวจถูกการเมืองเข้าไปครอบงำมาก ตั้งแต่ระดับสารวัตร แม้ นายอำเภอ ผู้ว่าฯ ก็ถูกพรรคการเมืองที่มีอำนาจแทรกแซง เรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย เพื่อผลทางการเมืองการเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รองประธานสภา รสช. ได้เสนอให้ใช้นโยบายเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านทุก 4 ปี
- 27 มี.ค.34 : พล.ต.ต. เสรี เตมียเวส เข้าพบหัวหน้าคณะพนักงานสอบสวนทางวินัย โดยนำเอกสารมายื่นเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของกรมตำรวจ เรื่องกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
หัวหน้าพนักงานสอบสวน เผยจะต้องนัดพยานเหล่านั้นมาสอบปากคำ โดยจะทำให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน
- 26 เม.ย.34 : นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ให้ย้ายด่วนนายสำราญ ภาวราชกุมภ์ เลขานุการ กพ. ไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี และให้นายวิจิตร ศรีสอาน ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มารักษาราชการแทนเป็นการชั่วคราว
เลขานุการ กพ. ยื่นหนังสือลาออกทันทีหลังโดนคำสั่งย้ายด่วนภายใน 24 ชั่วโมง
- 30 เม.ย.34 : นายสำราญ ภาวราชกุมภ์ เลขานุการ กพ. ได้ยื่นจดหมายต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเรียนชี้แจงให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ในการทำงาน
นายมีชัย ฤชุพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่ดูแลสำนักงาน กพ. ได้ชี้แจงถึงเหตุการณ์สั่งย้ายว่า เลขานุการ กพ. ไม่สามารถจะทำงานเข้ากับระบบงานบริหารแบบใหม่ได้
- 13 มี.ย.34 : พล.ต.ท. ธนู หอมหวล ผู้บัญชาการสอบสวนกลางให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน กรณีที่ พล.ต.ต. เสรี เตมียเวส ผบก. ชำวสารกรมตำรวจ อดีต ผบก. บ. ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวว่า "ตำรวจกองปราบ

ยังเก็บส่วยอยู่อย่างเดิม และมีการเก็บย้อนหลัง 3 เดือน" นั้น ถือ
ว่าเป็นการพูดแบบไม่สร้างสรรค์ ทำให้ตำรวจกองปราบเสียกำลังใจ
จึงได้สั่งการให้ พล.ต.ต. รังสีศ ญาโนทัย นบ. ก.บ. หาหนังสือ
มาถึงคนเพื่อที่จะนำเสนอ พล.ต.อ. สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ อตร. เพื่อ
สอบสวนข้อเท็จจริง

6 ก.ค.34

: ข้าราชการมหาดไทยรวมตัวเคลื่อนไหวคัดค้านร่าง พรบ.
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อแก้ไข บว.218 เพราะ พรบ.
ฉบับนี้ได้ลดอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด โดยให้ปลัดกระทรวง ทบวง
กรมต่างๆ สามารถสั่งการไปยังหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดได้โดย
ตรง

12 ก.ค.34

: สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผ่านร่าง พรบ. ระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดินยกเลิกคำสั่ง บว.218 ผู้ว่าราชการจังหวัดยังคงอำนาจสั่งพัน
เหมือนเดิม ไม่ต้องแบ่งอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด
ทั้งนี้เป็นไปตามคำขอแปรญัตติของนาย เจริญจิตต์ ๗ สงขลา และ
นายพิศาล มุลศาสตร์สำหรับ

17 ก.ค.34

: ประชุม กตร. ซึ่งมี พล.อ. อิศระพงศ์ หนูหนักดี รมต. มหาดไทย
เป็นประธาน ได้พิจารณาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กตร. ชุดใหม่ และ
การแต่งตั้งโยกย้ายนายตำรวจผู้ใหญ่ประจำปี ผลการประชุม
ตำรวจจาก จปร.5. เลื่อนชั้นกันถ้วนทั่ว ข้าราชการในตำรวจระบุ
" เป็นไปตามใจ"

2 ก.ย.34

: คณะกรรมการตุลาการ หรือ กต. มีมติแต่งตั้งประธานศาลฎีกา

3-30 ก.ย.34

: รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม นายประกาศน์ อายชัย ปฏิเสธที่จะ
นำชื่อตามที่ กต. เสนอให้เป็นประธานศาลฎีกา โดยโจมตี กต. ด้วย
วิธีต่างๆ และได้ใช้วิธีแต่งตั้งผู้ทำการแทนประธาน และรองประธาน
ศาลฎีกาซึ่งได้เกษียณอายุราชการ อีกทั้งได้ออกคำสั่งให้ปลัดกระทรวง
ยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง โดยให้รองปลัดฯ เป็นผู้รักษาการแทน

- 3 ต.ค.34 : ประชุม กต.ชุดใหม่ลงมติแต่งตั้งประธานศาลฎีกาอีกผู้หนึ่ง ซึ่ง
ถูกใจมากที่สุดว่าเป็นองค์ประชุมที่มีชอบด้วยกฎหมาย
- ต.ค.-พ.ย.34 : เกิดวิกฤติการณ์ในวงการตุลาการ ถึงขั้นผู้พิพากษาส่วนหนึ่ง
รวมตัวกันเตรียมทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ระบุรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ยุติธรรมซึ่งเป็นฝ่ายบริหารได้เข้ามาก้าวก้าวยานาจอิสระของฝ่าย
ตุลาการ ด้วยการใช้ตำแหน่ง โดยปราศจากความสุจริตใจ พยายาม
บีบบังคับให้ กต. อันเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของฝ่ายตุลาการ
แต่งตั้งบุคคลที่ รมต. ยุติธรรม ประสงค์ ให้เป็นประธานศาลฎีกา
ถือเป็นการทำลายนิติประเพณี และครรลงแห่งกฎหมาย
- 11 ก.พ.35 : นายประเสริฐ บุญศรี ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้เสนอผล
สอบสวนผู้พิพากษา 13 คน ต่อ รมต.ยุติธรรม ฐานมีความผิดทางวินัย
อย่างร้ายแรง เนื่องจากกระทำการต่อต้านผู้บังคับบัญชา ก่อให้เกิด
ความแตกแยกในหมู่ผู้พิพากษา ใช้ทรัพย์สินของทางราชการชักชวน
ผู้พิพากษาชุมนุม ก้าวร้าวผู้บังคับบัญชาในช่วงระหว่างปลายเดือน
สิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2534 จากกรณีวิกฤติตุลาการ อันเนื่อง
จากการแต่งตั้งประธานศาลฎีกา
- 13 ก.พ.35 : นายประภาศน์ อวยชัย รมต.ยุติธรรม ได้เสนอเรื่องให้ กต.
พิจารณาโดยกำหนดวันประชุมวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2535 ขณะเดียวกัน
ผู้พิพากษาในนามกลุ่มพิทักษ์สถาบันตุลาการ ได้ประชุมหารือในเรื่องนี้
และมีข้อเรียกร้องให้เลื่อนการพิจารณาลงโทษผู้พิพากษาออกไป โดย
ขอให้เป็นหน้าที่ของ ก.ค.ชุดใหม่เพื่อความเป็นธรรม ทั้งนี้ เนื่องจาก
ก.ค.ชุดปัจจุบันเป็นผู้มีมติให้สอบสวนผู้พิพากษาทั้ง 13 คนเอง
- 16 ก.พ.35 : ผู้พิพากษาจากทั่วประเทศประมาณ 400 คน ชุมนุมที่โรงแรม
รัตนโกสินทร์ เพื่อเรียกร้องให้เลื่อนการพิจารณาลงโทษ ผู้พิพากษา
ทั้ง 13 คนออกไป และมีมติร่วมกันที่จะไปยื่นหนังสือถึงประธาน ก.ค.
ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2535

17 ก.พ. 35 : ผู้พิพากษาประมาณ 200 คน ไปชุมนุมที่กระทรวงยุติธรรม เพื่อยื่นหนังสือให้ประธาน ก.ต. เลื่อนการพิจารณาลงโทษ ผู้พิพากษา 13 คนออกไป

ปรากฏว่าเกิดเหตุขุมนขึ้น เนื่องจากตำรวจที่ถูกผู้บริหารระดับสูงขอให้มารักษาความสงบ 100 นาย ได้กั้นไม่ให้ผู้พิพากษาเข้าไปบริเวณห้องประชุม ก.ต. จนเกิดการกระทบกระทั่ง และมีการผลักกผู้พิพากษาหญิงด้วย

ผลการประชุม ก.ต. มีการสั่งลงโทษผู้พิพากษาโดยการปลดออก 4 คนคือ นายประวิทย์ ชัมภรัตน์ นายประมาต ชันชื้อ นายวีระชัย สุตรสุวรรณ และนายอุดม เพ็องพุง ให้ออกจากราชการ 7 คน คือ นายเกียรติ จาคินิลพันธ์ นายอรรถวิทย์ วรธนวิจิธ นายวินัย วิมลเศรษฐ นายปราโมทย์ ขพานนท์ นายวิชา มหาคุณ นายมานิตย์ จันทร์กลับ และนายฉันทวิชช์ วรหัต ให้งดบำเหน็จ 2 คน คือ นายชูชาติ ศรีแสง และนายบัณฑิต รัชตะนันท์

20 ก.พ. 35 : กลุ่มผู้พิพากษาได้ถวายฎีกาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้มีการแถลงว่าหากยังไม่สามารถได้รับความเป็นธรรมจากผู้ใหญ่ในบ้านเมืองจะได้อื่นเรื่องนี้ฟ้องต่อศาลโลก

ขณะเดียวกัน นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีได้รับปากว่าจะเข้ามาแก้ไขปัญหานี้

22 ก.พ. 35 : ผู้พิพากษาจากทั่วประเทศประมาณ 700 คน มาชุมนุมกันอีกครั้งที่โรงแรมเซ็นทรัล ที่ประชุมมีมติร่วมกันว่าการทบทวนมติ ก.ต. ควรให้ ก.ต. ชุดใหม่เป็นคนดำเนินการ และเรียกร้องให้มีการกำหนดวันเลือกตั้ง ก.ต. ชุดใหม่โดยเร็วพร้อมกันนี้ยังมีมติร่วมกันอีกว่า หาก ก.ต. ไม่ให้ความเป็นธรรม ผู้พิพากษาทั้งหมดจะไม่ยอมรับมติใดๆ ของ ก.ต. อีกอย่างเด็ดขาด

28 ก.พ. 35 : ก.ต. ได้พิจารณาการวิโต้ของนายประภาศน์ อวยชัย ที่จะให้ลดโทษผู้พิพากษาทั้ง 13 คนลง ปรากฏว่า ก.ต. มีมติลดโทษจากการปลด

ออก 4 คน ให้ลดเป็นให้ออก ส่วนอีก 7 คน ที่มีมติให้ออกนั้นที่ประชุม
เห็นว่ามีความผิดกรณีผิดวินัยร้ายแรง แม้จะใช้หลักเมตตาธรรมก็ไม่อาจ
ลดหย่อนโทษได้ต่ำกว่านี้ สรุปแล้วให้มีการลงโทษผู้พิพากษาให้ออก
11 คน

3 มี.ค.35 : รมต. ยุติธรรม ได้มีคำสั่งให้ 11 ผู้พิพากษาพ้นจากตำแหน่ง แต่
ผู้พิพากษาที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไม่ยอมเซ็นรับคำสั่ง โดยระบุว่า
เป็นคำสั่งไม่ชอบ

นอกจากนี้ นายประภาศน์ อวยชัย ยังได้ทำเรื่องเสนอถึง
นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี เพื่อให้พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย

10 มี.ค.35 : นายกรัฐมนตรีแถลงว่าได้นำเรื่องทูลเกล้าฯ พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวแล้ว ปรากฏว่าพระองค์ได้ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยให้
ลดหย่อนผ่อนโทษผู้พิพากษาทั้ง 11 คน ให้เหลือเป็นงดบำเหน็จ

ผลการพิจารณาโทษผู้พิพากษา 11 คน ได้เปลี่ยนแปลงไป แต่
นายประภาศน์ อวยชัย ได้ยืนยันว่าจะไม่ลาออกจากตำแหน่ง

ข้อกล่าวหาที่ 3

รัฐบาลเป็นเผด็จการทางรัฐสภา นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ร่วมมือกับพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล รวมทั้งคณะที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรี บ้านพิษณุโลก ใช้อุบายสร้างภาพลวงตาประชาชนว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย

รัฐสภา (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ) ในยุคไม่มีผู้แทนและฝ่ายค้าน

1 มี.ค.34

: โปรตเกล้าฯ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ให้อำนาจพิเศษ นายกรัฐมนตรี และ ผบ. สูงสุดในฐานะประธานสภา รสช. ใช้ ม.27 ระบุแยกอำนาจบริหารออกจากฝ่ายนิติบัญญัติ แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติทำหน้าที่จัดทำรัฐธรรมนูญ และให้มีการเลือกตั้งภายในปี 2534

2 มี.ค.34

: นายทหาร รสช. เมฆท่าที ไม่ก้าวก่ายการร่างรัฐธรรมนูญ ไม่แทรกแซง แต่อยากให้แยกอำนาจนิติบัญญัติออกจากอำนาจบริหารเพื่อป้องกันการซื้อเสียง

15 มี.ค.34

: ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 292 คน เป็นนายทหาร 130 นาย นักธุรกิจ 32 นายธนาคาร 7 นักวิชาการ 5 อดีต สส. 13 คน ผู้นำแรงงาน 4 ผู้นำมุสลิม 3 ผู้นำเกษตรกร 1 ข้าราชการประจำ 22 ตัวแทนสื่อมวลชน 6 ที่เหลือเป็นอดีตวุฒิสมาชิกสายทหาร

5 เม.ย.34

: นายเอกฤษ มงคลนาวิน ประธานสภานิติบัญญัติฯ กล่าวในรายการสนทนาปัญหาบ้านเมือง ความตอนหนึ่งว่า "สภาชุดนี้เป็นสภาที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการจัดร่าง รธน. ที่มีแบบอย่างที่ดี เพราะไม่ต้องคำนึงถึงการหาเสียงในการร่าง รธน. เพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือมิให้สัมภาษณ์ สภา รสช. ไม่เคยบริปากเรื่อง รธน. คาดใช้เวลาร่าง 6 เดือน

8 เม.ย.34

: กรรมการร่างรัฐธรรมนูญประชุมนัดแรกเลือก นายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็นประธาน คณะกรรมการขึ้นชั้นอีกครั้ง ไม่มีใครก้าวข้าม กรรมการชุดนี้ เบ็ดเตล็ดแนวทางการทำงาน จะนำ รธน. เก่ามาเปรียบเทียบเพื่อข้อบกพร่อง โดยเฉพาะฉบับปี 2521

นายอตุล วิเชียรเจริญ โฆษกคณะกรรมการ แกลงผลการประชุมเพื่อจัดทำร่าง รธน. กำหนดเป็นสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ประเด็นหลักที่ต้องพิจารณาคือการแยกอำนาจฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ และเรื่องการซื้อเสียงเลือกตั้ง

- 13 พ.ค.34 : คณะกรรมการร่าง รธน. ลงมติให้ประธานรัฐสภามาจาก สส. เพื่อความเป็นประชาธิปไตย และไม่คุ้มครองเอกสิทธิ์การอภิปรายของ สส. เมื่อมีการถ่ายทอดสด
- 20 พ.ค.34 : คณะกรรมการร่าง รธน. มีมติให้แยกอำนาจนิติบัญญัติออกจากอำนาจบริหาร โดยกำหนดให้ สส. เป็น รมต. ได้ แต่ผู้เข้ารับตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ของ สส. ตาม รธน. ไม่ได้ ส่วนตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เปิดกว้างมาได้จากทุกฝ่าย
- 27 มิ.ย.34 : คณะกรรมการร่าง รธน. มีมติห้ามนักการเมืองร่ำรวยผิดปกติ ลงสมัครรับเลือกตั้งซ้ำชีวิต และเอกสิทธิ์ในการอภิปรายของ สส. จะไม่ได้รับการคุ้มครอง หากมีการถ่ายทอดเสียงการประชุม
- 1 ก.ค.34 : พลเอกสุจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์กรณีร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบเขตใหญ่เบอร์เดียวว่า มีทั้งคนชอบและไม่ชอบ มีทั้งเสียเปรียบและได้เปรียบ ความเป็นธรรมจะมีได้ก็ต่อเมื่อสามารถต่อต้านการซื้อเสียง ได้ดีที่สุด
- 19 ก.ค.34 : สภานิติบัญญัติแห่งชาติผ่านร่าง พรบ. งบประมาณ 2535 ในวงเงินสี่แสนหกหมื่นล้าน โดยไม่มีใครอภิปรายเรื่องงบลับ
- 15 ส.ค.34 : คณะกรรมการร่าง รธน. นำโดย นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ได้ยื่นร่าง รธน. ที่พิจารณาเสร็จสมบูรณ์แล้ว ให้กับนายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานสภานิติบัญญัติฯ รธน. ฉบับที่ 15 มีทั้งหมด 244 มาตรา 13 หมวด ปิดท้ายด้วยบทเฉพาะกาล กรรมการร่างฯ ชี้ประเด็น

ถกเถียงหลักสองประเด็นให้สภาพิจารณาคือ เรื่องคะแนนเสียงขอ
แก้ไข รธน. กับ การแบ่งเขตเลือกตั้ง ย้ำเจตนารมณ์แก้ไขเสียง
ประธานกรรมการร่างให้สัมภาษณ์ รธน. ฉบับนี้ครบวงจรมากที่สุด
แต่ละจุดสามารถพึ่งพากันได้หากเกิดปัญหา

- 23 ส.ค.34 : ประธานสภา รสช. ให้สัมภาษณ์ หลังรับฟังการบรรยายสรุป
เรื่อง รธน. จาก นายมีชัย ฤชุพันธุ์ โดยแสดงความเห็นว่า เรื่อง
รธน. จะให้ทุกใจคนทั้งประเทศไม่ได้ ต้องใช้ทางสายกลาง ในด้าน
ของสภา รสช. นั้นพอใจในระดับหนึ่ง เรื่องการแก้ไขขอให้เป็นที่
ของสภานิติบัญญัติ
- 27 ส.ค.34 : สภานิติบัญญัติแห่งชาติเปิดประชุมนัดพิเศษเป็นวันที่ 2 เพื่อ
พิจารณาร่าง รธน. สมาชิกโจมตีประเด็นกรรมการรัฐธรรมนูญมากที่สุด
ฝ่ายหนึ่งระบุเป็น เคจีบี. ในสภาเรียกร้องให้ตัดทิ้ง อีกฝ่ายยืนยันเป็น
การดี มีไว้คุ้มครองประชาติ สส. บ้องกันข้อเสียง กรรมการร่าง
ชี้แจงยืนยัน กรรมการชุดนี้ไม่มีอำนาจเด็ดขาด ตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริม
ประชาธิปไตย ไม่ใช่ถ่วงฝ่ายนิติบัญญัติแต่อย่างใด
- 28 ส.ค.34 : สภานิติบัญญัติลงมติรับหลักการร่าง รธน. ด้วยเสียงส่วนใหญ่ 252
เสียง พร้อมตั้งคณะกรรมการแปรญัตติในวาระ 2 แล้ว 25 คน
มีเสียงวิจารณ์ทั่วไปว่า ล้วนเป็นคนของสภา รสช.
- 29 ส.ค.34 : พลเอกสุจินดา คราประยูร รองประธานสภา รสช. ปฏิเสธ
25 กรรมการแปรญัตติ รธน. ไม่ใช่ร่างทรงของ รสช. และทหาร
ที่เข้าร่วมก็เป็นผู้มีความรู้ทั้งสิ้น
- 30 ส.ค.34 : พลโทศิษย์ ศรีเพ็ญ แม่ทัพภาคที่ 1 สำนัภูมิวิจารณ์ รธน. ยืนยัน
ไม่ยอมให้มีการยกเงื่อนไขร่าง รธน. เมื่อพิจารณาแล้วความวุ่นวาย
พร้อมรับรองตัวเองไม่ได้เป็นร่างทรงของใคร

- 12 พ.ย. 34 : สนนท. และ อมธ. ร่วมแถลงคัดค้านร่าง รธน. พร้อมจะยื่นหนังสือ
 ด้านต่อประธานสภานิติบัญญัติ 5 ข้อคือ นายกตังมาจาก สส. ห้าม
 ข้าราชการประจำมีตำแหน่งการเมืองวุฒิสมาชิกมีเพียง 100 คน ทำ
 หน้าที่เพียงกลั่นกรองกฎหมาย ประธานรัฐสภามาจาก สส. แก้ไข
 รธน. ใช้เสียงกึ่งหนึ่ง
 นักการเมืองร่วมค้าน เห็นพ้อง รธน. เป็นเผด็จการระบุนเลือกตั้ง
 พวงใหญ่ชื่อเสียงมโหฬาร
 นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ยอมรับเลือกตั้งพวงใหญ่ ชื่อเสียงมาก แต่หา
 ให้พรรคการเมืองน้อยลง
 พล.อ. วิโรจน์ แสงสนิท แสดงทัศนะแย้ง ข้าราชการประจำมี
 ความรู้ความสามารถมากมาย ไม่ควรจำกัดสิทธิ และทุกฝ่ายควรใช้
 วิจารณญาณด้วยความสงบ
- 13 พ.ย. 34 : พล.อ. อ. เกษตร วิจารณ์ ให้สัมภาษณ์ระบุ คนค้าน รธน.
 มีแต่นักการเมือง 3,000-4,000 คน ไม่ใช่ประชาชนทั้งประเทศ
 ประกาศกร้าว ถ้าบ้านเมืองวุ่นวายอาจปฏิวัติอีก
- 14 พ.ย. 34 : สภานิติบัญญัติ ไม่นอนมัติให้ถ่ายทอดการพิจารณาแปรญัตติร่าง รธน.
 ในวาระ 2 นายกรัฐมนตรีเผยยังไม่ทราบเหตุผล
 ครบ. และ สนนท. เสนอความเห็นร่วม พร้อมเป็นแกนกลาง
 คัดค้าน รธน. ประสานงาน 5 พรรคการเมือง (เอกภาพ
 ความหวังใหม่ พลังธรรม ประชาธิปไตย ประชากรไทย) กำหนดเปิด
 ปราศรัยใหญ่คัดค้านร่าง รธน. เผด็จการที่ห้องสนามหลวง วันที่ 19
 พฤศจิกายน
 คณะกรรมาธิการพิจารณาแปรญัตติร่าง รธน. เปิดประชุมอีกครั้ง
 หนึ่ง เพื่อทบทวนถ้อยคำในร่าง รธน. ที่จะเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 โดยที่ประชุมได้เห็นพ้องให้เปลี่ยนวิธีการเลือกตั้งใหม่เป็น แบ่งเขต
 เรียงเบอร์ อ้างว่าประชาชนส่วนใหญ่นิยมเลือกตัวบุคคลมากกว่าพรรค
 การเมือง แต่ยังให้ข้าราชการประจำเป็น รมต. ได้

17 พ.ย.34 : สถานีโทรทัศน์ทุกช่องเงียบสนิท ไม่ปรากฏข่าวความเคลื่อนไหว การคัดค้านร่าง รธน. รมต.ร่วมรัฐบาลต่างให้สัมภาษณ์ปฏิเสธไม่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับ ไม่เคยสั่งการหรือแทรกแซงสื่อมวลชนของรัฐ ระบุ เรื่องนี้ ผอ.สถานีโทรทัศน์ควรใช้วิจารณญาณเอง

18 พ.ย.34 : พรรคประชาธิปัตย์เคลื่อนไหวคัดค้าน รธน.ที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ด้วยการออกบัตรโปสเตอร์จำนวน 100,000 แผ่นทั่ว กทม. ใช้ข้อความ "เอาอำนาจเผด็จการคือไป เอารัฐธรรมนูญประชาธิปไตยคืนมา"

ที่ มธ. สนนท. และกลุ่มพลังจากสถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวน 26 กลุ่ม ประมาณ 70 คน รวมตัวกันเดินออกจาก มธ. ไปชุมนุมกัน ที่บริเวณสนามหลวง ชูป้ายคัดค้านรัฐธรรมนูญ หรือมอภิปราชโยมคัสภา รสช. มีประชาชนร่วมฟังประมาณ 300 คน

ตัวแทน ครป. ยื่นหนังสือเรียกร้องให้ รธน. เป็นประชาธิปไตย ชมรมสภาเขต กทม. ยื่นหนังสือคัดค้านบทเฉพาะกาลในร่าง รธน. เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติ

พล.อ.สุจินดา คราประยูร เปิดแถลงและตอบคำถามผู้สื่อข่าว ที่หอประชุมกองทัพบกยนิยน์ รสช. ไม่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญเป็นหน้าที่ ของสภานิติบัญญัติเป็นผู้ดำเนินการ สภานี้คงฟังเสียงของประชาชน ส่วนใหญ่ และมีวิจาร์ณญาของตัวเอง พล.อ.สุจินดา ประกาศว่า ตนเองพร้อม พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล จะไม่เป็นนายกรัฐมนตรี หลัง รธน. ออกมาแล้ว

19-20 พ.ย.34 : ประท้วงรัฐธรรมนูญเผด็จการ
กลุ่มนักศึกษา นักการเมือง องค์กรอิสระ และเอกชนหลายฝ่าย แสดงท่าทีคัดค้านรัฐธรรมนูญทั้ง โดยการยื่นหนังสือประท้วง ชูป้ายต่อต้าน และเปิดปราศรัยที่สนามหลวง

21 พ.ย.34 : สมาชิกสภานิติบัญญัติ ลงมติเสียงข้างมากผ่านร่าง รธน. คงบทเฉพาะกาลไว้โดย ไม่มีการคัดทอนแก้ไข วุฒิสมาชิกมีอำนาจล้นพันทัง

โหวตเลือกนายกอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล พิจารณา พรบ.
งบประมาณ และกฎหมายสำคัญร่วมกับ สส.

22 พ.ย.34

: นายเอกฤษ มงคลนาวิน ประธานสภานิติบัญญัติ ให้สัมภาษณ์
ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง เหมาะกับสภาพ
สังคมไทย

พลเอก วิมล วงศ์วานิช อธิบดีฯ บทเฉพาะกาลที่เพิ่ม
อำนาจวุฒิสมาชิกเป็นการช่วยป้องกันการปฏิวัติ

คณะตีจากมหาวิทยาลัยต่างๆ และอธิการบดี มธ. แกลงข่าว
เรียกร้องให้สมาชิกสภานิติบัญญัติทบทวนร่าง รธน. ใหม่ โดยขอให้
ยกเลิก ม.239 ในบทเฉพาะกาล และให้ประธานสภาผู้แทนเป็น
ประธานรัฐสภา

นักศึกษาจากสถาบันต่างๆ กว่า 200 คน ชุมนุมที่ลานโพธิ์ มธ.
จัดเวทีปราศรัยคัดค้านร่าง รธน.

พรรคเอกภาพ หลังกรรม ความหวังใหม่ ประชาธิปัตย์ ร่วม
คัดค้านร่าง รธน. มีทั้งออกแถลงการณ์ ส่งหนังสือถึงสภานิติบัญญัติและ
เดินสายปราศรัยทั่วประเทศ ประกาศจับมือกันเคลื่อนไหวขอประชามติ
ประชาชนทั่วประเทศเพื่อคัดค้านร่าง รธน. ฉบับนี้

25 พ.ย.34

: ประชุมสภานิติบัญญัติ เพื่อพิจารณากฎอัยการ ร่าง รธน. เป็นวาระ
ด่วนพิเศษ โดยนายชอ้มบังคับการประชุมที่ 108 แก่ รธน. ยอมคัดอำนาจ
วุฒิสภาในการตั้งนายก แต่ยังมีสิทธิร่วมอภิปรายไม่ไว้วางใจ ตัดสิทธิ
ในการพิจารณาร่าง พรบ. งบประมาณ ประธานสภาผู้แทนเป็นผู้รับ
สนองฯ ตั้งนายก เป็นการถอยแค่ครึ่งเดียว โอสถ โกศล ให้
สัมภาษณ์ "ยอมได้แค่นี้"

26 พ.ย.34

: ครบ. มีมติให้ยุติการประชุมที่ลานโพธิ์ มธ. เป็นการชั่วคราว การ
ต่อสู้เพื่อร่าง รธน. ในวาระ 3 จะใช้วิธีขอประชามติจากประชาชน
ฝ่ายทหารระบุ ความเคลื่อนไหวเท่าที่แล้มา เป็นเพียงคนกลุ่ม
หนึ่ง มีใช้ประชามติ ประชาชนทั้งประเทศมีกว่า 60 ล้าน

29 พ.ช.34

: พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ประธานสภา รสช. ให้สัมภาษณ์
 ไม่มีความเห็นใดๆ ต่อกระแสคัดค้านร่าง รธน. แต่ย้ำ "ผมขอรับผิดชอบ
 คนเดียว"

นักศึกษา มร. นายก อมร. พร้อมตัวแทนทางจดหมายเปิดผนึกถึง
 อธิการ มร. นายชูศักดิ์ ศีรินิล ในฐานะสมาชิกสภานิติบัญญัติ โดย
 เรียกร้องให้ออกเสียงไม่รับร่าง รธน. ในวันที่ 3

ปลุกพลังมวลชนจัดตั้งหัวอีสาน โดยมีคำสั่งลับจากทางอำเภอให้
 กำนันผู้ใหญ่บ้านชักชวนลูกบ้านไปชุมนุมที่ศาลากลางในวันที่ 3 ธ.ค.
 เพื่อแสดงประชามติสนับสนุนให้ร่าง รธน. ผ่านวาระ 3 เพื่อให้มีการ
 เลือกตั้งโดยเร็ว

7 ธ.ค.34

: สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติผ่านร่างรัฐธรรมนูญวาระ 3 ด้วย
 คะแนนเสียงผู้เห็นด้วย 262 เสียง ไม่เห็นด้วย 7 เสียง งดออก
 เสียง 4 ไม่มาประชุม 15 คน

ประธานสภานิติบัญญัติ แจ้งแก่สมาชิกฯ ภายหลังผ่านร่าง รธน.
 ว่า ได้รับเอกสารจากประชาชน ทั้งกลุ่มที่สนับสนุนและคัดค้านร่าง
 รธน. โดยมีผู้ลงชื่อสนับสนุน 6,865,280 คน ส่วนคัดค้านมี
 2,041 คน

ชบวนการประชาธิปไตย ประกาศหยุดการชุมนุมด้านเผด็จการ
 ชั่วคราว ประธานสหพันธ์นักศึกษาภาคใต้กรี๊ดเลือดลงโทษนาย รสช.
 ก่อนยุติการอดข้าวประท้วง เลขฯ สนท. แถลงว่า รธน. ที่ผ่านออกมา
 นี้เป็นเผด็จการแม้จะมีเสียงคัดค้านจากทั่วประเทศ แต่ก็ไม่ได้รับฟัง
 ความเห็น ช้างยังออกข่าวบิดเบือนว่ามีผู้คัดค้านเพียง 2 พันคน กลุ่ม
 ผู้คัดค้านจึงขอยุติการอดข้าวและการประท้วง แต่จะยื่นหยัดต่อสู้เพื่อ
 ให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยต่อไป

พรรคประชาธิปัตย์ชวนพรรคการเมืองทุกพรรคให้สัตยาบันกับ
 ประชาชนว่าจะเข้าไปแก้ไขรัฐธรรมนูญทันทีหลังได้รับเลือกตั้ง พร้อม
 ชักชวนประชาชนไม่ให้เลือกพรรคที่ไม่รักประชาธิปไตยเข้าสภา

9 ธ.ค.34

: โปรดเกล้าฯ พระราชทานรัฐธรรมนูญ

- 25 ธ.ค.34 : สภานิติบัญญัติแห่งชาติผ่านร่าง พรบ. เลือกตั้งวาระสอง+สาม
 รวดเดียวเสร็จ
 นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ให้สัมภาษณ์ รัฐบาลอานันท์ บัณฑิตกุล
 บริหารงาน 10 เดือน แต่สามารถผ่านกฎหมายกว่า 100 ฉบับ
 มากกว่ารัฐบาลที่อยู่ 4 ปี
- 24 ม.ค.35 : สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผ่านร่าง พรบ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวล
 กฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สามารถระมัด
 มีผลทำให้ผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท และผู้ทะเลาะเมิด ต้องได้รับ
 โทษทั้งทางอาญาและทางแพ่งสูงขึ้นกว่าเดิมหลายเท่า
- 25 ม.ค.35 : สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ในฐานะตัวแทนของผู้ประกอบ
 วิชาชีพหนังสือพิมพ์ได้ออกแถลงการณ์คัดค้าน โดยถือเป็นกฎหมายที่
 ขู่เข็ญจำกัดสิทธิเสรีภาพของคนหนังสือพิมพ์ ระบุเป็นการกระทำของ
 รัฐบาลที่มีได้เกิดจากระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมักจะกระทำการสวน
 ทางกับความถูกต้อง
 กระแสคัดค้านกฎหมายฉบับนี้มีทั่วทุกแห่ง โดยทุกฝ่ายมีความเห็น
 ตรงกันว่า กฎหมายฉบับนี้เร่งรีบออกมากจนเกินไป ชาติความรอบคอบ
 และขัดต่อหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งยังมีเนื้อหาก้าวท้าว
 อำนาจศาล
 พลเอกอิสระพงษ์ หนุณภักดี ให้สัมภาษณ์ กฎหมายฉบับเดิมไม่
 ทันสมัย จึงต้องปรับปรุงแก้ไขมิได้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพ เพียงแต่
 ต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้พูดหาเสียงเพื่อเป็นประโยชน์แก่
 บ้านเมือง
- 12 ก.พ.35 : นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ บัณฑิตกุล ให้สัมภาษณ์ กฎหมาย
 ฉบับนี้ เมื่อออกมาและมีผู้มองข้อบกพร่อง ก็สามารถวิจารณ์ได้ ส่วน
 การจะทบทวนหรือไม่เป็น เรื่องที่รัฐบาลจะต้องพิจารณา
- 23 ก.พ.35 : นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ เรื่องกฎหมายหมิ่นประมาท ว่าเมื่อยัง
 ไม่ได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ก็ยังไม่มียกบังคับใช้และคงไม่ประกาศ
 ในราชกิจจานุเบกษา

ข้อกล่าวหาที่ 4

ทำลายสถาบันทหาร โดยรัฐบาลใช้ความพยายามนานับการเพื่อ บังคับทำลายเอกภาพ ความสามัคคีของกองทัพอย่างต่อเนื่อง เป็นการเผชิญหน้ากับฝ่ายทหารมาโดยตลอด

กองทัพในชุด รสช.

25 พ.ค.34

: สามเหล่าทัพชุมนุม จปร. ปี 01 ชุมนุมในงานเลี้ยงสังสรรค์ ซึ่งกองทัพเรือเป็นเจ้าของ เป็นการแสดงพลังสนับสนุน พล.อ. สุจินดา คราประยูร ขึ้นสู่ตำแหน่ง ผบ.สูงสุด และควม ผบ.ทบ. ต่างกล่าว เป็นเสียงเดียวว่ามีความพร้อมและเหมาะสมที่สุดในสายตาเพื่อนา

21 มิ.ย.34

: พล.อ. สุจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธข่าว นายทหาร รสช. ร่วมบุกรุกป่าที่เขาใหญ่ เพื่อทารีสอร์ตว่าไม่เป็นความจริง พร้อม ให้ทัศนะนายทุนที่ทารีสอร์ต สนามกอล์ฟ ว่าไม่มีใครคิดบุกรุกป่า ปัญหา ที่เกิดขึ้นควรตรวจสอบผู้ออกเอกสารสิทธิ์

25 มิ.ย.34

: เกิดข่าวความขัดแย้งภายในครอบครัวของ ผบ.สส. อันเนื่องมา แต่ปัญหาความชอบธรรมของคณะผู้ตั้งผู้มีสิทธิ์ใช้นามสกุล "คงสมพงษ์" ที่ศาลแขวงพระนครเหนือ พ.อ.คงหญิงอรชร คงสมพงษ์ ภริยา ประธานสภา รสช. ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนางอรุณวรรณ หรืออัมพาพันธ์ อรุณเมือง เป็นจำเลยในคดีอาญา ด้วยข้อหาแจ้งความเท็จ ให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จ โดยมีเหตุมาแต่การใช้นามสกุล "คงสมพงษ์" โดยมีขอบ

27 มิ.ย.34

: พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ยอมรับได้อนุมัติการใช้ ฮ.ให้ทาง บริษัทสร้างสนามกอล์ฟที่เขาใหญ่ เพราะมีการอ้างว่าเพื่อถ่ายทำ สารคดีการท่องเที่ยว กองทัพอากาศสนับสนุนเพราะถือเป็นการลงทุน ด้านหนึ่ง

3 ก.ย.34

: พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนหลังการร่วม รับประทานอาหารระหว่างสภา รสช. กับผู้นำรัฐบาล เผยเรื่องที่

เจรจาต้องบประมาณของเหล่าทัพ โดยขอร้องให้นายกรัฐมนตรีช่วยพิจารณาเพิ่มเติมให้ทั้ง บก. สูงสุด และสามเหล่าทัพ ซึ่งงบประมาณของส่วนนี้ได้อนุมัติตั้งแต่สมัยรัฐบาลชาติชาย แต่รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ให้เสนอมาใหม่โดยมีเงื่อนไข

นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ กองทัพบกได้ข่มขู่รัฐบาลเพื่อของบประมาณไปซื้ออาวุธ แต่เป็นการเจรจาด้วยหลักการเหตุผล

- 24 ก.ย.34 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ กล่าวถึงการชะลอการจัดซื้ออาวุธของรัฐบาลว่า "รัฐบาลจะต้องทบทวนใหม่"
- 26 ก.ย.34 : กองทัพบกโดย พล.อ.สุจินดา คราประยูร ผบ.ทบ. พร้อมด้วยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ทุกคนได้ร่วมกันจัดพิธีอาลา พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ เกษียณอายุราชการที่หอประชุมกองทัพบก
- 2 ต.ค.34 : พล.ต.จตุฤทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร เลขาธิการ ทบ. ได้แถลงต่อสื่อมวลชนว่า กองทัพได้แจ้งความต่อเจ้าพนักงานสอบสวน ส.น.สามเสน เพื่อดำเนินคดีอาญาในข้อหาหมิ่นประมาทต่อนายจัตตุรงค์ ศรีศรี อติต สส. และนายวิสูตร บุญอานวยสุข บก.นสพ.ข่าวกรอง เนื่องจากได้ให้สัมภาษณ์และได้ลงพิมพ์ เรื่องกองทัพ কিনค่าคอมมิชชั่นซื้ออาวุธทำให้นายทหารชั้นผู้ใหญ่มีมุมมอง เป็นการสื่อเจตนามุ่งทำลายและสร้างความเสื่อมเสียให้กองทัพ
- 8 ต.ค.34 : ผู้นำระดับต่างๆ ของกองทัพ ต่างปฏิเสธข่าวและเสียงวิจารณ์เรื่องกองทัพรับค่าคอมมิชชั่น หลังจากถุกอติต สส.จัตตุรงค์ ศรีศรี กล่าวโจมตีและยัง โคนนักวิชาการ ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร วิจารณ์ว่ากองทัพ কিনค่าคอมมิชชั่น และไม่แก้ปัญหาต่างๆ ตามที่รับปากไว้ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจล่มสลาย

พล.เอก สุจินดา คราประยูร รองประธานสภา รสช. แถลงผ่านสื่อมวลชนว่า รสช. ได้ทำหมดทุกเรื่องแล้ว

29 พ.ย. 34

: พล.อ. สุนจินดา คราประยูร มีบัญชาให้เลขา ทบ. ชี้แจงต่อหน่วย
ชั้นตรง ถึงสถานการณ์ทางเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับหน่วยใน
ต่างจังหวัด เพื่อให้เข้าใจว่า ผบ. สส. และ ผบ. ทบ. ไม่ต้องการที่จะ
นำกองทัพเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง สำหรับตัว ผบ. สส. และ ผบ.
ทบ. ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองในขณะนี้ เพราะเหตุว่าสภา
รสนช. เท่านั้น สำหรับเรื่องของคณะ กก. ร่าง รธน. ผบ. สส. และ
ผบ. ทบ. ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง

30 ธ.ค. 34

: ที่ประชุม ครม. มีมติอนุมัติให้กองทัพอากาศจัดซื้อเครื่องบินรบ
เอฟ 16 จำนวน 1ฝูง โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้น 15,000 ล้านบาท
โดยเรื่องนี้ได้นำเข้า ครม. แบบวาระด่วนพิเศษ แต่วันเดียวเรื่องผ่าน
ทุกขั้นตอน นายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ให้สัมภาษณ์ว่า
เป็นการยัดหยัดให้กับกองทัพ

18 ม.ค. 35

: หนังสือพิมพ์ไทยฉบับต่างๆ ได้เผยแพร่บทความเรื่อง "การซื้อ
อาวุธผิดพลาดของกองทัพ" โดยบทความของ ร.อ. พลโทส จันทรวง
รณ. ซึ่งลงพิมพ์ในวารสารหลักเมือง ฉบับ มกราคม 2535 สำนัก
ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าของ บทความเรื่องนี้ชี้ให้เห็นความผิด
พลาดในการจัดหาระบบอาวุธจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
โดยใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมหาศาลหลายหมื่นล้านบาทอย่างไร้ค่า

20 ม.ค. 35

: พล.อ. วิโรจน์ แสงสนิท เสธ. ทบ. ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวกรณี
บทความเรื่องอาวุธของกองทัพ โดยระบุว่าสำนักปลัดกระทรวง
กลาโหมจะต้องรับผิดชอบต่อเรื่องนี้ กล่าวถึงผู้เขียนไม่มีความรู้ แต่
กลับเขียนและตีพิมพ์ให้กองทัพได้รับความเสียหาย ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้อง
อาจมีโทษถึงขั้นปลดประจำการ

กรณีเดียวกันนี้ พล.อ. สุนจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์ว่าเป็น
ข้อเขียนของนายทหารนอกราชการคนหนึ่ง โดยแปลมาจากหนังสือ
ต่างประเทศชื่อ เทคโนโลยีของทหาร เป็นการถ่ายทอดแนวคิดของ
ฝรั่งไม่ได้มีเจตนาทางการเมือง พร้อมให้พิสูจน์เรื่องอาวุธที่ซื้อจากจีน

ไม่ได้ด้วยประสิทธิภาพ ย้ำกองทัพยังเดินหน้าซื้อจากจีนต่อไปเพราะ
ของดีและราคาถูกตามสเปค

25 ม.ค. 35

: นายทหารระดับสูงหลายคนรวมตัวกันเรียกร้องให้ พล.อ. สุนจินดา
ตราประยุทธ์ อยู่ในกองทัพ ไม่อยากให้เป็นนายกรัฐมนตรี ชี้ให้เห็นว่า
เสียงสนับสนุนของพรรคการเมืองล้วนเป็นกลาง แต่ทุกอย่างต้องขึ้นกับ
สถานการณ์หลังการเลือกตั้ง 22 มี.ค.

27 ม.ค. 35

: พล.อ. สุนจินดา ตราประยุทธ์ ได้ตอบคำถามผู้สื่อข่าวถึงกรณี
นายทหารชั้นผู้ใหญ่ในกองทัพบก ไม่อยากให้ออกไปเป็นนายกรัฐมนตรี
เพราะกลัวตกหลุมพรางและโดนเชือดหางการเมืองว่า คนไม่เคยตก
หลุมใครและไม่กลัวถูกเชือด ส่วนที่มีนายทหารบางคนออกมากล่าวว่า
มอบ. สูงสุด ไม่กล้าตัดสินใจเล่นการเมืองนั้น ความเป็นจริงก็คือคน
ไม่ใช่ผู้ไม่กล้าตัดสินใจ แต่ได้ตัดสินใจอย่างแน่นอนแล้วว่าไม่เล่นการ-
เมือง พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติมว่า คนเป็นนักศึกษาประวัติศาสตร์
นักศึกษาประวัติศาสตร์ที่ดีจะต้องเอาประวัติศาสตร์นั้นมา เป็น
ประโยชน์ สำหรับคนสามารถนำประวัติศาสตร์มาเป็นบทเรียนได้

6 มี.ค. 35

: นายทหารระดับผู้บังคับการกรมและผู้บังคับกองพันเกือบ 300
นาย เข้าพบ พล.อ. สุนจินดา ตราประยุทธ์ ณ สวนรื่นฤดี อ่างเพื่อ
เป็นการอวยพรปีใหม่ผู้บังคับบัญชา และรับทราบนโยบายของกองทัพ
ต่อการเลือกตั้ง

การประชุมครั้งนี้เกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศที่มีกระแสวิพากษ์
วิจารณ์โจมตีบทบาทของสภา รสช. โดยเฉพาะประเด็นการยึด
อำนาจ 23 กุมภาพันธ์ 34 และมีกระแสต่อต้านบทบาทของคนกลางที่จะ
เข้าไปดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ข้อกล่าวหาที่ 5 : รัฐบาลพยายามบิดเบือนคดีล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งมี พล.ต. มนูญ รูปขจร และพรรคพวกเป็นต้นคิดทำลายล้างราชวงศ์จักรี รวมทั้งคิดเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไปสู่แบบที่ตนเอง และคณะวางไว้โดยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ พยายามเบี่ยงเบนความจริงโยนความผิดให้ผู้อื่น

การดำเนินการเรื่องคดีล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์

25 ก.พ. 34 : พล.ต.ต. เสรี เตมียเวส อดีต ผบ.บ. ส่งมอบสำนวนคดีลอบสังหารให้กับ พล.ต.ต. ธนู หอมหวล รอง ผบ.ช.น. ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากอธิบดีตำรวจให้เป็นพนักงานสอบสวนชุดใหม่

11 มี.ค. 34 : พล.อ. อิศระพงศ์ หนุณภักดิ์ ยืนยันคดีวันลอบสังหารเสร็จภายในรัฐบาลชุดนี้

พล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ระบุโทษ พล.ต. มนูญ รูปขจร ถึงขั้นถอดยศและต้องสอบวินัยด้วย

27 มี.ค. 34 : อดีตนายทหารยิงเติร์ก พ.อ. กัมปนาท เกษวิริยะการ พล.ต. พิรัช สวามิวัตร และ พ.อ. ฟิลลก บันมณี เข้ามอบตัวในคดีลอบสังหาร พล.ต. ธนู หอมหวล ให้สัมภาษณ์ว่าผู้ต้องหาให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีมาก และคดีนี้คล่องแล้วเสร็จ 95% เหลือพยานอีกเพียง 10 ปาก ส่วนผู้ต้องหาเข้ามอบตัวทั้งหมด 16 คน และยังมีหนังสือร้องเรียนของผู้ต้องหาพยาน และญาติฯ เข้าชื่อกัน 27 คน กล่าวหา "ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง" เป็นตัวการจ้างวานและข่มขู่ให้บิดเบือนคำให้การหลักฐานทั้งหมดตั้งเป็นข้อหาคุณหมื่นพนักงานสอบสวน ส่งให้กรมตำรวจดำเนินการต่อไป

29 มี.ค. 34 : พ.อ. ประจักษ์ สว่างจิตร อดีตนายทหารยิงเติร์ก มอบตัวกับตำรวจโดยให้การปฏิเสธ และวางเงินสด 500,000 บาท ประกันตัวเอง

พล.ต.ต. ธนู หอมหวล ให้สัมภาษณ์ขณะผู้ต้องหาเข้ามอบตัวกับ

พนักงานสอบสวนแล้ว 20 นาย คงเหลืออีก 23 นาย ซึ่งอยู่ในระหว่างติดตามจับกุมของตำรวจ

24 พ.ค.34

: คดีวันลอบสังหารถึงชั้นศาล

พนักงานสอบสวนนำโดย พล.ต.ท. ธนู หอมหวล ผบช.ภ. ส่งสำนวนให้อัยการระบุตัวผู้ต้องหา 45 คน หลังจากพนักงานอัยการศาลทหาร กรุงเทพฯ พิจารณาแล้วจึงมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหา 8 คน คือ พล.ต. มนูญ รูปขจร นายเชิดชาย รื่นพานิช นายวิจิต จันตาวงค์ นายกำน บุดมี นายวินัย นายเอี่ยม สหายโยธิน และสหายวิจิต ร่วมกัน เป็นจำเลยในความผิดฐานร่วมกันปลงพระชนม์พระราชินี รู้ว่ามีผู้ปลงพระชนม์แต่ปกปิดไว้ พยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน มีวัตถุประสงค์ไว้ใจในครอบครอง สมคบกันเป็นอั้งยี่และช่องโจร เฉพาะนายเชิดชาย สั่งฟ้องในข้อหาดูหมิ่นพระมหากษัตริย์และพระราชินีอีกข้อหาหนึ่งด้วย ส่วนข้อหาสมคบกันเพื่อกบฏนั้นไม่สั่งฟ้อง เนื่องจากได้รับนิรโทษกรรมตาม พรบ. นิรโทษกรรม พ.ศ. 2532

ผู้ต้องหาที่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องมีทั้งสิ้น 17 คน อาทิ พ.อ. ประจักษ์ สว่างจิตร พ.อ. พัลลภ ปิ่นมณี พ.ต. ไพรัช โพธิ์พุกขาววงศ์ พล.ต. พิรัช สวามิวัตร พ.อ. สฤษดิ์ชัย บุณฑริกสวัสดิ์ ดร. ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ เนื่องจากผู้ต้องหาเหล่านี้หลักฐานไม่เพียงพอ นอกจากนั้นยังกันผู้ต้องหา 20 คนไว้เป็นพยานอาทิ พ.อ. บุลศักดิ์ โพธิ์เจริญ ฯ.

ในจำนวนผู้ต้องหาที่อัยการสั่งฟ้อง 8 คนนั้น ยังเหลืออีก 6 คน รวมทั้ง พล.ต. มนูญ รูปขจร ที่กำลังหลบหนี ซึ่งอัยการจะแจ้งให้อธิบดีกรมตำรวจออกหมายจับมาดำเนินคดีต่อไป โดยคดีมีอายุความ 20 ปี และสำหรับคดีนี้แม้จะถูกฟ้องต่อศาลอาญา แต่จะต้องดำเนินคดีตามกระบวนการวิธีพิจารณาของศาลทหาร คือ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วจะถือเป็นที่สุด โดยไม่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาแต่อย่างใด

14 ม.ย.34

: พล.ต.ท. ธนู หอมหวล ชี้แจงผ่านสื่อมวลชนกรณี รตอ. เอลิม อยู่บำรุง และ พล.ต. มนูญ รูปขจร ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการลี้ภัยใน

ต่างประเทศว่า การสำรวจได้ทำเรื่องเสนอกระทรวงมหาดไทยเพื่อ
 "ถอดยศ" บุคคลทั้งสองโดยระบุความผิดร้ายแรงหลายข้อหา ขณะนี้
 กระทรวงมหาดไทยกำลังประสานงานกระทรวงต่างประเทศให้ติดต่อ
 ประเทศที่คนทั้งสองลี้ภัย เพื่อเร่งส่งตัวมาดำเนินคดีตามหมายจับใน
 เมืองไทย

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมือง : จากการยึดอำนาจถึงแต่งตั้งเข้าสู่อำนาจ

- 23 ก.พ. 34 : ทหารยึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ล้มรัฐธรรมนูญ
ยุบสภา ประกาศกฎอัยการศึก
กลุ่มทหารผู้กระทำการล้มระบอบประชาธิปไตยในช่วงปี 59 นี้
นำโดย พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ พล.อ.สุจินดา คราประยูร
พล.อ.อ. เกษตร วิจารณ์ พล.ร.ท. ประพัฒน์ ฤกษ์จันทร์ และ
พล.อ. อิศระพงษ์ หนูนาคดี
การยึดอำนาจกระทำการโดยคอมมานโด ทอ. บุกรัจฉิ์ พล.อ.
ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
เป็นนายกฯ คนที่ 17 และเป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้ง
- 25 ก.พ. 34 : ตำรวจจับนักศึกษารามคำแหง 15 คน ขณะอภิปรายโจมตี รสช.
เรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งทุกฉบับ
- 26 ก.พ. 34 : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราชโองการโปรด
เกล้าฯ แต่งตั้งให้ พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ เป็นหัวหน้าคณะรักษา
ความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ โดยประกาศฉบับนี้ลงวันที่ 24 ก.พ. 34
ประธาน รสช. ขอขอบคุณเพื่อนร่วมตายทั้ง 5 ที่ช่วยกันทำงานจน
ประสบความสำเร็จ หลังจากนั้นคณะฯ เข้าเฝ้าสมเด็จพระบรมโอร-
สาธิราชฯ และสมเด็จพระสังฆราช
กลุ่มนักศึกษารามฯ เข้าพบ รสช. ยื่นข้อเสนอสู่ 5 ข้อ ให้คืน
อำนาจให้ประชาชนโดยเร็ว เลิกกฎอัยการศึก ให้มีตัวแทนจากทุก
สาขาอาชีพร่วมร่างรัฐธรรมนูญ ยกเลิกคำสั่งห้ามชุมนุมทางการเมือง
และให้ปล่อยตัวนักศึกษารามฯ ที่ถูกจับกุมโดยไม่มีเงื่อนไข รอง-
ประธาน รสช. รับฟังข้อเสนอสู่ ยกเว้นประเด็นสุดท้าย
- 28 ก.พ. 34 : นักวิชาการ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ 96 คน ลงชื่อ
แสดงทัศนะคัดค้านต่อการยึดอำนาจของ รสช. เรียกร้องให้ยกเลิก
กฎอัยการศึก นำระบอบประชาธิปไตยกลับมาใช้โดยเร็วที่สุด

ผู้นำนักศึกษาจาก อสจ. ออกแถลงการณ์ให้ยกเลิกประกาศห้าม
ชุมนุมทางการเมือง เรียกร้องเสรีภาพในการแสดงแสดงความคิดเห็น
และขอให้ปล่อยตัวนักศึกษารวมๆ 15 คนที่ถูกจับอย่างไม่มีเงื่อนไข

1 มี.ค.34

ประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน มีทั้งหมด 33 มาตรา
มีมาตรา 27 ในอดีต ให้อำนาจนายกฯ และประธานสภา รสช.
สั่งการได้เฉียบขาด ระบุชัดเจนต้องมีเลือกตั้งอย่างช้าไม่เกิน 30
เม.ย.35 ให้สภานิติบัญญัติทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร

2 มี.ค.34

: โปรตเกล้าฯ แต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี
คนใหม่ ชำจุตยีนอิสระ ยอมรับความคิดเห็นส่วนตัวไม่เห็นด้วยกับ
ธรรมนูญการปกครองบางข้อ แต่เมื่อออกมาต้องให้ความเคารพ เคารพ
ความตั้งใจเลิกควบคุมตัว พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ และคณะหลังตั้ง
กรม. เรียบร้อย

4 มี.ค.34

: พล.อ.สุจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์ยังไม่ปล่อยตัวอดีตนายก
ชาติชายยี่ "รสช. เป็นคนจับก็ต้องเป็นคนปล่อย"

อตร. ประกาศรับนโยบายปราบผู้มีอิทธิพล โดยกรมตำรวจได้สั่ง
ให้กองบัญชาการต่างๆ รวบรวมรายชื่อผู้มีอิทธิพลที่ประพฤติตนเป็นภัย
ต่อเศรษฐกิจและความสงบเรียบร้อยในสังคม เช่น ค้าของผิดกฎหมาย
ค้าอาวุธเถื่อน เจ้าของบ่อนพนัน

วันเดียวกัน นายเจริญ พัฒนคารางจิต หรือเสี่ยเล้ง เดินทางเข้า
พบ พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่า เป็นการเข้ามา
แสดงความยินดี ในฐานะที่นับถือกัน เช่นเดียวกับนายสมชาย คุณปล้ม
หรือก้านเปื้อะ ซึ่งมาก่อนหน้า 1 วัน

6 มี.ค.34

: โปรตเกล้าฯ แต่งตั้ง กรม.ชุดใหม่ มีทั้งหมด 34 คน นายก-
รัฐมนตรียี่นัยน์ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ จะได้รับการปล่อยตัว

7 มี.ค.34

: ประธานสภา รสช. พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ให้สัมภาษณ์ รสช.

ไม่ก้าวก้าวรัฐบาล เพียงแต่ทำหน้าที่ประกันเสถียรภาพรัฐบาล
ยอมรับมีขบวนการว่าจ้างนักศึกษาเพื่อเคลื่อนไหวต่อต้าน

- 8 มี.ค.34 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ตอบคำถามผู้สื่อข่าวกรณีการใช้กฎ
อัยการศึกว่า สถานการณ์บ้านเมืองยังมีความจำเป็น ต้องคงไว้อีก
ระยะหนึ่ง หากเลิกเมื่อใดจะมีการเคลื่อนไหว ทำให้ไม่มีสมองไว้
หาเรื่องอื่น
- 9 มี.ค.34 : พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรี้ ได้รับการปล่อย
ตัวหลังจากถูกกักกันอยู่ที่บ้านพักรับรองกองทัพอากาศเป็นเวลา 15 วัน
เต็ม เช่นเดียวกับ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ซึ่งคณะ รสช. เดินทาง
ไปปล่อยตัวที่บ้านพักใน ม. พัน 2 ร1. รอ.
อดีตนายกรัฐมนตรี ประกาศล้างมือทางการเมือง เตรียมตัวไป
พักผ่อนที่สวิส พล.อ. อิศระพงษ์ ให้สัมภาษณ์การปล่อยตัว พล.อ.
ชาติชาย ชุณหะวัณ ไม่มีเงื่อนไขใด ๆ
- 10 มี.ค.34 : สันติบาลส่งตัวนายบัณฑิต ธรรมศิริรัตน์ นักวิชาการแรงงานของ
มูลนิธิ อารมณ์ พงศ์พงษ์ มอบให้สถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิดำเนิน
คดีฐานหาใบปลิวต้าน รสช. ระบุข้อหากระทำความผิดต่อความมั่นคง
ของรัฐ ตามมาตรา 116 ประมวลกฎหมายอาญา
พล.อ. อิศระพงษ์ หนุ่นภักดี เลขา รสช. ให้สัมภาษณ์ต่อกรณี
ข้างต้นว่าอาจเป็นการเข้าใจผิดกันเล็กน้อย อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องใหญ่
เพราะเป็นคนไทยด้วยกัน โดยเฉพาะปัญญาชนน่าจะมิพบทบาทสร้าง
สรรบ้านเมือง ไม่ใช่มารามือเราเท่า ทำให้เรือพายไม่ได้
พล.อ. อ.อนันต์ กลินทะ รมช. มหาไทย ให้สัมภาษณ์การคัดค้าน
รสช. คงไม่มีปัญหาอะไร การดำเนินงานของ รสช. ได้รับยอมรับ เพราะ
มีการจัดตั้งรัฐบาลตามที่ให้สัญญาแก่ประชาชน
อมธ. เคลื่อนไหวให้รีบปล่อยตัวนายบัณฑิต อย่างไม่มีเงื่อนไข
และเตรียมยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ให้หลักประกันในสิทธิเสรีภาพ
และการแสดงออกของประชาชนอย่าง เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งให้กำหนด

- ระยะเวลาที่แน่นอนในการยกเลิกกฎอัยการศึก
- 12 มี.ค.34 : พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ พร้อมคณะ อาสาเมืองไทยไปพำนักชั่วคราว ณ ประเทศอังกฤษ ด้วยความอาลัยของญาติมิตรและบุคคลในวงการต่างๆ ซึ่งเดินทางไปส่ง ณ บ้านราชครู
- 17 มี.ค.34 : นายทอง โพธิ์อ่าน ประธานสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย เรียกประชุมกรรมการสภาแรงงานเพื่อพิจารณาการยุบสหภาพรัฐวิสาหกิจเป็นการฉุกเฉิน โดยที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ ที่จะให้ทำหนังสือถึง พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ เพื่อคัดค้านเรื่องนี้ พร้อมเสนอว่า "รสช. จะทำอะไรขอให้ฟังความคิดเห็นกรรมกรบ้าง"
- 18 มี.ค.34 : สภา รสช. กับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ ปะทะกันทางความคิด เรื่องตัดรัฐวิสาหกิจออกจากกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ย้ำหนักแน่นต้องแก้ พรบ. เพื่อลดปัญหาความวุ่นวาย สร้างความสงบเรียบร้อยให้บ้านเมือง เรื่องนี้ควรให้สภานิติบัญญัติเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายรับฟังความคิดเห็น แต่ถ้ามีการประท้วง ใช้กฎอัยการศึกจัดการทันที
- 26 มี.ค.34 : นายอานันท์ บันยารชุน นายกรัฐมนตรี ให้สัมภาษณ์ถึงการร่างนโยบายของรัฐบาลว่า ครม. มีมติให้เร่งรัดโครงการบริการพื้นฐานใหญ่ๆ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ทั้งเรื่องโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมาย การขนส่งทั้งทางเรือและรถไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนเพิ่มรวมทั้งปรับปรุงท่าอากาศยานและหามาตรการช่วยเหลือเกษตรกร แต่ทั้งหมดนี้จะต้องเข้าพบกับสภา รสช. ก่อนจึงจะเปิดแผนรายละเอียดได้
- 27 มี.ค.34 : พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ให้สัมภาษณ์ถึงบทบาทของสภา รสช. ว่า ขณะนี้อยู่ในฐานะเหมือนรัฐบาล คอยดูการทำงานของรัฐบาลว่าทำตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่วางไว้หรือไม่ โดยจะไม่เข้าไปยุ่ง

เกี่ยวกับการบริหาร แต่จะพยายามดำรงรัฐบาลนี้ให้ตลอดรอดฝั่งครบ 1 ปี เพราะ "เราตั้งขึ้นมาเอง ต้องช่วยท่าน"

- 31 มี.ค.34 : พล.อ.สุจินดา คราประยูร ตอบคำถามผู้สื่อข่าวเรื่องอดีต สส. เคลื่อนไหวตั้งพรรคการเมืองเพื่อหนุน ผบ.ทบ. ให้เป็นนายกรัฐมนตรี โดยกล่าวสั้นๆ ว่า "ผมไม่เล่นการเมือง"
- 13 เม.ย.34 : นายสมาน พรหมกุล ประธานสหภาพแรงงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย เข้ายื่นหนังสือคัดค้านการแยกรัฐวิสาหกิจออกจาก พรบ. แรงงานสัมพันธ์ ต่อนายอนุช ประจวบเหมาะ รมต. คมนาคม พร้อมทั้งให้สัมภาษณ์ว่า ได้ทำหนังสือในทานองเดียวกันถึงประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาผ่านทูตแรงงานของสหรัฐ เพราะถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและขัดต่อหลักการประชาธิปไตย
- 31 พ.ค.34 : พล.อ.วิโรจน์ แสงสนิท รมช. คมนาคม ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีพิพาท เรื่องโทรศัพท์สามล้านเลขหมายว่า คนไม่เคยได้รับรู้เรื่องนี้ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นกับ รมต. คมนาคม ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ประกาศอยากลาออกจากตำแหน่ง แต่ พล.อ.สุจินดา คราประยูร ยับยั้งไว้
- 9 มิ.ย.34 : เกิดข่าวอื้อฉาวอันเนื่องมาแต่โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยของกระทรวงมหาดไทย โดยนายมหาหิงค์ ไพรสิน อดีต สส. ศรีสะเกษ ได้เปิดเผยผู้สื่อข่าวกรณีโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตย ที่ได้ส่งสื่หารเลื่อเข้าไปตามหมู่บ้านเพื่ออบรมให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย โดยในพื้นที่ อ.อุทุมพรพิสัย จ.ศรีสะเกษ หนึ่งในสื่หารเลื่อได้ไปหาลูกสาวผู้ใหญ่บ้านห้องแล้วเกิดปัญหาขึ้น จนเป็นที่โจษขานกันในหมู่บ้าน
- เรื่องนี้นายเจริญจิตต์ ฌ สงขลา ออกแก้ต่างว่า ไม่มีทหารคนไหนหาลูกสาวใครห้อง อาจเป็นการสมยอม หรือยอมรับการดำเนินงานของคนกลุ่มใหญ่ต้องมีปัญหามาก ส่วนผู้ว่าฯ ศรีสะเกษ ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธว่าได้สำรวจแล้ว แต่ยังไม่พบเจ้าหน้าที่ เป็นเรื่องของลมปาก

สส. มากกว่า 100 คน

- 10 มิ.ย. 34 : นักศึกษาวางหรือคประท้วงสภา รสช. กรณีมีการจัดกลุ่มผู้ปราศรัย เรื่อง 100 วันหลังรัฐประหารที่ห้องสนามหลวง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจ บ้าเถื่อน หรือตามกลับไปยัง ผบ. ทบ. การปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของ พล.อ. สุจินดา คราประยูร ประกาศชัดเจน "หากชุมนุมอีกก็ต้อง ดำเนินการตามกฎหมายอีก"
- 14 มิ.ย. 24 : พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ว่า กทม. สั่งปลัดนายแพทย์ชิตพงษ์ ไชยรส ออกจากตำแหน่งรองผู้ว่า กทม. ฝ่ายสาธารณสุข ระบุเหตุผล เพื่อความเหมาะสมในการบริหารราชการ น. พ. ชิตพงษ์ ได้กลับผู้ว่า กทม. เป็นเผด็จการ พร้อมปฏิเสธข่าวลือเรื่องชู้สาว กับเลขาหน้าห้อง
- 16 มิ.ย. 34 : ตัวแทนชาวสลัมทั่วกรุงเทพฯ ชุมนุมประท้วงคัดค้านร่าง พรบ. ชุมนุมแออัดของการเคหะแห่งชาติว่า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าเช่า พร้อมนี้ได้เสนอร่าง พรบ. ฉบับชาวบ้านให้รัฐบาลนำไปพิจารณาด้วย
- 17 มิ.ย. 34 : โครงการโทรศัพท์ 3 ล้านเลขหมายยุติได้หลังการเจรจาทบทวน ถึง 6 ครั้ง โดยมีการแก้ไขสัญญา 7 ข้อ บริษัท ซี.พี. ได้ทำเฉพาะ 2 ล้านเลขหมายใน กทม. ส่วน 1 ล้านเลขหมายในภูมิภาครัฐบาลจะ เปิดประมูลใหม่
- 18 มิ.ย. 34 : นายณรงค์ วงศ์วรรณ น้าหิมอดีต สส. กลุ่มหนึ่งออกจากพรรค เอกภพอย่าง เป็นทางการ หลังจากมีข่าวลือเรื่องนักการเมืองย้าย พรรคมาร่วมสองสัปดาห์ โดยอ้างเหตุผลว่าไม่ได้ตั้งพรรค แต่เพราะ อยู่พรรคเดิม จะตั้งรัฐบาลไม่ได้ เลขต้องหาสมาชิกใหม่และตั้งพรรค ใหม่
- 19 มิ.ย. 34 : นายทอง โพธิ์อ่าน อดีตประธานสภาองค์การลูกจ้างสภา-แรงงานแห่งประเทศไทย หายตัวลี้ลับ ภรรยา เข้าแจ้งความสงสัย

เรื่องนี้มีเงื่อนงำ รสช. รับผิดชอบไม่เกี่ยวข้อง

- 23 มิ.ย.34 : พล.อ. สุจินดา คราประยูร ตอบคำถามผู้สื่อข่าวกรณีมีการเคลื่อนไหวเรียกร้องของกลุ่มต่างๆ ว่า ผู้เรียกร้องอาจต้องการให้บ้านเมืองไม่สงบ ถือเป็นเพียงการก่อความวุ่นวายเล็กน้อย "เหมือนมีอะไรมาทำให้คันคันระหัดคันเท้า..."
- 30 มิ.ย.34 : กลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ จัดประชุมและเรียกร้องสิทธิประโยชน์ โดยคัดค้านการแยกรัฐวิสาหกิจออกจากกฎหมายคุ้มครองแรงงานตาม ปว.103
- 8 ก.ค.34 : พล.อ. ชาวลิต ขงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ปราศรัยท่ามกลางนักร้องเมืองและผู้สนับสนุน ชี้ประเด็น รสช. ไม่ยอมลงจากอำนาจ เสนอให้รับร่างรัฐธรรมนูญจัดให้มีการเลือกตั้งโดยเร็ว เพราะประชาชนเริ่มผิดหวังในบทบาทของ รสช.
- 9 ก.ค.34 : ผู้นำแรงงานภายใต้ชื่อ "คณะกรรมการเฉพาะกิจแรงงานเพื่อประชาธิปไตย" ยื่นหนังสือถึงนายกฯ เพื่อขอทราบผลการติดตามหา นายทอง โปธิอ่าน
- 11 ก.ค.34 : พล.อ. สุจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์ในกรณีที่มีหลายฝ่ายเรียกร้องให้เร่งประกาศใช้รัฐธรรมนูญว่า หากเร่งรัดจะทำให้บ้านเมืองวุ่นวายยุ่งเหยิง พร้อมโต้คำวิจารณ์ของ พล.อ. ชาวลิต ขงใจยุทธ ว่า ผู้พูดหาหน้าทีตนละอย่างกับ รสช.
- 13 ก.ค.34 : นายบุญเกิด หิรัญคำ สมาชิกพรรคความหวังใหม่ อดีต สส. ชัยภูมิ ให้สัมภาษณ์ว่า ได้หาหนังสือถึง พล.อ. สุจินดา คราประยูร โดยแจ้งว่ามีแกนนำของพรรคสามัคคีธรรม อ้างชื่อ พล.อ. สุจินดา เดินสายชักชวนอดีต สส.อีสานให้เข้าร่วมพรรคสามัคคีธรรม โดยชี้ว่า พล.อ. สุจินดา รับเป็นนายกรัฐมนตรีพันเปอร์เซ็นต์ ระบุเรื่อง

นี้ได้สร้างความสับสนและเป็นหัวข้อพหุภาษณ์วิจารณ์มาก

22 ก.ค.34 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ตอบข้อซักถามผู้สื่อข่าวกรณีสภา รสช. ถูกกล่าวโจมตีอย่างต่อเนื่องในขณะนี้ว่า "คงเป็นเพราะเขาไม่ชอบเรา เนื่องจากไปขัดผลประโยชน์คนหลายๆ กลุ่ม ทั้งเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญ ตรวจสอบทรัพย์สินและการเลือกตั้ง" พร้อมย้ำว่าสิ่งที่รสช. ตั้งใจจะแก้ไขคือ การแยกอำนาจและการป้องกันการซื้อเสียง

28 ก.ค.34 : นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนถึงสภาพการณ์ทางการเมืองไทยว่า ขณะนี้ประชาชนไม่สมหวังในรสช. เพราะสิ่งที่เคยว่าเขาไว้ก็ย้อนกลับมาเข้าตัว รสช. เอง ในยุคที่ไม่มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะใช้โอกาสนี้แก้ไขปัญหาย่างจริงจัง

โดยสรุปนับแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2534 เป็นต้นมา รสช. ยังไม่มีอะไรเป็นรูปธรรม

30 ก.ค.34 : พล.อ.วิโรจน์ แสงสนิท เสธ.ทบ. และ รมช. คนนาคนม ให้สัมภาษณ์วิจารณ์รัฐบาลไม่มีผลงาน โดยเฉพาะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และปัญหาที่ตั้งต่างจากรัฐบาลเก่า

31 ก.ค.34 : พล.อ.อิสรพงศ์ หนุนภักดี เลขาธิการสภา รสช. และ รมต. มหาตมไทยได้ตอบข้อกล่าวหาว่ารัฐบาลไร้ผลงานว่า ในการแก้ปัญหาตามเหตุผลยี่ต่อนาน 5 ข้อนั้น หุทุกอย่างดำเนินการได้ผลลุล่วงน่าพอใจ โดยเฉพาะการปราบปรามคอร์รัปชันในระบบราชการ

3 ส.ค.34 : พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ กลับถึงประเทศไทย เปิดบ้านแถลงข่าวได้ข้อกล่าวหาว่ารัฐบาลไร้ผลงานว่า "ไม่ได้รับความเป็นธรรมถือเป็นเรื่องของเกียรติยศ ยืนยันจะอยู่จนกว่าการชี้แจงจะได้รับความกระจ่างแจ้ง เสร็จเมื่อไหร่พร้อมกลับอังกฤษทันที"

5 ก.ย.34 : จัปพระประจักษ์ คุณตจจิตโต เจ้าสำนักสงฆ์ห้วยน้ำผุด

ค. โคกมะม่วง อ. ประคำ จ.บุรีรัมย์ โดยตำรวจภูมิจุฬาราชบุรีเข้าจับตัวพระอนุรักษ์บำไมถึงในวัดตามคำแจ้งความของกองทัพอากาศที่ 2 และตั้งข้อกล่าวหาว่า ชัดขวางการจับกุมของเจ้าพนักงาน และเป็นหัวหน้ามั่วสุมเข้าชั้นก่อการจลาจล

6 ก.ย.34

: พระประจักษ์ได้รับการประกันตัวชั่วคราว

พล.ท. ไพบูลย์ ห้องสินหลาก แม่ทัพภาค 2 ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีที่เกิดขึ้นว่ามีใช้ทหารทหารรุนแรงกับพระ แต่ใครก็ตามที่กระทำความผิดกฎหมาย กองทัพอากาศให้ไม่ได้ โครงการ คจก. เป็นของรัฐ ไม่มีใครที่จะขัดขวางได้ ย้ำการอนุรักษ์มีหลายรูปแบบและตนเองก็เป็นนักอนุรักษ์คนหนึ่ง

7 ส.ค.34

: เลขาธิการของ 3 พรรคการเมือง เอกภาพ ความหวังใหม่ หลังธรรม ร่วมกันลงนามในหนังสือถึงประธานสภานิติบัญญัติให้มีการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 8 ประเด็นที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

12 ก.ย.34

อธิบดีกรมการศาสนาให้สัมภาษณ์ถึงการดำเนินการกับพระประจักษ์ว่าทางกรมการศาสนาถือว่าเรื่องนี้อยู่ที่ศาลแล้ว และตามพรบ.คณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 สำนักสงฆ์ของพระประจักษ์เป็นสำนักสงฆ์เถื่อน

23 ก.ย.34

: พล.อ. สุจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนกรณีเกิดกระแสคัดค้านรัฐธรรมนูญประเด็น นายกรัฐมนตรีมาจากคนกลาง และทุกความเห็นพุ่งเข้ามาที่ตัว ผบ.ทบ. ว่า เป็นการเสนอข้อผิดพลาด เพราะตนไม่เคยบอกรับว่าจะเป็นคนกลาง และทุกอย่างยังต้องขึ้นกับสถานการณ์เหมือนเดิม ระบุที่เคยให้สัมภาษณ์ในต่างประเทศก็พูดแต่เพียงว่า พร้อมจะรับใช้ประเทศชาติในฐานะอะไรก็ได้

30 ก.ย.34

: พล.อ. สุจินดา คราประยูร ได้ขอร้องผ่านสื่อมวลชนหลังรับมอบ ตำแหน่ง ผบ.สส. ว่า ไม่อยากให้มีการชุมนุมใด ๆ ระบุว่า

การประชุมธนาคารโลก ย้ำหากมีการฝ่าฝืน สร้างความวุ่นวายให้เกิด
ขึ้นในประเทศตนจะไม่เล่นงานจับเบ็ด แต่จะเล่นงานขุน มา โคน
จึงขอให้ระวัง เพราะตนได้สืบทราบล่วงหน้าแล้วว่าใครจะทำอะไร

3 ต.ค.34

: นักศึกษากว่า 40 คน ในนามคณะกรรมการสืบสานเจตนาตุลาตม
แจกจ่ายเอกสารแก่ประชาชนบนท้องถนนหน้าสนามเสือป่า เรียกร้อง
ให้ พล.อ.สุจินดา คราประยูร ยุติการออกคำสั่งที่บีบคั้นเสรีภาพ
อย่างไม่มีเงื่อนไข

พล.อ.อิสระพงศ์ หนุณภักดิ์ กล่าวถึง เรื่องนี้ว่า พล.อ.สุจินดา
ไม่ได้ห้ามชุมนุม เพียงแต่ขอร้องเท่านั้น

พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ส้ำทับว่า การชุมนุมทำได้แต่ต้องอยู่
ในขอบเขต

8 ต.ค.34

: พล.อ.ชาลิต ชงใจยุทธ บินตัวกลับถึง เมืองไทยกระทันหัน
โดยชี้แจงว่า กลับมาเพื่อทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย เนื่องจากถูกกล่าว
หาว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังวางแผนก่อความวุ่นวายในช่วงการประชุม

ธนาคารโลก

15-17 ต.ค.34

: ประชุมธนาคารโลกประเทศไทย

20 ต.ค.34

: พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งได้ลาออกจากหัวหน้าพรรคชาติไทย
ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหลังจากที่ประชุมพรรคได้ลงมติเลือก พล.อ.อ.
สมบุญ ระหงษ์ เป็นหัวหน้าพรรคคนใหม่ พรรคชาติไทยคงให้การ
สนับสนุน พล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรีเช่นเดียวกับ
พรรคสามัคคีธรรม

21 ต.ค.34

: ครม.มีมติรับคำร้องจากสภา รสช. เรื่องให้โอนอำนาจของ คตส.
ไปให้ศาลเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดกรณียึดทรัพย์สินนักการเมืองฐานร่ำรวย
ผิดปกติโดยรายละเอียดนายกรัฐมนตรียังรับไปหารือกับสภา รสช.

- 22 ต.ค.34 : พล.อ. อิศระพงศ์ หนุณักดี เชิญชวนผู้ว่าการจังหวัดหน้าประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด เดินขบวนมาทำเนียบรัฐบาล เพื่อแสดงประชามติหากต้องการให้โครงการ "อีสานเขียว" ดำเนินการต่อไปหลังจากห้ามาจนครบตามแผนงาน 5 ปีในปีหน้า
- ต.ค.-พ.ย.34 : เกิดวิกฤตการณ์ในวงการตุลาการ
- 23 ต.ค.34 : พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ให้สัมภาษณ์สนับสนุนคำกล่าวของอดีต นายกษัตริย์ชาติชาย ชุณหะวัณ ท้าว่า พรรคชาติไทยจะจับมือกับพรรคสามัคคีธรรม สนับสนุน พล.อ. สุจินดา คราประยูร โดยให้ความเห็นว่า คนก็สนับสนุนเช่นกัน พร้อมเสริมว่า สถานการณ์ตอนนี้ทหารเป็นนายกรัฐมนตรีเหมาะสมที่สุด และนายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้ง
- 12 พ.ย.34 : พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ ผู้ว่าการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย รับผิดชอบหัวหน้าพรรคชาติไทยตามมติที่ประชุมพรรค อ้างทุกฝ่ายขอร้อง และเห็นชอบด้วย ยืนยันการเป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยไม่เกี่ยวข้องกับ การแลกเปลี่ยนเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินนักการเมือง
- พ.ย.-ธ.ค.34 : ประท้วงร่างรัฐธรรมนูญของ ร.ส.ช.
- 8 ธ.ค.34 : กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แถลงข่าวเรื่องต่อต้านการสร้างเขื่อนปากมูล โดยเตรียมยื่นหนังสือถึงแบงก์โลกด้าน ให้เงินกู้ ดร.สุรพล สุคตารา ได้รัฐบาลรักษาการไม่ควรตัดสินใจในโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน ควรรอรัฐบาลเลือกตั้งเป็นผู้ชี้ขาด
- 8 ธ.ค.34 : ประธานสภา รสช. ให้สัมภาษณ์ย้ำว่า หลังการเลือกตั้งและมีรัฐบาลแล้ว รสช. จะทยอยกลับ ไม่มี การสืบทอดอำนาจต่อ ปฏิเสธ รสช. มิได้เข้ามาครอบงำบ้านเมือง แต่เข้ามาจับผิดชอบบ้านเมือง ย้ายบัญชีการเหล่าทัพแล้วไม่ต้องการเป็นใหญ่ แต่ต้องการเห็นคนที่

ประชาชนยอมรับมาเป็นนายกฯ โดยขอเพียงอย่าได้มีการโจมตี
รสช. หลังได้อำนาจ

9 ธ.ค. 34 : โปรตเกล้าฯ พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2534

9 ธ.ค. 34 : ที่ประชุม ครม. โดย พล.ต.อ. เกอ สารสิน รองนายกฯ เป็น

ประธานได้พิจารณาข้อเสนอของนายกอานันท์ ปันยารชุน เรื่องให้มี
กรรมการกลางโดยมีภาคเอกชนร่วมควบคุมการเลือกตั้ง ซึ่งมหาตไทย
ได้คัดค้าน พร้อมเสนอให้ผู้นำ นายอาเภอ ทาหน้าที่เช่นเดิม และไม่
ให้กำหนดเรื่องกรรมการลงในกฎหมาย

พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ได้แสดงความเห็นว่า ไม่จำเป็นที่จะ
ต้องตั้งองค์กรกลางมาควบคุมการเลือกตั้ง เพราะพิสูจน์ไม่ได้ว่าฝักใฝ่
พรรคการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรทาหน้าที่เพียงแค่สังเกตการณ์
เท่านั้น

22 ธ.ค. 34 : พรรคความหวังใหม่ จัดประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อเลือกตั้งคณะ-
กรรมการบริหารพรรค เกิดความเห็นแตกแยกเป็น 2 ฝ่าย ในที่สุด
พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตัดสินใจแทนที่ประชุม
โดยประกาศแต่งตั้งให้นายพิศาล มุลศาสตร์สำหรับ เป็นเลขาธิการ
พรรค

24 ธ.ค. 34 : รตอ.เฉลิม อยู่บำรุง เดินทางกลับสู่ประเทศไทย และถูก
เจ้าหน้าที่จับกุมทันทีตามหมายจับของ สน.ดุสิต ในข้อหาดูหมิ่นเจ้า-
พนักงานและช่วยเหลือนผู้อื่นไม่ต้องรับโทษ หลังการสอบสวน 2 ชม.
จึงได้รับการประกันตัว จากนั้นได้เดินทางเข้าพบ พล.อ.สุนทร
คงสมพงษ์ พร้อมนำแจกันดอกไม้มอบให้ และกล่าวว่า "ที่ได้ให้ชีวิต
ใหม่แก่ผม และครอบครัว ผมขอมอบดวงใจให้พิชิตแทน" ประธาน
สภา รสช. ได้ขออย่าให้มีการเคลื่อนไหว พร้อมย้ำ "ขอรับเฉลิม
กลับบ้าน"

- 26 ธ.ค.34 : นายณรงค์ วงศ์วรรณ แกนนำพรรคสามัคคีธรรม ให้สัมภาษณ์ หลังประชุมพรรคว่า พร้อมจัดตั้งรัฐบาลหากได้เสียงข้างมาก ซึ่งได้คุยกับพรรคชาติไทยและพรรคอื่น ๆ แล้ว
- พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ ได้กล่าวถึงการร่วมกับพรรคสามัคคีธรรมเรื่องการจัดตั้งรัฐบาลว่า พรรคชาติไทยเป็นมิตรกับทุกพรรค ปัจจุบันสามัคคีธรรมและชาติไทยก็เหมือนพรรคพี่พรรคน้อง ถือเสมือนพรรคเดียวกัน
- 27 ธ.ค.34 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ เสนอทัศนะทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน ว่าพรรคการเมืองใหญ่ ๆ จะได้รับการเลือกเข้ามา 3 พรรค โดย 2 พรรคร่วมจัดตั้งรัฐบาล อีกพรรคเป็นฝ่ายค้าน
- 11 ม.ค.35 : พล.อ.ชาลิต ชงใจยุทธ ให้สัมภาษณ์แก่ต่างกรณีนายอำเภออุทุมพร จ.สุพรรณบุรี ถูกกรมการปกครอง เสนอลงโทษทางวินัยฐานผิดไม่พรรค ความหวังใหม่ โดยอนุญาตให้ใช้สนามฟุตบอลหน้าอำเภอปราศรัย ว่าเป็นการเข้าใจผิด และเพื่อเป็นการยุติปัญหาพรรคได้ย้ายที่ปราศรัยใหม่แล้ว
- 15 ม.ค.35 : พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนกรณีสละตำแหน่งหัวหน้าพรรคบางชนชาวไทย โดยเข้าดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาพรรคสามัคคีธรรมว่า จากกติกากาการเมืองขณะนี้ คนไม่สามารถแบกภาระพรรคให้บรรลุตามเป้าหมายได้
- 16 ม.ค.35 : นต.ประสงค์ สุ่นศิริ เปิดแถลงข่าว การประกาศลาออกจากพรรคความหวังใหม่ โดยให้เหตุผลว่า ไม่สามารถจะร่วมทำงานและเดินทางไปกับบุคคลบางกลุ่มที่ละทิ้งอุดมการณ์และหลักการแนวทางของพรรค ทำให้หมดหวังที่จะนำพรรคให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- : นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารพรรคสามัคคีธรรมให้สัมภาษณ์ด้วยความเชื่อมั่นว่า พรรคจะต้องได้ สส. มาเป็นอันดับ 1 แน่แน่นอน เพราะเป็นพรรคการเมืองเดียวที่ไม่มี

ปัญหาความแตกแยก พร้อมชี้ว่าหากมีคนต้องการให้ พล.อ. สุจินดา เป็นนายก ก็ต้องได้เป็น เพราะเหมาะสมทุกประการ

22 ม.ค.35 : พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งผู้ว่า กทม. โดยจะมีผลตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม เป็นต้นไป

23 ม.ค.35 : นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม ให้สัมภาษณ์ สื่อมวลชนหลังการเปิดที่ทำการพรรคว่า พรรคสามัคคีธรรมไม่ได้เป็นศัตรูกับใคร และขณะนี้ได้พูดคุยกับพรรคพันธมิตรไว้บ้างแล้ว มีพรรคชาติไทย กิจสังคม และประชากรไทย

25 ม.ค.35 : นายอนันท์ บันยารชุน นายกรัฐมนตรีได้กล่าวสุนทรพจน์แก่ สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศสิงคโปร์ ที่โรงแรมแรพเพิล โดยมีความตอนหนึ่งทักกล่าวถึงอนาคตของประชาธิปไตยในประเทศไทยว่า "ประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะมีคนใส่พานมาให้ แต่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองและค่านิยมของประชาชน ผมไม่คิดว่าระบอบประชาธิปไตยจะมีรูปแบบตายตัว จะต้องไม่เป็นการจับสั้นในตัวเอง ไม่เป็นเพียงแค่เรื่องของรูปแบบ และความจริงของเรื่องนี้ก็คือว่า ไม่มีหนทางลัดที่จะไปสู่ประชาธิปไตยพวกเรา ผมหมายถึงประชาชน จะต้องแสวงหาและเรียกร้องให้ได้มา"

30 ม.ค.35 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ประกาศเรื่องตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ผ่านสื่อมวลชนว่า "ถ้าไม่เอาก็ยกเอาไปให้เด"

การพูดเน้นย้ำครั้งนี้ เกิดขึ้นในวันเดียวกันกับที่หนังสือพิมพ์ เติลินิวส์ บางกอกโพสต์ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 จัดรายการสัมภาษณ์ 8 หัวหน้าพรรคการเมือง ถ่ายทอดทั่วประเทศในหัวข้อเรื่อง "ผมพร้อมเป็นนายกรัฐมนตรี"

2 ก. พ. 35

: พล.อ.ท. วีระพงษ์ สิงหนเสนี ผู้ช่วยเสธ. ทอ. ให้สัมภาษณ์สร้าง
กระแสผลักดัน พล.อ. สุจินดา คราประยูร ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี
โดยให้เหตุผลว่า จากสภาพการณ์ปัจจุบันคนที่เหมาะสมจะเป็นนายก-
รัฐมนตรี น่าจะเป็น พล.อ. สุจินดา คราประยูร เพราะเป็นช่วง
หัวเลี้ยวหัวต่อ และในรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้ชัดว่า เมื่อครบ 4 ปีแล้ว
จึงจะเป็นประชาธิปไตยเต็มตัว หากปล่อยให้เกิดปัญหายุ่งยาก จะทำ
ให้บ้านเมืองไม่เข้ารูปเข้ารอย รัฐบาลใหม่จึงควรมีทหารร่วมด้วย
เพื่อสร้างรากฐานให้มั่นคง

: ท่ามกลางกระแสสนับสนุน พล.อ. สุจินดา นายวีระ มุสิกพงศ์
เสนอทัศนะแย้งกลับว่า ประชาธิปไตยแบบ รสช. เขียนด้วยมือลบด้วย
เท้า ทหารระบุด่วนายกทำให้การเลือกตั้ง ไม่มีความหมาย

: รองเลขาธิการ สนนท. แถลงว่า สนนท. ร่วมกับนิสิต นักศึกษา
ทั่วประเทศพร้อมรณรงค์ให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง ระบุการ
ที่ทหารชี้หน้าด่วนายกทำให้เห็นเหตุผลที่แท้จริงของการยึดอำนาจว่า
หาเพื่อผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มข้าขอให้ พล.อ. สุจินดา รักษาตำแหน่งที่
ให้ไว้เมื่อวันที่ 18 พ.ย. 34 ว่าจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

17 ก. พ. 35

: พล.อ. สุจินดา คราประยูร ให้สัมภาษณ์แสดงทัศนะต่อการ
ปราศรัยโจมตี รสช. ของพรรคประชาธิปัตย์ว่า เป็นพรรคที่ไม่โต
แม้จะอายุ 50-60 ปี และเป็นตัวการที่ทำให้บ้านเมืองยุ่งยาก

นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โต้กลับ หากการ
ปราศรัยทำให้ผู้อื่นเสียหาย สามารถฟ้องได้ ชี้คำพูด ผบ. ทบ. เหมือน
ยุคทรวราช เตือนอนาคตผู้พูดอาจจะเล่นการเมือง จึงไม่ควรหั่นไหว
เรื่องเล็ก น้อยๆ

5 มี. ค. 35

: พล.ท. บริชา โจรเจนเสน เจ้ากรมการศึกษา บก. สส. อดีต พล.
พล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ได้อภิปรายในสภาเรื่องการเสนอร่าง พรบ.
ของรัฐบาลว่า ไม่เห็นความจำเป็นต้องเสนอเป็นเรื่องเร่งด่วนเพราะ
ไม่เกี่ยวกับปากท้องของประชาชน พร้อมตั้งข้อสังเกตเรื่องการที่
รัฐบาลส่งกฎหมายเข้ามา มาก

8 มี.ค.35 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ให้สัมภาษณ์กรณีการเลือกตั้งนายก-
รัฐมนตรีว่าหลังเลือกตั้งหากพรรคการเมืองใดได้รับเสียงข้างมาก
โดยเด็ดขาด หัวหน้าพรรคจึงมีสิทธิ์เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ถ้าได้คะแนน
ใกล้เคียงกัน ก็จะมีการหารือระหว่างหัวหน้าพรรค โดยโอกาสที่คนกลาง
จะเป็นนายก็นั้นมีมาก

11 มี.ค.35 : พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม หาจคหมายเปิด
ผนึกถึงประชาชนเรื่อง "ขออาสาเป็นนายกรัฐมนตรี" โดยขอให้
ประชาชนตัดสินใจเลือกพรรคที่หัวหน้าพรรคหรือมจะเป็นนายกรัฐมนตรี
และประกาศในตอนท้ายขออาสาเป็นนายกรัฐมนตรี สุดแท้แต่ประชาชน
จะกรุณา

15 มี.ค.35 : นายธีรยุทธ บุญมี นักวิชาการ เสนอทัศนะให้หัวหน้าพรรค
การเมืองบอยคอต พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ โดยไม่ไปตามคาเชิญ
เรื่องหารือตั้งนายก เพื่อแสดงการไม่สยบอำนาจเผด็จการ ระบุงการ
กระทำของประธานสภา ถือเป็นกาแรกแข่งของเผด็จการ

16 มี.ค.35 : พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ให้สัมภาษณ์ หากนักการเมืองไม่มาตน
ก็จะตั้งนายกเอง

17 มี.ค.35 : นักศึกษารามคำแหงมอบตำราประชาธิปไตยที่มีสอนในหลักสูตร
ปี 1 ให้ พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ เพื่อเป็นการประท้วงกรณีที่ประธาน
สภา รสช. จะตั้งนายกเอง พร้อมเรียกร้องให้ทหารกลับที่ตั้งทันทีหลัง
เลือกตั้งแล้ว

19 มี.ค.35 : นายอนุสร์ ประจวบเหมาะ รมต.คมนาตม ให้สัมภาษณ์ถึงกรณี
พล.ต.สิทธิชัย สัมมาหัตถ์ หนึ่งในคณะกรรมการพิจารณาโครงการ
ขยายหมายเลขโทรศัพท์ 1 ล้านเลขหมายในภูมิภาค ออกมาวิจารณ์ว่า
นายกรัฐมนตรีก้าวท่ายพิจารณาและเร่งรัดการพิจารณาเกินไป เรื่องนี้
รมต.คมนาตมชี้ว่าเป็นมติ ครม. ที่ต้องปฏิบัติตาม พร้อมตั้งข้อสังเกต

การหางานของ ทศท. ว่าหากหาทุกอย่างถูกต้อง ประเทศชาติจะได้ประโยชน์มหาศาล

20 มี.ค.35 : ตัวแทนพนักงาน ทศท. ประมาณ 200 คน นำกระเช้าดอกไม้ไปให้กำลังใจ พล.อ. วิโรจน์ แสงสนิท รมช. คมนาคม และ นายไพบุลย์ ลิมพยอม ผอ. ทศท.

22 มี.ค.35 : เลือกตั้งทั่วไป
พรรคพลังธรรมได้ 32 จาก 35 ที่นั่งใน กทม.
พรรคสามัคคีธรรมได้ที่นั่งมากที่สุดทั่วประเทศ รองลงมาคือ พรรคชาติไทย พรรคความหวังใหม่ กิจสังคม ตามลำดับ
ผู้นำพรรคสามัคคีธรรม ชาติไทย กิจสังคม ประชากรไทย รุดเข้าพบผู้นำสภา รสช. กลางศึก ที่บ้านพักรับรอง ทอ. เพื่อชิงตัดหน้าตั้งรัฐบาลผสม

24 มี.ค.35 : หัวหน้าพรรคพันธมิตรเสนอชื่อ พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล เป็นนายกรัฐมนตรีจากคนกลางหลังมีกระแสข่าวความไม่แน่นอนในการเข้ารับตำแหน่งนายกของ พล.อ. สุจินดา คราประยูร
พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นกรณีการเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งรัฐบาลว่า ตนคงไม่เข้าไปจัดการ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองตกลงกันเอง แต่ถ้ามาปรึกษาตนก็ยังคงยืนยันสมมุติฐานเดิมคือ "ถ้าสุไม่เอาต้องให้เต้" ส่วนนายกที่มาจากการเลือกตั้งควรเป็น พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

25 มี.ค.35 : แกนนำหัวหน้าพรรคพันธมิตรประชุมร่วมกัน และตกลงเสนอชื่อ นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม เป็นนายกรัฐมนตรี หลังเกิดความไม่แน่นอนจากการตัดสินใจของคนกลางที่ได้รับการเสนอชื่อ
พรรคความหวังใหม่ พลังธรรม เอกภาพ ประชุมร่วมกันประกาศใช้สภาเป็นเวทีตัดสินใจเรื่องการจัดตั้งรัฐบาล

: ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สเตรทไทม์ได้ตั้งคำถามนายณรงค์ วงศ์วรรณ ในโอกาสแถลงข่าวเปิดตัวนายกรัฐมนตรีจากการสนับสนุนของห้าพรรคการเมือง โดยหยิบประเด็นเรื่องพัวพันค้ายาเสพติด ทำให้บรรยากาศตึงเครียด แต่ยืนยันว่า "ไม่เป็นความจริง"

สำนักข่าวรอยเตอร์ รายงานว่า นางมาร์กาเร็ต ทัดไวเลอร์ โฆษกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ตอบข้อซักถามผู้สื่อข่าว โดยยอมรับว่าเคยปฏิเสธการออกวีซ่าให้นายณรงค์ วงศ์วรรณ สำหรับการเดินทางเข้าประเทศจริง

30 มี.ค.35

: ผู้นำสภา รสช. ได้สลับบีแกนนำ 5 พรรคการเมือง เพื่อขอให้ นายณรงค์ วงศ์วรรณ ถอนตัวจากการถูกเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรี

สส. แพร่ นำชาวเหนือกว่า 2,000 คน บุกลานหุตสหรัฐร ขอให้แสดงหลักฐานกรณีหัวหน้าพรรคสามัคคีธรรมพัวพันค้ายาเสพติด

3 เม.ย.35

: ฝ่ายทหารอันประกอบด้วย พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล พล.อ.อ. สุเทพ เทพรักษ์ พล.ท. ชัยณรงค์ หนุณักดี ได้เข้าหารือกับ พล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ที่บ้านพัก โดยต่างเห็นพ้องกันว่า ในเมื่อ นายณรงค์ วงศ์วรรณ ยังไม่สามารถหาความกระจ่างกรณีพัวพันกับขบวนการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศได้ ก็สมควรถอนตัว และเห็นชอบร่วมกันที่จะสนับสนุน พล.อ. สุจินดา คราประยูร ขึ้นเป็นนายก รมต.

: ประชุมวุฒิสภาตอนเช้า เพื่อเลือกประธานและรองประธานฯ ผลการเลือกมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นประธานวุฒิสภา

ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตอนบ่าย เพื่อเลือกประธานและรองประธานฯ โดยมี การเสนอชื่อเข้าแข่งขันสองคนคือ พรรคสามัคคีธรรม เสนอนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ และพรรคความหวังใหม่เสนอชื่อ นายอุทัย พิมพ์ใจชน การโหวตเสียงใช้วิธีชานช้อตามลำดับที่ สส. ผลปรากฏ นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ชนะไปด้วยคะแนนเสียง 192 ต่อ 162 เสียง

4 เม.ย. 35

: พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ได้เชิญนายณรงค์ วงศ์วรรณ ไปพบที่บ้านตั้งแต่เวลาประมาณ 8.00 น. เศษ จากนั้น พล.อ.สุนทร ได้เดินทางไปพบ พล.อ.สุจินดา คราประยูร ที่กองบัญชาการกองทัพบก สวนรื่นฤดี โดยมีนายทหาร ผู้ใหญ่ของ รสช. อยู่พร้อมหน้า ต่อมาฝ่ายทหารได้แจ้งเรื่อง ที่ พล.อ.สุจินดา คราประยูร รับเป็นนายกรัฐมนตรีให้ หัวหน้าพรรคการเมืองต่าง ๆ ทราบ เพื่อทำหนังสือให้การ สนับสนุนในการจัดตั้งรัฐบาล 195 เสียง

เวลา 18.30 น. โดยประมาณ พรรคการเมืองทั้ง 5 (สามัคคีธรรมชาติไทย กิจสังคม ประชากรไทย ราษฎร) ได้ส่งหนังสือยืนยันสนับสนุน พล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี จากนั้น พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ได้เตรียมทำหนังสือกราบบังคมทูลพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

: คำวันเดียวกัน ส.น.น.ท. ได้ออกแถลงการณ์ต่อต้าน โดยยืนยันหาก พล.อ.สุจินดา คราประยูร ผันสัจจะที่ เคยให้ไว้ว่าจะไม่รับเป็นนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ ส.น.น.ท. จะคัดค้านนายกฯคนใหม่ที่มีได้มาตามวิถีทางประชาธิปไตย ต่อไปอย่างถึงที่สุด

รศช. รัฐประหารซ้ำ

ถึง

พฤษภามหาโหด

7 เม.ย.35

: เข้า พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้ยื่นใบลาออก
จากตำแหน่งทางทหาร

: ที่รัฐสภา พรรคการเมือง 4 พรรค (ความหวังใหม่
ประชาธิปไตย พลังธรรม เอกภาพ) ออกแถลงการณ์ร่วมคัด
ค้านคนกลางเป็นนายกรัฐมนตรี

: นายณรงค์ วงศ์วรรณ ได้แถลงต่อที่ประชุมพรรค
สามัคคีธรรมว่าตนได้รับการเสนอชื่อจากพรรคการเมือง
5 พรรค ที่มีเลขาธิการคนหนึ่งในสภาผู้แทน แต่ตนไม่ได้รับ
การสนับสนุนจากผู้ที่มีหน้าที่กราบบังคมทูล ดังนั้นจึงได้มี
การปรึกษาทบทวน ในที่สุดเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ
ตนจึงขอลอนตัวจากการถูกเสนอชื่อและร่วมสนับสนุน
พล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี

: พล.อ.สุจินดา คราประยูร รับพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ เป็นนายกรัฐมนตรี คนที่ 19 หลังจากนั้น
ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน โดยอธิบายถึงเหตุผลในการรับ
ตำแหน่งว่า เพราะได้รับความไว้วางใจจากสภาผู้แทนซึ่ง
ถือเป็นผู้แทนจากปวงชนที่ได้รับเลือกตั้งมา และเป็นเพราะ
สถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่เกิดการชะงักงัน ซึ่งจะก่อ
ให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติได้ แต่ยังคงยืนยันจะ
ไม่เล่นการเมืองโดยลงเลือกตั้งเป็นอันขาด ส่วนกรณีการ
ให้หนักการเมืองที่ถูกยึดทรัพย์เข้าร่วมรัฐบาลนั้น พล.อ.
สุจินดา ได้แถลงว่าจะอาศัยหลักประสานความเข้าใจจาก
ประชาชน โดยได้รับการเลือกตั้งเข้ามาอีกทั้งเรื่องการยึด
ทรัพย์นั้น ยังไม่สิ้นสุดเพราะศาลยังไม่ได้ตัดสิน

8 เม.ช. 35 : กองทัพจัดพิธีเสด็จความยินดีต่อการรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรียของ พล.อ.สุจินดา คราประยูร โดยมี พล.อ. อิศระพงศ์ หนูนภักดี เป็นตัวแทนกล่าวแสดงความยินดี ความตอนหนึ่งว่า "พวกกระผมทุกคนขอให้คำสัตย์ปฏิญาณว่า ทรัพยากรทั้งสิ้นของกองทัพบกพร้อมแล้วที่จะสนับสนุนรัฐบาลภายใต้การนำของ พลฯ ท่าน ให้ก้าวไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน"

พล.อ.สุจินดา คราประยูร เปิดเผยถึงการยอมรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรียแม้จะต้องเสียสัจวาจาที่เคยให้ไว้ว่า เป็นการเสียสัจเพื่อชาติ พร้อมย้ำทหารอย่าเดือนร้อนแทนนายกฯ ตนพร้อมอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์

ฝ่ายค้านออกโรงตำหนิ หนังสือถึงประธานสภาผู้แทนฯ คัดค้านคนกลางเป็นนายกฯ

ร.ต.ฉลาด วรฉัตร เริ่มอดข้าวประท้วงนายกฯ คนกลางที่หน้ารัฐสภา ตั้งแต่เวลา 01.00 น. โดยประกาศจะอดจนกว่าจะได้นายกฯ ที่มาจากการเลือกตั้ง

กลุ่มสนับสนุนพล.อ.สุจินดา จากหลายจังหวัดเข้ามามอบดอกไม้แสดงความยินดีต่อนายกฯ คนใหม่

9 เม.ช. 35 : พรรคพลังธรรมเปิดปราศััย ต่อด้านคนกลางที่มาเป็นนายกฯ ทักทม. โดยมีพรรคร่วมฝ่ายค้าน กลุ่มนักวิชาการ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย และสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ร่วมสู่กระแสคัดค้าน พล.อ. สุจินดา อย่างเต็มที่

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนฯ เข้าเยี่ยม ร.ต.ฉลาด พร้อมขอร้องให้เลิกอดข้าวประท้วง

ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยถนนราชดำ เนินกลุ่มนักศึกษาประมาณ 20 คน นำโดยนายปริญญา เทวานฤมิตรกุล เลขาธิการสนนท. ได้วางหรีดดำเพื่อไว้อาลัยต่อประชาธิปไตย

มีข้อความว่า "ขอไว้อาลัยแต่ประชาธิปไตย นายกรัฐมนตรีที่มาจากผู้ทำรัฐประหารคือเผด็จการปกครองเมือง" พร้อมนำผ้าดำพื้นใหญ่มาผูกไว้รอบฐานอนุสาวรีย์ ก่อนที่จะนำผ้าดำขึ้นเล็กลงมาติดที่แขนเสื้อ ของทุกคนเพื่อไว้ทุกข์

10 เม.ย. 35

: 5 พรรคฝ่ายรัฐบาลเริ่มจัดสรรตำแหน่งรัฐมนตรี พล.อ. สุจินดา นายกฯ เปิดทางให้นักการเมืองที่ถูกยึดทรัพย์มาเป็นรัฐมนตรีได้

พรรคกิจสังคม เปลี่ยนเลขาธิการพรรค โดยนายบุญพันธ์ แซ่วัดนะ หนึ่งเก้าสี่ แทน พล.ท. เขมม ไกรสรณ์ ที่ซึ่งลาออก เนื่องจากป็นเกลียดกับนายมนตรี พงษ์พานิช

เลขา สนนท. เข้าเยี่ยม รต. ฉลาด วรฉัตร ซึ่งได้เรียกร้องให้นักศึกษาร่วมกันต่อสู้ โดยกล่าวว่า "หากเสียชีวิตเพราะอดข้าวประท้วง ให้แพทย์ทั่วเมือง เรียกร้องให้นายกฯ มาจากการเลือกตั้ง

เลขาธิการพรรคสามแสงทอง มร. เข็ญชวนให้ นักศึกษาและประชาชนทั่วไป พร้อมใจกันนำผ้าดำมาติด เข็มกลัดไว้ที่แขนเพื่อไว้ทุกข์ โดยเริ่มต้นที่ มร. เป็นแห่งแรก

11 เม.ย. 35

: 5 พรรครัฐบาลเริ่มเกิดปัญหาควตารัฐมนตรีไม่ลงตัว นายบรรหาร ศิลปอาชา เลขาธิการพรรคชาติไทย ขอนึ่งเก้าสี่ รมว. คมนาคม แล้วให้ พล.อ. อ. สมบุญ ระหงษ์ หัวหน้าพรรค ไปนั่งเก้าสี่ รมว. ศึกษาฯ ควบตำแหน่งรองนายกฯ

พล.อ. สุนทร คงสมพงษ์ ประธานสภา รสช. ยอมรับว่า เสียคน ที่ปล่อยให้ให้นักการเมือง ที่ถูกยึดทรัพย์มาเป็นรัฐมนตรี

ครป. โดยนายวิฑิต มินตราภรณ์ ออกมาเรียกร้องให้ ประชาชนสวมชุดดำไปยืนที่หน้ารัฐสภา ในวันที่ 16 เมษายน 2535 พร้อมออกแถลงการณ์ให้ร่วมคัดค้านการ รัฐประหารซ้ำในวันที่ 7 เมษายน 2535

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กล่าวถึงกรณีที่ ครป. เรียกร้องให้ ส.ส. แต่งชุดดำในวันเปิดประชุมสภานัดแรก ว่าตนจะนำเรื่องนี้เข้าหารือกับ สส. ในพรรค โดยจะเน้นประเด็น "การต่อต้านคนโกหกเป็นนายก รัฐมนตรี"

12 เม.ย. 35

: นักวิชาการล่ารายชื่อคัดค้าน พล.อ. สุจินดา เป็นนายกฯ ขณะที่ สส. ฝ่ายค้านหลายคนจะแต่งชุดดำเข้าสภานางสาวจิตราวดี วรฉัตร ลูกสาว รต.ฉลาด วรฉัตร ประกาศจะสานต่อเจตนารมณ์ของบิดาทันทีหาก "พ่อเป็นอะไรไป"

13 เม.ย. 35

: นายมนตรี พงษ์พานิช หัวหน้าพรรคกิจสังคม ยื่นเงื่อนไขในการจัดตั้งรัฐบาล ต้องไม่มี พล.ท. เขม ไกรสรณ์ อดีตเลขาธิการพรรค อยู่ในรายชื่อรัฐมนตรี

สมาคมนักเรียนไทยในสหรัฐอเมริกา แถลงผลการสำรวจความคิดเห็นของคนไทยในอเมริกาว่า ต้องการได้ นายกฯ และรัฐมนตรีที่มาจากฝ่ายค้านทั้ง 4 พรรค พร้อมให้สัญญาว่าจะทำหนังสือยื่นต่อ พล.อ. สุจินดา คราประยูร ผ่านสถานทูตไทย เพื่อเรียกร้องให้ พล.อ. สุจินดา ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สส.

กลุ่มต่าง ๆ เดินทางมาเยี่ยม รต.ฉลาด วรฉัตร เพื่อให้กำลังใจ

14 เม.ย. 35

: พล.อ. สุจินดา ขอมรับรัฐบาลไม่มีความสมบูรณ์ 100 % เป็นเรื่องธรรมดา ที่จะต้องมีการแย่งตำแหน่งในรัฐบาล พร้อมยืนยันไม่สนใจที่มีกลุ่มคัดค้าน ด้วยการอดข้าวประท้วง เพราะเห็นอดมาหลายหนแล้วไม่เห็นตาย

พล.ต. จำลอง กล่าวว่าการที่พรรคพลังธรรมต้องออกมาก่อนพรรคอื่นนั้นไม่ได้มีเจตนาที่จะเป็นผู้นำในการต่อต้านแต่เห็นว่าพรรคพลังธรรมมี ส.ส. ในกรุงเทพฯ จำนวนมาก หากล่าช้าจะได้รับค่าตัวหนี้จากประชาชน

อีกอย่างหนึ่งนั้นในขณะนี้ใกล้การประชุมสภาจึงไม่อาจรอ
อีก 3 พรรคได้ สำหรับการดำเนินการในสภานั้น
ทางพรรคจะเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญเนื่องจากเห็นว่า
ความวุ่นวายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะกติกาไม่ถูกต้อง
นายชานี ตักติเศรณี รองหัวหน้าพรรคเอกภาพ
กล่าวว่า จะร่วมมือกับพรรคพันธมิตรอีก 3 พรรค เพื่อ
ดำเนินการคัดค้านทั้งในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรอีกทั้ง
จะร่วมกับคณะกรรมการรณรงค์เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
(ครป.) และสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
(สนนท.) ประสานงานกับพรรคการเมืองฝ่ายประชาธิปไตย
จัดเวทีปราศรัยขึ้นหน้ารัฐสภาเพื่อเรียกร้องให้ประชาชน
รวมตัวกันคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนกลาง

ได้มีการแจกจ่ายใบปลิวเรียกร้องให้ประชาชนทั่วไป
รวมประท้วงคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในนามแนวร่วมเพื่อ
ประชาธิปไตยประมาณ 20 คน เดินทางมาสมทบที่หน้า
รัฐสภาพร้อมกับการแสดงละครเสียดสีนายกรัฐมนตรี
คนกลาง ครั้งนี้มีป้ายโปสเตอร์ประกอบด้วยข้อความว่า
ขอแสดงความยินดีกับ พล.อ. สุจินดา คราประยูร ที่ได้
รางวัล "เก้าอี้ทองคำ สาขากลิ่นน้ำลายขอดเยี่ยม"

มีรายงานข่าวว่าในวันที่ 15 เมษายน 2535 ได้มี
การพบปะลูกเสือชาวบ้านทั่วกรุงเทพมหานครขึ้นที่ลานพระ
บรมรูปทรงม้า โดยการนำของ พล.ต.ท. สมควร หริกุล
และจะมีการเดินทางเข้าพบเพื่อสนับสุนน พล.อ. สุจินดา
คราประยูร

15 เม.ย. 35

: 4 พรรคฝ่ายค้านนัดรวมตัวที่สนามหลวง เตรียม
อภิปรายถล่ม พล.อ. สุจินดา

ร.ต.ฉลาด วรรณิตร ซึ่งอดข้าวมากกว่าอาทิตย์ เริ่ม

มีอาการชูปลง

นางอุบล บุญชโลธร ส.ส.พรรคสามัคคีธรรม ส่ง
โลงจำปา มาวางเย้ยการอดข้าวประท้วงของ
ร.ต.ฉลาด ที่หน้ารัฐสภา

- 16 เม.ย.35 : ประชุมสภานัดแรก ส.ส. 4 พรรคฝ่ายค้าน พร้อมใจ
แต่งชุดดำ เข้าสภาไว้ทุกข์ให้กับความเป็นประชาธิปไตย
และพรรคพลังธรรมโดย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง นำ
ลูกพรรคถือตะเกียงเข้าสภา ประชดความด่ามิดของสภา

กลุ่มผู้สื่อข่าวทำหนังสือร้องเรียน กรณีที่ถูก รบก. ของ
พล.อ.สุจินดา ปฏิบัติการเถื่อนต่อนักข่าวสตรี

นายจาตุรนต์ ฉายแสง โฆษกพรรคความหวังใหม่
แถลงข่าวว่าจะร่วมกับพรรคฝ่ายค้านเปิดปราศรัยทางการ
เมืองนอกสภาคั้งแรกที่ทำน่านนท์ วันที่ 18 และที่
สนามหลวงวันที่ 20 เมษายน 2535

- 17 เม.ย.35 : ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่มีอัตราส่วน คือพรรคสามัคคี-
ธรรม 16 พรรคชาติไทย 16 กิจสังคม 6 ประชากรไทย
2 ราษฏร 1 คนกลาง 10

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ ส.ส.นครศรีธรรมราช ให้
สมญาคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ว่า "รัฐบาลเป็ดง่อย" เนื่อง
จากไม่ได้รับการยอมรับตั้งแต่แรกคล้ายกับเปิดฝิกการ
ต้องกระโพลกกระเผลกมาตั้งแต่เกิด

กลุ่มพรรคฝ่ายค้าน 4 พรรคร่วมชุมนุมกับ ครป.และ
สนนท. ออกแถลงข่าวว่าจะเปิดปราศรัย โดยใช้ชื่อว่า
"รวมพลังประชาชนเพื่อพิทักษ์ประชาธิปไตย" ที่ลาน
พระบรมรูปในวันที่ 20 เมษายน 2535

ศูนย์ศึกษาประชาชาติและการเลือกตั้ง คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานว่าจากการสำรวจพบว่า
ประชาชนไม่พอใจนายกรัฐมนตรีนคนใหม่ 43.4% และ

ไม่พอใจ 5 พรรคที่เลือกคนนอกมาเป็นนายกฯ 50.4%

ประชาชนยังคงมาให้กำลังใจ ร.ต.ฉลาดอยู่ตลอดเวลา พล.อ.วิมล วงศ์วานิช รองผบ.สูงสุดกล่าวว่า ร.ต.ฉลาด น่าจะคัดค้านเรื่องรัฐธรรมนูญมากกว่าคัดค้านนายกฯ นายสุวัฒน์ ธรรมเพชร ส.ส.พัทลุง ปชป.ร่วมอดข้าวประท้วงโดยมีนายชวน หลีกภัย และเพื่อนส.ส. ออกมาส่งและให้กำลังใจ ต่อจากนั้น นางประทีป อังทรงธรรม ฮาตะได้ประกาศมาอยู่เป็นเพื่อนประท้วงด้วย 3 วัน เนื่องจากกำลังตั้งท้อง 4 เดือน จึงจะทำเพียงถือศีล 8 ซึ่งจะร่วมกับชาวบ้านอีก 30 คน อดข้าวเย็นเพื่อร่วมประท้วง

นักข่าวต่างประเทศจากอเมริกาและเยอรมนีเข้าไปถ่ายทำข่าวการอดข้าวประท้วงพล.อ.สุจินดาอย่างละเอียด

ภายหลังจากการประชุมสภาพรรคฝ่ายค้านประชุมกันเพื่อเตรียมการเปิดปราศรัยใหญ่ในจุดต่าง ๆ โดยจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2535 ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ซึ่งจะมีองค์กรเอกชนอื่น ๆ มาร่วมด้วย พร้อมกันนั้นที่ประชุมยังด้มีมติเห็นควรให้เสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ 4 ประเด็นมีสาระคือ

1. กำหนดให้นายกฯ มาจากการเลือกตั้งเท่านั้น
2. ประธานรัฐสภามาจากประธานสภาผู้แทน
3. ตัดอำนาจวุฒิสมาชิกในเรื่องการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล
4. แก้ไขสัมัยการประชุมโดยการประชุมสมัยที่สองสามารถพิจารณาญัตติต่าง ๆ ได้

18 เม.ย.35 : ส.ส.ในพรรครัฐบาลหลายคน ที่พลาดตำแหน่ง รมต. แสดงความไม่พอใจ

- พล.อ.ศิริ ทิวะพันธ์ รองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ให้
สัมภาษณ์เปิดโปงความบกพร่องในหน้าที่ของ พล.อ.สุจินดา
เมื่อครั้งที่รบในสงครามเวียดนาม โดยกล่าวหาว่า ไม่มี
ความรับผิดชอบขณะที่เป็น ผบ.ควบคุมการยิงปืนใหญ่
- 19 เม.ย.35 : 4 พรรคฝ่ายค้าน นักวิชาการ นักศึกษา ประชาชน นัด
ชุมนุมใหญ่ประท้วงที่ลานพระรูปทรงม้าเพื่ออภิปรายคัดค้าน
นายภฯ ที่มาจากคนนอก
- 20 เม.ย.35 : ประชาชนร่วมแสนคน ชุมนุมประท้วงที่ลานพระรูปทรงม้า
4 พรรคฝ่ายค้านปราศรัยโจมตีนายภฯ คนนอก และ
ขบวนการสืบอำนาจของ รสช.อย่างรุนแรง
- พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่
ทำให้ พล.อ.สุจินดา มาลงเลือกตั้ง ส.ส.แข่ง
- พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล ผบ.สส.และ ผบ.ทอ.
กล่าววปราศรัยคัดค้านขอให้เล่นในเกมไม่เช่นนั้นไม่รับ
ประกันว่าจะเกิดอะไรขึ้น
- พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช รัฐบาลชุดนี้อยู่ไม่นาน
จะปฏิบัติภายใน 5-10 เดือน
- 21 เม.ย.35 : นายบุญชนะ อัดถากร อดีตประธานที่ปรึกษา รสช.แนะ
วิธีการหาทางออกให้รัฐบาลขุบสภฯ ดับกระแสต่อต้าน
พล.อ.สุจินดา ขึ้นเป็นนายภฯ
- พล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ รมว.มหาดไทย ตอบโต้
ฝ่ายต่อต้านว่า ร.ต.ฉลาด เป็นเพียงนักถอดข้าวมืออาชีพ
- รายการสยามานุสติทางสถานีวิทยุของทหารได้ออกอากาศ
เนื้อความว่า ห้ามไม่ให้ประชาชนหลงเชื่อการดำเนินการ
ของฝ่ายค้าน พร้อมทั้งกล่าวว่า การอภิปรายที่ลานพระ
บรมรูปทรงม้าเป็นการเล่นนอกกติกาที่ "ป่าเถื่อน"
- 22 เม.ย.35 : พล.อ.สุจินดา ยืนยันจะไม่ลาออกจากรายภฯ ถือว่า
เป็นการเข้ามาตามกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด

พล.อ.อิสสระพงษ์ หนุณภักดี และพล.อ.อ. เกษตร
โรจนนิล ประกาศหนุณรัฐบาลสุจินดาเต็มที่ วอนผู้คัดค้าน
เปิดโอกาสให้รัฐบาลได้บริหารประเทศก่อน

23 เม.ย. 35 : ประชุมสภานัดแรก ฝ่ายค้านโจมตีนายกฯ คนกลาง
อย่างรุนแรง พล.อ.สุจินดา ยืนยันไม่หวั่นไหวถือว่าตน
ไม่เคยมีข้อบกพร่อง 4 พรรคฝ่ายค้านยื่นญัตติแก้ไข
รัฐธรรมนูญ 4 ประเด็นใหญ่ มีชัย ฤชุพันธ์ ให้ผู้รับตำแหน่ง
รมต.ชี้แจงทรัพย์สินภายใน 15 วัน

24 เม.ย. 35 : รัฐมนตรี พรรคชาติไทย และพรรคสามัคคีธรรม
เปิดศึกแย่งงานโดยนายบรรหาร รวบรวมงานในกระทรวง
คมนาคม ให้สามัคคีธรรมดูแลงานที่เกี่ยวกับผลประโยชน์
น้อย

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เรียกร้องให้พรรคฝ่ายค้านเลิก
จัดอภิปรายนอกสภา รวมทั้งในจังหวัดต่าง ๆ โดยอ้างว่าน่าจะ
จะนำมาต่อสู้ในสภาดีกว่า

26 เม.ย. 35 : นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม ได้รับ
การแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการนโยบาย ทำหน้าที่
ที่ดูแลความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ
กลุ่มพิราบเหลืองรุดให้กำลังใจในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย
มีใบปลิวลึกลับเสนอให้ประชาชนลงประชามติส่งไปให้
สำนักราชเลขาธิการส่งไปทั่วกรุงเทพฯ

สนนท.แนะนำวิธีการประท้วงใหม่โดยให้ผู้ขับรถยนต์
ส่วนตัวบีบแตรเมื่อผ่านสภา เพื่อเป็นสัญลักษณ์ไล่ พล.อ.
สุจินดา

27 เม.ย. 35 : พล.อ.สุจินดา ตรวจเยี่ยมภัยแล้งที่ภาคอีสาน จังหวัด
อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บอกน้ำถึงขั้นวิกฤติ
แพงกว่าน้ำมัน

การแบ่งงานในคณะรัฐมนตรียังไม่ยุติระหว่างพรรค
ชาติไทย และสามัคคีธรรม

พล.ต.ท. วิโรจน์ เปาอินทร์ รมช.ม.หาดไทยกล่าวว่า
การบีบบัตรหรือใช้สัญญาบรรณนต์มีกฎหมายบังคับอยู่แล้ว
หากบีบบัตรหน้าสภาซึ่งเป็นการก่อความรำคาญให้คนอื่นก็
จะผิดกฎหมาย

พล.อ.อ. อนันต์ กลินทะ รมต.ม.หาดไทยกล่าวว่า
หากมีการประท้วงรุนแรงก็อาจต้องประกาศภาวะฉุกเฉิน

สมเด็จพระสังฆราชทรงมีพระราชดำรัส อย่างน่า
พระองค์ไปขยายความทางการเมือง

ได้มีประกาศห้ามไม่ให้พนักงานรัฐวิสาหกิจดำเนินการ
สนับสนุนการตัดค้านายกฯ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง
ระบุม็โทษทางวินัยถึงขั้นไล่ออกแต่พนักงานรัฐวิสาหกิจไม่
กลัวได้รวมตัวกันเข้าสภายื่นหนังสือค้านคนกลาง

พล.ท. ชัยณรงค์ หนูนภักดิ์ แม่ทัพภาค 1 เปิดเผยว่า
ได้เตรียมกำลังกองทัพภาคที่ 1 เพื่อควบคุมสถานการณ์
กรณีที่จะมีการประชุมใหญ่ตัดค้านายกฯ ในวันที่ 5
พฤษภาคมแล้ว

28 เม.ย. 35 : อาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 48 คนทำจดหมาย
เปิดผนึกถึง ร.ต.ฉลาดวอนให้เลิกอดข้าวยกย่องว่าเป็น
ความเสียสละเพื่อความ เป็นธรรม เป็นสิ่งที่ถูกต้อง และ
มีเกียรติสูงกว่าผู้มีอำนาจแต่ควรถนอมแรงไว้สู้ต่อไป

ประชาชนจำนวนมากยังคงทยอยมาให้กำลังใจ

ร.ต.ฉลาด

29 เม.ย. 35 : พรรคพลังธรรมอภิปรายนอกสภาทำให้ พล.อ.สุจินดา
ลาออกมาลงเลือกตั้ง โดย ส.ส.ลูกพรรคพร้อมหลักทางให้

30 เม.ย. 35 : ร.ต.ฉลาด วรฉัตร ถูกนำส่งโรงพยาบาลวชิระ
เนื่องจากอาการทรุดหนัก

น.ส. จิตราวดี วรรณิตร ลูกสาวประกาศอดข้าวสัปดาห์
เจตนารมณ์ ในขณะที่ นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ
ก็ประกาศอดข้าว 1 วัน ทั้งที่ตั้งครรภ์ได้ 4 เดือน

สนนท. แกลงว่า ครป. สนนท. องค์กรสลัม สภาองค์กร
ครูเพื่อสังคม องค์กรแรงงานและองค์กรพัฒนาทั่วประเทศ
จะส่งคนมาอดข้าวเป็นเพื่อนวันละ 1 คน

1 พ.ค. 35 : พล.ต.อ. ประमाण อติเรกสาร ระบุว่า การที่ ถูก
ประกาศว่าร้ายรอยผิดปกติ และถูกยึดทรัพย์นั้น สาเหตุหนึ่ง
เป็นเพราะ นายสุชาติ ตันเจริญ รมช.มหาดไทยได้
"จ่ายเช็ค" เงินจำนวนหนึ่ง กรณีชนไม้จากประเทศพม่า

พล.อ. สุจินดา บอกกับผู้สื่อข่าวว่า "หากมีเวลาจะไป
เยี่ยม ร.ต.ฉลาด"

ตัวแทนฝ่ายต่าง ๆ ร่วมอดข้าวประท้วง

2 พ.ค. 35 : พล.อ. สุจินดา เตือนพรรคฝ่ายค้าน ก่อนเปิดสภา
แถลงนโยบาย "ถ้าใครอภิปรายโจมตี ถึงวงศ์ตระกูล จะ
ฟ้องหมิ่นประมาท"

3 พ.ค. 35 : สนนท. ครป. พร้อมกับตัวแทนฝ่ายค้าน เตรียมจัด
ปราศรัยที่ท้องสนามหลวง

กลุ่มนักวิชาการ 10 สถาบัน มีมติให้ พล.อ. สุจินดา
ลาออกในวันที่ 6 พ.ค. และเรียกร้องให้อาจารย์
มหาวิทยาลัยและนักศึกษาทุกสถาบันหยุดการสอนและการ
เรียนเพื่อมาร่วมแสดงประชามติในวันที่ 6 พ.ค. และ
ให้มีตัวแทนของกลุ่มนักวิชาการร่วมอดอาหารวันละ 1 คน
ด้วย

4 พ.ค. 35 : พล.อ. สุจินดา ยังคงยืนยันไม่ลาออกจากตำแหน่งนายกฯ
พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศอดข้าวประท้วง
พร้อมกับจดหมายลาตาย ภายใน 7 วัน

- 5 พ.ค.35 : พล.ต.จำลอง เริ่มนั่งอดข้าวหน้ารัฐสภา โดยไม่ยอมพูด แต่ใช้วิธีเขียนแทน
ประชาชนหลังไหลมาให้กำลังใจ พล.ต.จำลอง
อย่างไม่ขาดสาย
- 6 พ.ค.35 : ร.ต.ฉลาด วรฉัตร ออกจากโรงพยาบาลวชิระ มา นั่งอดข้าวหน้ารัฐสภา
รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ในขณะที่ ส.ส.ฝ่ายค้าน ไม่เข้าฟังการแถลง
หน้ารัฐสภายังคงมีการ ปราศรัยโจมตีการเข้ามาดำรงตำแหน่งของ พล.อ.สุจินดา อย่างหนัก
การประชุมที่หน้ารัฐสภามีประชาชนเข้าร่วมชุมนุม เป็นเรือนแสน
กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร รักษาการณ์อย่างเหนียวแน่นที่ลานพระบรมรูปฯ และหน้ารัฐสภา
กลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจหวัดปะทะกัน
ประธานรัฐสภาประกาศยุติการประชุม และประชุมสภาต่ออีก 1 วัน
- 7 พ.ค.35 : ประชุมสภาแถลงนโยบายเป็นวันที่ 2 เริ่มประชุมเวลา 10.15 น. และเลิกประชุมเวลา 11.00 น. ใช้เวลาเพียง 45 นาที
พล.อ.สุจินดา ชี้แจงเหตุที่ต้องเข้ารับตำแหน่งนายกฯ โดยอ้างป้องกันระบบสภาเปรซิเดียม ปกป้องสถาบันศาสนา พร้อมทั้งโจมตีผู้นำ "มีอบ" หน้าสภา เมื่อ พล.อ.สุจินดา ชี้แจงจบลง วุฒิสมาชิก และส.ส.ฝ่ายรัฐบาลต่างปรบมือกันกราวใหญ่ในขณะที่ ส.ส.ฝ่ายค้านโห่ลั่นสภา ซึ่งเสียงโห่此起ขึ้นในเวลาเดียวกัน ณ ตลาดหลักทรัพย์
การถ่ายทอดเสียง-ภาพการประชุมสภาในเรื่องเดียวกันนี้ ถูกนำมาออกอากาศซ้ำทางสถานีโทรทัศน์เกือบทุกช่อง แต่เสียงโห่กลับเหือดหายไปด้วยเทคนิคที่จงใจทำ

11.45 น. ที่กองปฏิบัติการกองทัพบก สวรินทร์ฤดี พล.อ.สุจินดา ได้เรียกประชุม พล.อ.อิสระพงษ์ หนูนภักดี พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล พล.ท.ชัยณรงค์ หนูนภักดี และพล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ เพื่อหารือถึง สถานการณ์ในขณะนี้

14.20 น. มีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้นำแถลงการณ์ของสภาอาจารย์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ สมาคมอาจารย์อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย และกลุ่มนักวิชาการเพื่อประชาธิปไตย 15 สถาบันมา แจกจ่ายแก่ประชาชนบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันเดียวกันนี้ ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 46 คน ได้ลงบัญชี ทางว่าวสนับสนุนความเคลื่อนไหวของ น.พ.ประเวศ วะสีและกลุ่มอาจารย์ 40 คน ที่ถวายฎีกาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหามันเมืองในปัจจุบัน

15.00 น. สถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ได้รายงานข่าวและภาพผู้ชุมนุมประท้วงหน้ารัฐสภา และ นายจักรพันธ์ ยมจินดา ได้อ่านประกาศกองอำนวยการกลาง กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในประเทศ ฉบับที่ 1 ลงนาม พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เตือนประชาชนให้ระงับ การมาร่วมชุมนุมที่หน้ารัฐสภา เพื่อป้องกันความเสียหายที่ อาจจะเกิดขึ้นจากการจลาจล

นายจาตุรนต์ ฉายแสง โฆษกพรรคความหวังใหม่ ปราศรัยว่าฝ่ายค้านพยายามติดต่อกับรัฐบาลเพื่อหาทางออก แต่ไม่ทราบว่า 5 พรรครัฐบาลหายไปไหน

หลังจากการประกาศคำสั่งห้ามชุมนุม ได้มีการเตรียม

คนประมาณ 30 คน นั่งล้อม พล.ต.จำลองเพื่อกันการ
แย้งตัว

16.00 น. สถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ
ได้แพร่ภาพการให้สัมภาษณ์ของนายวิษณุ เครืองาม
โฆษกรัฐบาลชี้แจงเหตุผลที่ก่อ.รสนพ. ออกประกาศฉบับที่ 1

18.30 น. ที่รัฐสภา ระหว่างที่พรรคฝ่าย
ค้านกำลังประชุมกันอยู่ ทางรัฐสภาได้ปิดเครื่องปรับ
อากาศในบริเวณตึกรัฐสภา แม้ว่าจะแจ้งแก่เจ้าหน้าที่กอง
อาคารสถานที่ที่ไม่ได้รับการแก้ไข ทางพรรคฝ่ายค้านจึง
ลงทุนซื้อพัดลมใหม่ 2 ตัวเข้าไปในห้องประชุม

19.40 น. ตัวแทนจากคณาจารย์ 15 สถาบัน
คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย กลุ่มประชาชน
และองค์กรเอกชนประมาณ 300 คน ได้รวมตัวกันเพื่อ
เตรียมถวายฎีกาที่สำนักราชเลขาธิการ

ตัวแทนประชาชนหน้ารัฐสภาและองค์กรเอกชนได้
ถวายฎีกาโดยได้แนบรายชื่อประมาณ 10,000 ชื่อ
ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้พระราชวินิจฉัย
ช่วยเหลือชีวิตของพล.ต.จำลอง และร.ต.ฉลาด

ขณะเดียวกัน ผู้บริหารโรงพยาบาลใหญ่ ๆ ของรัฐทุก
แห่งทั่วกรุงเทพฯ สั่งให้แพทย์ พยาบาล เตรียมพร้อม
100 เบอร์ด์เช็นต์ เพื่อรองรับสถานการณ์รุนแรงที่อาจจะ
เกิดขึ้นจากการสลายม็อบ

20.00 น. พล.ต.จำลอง เขียนจดหมายมอบให้
นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ เพื่อขอย้ายที่
ชุมนุมจากหน้าสภาไปสนามหลวง

สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 นำเทปการสัมภาษณ์
พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เกี่ยวกับสภาเปรซิเดียม
และลัทธิใหม่ที่ พล.อ.สุจินดา กล่าวในสภาออกอากาศ

20.50 น. ที่ท้องสนามหลวง พล.ต.จำลอง
ได้เขียนแถลงการณ์ชี้แจงเหตุผลที่ต้องย้ายที่ชุมนุมจากหน้า
รัฐสภามาสนามหลวง 5 ข้อ คือ

1. ผู้มาชุมนุมหน้าสภามีความแออัด
2. การเข้า - ออกหน้าสภาตำรวจปิดกั้นได้
3. อากาศหน้าสภาไม่มีจะหายใจ
4. หน้ารัฐสภาใครใครมาซ้าก็เข้าไม่ได้แล้ว
5. สนามหลวงไป - มาสะดวกใครอยากนอนค้างก็
นอนได้สบาย อยากให้นอนกันมาก

22.15 น. พล.ต.ต.ณรงค์ เจริญทอง
รักษาการ ผบช.น. ได้นำเจ้าหน้าที่สำนักราชเลขาธิการ
เดินทางไปรัฐสภาเพื่อมอบซองเอกสารให้กับบรรดาหัวหน้า
พรรคฝ่ายค้าน ซึ่ง นายบุญชู โรจนเสถียร ให้สัมภาษณ์ว่า
เป็นหนังสือของราชเลขาธิการที่แจ้งให้หัวหน้าพรรคการเมือง
ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล มีข้อความว่า น.พ.
ประเวศ วะสี กับพวกได้ถวายฎีกาพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวฯ เพื่อทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยยุบสภาทางราช
เลขาธิการจึงได้สอบถามมายังพรรคการเมืองต่าง ๆ เพื่อ
ให้พรรคการเมืองถวายความเห็น

8 พ.ค. 35

: ตลอดคืนวันที่ 7 พ.ค. นั้นมีประชาชนจำนวนมากอยู่
เป็นเพื่อนร่วมชุมนุมกับกลุ่มผู้อดอาหารประท้วงจวบจนรุ่งเช้า

07.50 น. มีเครื่องบินของกองทัพมาโปรย
ใบปลิวอีกครั้ง

10.00 น. มีกลุ่มผู้อ้างตัวเป็นผู้รักประชาธิปไตย
มาเดินแจกเอกสารแถลงการณ์รอสสนามหลวง มีข้อ
ความให้ประชาชนที่มาชุมนุมสลายตัว แต่ผู้ร่วมชุมนุมส่วน
ใหญ่ไม่ได้สนใจ

10.45 น. มีโทรทัศน์พลิกกลับชู้ว่าได้วางระเบิด

ที่ตึกโดม และตึกสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

12.00 น. นายแก้วสรร อติโพธิ อ่านแถลงการณ์
ของสภาอาจารย์ มธ. สมาคมอุดมศึกษาแห่ง
ประเทศไทย และกลุ่มนักวิชาการเพื่อประชาธิปไตย
และได้แจ้งว่าทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ตกลงใช้
สถานีวิทยุของมหาวิทยาลัย คลื่นเอเอ็ม 981 กิโลเฮิร์ต
เสนอข่าวทั้งสองด้าน

16.00 น. ประชาชนทั่วทุกสารทิศหลังไหล
มาร่วมชุมนุมที่ท้องสนามหลวง มีจำนวนเกือบ 200,000 คน

19.20 น. ที่กองทัพภาคที่ 1 มีรถบรรทุกชน
เครื่องกีดขวางเป็นไม้พินด้วยลวดหนามจำนวนมากเข้า
มาเก็บไว้เตรียมพร้อมในกองทัพ จากนั้นก็ได้ขนกำลัง
ทหารพร้อมอาวุธครบมือจำนวนประมาณ 100 นายเข้า
มาไว้เตรียมรับสถานการณ์

พล.ต.จำลอง ตัดสินใจเคลื่อน "มือบ" อีกครั้งโดย
ไม่ได้บอกกล่าวกับครป. สนนท. เมื่อเวลาประมาณ 20.45 น.
โดยฝูงชนกว่าครึ่งแสน เคลื่อนตัวไปยังบริเวณอนุสาวรีย์
ประชาธิปไตย เพื่อเดินทางไปยังลานพระบรมรูปฯ โดยยัง
ไม่ทราบแน่ชัดว่ามีเป้าหมายที่ใด แต่หวัชบวนของ "มือบ"
ไม่สามารถผ่านสะพานผ่านฟ้าฯ ไปได้เพราะมีเครื่องกีด
ขวางพร้อมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่

9 พ.ค.35

: พล.ต.จำลอง ประกาศเลิกอดข้าวประท้วง หลัง
จากขอมติจากมวลชนที่ร่วมชุมนุมในตอนสาย เพื่อเปลี่ยน
แนวการต่อสู้มาสู่การเป็นผู้นำการชุมนุมอย่างเต็มตัว
จากนั้นได้มีการประกาศลาออกจากการเป็นหัวหน้า
พรรคพลังธรรม

10.08 น. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ออก
ประกาศเรื่องการเลิกอดข้าวของ พล.ต.จำลอง ยัง
ความสับสนให้ผู้รับฟังข่าวสาร

10.50 น. ครบ.และสนทน. ยืนยันที่จะร่วมมือ
กับพรรคการเมืองฝ่ายค้านทุกพรรค ไม่มีความแตกแยก
กับพรรคใด ๆ และยินดีจะชุมนุมเรียกร้องต่อไปโดยสันติ

13.40 น. ทหารจำนวนหนึ่งได้นำวีลวดหนามซึ่งกัน
3 แถวตรงสะพานผ่านฟ้า เพื่อกันประชาชนไม่ให้ผ่านเข้า
ไปร่วมชุมนุม

18.30 น. กองกำลังรักษาพระนคร ออกแถลงการณ์
เตือนไม่ให้ประชาชนเดินทางไปร่วมชุมนุม ทั้งยังระบุ
ด้วยว่าหากจำเป็นกองกำลังรักษาพระนครจะใช้มาตรการ
เหมาะสมเข้าจัดการ

18.40 น. หน่วยปฏิบัติการพิเศษ 123 จำนวน 100
นาย ไปเสริมกำลังที่ สน.นางเลิ้ง ร่วมด้วยรถพยาบาล

19.40 น. ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายอาทิตย์
อุไรรัตน์ แถลงหลังเรียกประชุมร่วม 9 พรรคการเมือง
(ยกเว้นประชาธิปัตย์) โดยผลการหารือมีข้อสรุปว่า
ทาง 9 พรรคจะให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญภายใน 2 เดือน
โดยเฉพาะประเด็นนายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้ง

แกนนำพรรคฝ่ายค้าน องค์กร.เอกชนและครบ.
สนทน. ร่วมหารือเรื่องการยื่นข้อเสนอเพื่อแก้ไข
รัฐธรรมนูญ ตามที่ประธานสภาแถลงในที่สุดตกลงกันว่า
ควรจะได้มีการกำหนดเวลาเรื่องบทเฉพาะกาลให้แน่ชัด
และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามการแก้ไข
รัฐธรรมนูญในประเด็นนี้อย่างใกล้ชิดต่อไป

10 พ.ค.35

02.30 น. : หลังการประชุมเครื่องเครี้ยดยาวนาน แกนนำผู้ชุมนุม
ตัดสินใจให้มีการชุมนุมต่อไปอีก เพื่อสร้างแรงกดดันให้ พล.อ.
สุจินดา ประกาศกำหนดเวลาการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้ง 4
ข้อออกมาอย่างชัดเจน และจะต้องไม่มีบทเฉพาะกาลหรือ
มีก็ต้องกำหนดให้สั้นที่สุดและระบุเวลาไว้ชัดเจน

- 09.00 น. : พล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปตรวจบริเวณริ้วลวดหนามสะพานผ่านฟ้าและให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวว่า คาดว่าวันนี้ตำรวจจะพยายามเคลียร์ให้มีการเปิดเส้นทางเพื่อให้ขบวนของสมเด็จพระเทพฯเสด็จฯเพื่อทรงเป็นประธานเปิดสัปดาห์พระพุทธศาสนาที่บริเวณท้องสนามหลวงให้ได้ภายในเวลา 17.00 น.
- 11.00 น. : ผู้ชุมนุมได้เคลียร์พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนิน เพื่อเปิดทางให้สมเด็จพระเทพฯเสด็จฯผ่านโดยเคลื่อนย้ายประชาชนเข้าไปอยู่ในเต็นท์ที่ตั้งเป็นแถวขบวนด้านขวาอย่างเป็นระเบียบ
- 11.40 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจออกอากาศทุกช่องพร้อมกัน และมีนายตำรวจออกมาแสดงแผนที่เส้นทางที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจะเสด็จฯ
- 12.00 น. : ทหารได้นำลวดหนามมาเสริมบนถนนผ่านฟ้า โดยแนวริ้วใหม่นี้ห่างจากของเดิมประมาณ 5 เมตร พร้อมเสริมกำลังพลพร้อมพรัก
- 14.00 น. : พล.ต.ท.วิโรจน์ เปาอินทร์ ชี้แจงหลังการประชุมว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจำเป็นต้องเปลี่ยนเส้นทางเสด็จฯ
- 15.20 น. : มีรถตำรวจวิ่งเข้ามาตรวจการณับริเวณถนนราชดำเนินกลาง แต่ถูกโหนไล่จากผู้ชุมนุมประท้วง
- 18.00 น. : นายแก้วสรร อติโพธิ นายขวัญสรวง อติโพธิ น.พ. สันต์ หัตถิรัตน์ และอาจารย์จากจุฬาฯได้ร่วมประชุมกับ พล.ต.จำลอง ต่อมานายธีรยุทธ บุญมี นายวีระ มุสิกพงศ์ เข้ามาสมทบ

รายงานข่าวการประชุมแจ้งว่ากลุ่มนักวิชาการได้เสนอให้มีการสลายม็อบและให้ประชาชนมาชุมนุมกันใหม่ในวันที่ 15 พ.ค. ที่สนามไชยเพื่อรอฟังผลการประชุมสภาผู้แทนฯ ซึ่งนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้รับปากว่าจะนำเข้าไปประชุม

- 19.00 น. : ประชาชนได้หลังไหลมาร่วมชุมนุมที่ถนนราชดำเนินอย่างหนาแน่นเกือบ 1 แสนคน ขณะที่กำลังทหารตำรวจก็ตั้งบริเวณอยู่อย่างแน่นหนา และสกัดกันมิให้ประชาชนเข้าร่วมชุมนุมทุกวิถีทาง มีการปิดกั้นจราจรที่จะเข้าสู่บริเวณที่ชุมนุมประท้วงเกือบทั้งหมด
- 21.30 น. : นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ เปิดเผยผลการประชุมร่วมของแกนนำการชุมนุมว่ามีมติให้มีการพักการชุมนุม แต่จะไม่มี การสลายม็อบ ซึ่งตั้งแต่วันนี้จนถึงวันที่ 17 พ.ค. จะจัดชุมนุมตามจุดต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การแถลงมติจะต้องรอหารือกับพรรคร่วมฝ่ายค้านทั้งหมดก่อน
- 03.25 น. : พล.ต.จำลอง ได้ขึ้นเวทีปราศรัยประกาศพักการชุมนุม โดยบอกว่า การยุติการชุมนุมครั้งนี้เป็นการยุติชั่วคราว และจะมีการนัดชุมนุมใหม่ในวันที่ 17 พ.ค. เวลา 17.00 น. ที่ท้องสนามหลวง
- นอกจากนี้ พล.ต.จำลอง ยังบอกว่าระหว่างที่พักการชุมนุมนั้น จะยังคงมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องคือ วันที่ 11 พ.ค. จะมีการเผาหุ่น พล.อ.สุจินดา วันที่ 12 พ.ค. มีการอภิปรายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 15 พ.ค. มีการแสดงดนตรีและรณรงค์ทางการเมืองที่สวนจตุจักร วันที่ 16 พ.ค. นุ่งขาวห่มขาวไปร่วมงานสัปดาห์พุทธศาสนาที่สนามหลวง และวันที่ 17 พ.ค. ดีเดย์ชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญอีก
- 04.15 น. : พล.ต.จำลอง ประกาศพักการชุมนุม และนำประชาชนร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี
- 04.20 น. : ประชาชนนับหมื่นได้แยกย้ายกลับบ้านกันอย่างสงบ

05.00 น.

: รถดับเพลิง 4 คันที่จอดขวางสะพานผ่านฟ้าได้เคลื่อนตัวออกมา โดยมีรถยี่เอ็มซีบรรทุกทหาร 4 คันรถ มาเก็บไว้ลวดหนามหรือที่ถูกเรียกว่า "กำแพงเบอร์ลิน" ระหว่างมีการชุมนุม ขณะที่ทหารกำลังปฏิบัติภารกิจนั้น ประชาชนได้เข้าช่วยเหลือ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมงจึงแล้วเสร็จ

จากนั้นพนักงานทำความสะอาดของ กทม. 100 คน ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ ถนนราชดำเนินสะอาดขึ้นทันที

11 พ.ค. 35

: ร.ต.ฉลาด วรฉัตร ประกาศอดอาหารประท้วงพร้อมขีดเส้นตาย ถ้า พล.อ.สุจินดา ยังเป็นนายกฯอยู่ภายในวันที่ 25 พฤษภาคม 2535 จะอดทั้งอาหารและน้ำจนตาย โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือใด ๆ และในวันนี้ ร.ต.ฉลาด ได้ย้ายจากอนุเสาวรีย์ประชาธิปไตย มาปักหลักประท้วงที่หัวมุมถนนนครปฐม ช้างทำเนียบรัฐบาล

12 พ.ค. 35

: พรรคฝ่ายค้านไม่มั่นใจว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญอาจถูกเบี่ยง ไม่เป็นไปตามที่ประชาชนสภาผู้แทนฯได้ตกลงไว้

พล.อ.สุจินดา ยืนยัน 5 พรรคร่วมรัฐบาลชี้แจง กรณีประชาชนสภาผู้แทนฯตกลงนั้น กระทำไปโดยไม่ได้ปรึกษาหารือกับหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลเลย

พล.อ.สุจินดา กล่าวว่า การแก้ไข รธน. จะไม่ยุติได้รวดเร็วภายใน 1 สัปดาห์ เพราะกรรมวิธีต้องใช้เวลา ไม่ใช่เป็นการถ่วงเวลา

พล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ รมว.มหาดไทย เรียกประชุมผู้ว่าฯ จังหวัดทั่วประเทศ ติดตามดูแลมือบประท้วง สกัดไม่ให้เข้ามายัง กทม. พร้อมให้สัมภาษณ์อาจยึดงานสัปดาห์พุทธศาสนา ที่สนามหลวงที่จะสิ้นสุดใน 16 พฤษภาคม 2535 นี้ ออกไปอีก

กลุ่มอาจารย์ 150 คน เรียกร้องให้มีการแก้ไข รธน. ประเด็นนายกต้องมาจากการเลือกตั้ง เป็นเรื่องเร่งด่วน ที่ไม่ควรใช้เวลาเกินกว่า 2 สัปดาห์ นายแก้วสรร อติโพธิ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มธ. กล่าวว่า หากไม่มีการแก้ไข รธน. ตามที่ 4 พรรคการเมืองฝ่ายค้านเสนอไป ประชาชน จะรู้สึกว่าคุณเหยียบย่ำซ้ำสอง รับรองว่าจะมีคนมาร่วมชุมนุม ในวันที่ 17 อย่างมีดฟ้ามีดิน

- 13 พ.ค.35 : บรรดาอาจารย์ และนักวิชาการจัดกิจกรรมรณรงค์ ต่อเนื่อง อภิปรายเรื่องการแก้ไข รธน. เพื่อให้เป็น ประชาธิปไตย ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีผู้เข้าฟังแน่น ห้องประชุมใหญ่ราว 3 พันคน

รัฐบาลหรือเตรียมมีมือรับมือในวันที่ 17 พฤษภาคม พล.อ.สุจินดา ออกมาที่จะใช้อำนาจ ครม.

ปลดผู้ว่าฯ กทม. และยุบสภา กทม. หากไม่สามารถสกัด มือรับ หรือคุมผู้ใต้บังคับบัญชาได้

- 14 พ.ค.35 : แกนนำแนวร่วมประชาธิปไตย 25 องค์กร ประกาศ ตั้งสมัชชาประชาชนประชาธิปไตย เตรียมแผนชุมนุมใหญ่วันที่ 17 พฤษภาคม 2535 ย้ำจุดยืนเดิมให้ พล.อ.สุจินดา ลาออก จากนายกฯ และเรียกร้องให้มีการแก้ไข รธน. นายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้ง

ฝ่ายรัฐบาลสั่งรับมือเคลื่อนไหวมีมือรับสนับสนุน พล.อ.สุจินดา

- 15 พ.ค.35 : กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย จัดคอนเสิร์ตเพื่อประชาธิปไตย ที่สวนจตุจักร มีผู้เข้าร่วมกว่าครึ่งหมื่นคน ขณะที่ในต่างจังหวัด ทั่วประเทศ มีการจัดชุมนุมประชาชนให้ออกมาสนับสนุน นายกฯสุจินดา

สภาอาจารย์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสมาคมอาจารย์
อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ร่วมทำจดหมายเปิดผนึกถึง
หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรค ให้จริงจังในการแก้ไข
รธน. โดยเฉพาะประเด็นเร่งด่วน นายกษัตริย์ธนาถ มาจากการ
เลือกตั้ง

องค์กรครูทั่วประเทศ ประชุมที่โรงแรมรอยัล ตั้ง
ผู้ประสานงานสายครูเพื่อร่วมเคลื่อนไหว กับ "สมาพันธ์
ประชาธิปไตย"

สมาพันธ์ครูประถมศึกษาแห่งประเทศไทย
ชมรมครูประจำภาคเหนือ, สมาพันธ์ครูภาคเหนือ,
สมาพันธ์ครูภาคใต้ และชมรมครูภาคกลาง ร่วมกันส่ง
จดหมายเปิดผนึกถึง พล.อ. สุจินดา คราประยูร เรียกร้อง
ให้รัฐบาลเสนอข่าวที่เป็นจริงต่อสาธารณชน อย่างปราศจาก
อคติและบิดเบือน และให้รับข้อเสนองานเร่งด่วนจาก
ตัวแทนคณะผู้ประท้วง

สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย แกล้งจูดยีน
สนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยสมควรให้ประชาชนผู้เป็น
เจ้าของประเทศ มีสิทธิ์มีเสียงในการบริหารประเทศอย่าง
แท้จริง พร้อมทั้งคณะกรรมการติดตาม และตรวจสอบการ
เสนอข่าวของสื่อมวลชน ทั้งของรัฐบาลและเอกชน

16 พ.ค. 35

: แนวร่วมประชาธิปไตย 25 องค์กร จัดกิจกรรมนุ่งขาว
ห่มขาวเนื่องในโอกาสวันวิสาขบูชา นำโดย พล.ต.จำลอง
ศรีเมือง

นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ กรรมการคนหนึ่งของ
สมาพันธ์ประชาธิปไตยกล่าวว่า การชุมนุมพฤษภาทมิฬ
สามารถหยุดคลื่นมวลชนที่มีจิตสำนึกทางประชาธิปไตยได้
และการชุมนุมอาจจะยืดเยื้อเกินวันที่ 17 พ.ค. หากรัฐบาล
ยังต่อแพ่ง พุดจาวันนี้อย่างพฤษภานี้อย่าง ขณะเดียวกัน
นักศึกษาก็ได้ออกมรณงค์ทั่วกรุงเทพฯ ทั้งวันชักชวนให้
ประชาชนไปร่วมชุมนุมที่สนามหลวงในวันที่ 17 และ
องค์การนักศึกษา 6 สถาบันได้เรียกร้องให้บรรดา
นักศึกษาอาจารย์ดใช้ตำราเรียนของนักวิชาการที่เอนเอียง
เข้าข้างเผด็จการ ได้แก่ นายวิษณุ เครืองาม นายทินพันธ์
นาคะตะ นายพูนศักดิ์ วรรณพงศ์

ทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ของรัฐ หลังจากถูกโจมตีมา
ตลอดช่วงการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ พล.อ.สุจินดา
ลาออก ในวันนี้กลุ่มสื่อมวลชนของรัฐ โดยผู้สื่อข่าวจาก
สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 ไทยสกายทีวี
สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น สำนักข่าวเอบีเอ็น และวิทยุ จส.
100 จำนวนสิบกว่าคน ได้ออกคำแถลงถึงประชาชนว่า
ผู้สื่อข่าวได้ตระหนักดีว่าช่วงเวลาที่เกิดการเรียกร้อง
ประชาธิปไตย ประชาชนรู้สึกผิดหวังกับการเสนอข่าวของ
สถานีวิทยุโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อถูกควบคุมโดยรัฐ พวกตนขอ
บอกว่า พวกตนก็ผิดหวังไม่น้อยกว่าประชาชน และตกอยู่ใน
ที่นั่งลำบากที่ผู้อื่นยากจะเข้าใจ เพราะจิตวิญญาณและ
อุดมคติของการเป็นผู้สื่อข่าว เช่นเดียวกับสื่อมวลชนแขนง
อื่นมีความปรารถนาที่จะเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา

17 พ.ค.35

- 21.00 น. : กลุ่มผู้ชุมนุม ประมาณ 2 แสนคน เริ่มเคลื่อนตัวออกจากบริเวณท้องสนามหลวง หลังจากแกนนำของผู้ชุมนุมผลักดันขึ้นปราศรัยโจมตีนายกฯ คนนอกจบ โดยขอให้ผู้ที่มาร่วมชุมนุมเดินทางไปที่กำลังใจ ร.ต.ฉลาด วรฉัตร ที่ยังนั่งอดข้าวประท้วงอยู่ หน้าท่าเหียบ
- 21.20 น. : กลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางถึงบริเวณ สะพานผ่านฟ้า ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตรงกำลังอยู่ในบริเวณนั้นปิดกั้นโดยรั้วลวดหนามไม่ให้ผ่านไปได้ ซึ่งกลุ่มผู้ชุมนุมได้ขอร้องให้เปิดทางให้ แต่ขณะนั้น ได้มีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ได้ทำการขว้างขว้างขว้าง จนกระทั่งได้รับคำสั่งให้มีการสลายกลุ่มผู้ชุมนุม ด้วยการฉีดน้ำจากรถดับเพลิงที่เตรียมไว้ กระทั่งเกิดการปะทะกัน โดยกลุ่มผู้ชุมนุมได้ขว้างปาขวดและถุงน้ำแข็งเข้าไปใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และได้มีการเข้ายึดรถดับเพลิงในเวลาต่อมา
- 21.30 น. : เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้ายึดรถดับเพลิงคืนมาได้ ซึ่งสภาพรถถูกทุบกระชกแตก รายงานแจ้งว่า มีชายวัยรุ่นอยู่บนรถดับเพลิงหนึ่งคน ได้ถูกเจ้าหน้าที่ที่เข้ายึดทุบตี นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังเข้าปะทะกับผู้ชุมนุมในบริเวณใกล้เคียงด้วย มีอยู่รายหนึ่งเป็นเจ้าของรถที่จอดอยู่บริเวณนั้น ก็ถูกกระชกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจไปด้วย
- 22.15 น. : เกิดการปะทะบริเวณสะพานผ่านฟ้า มีการใช้กระบอกของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสลายม็อบ และมีประชาชนได้รับบาดเจ็บแล้วกว่า 7 คน
- 22.16 น. : ประชาชนที่ชุมนุมบริเวณท้องสนามหลวง เคลื่อนตัวออกมาทางบริเวณสะพานผ่านฟ้า มีการขอเรียกรถพยาบาลเพื่อนำตัวผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล
- 22.20 น. : มีคำสั่งให้กำลังตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) เข้าคุมพื้นที่กองพันที่ 3 และนำเครื่องกีดขวางมาถักบริเวณถนน

- 22.25 น. : บริเวณกลางสะพานผ่านฟ้า ตำรวจตั้งลวดหนามและกั้น
 ฝูงชนได้สำเร็จ แต่มีฝูงชนบางส่วนหลังไหลเข้าบริเวณ
 กรมโยธาธิการ ถนนด้านหน้า ในขณะที่ประชาชนบริเวณ
 สะพานผ่านฟ้า ถูกตรึงไว้ มีการขว้างเศษไม้และขวดใส่
 ตำรวจซึ่งต้องใช้โล่กำบังหน้า อีกประมาณกว่าครึ่งชั่วโมง
 โดยผู้นำการชุมนุมพยายามพูดผ่านโทรโข่ง ให้ประชาชนนั่งลง
- 22.40 น. : มีเจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนได้รับบาดเจ็บ และถูกนำตัว
 ส่งที่โรงพยาบาลมิชชั่น
- 22.55 น. : มีประชาชนจำนวนมาก ที่อยู่นุสาวรีย์ประชาธิปไตย
 ได้ใช้เครื่องขยายเสียงชักชวนให้ประชาชนผู้ชุมนุมที่บริเวณ
 กรมโยธาธิการ ทำลายเครื่องกีดขวางโดยให้มุ่งหน้า
 ไปร่วมกันที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า
- 23.00 น. : พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เคลื่อนรถบิกอัทท์ที่ใช้
 ปราศรัยมายังบริเวณสะพานผ่านฟ้า และได้พูดให้
 ประชาชนนั่งลง ประชาชนบางส่วนช่วงกลาง ขณะที่
 ทางด้านหน้าบริษัทการบินไทย และกรมโยธาธิการยังไม่
 ยอมนั่งลง เพราะมีคนเห็นการปะทะกันระหว่างตำรวจ
 กับประชาชนบริเวณนั้น
- 23.15 น. : ประชาชนเริ่มสงบนิ่ง มีการแจ้งผ่านโทรโข่งว่า จะมี
 การตั้งเวทีที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย แล้วเชิญศิลปิน แอ๊ด
 คาราบาว มาเล่นดนตรีพร้อมมีเสียงตะโกนว่าให้ใช้หิงสา
 แกนนำผู้ชุมนุมไม่สามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ได้ เพราะ
 เครื่องขยายเสียงกระจายไม่ทั่วถึงกัน เกิดเสียงดังสนั่น
 อยู่ 2-3 นาที มีระเบิดเพลิงที่เป็นลูกไฟสูงระดับ 4
 เมตร 5-6 ลูก ในบริเวณกรมโยธาฯ และได้มีเสียง
 จากป้อมพระกาฬผ่านโทรโข่งว่า "ตำรวจอย่าทำร้าย
 ประชาชน ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบ อย่าช่วยประชาชน"
- 23.30 น. : ประชาชนยังไม่สงบมีเสียงก่นด่าตำรวจที่ทำร้ายประ

ชาชนสลับเสียงเฮเป็นระยะ ๆ หลังจากที่มีการติดตั้งลวด
หนามกีดขวางมาแล้ว ประมาณ 1 ชั่วโมงก่อนหน้า

18 พ.ค.35

- 01.25 น. : ประชาชนได้มีการลุกฮืออีกเป็นครั้งที่ 2 บริเวณ
สะพานผ่านฟ้า
- 01.30 น. : กลุ่มผู้ชุมนุมปะทะกับตำรวจ ทำให้ถอยร่นไปทางถนน
หลานหลวง เกือบถึงสะพานขาว
- 01.40 น. : พล.ต.จำลอง ขึ้นเวทียื่นข้อให้ประชาชนเลิกใช้
ความรุนแรง ให้ถอยกลับเข้ามา และว่าเหตุการณ์รุนแรงที่
เกิดขึ้นเป็นมือที่สาม ที่ไม่ชอบความสงบ
- 01.45 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจออกอากาศคำสั่งมหาดไทย
2 ฉบับ ฉบับแรกห้ามชุมนุมเกิน 10 คน และฉบับที่ 2
ห้ามตีพิมพ์สิ่งทีกระทบต่อความมั่นคง หรือก่อความวุ่นวาย
ทั้งที่ก่อนหน้านี้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการปิดโรงเรียน
เป็นเวลา 3 วันด้วย
- 01.50 น. : มีกลุ่มวัยรุ่นประมาณ 200-300 คน ได้ขว้างปา
สิ่งของเข้าไปในสถานีตำรวจนางเลิ้ง
- 02.30 น. : กลุ่มวัยรุ่นผู้ก่อเหตุรุนแรงได้เข้ายึดสถานีตำรวจ
นางเลิ้งได้ โดยไม่มีการต่อต้านจากเจ้าหน้าที่
- 02.58 น. : มีรายงานว่า มีการบุกเข้าไปใน สถานีตำรวจนางเลิ้ง
โดยเผาและทำลายทรัพย์สิน รวมทั้งรถยนต์ที่จอดอยู่
ประมาณ 10 คัน
- 03.00 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ประกาศจะใช้กำลัง
ทหารบุก เรือ อากาศ ตำรวจ และพลเรือน เข้า
กวาดล้างขึ้นเด็ดขาด ขอให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องเดินทางกลับ
เคหะสถาน
- 03.07 น. : กำลังทหาร และตำรวจนับพันคนเตรียมการเคลื่อน
ไหวออกจากสะพานม้ขวาน มาทางสะพานวันชาติ

- 03.10 น. : กลุ่มผู้ประท้วงสร้างแนวป้องกัน โดยการลากกระถาง ต้นไม้ขนาดใหญ่รอบอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปวางเป็นแนวป้องกันรอบ ๆ บริเวณกุดด้าน โดยวางเป็นแนว 2 ชั้น
- 03.13 น. : มีกลุ่มคนวิ่งอย่างตื่นตระหนกจากสะพานผ่านฟ้าฯหนีคนอย่างชุลมุน ในขณะที่มีรายงานว่ามีเสียงระเบิดและไฟไหม้บริเวณสนามมวยราชดำเนิน ต่อมาทราบว่า เป็นรถดับเพลิงถูกไฟไหม้อยู่ และได้มีประกาศจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจว่า พล.ต.จำลอง ได้นำผู้ก่อการจลาจลเผารถ 10 กว่าคัน และมีเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บเผาสถานีตำรวจเขาทอง และกองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน เข้ายึดสถานีตำรวจนางเลิ้ง ปล่อยผู้ต้องหาทำลายทรัพย์สินของทางราชการ และมีแนวโน้มจะยึดสถานที่ราชการอื่น ๆ อีกต่อไป ทางราชการจะเข้าระงับความรุนแรงดังกล่าวโดยเร็วที่สุด
- 03.19 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจออกอากาศอีกครั้ง ประกาศว่าผู้ก่อการจลาจลภายใต้การนำของ พล.ต.จำลอง ได้เข้ายึดที่ทำการกองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน โดยตำรวจไม่ได้ต่อสู้
- 03.25 น. : มีรายงานว่ามีรถมอเตอร์ไซด์ซอปเปอร์ของตำรวจถูกเผาอีก 1 คัน รวมทั้งรถยกที่จอดอยู่บริเวณหน้าสน.นางเลิ้ง
- 03.40 น. : ประชาชนด้านผ่านฟ้าฯแตกฮือวิ่งหนีอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมีเสียงปืนยิงมาจากทหาร
- 03.45 น. : ตำรวจและทหารเคลื่อนข้ามเครื่องกีดขวาง พยายามมุ่งหน้ามาทางถนนดินสอ (แต่ไม่ได้เข้ามา)
- 03.55 น. : ตำรวจและทหารร่วม 1 พันคน ทำท่าจะเข้ามาทางถนนดินสอ วิทยุผู้ประท้วงชนเครื่องกีดขวางเป็นกระถางต้นไม้ไปวางเป็นแนวป้องกัน

- 03.58 น. : ตำรวจปิดการจราจรถนนศรีอยุธยาที่จะเข้าอนุสาวรีย์
ชัยสมรภูมิ
- 03.59 น. : กำลังส่วนใหญ่ของทหาร ตำรวจ เปลี่ยนทิศทางจากที่
ทำท่าจะมุ่งไปทางถนนดินสอ ถอนกลับออกมาทางสะพาน
มัทवालอีกครั้ง
- 04.03 น. : ทหารประมาณ 400 ราย เคลื่อนกำลังถึงหน้า ททท.
(สี่แยกจักรพรรดิพงษ์) มีวัยรุ่นตะโกนถาม "มายังใครวะ"
ทหารเคลื่อนขบวนเข้ามาเรื่อย ๆ พร้อมทั้งตะโกนว่า
"กลับไปนอนเสีย" พร้อมทั้งชูปืนเอ็ม 16 และ 11 มม.
ขึ้นมาชูฝูงชน
- 04.05 น. : บริเวณสี่แยกคอกวัว ทหารห้ามิถุนายนถ่ายภาพ
เด็ดขาด วัยรุ่นพยายามหาทางกีดขวางแนวของทหาร
โดยพยายามบังคับให้รถ 6 ล้อคันหนึ่งพุ่งเข้าไปหาทหาร
แต่ไม่สำเร็จ
- 04.06 น. : กำลังทหารตำรวจเคลื่อนไหวเรียงหน้าเข้ามาทาง
ถนนราชดำเนินนอก เป็น 3 แนวใหญ่ไปทางสะพาน
ผ่านฟ้า ทั้งแถวทหารประมาณ 500 คน และรถเอ็มซี.
อีก 11 คัน
- 04.09 น. : ทหารยิงปืนขึ้นฟ้า ประชาชนแตกมือหลบเข้าที่กำบัง
- 04.10 น. : ถนนราชดำเนินนอก ตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)
ประมาณ 700 นาย พร้อมโล่และกระบอง เรียงแนวเข้า
มาทางสะพานผ่านฟ้า โดยเคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูง
- 04.12 น. : มีรายงานว่า ตัวแทนผู้ประท้วงพยายามเข้าไป
เจรจากับฝ่ายทหาร
- 04.13 น. : วัยรุ่นพยายามยื้อยุดเจ้าหน้าที่อย่างหนัก ชับมอเตอร์ไซด์
ไปปาดหน้าในหมู่ทหารตำรวจ
- 04.15 น. : บริเวณสะพานผ่านฟ้า กำลังทหารเคลื่อนมาถึงได้

- ระดมยิงปืนขึ้นฟ้ายับหมิ่นนัด แต่ในระหว่างนี้ ไม่มีใครยิง
เข้าไปใส่ฝูงชน ทหารด้วยกันเองยังร้องว่ายิงเข้าไป
ทำไม ขณะนั้นช่างภาพและนักข่าวต่างประเทศถูกยึดฟิล์มหมด
- 04.18 น. : เริ่มนำศพผู้เสียชีวิตและร่างของผู้บาดเจ็บออกมา
ผู้สื่อข่าวรายงานอย่างตื่นตระหนกว่า มีประชาชนล้มลง
เป็นใบไม้ร่วงกว่า 10 คน หลายคนแน่นิ่งไป ทหาร
บางคนเข้าไปใช้ปลายปืนเขี่ยประชาชนที่ถูกกระสุนปืนล้มอยู่
- 04.37 น. : มีการเสริมกำลัง ดชด. ที่แยกจักรพรรดิพงษ์ เข้ามา
อีกกว่า 100 นาย
- 04.45 น. : ฝ่ายผู้ชุมนุมนำรถ 10 ล้อ 7 คันมาปิดถนน ด้านถนนตะนาว
- 04.48 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจออกประกาศว่า กำลัง
ของทางราชการได้กวาดล้างผู้ก่อความไม่สงบแล้ว ขอ
ให้ประชาชนอย่าเดินทางเข้าไปในบริเวณสะพานผ่านฟ้า
และอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเด็ดขาด
- 04.50 น. : มีรถตู้พยาบาล 3 คัน จอดหน้าบริเวณถนนราชดำเนิน
พร้อมรับผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ประมาณ 13 คน
สภาพที่ห้ามแบบลากไปคาดว่าเป็นเสียชีวิตประมาณ 7 คน
แล้วโยนขึ้นรถ ไม่รู้ไปโรงพยาบาลไหน ซึ่งรถเป็นของ
โรงพยาบาลพระมงกุฎ ขณะที่ประชาชนและนักข่าวส่วน
หนึ่งที่อยู่หน้าอาคารปฏิรูปที่ดิน และเห็นเหตุการณ์ตลอด
ถูกทหารไล่ให้ออกจากหน้าบริเวณอาคาร พร้อมขู่ว่า
หากมาเกาะกะมองดูอีกจะไม่รับรองความปลอดภัย โดย
ก่อนหน้านี้ทหารจะมาไล่และขู่ว่า มีการกวนกันตลอดเวลา
ซึ่งทหารได้พูดจาขู่ข่มขู่ให้ประชาชนลุกขึ้นดูไม่ต้อง
หมอบก็ได้ แต่เมื่อลุกขึ้นยืน กลับตวาดว่าเป็นแนวร่วมหรือ
เปล่า
- 04.55 น. : กำลังตำรวจ ทหาร เปลี่ยนแผน โดยขอรถดับเพลิง
เข้าไปสลายม็อบที่ชุมนุมอยู่ประมาณ 4 หมื่นคน

- 05.03 น. : มีเสียงคล้ายระเบิดดังขึ้นที่บริเวณ รร.สตรีวิทยา
สร้างความแตกตื่นให้ประชาชนที่ชุมนุมอยู่
- 05.10 น. : มีการเคลื่อนกำลังทหารมาทางแยกถนนจักรพรรดิพงษ์
เป็นรถถัง 4 คัน รถยี่เอ็มซี.1 คัน นำหน้าขบวนด้วยรถ
4 คัน แล้วปิดท้ายเป็นรถดับเพลิงอีก 6 คัน ขณะที่ขบวน
ดังกล่าวเคลื่อนย้ายเข้าถนนราชดำเนิน ประชาชนถูกกัน
อยู่ที่แยกจักรพรรดิพงษ์ แล้วตะโกนด่าว่าทำไมโหดร้าย
เช่นนี้ ขณะเดียวกันมีรายงานจากสันติบาลว่า ยังมีมือ
อีก 1 แสนคน ขณะเดียวกัน พล.ต.ฐิติพงษ์ เจนนุวัฒน์
ผู้บัญชาการกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ซึ่งรับผิดชอบจุดที่
มีการปะทะกันกล่าวว่า มีคนตาย 5 คน เป็นนักข่าวต่าง
ประเทศ 1 คน เป็นคนไทย 1 คน ที่เหลือยังไม่
ทราบรายละเอียด และเหตุที่เกิดขึ้นตนได้สั่งเพียงให้
ยิงปืนขึ้นฟ้า ไม่ใช่ให้ยิงประชาชน
- 05.15 น. : บริเวณแยกจักรพรรดิพงษ์ บุตรชาย พล.อ.อิสระพงศ์
हनุกดี ผบ.ทบ. ซึ่งเป็นนายทหารติดตามได้มาปรากฏตัว
อยู่ คาดว่า ผบ.ทบ.คงจะมาบริเวณนั้นด้วย
- 05.20 น. : ทหารไล่นักข่าวออกจากหน้ากระทรวงเกษตรฯ ทั้ง ๆ
ที่ก่อนหน้านี้ได้อนุญาตให้นักข่าวเข้าไปได้
- 05.22 น. : มีรายงานผู้บาดเจ็บ เป็นชายอายุ 22 ปี ถูกยิงโดน
ขา ถูกห้ามออกไปทางเทเวศน์ประกันภัย
- 05.30 น. : กลุ่มผู้ชุมนุมยึดรถปรับอากาศของ ขสมก. ไว้ 1 คัน
เพื่อเป็นที่กำบัง
- 05.35 น. : ทหารออกประกาศให้เวลาอีก 3 นาทีในการสลาย
การชุมนุม
- 05.37 น. : มีเสียงปืนดังขึ้นบริเวณสะพานผ่านฟ้า ในขณะที่
ประชาชนเริ่มหมอบลง มีเสียงปืนขึ้นฟ้าหลายพันนัด
ประชาชนวิ่งหนี เข้าใจว่าทหารลุยเข้าไปในผ่านฟ้าซึ่งมี

- ผู้ชุมนุมอยู่แล้ว คาดว่ามีการปะทะใหญ่ เพราะตำรวจดับเพลิงเอารถน้ำฉีด แต่คนไม่ถอยหนี
- 05.39 น. : ประชาชนแตกตื่นหนีกันอลหม่าน แต่ส่วนใหญ่ยังคงอยู่มีแสงกระจายในกลุ่มมีอบหลายจุด
- 05.40 น. : รถดับเพลิงฉีดน้ำเต็มท้องฟ้าไปหมด มีประชาชนบางส่วนถอยออกมาแล้ว
- 05.41 น. : มีทหาร 20 คันรถพร้อมลวดหนาม วิ่งไปทางสะพานผ่านฟ้า ผู้ชุมนุมประมาณ 1 หมื่นคนนั่งอยู่ที่เดิม อีก 2 หมื่นแตกกระจาย
- 05.44 น. : ผู้ชุมนุมมีป็นยิงใส่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชนหนีจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปที่ผ่านฟ้าอีก
- 05.45 น. : รถดับเพลิงถอยออกมาเพราะน้ำหมด มีการร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ประชาชนลุกขึ้นยืนหลังจากนั้นทหารได้ยิงปืนขึ้นฟ้ารัวยาวอีกครั้ง
- 05.47 น. : พล.ต.ประภาส ศักดินาค ออกประกาศ ตามที่ประชาชนชุมนุมก่อความไม่สงบ อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน นายกฯ และรมว.ให้ประกาศภาวะฉุกเฉินในเขต กทม.และปริมณฑล (อีกครั้ง)
- 05.48 น. : บริเวณผ่านฟ้า มีการล้อมสตรีถูกยิง วิ่งไปทางอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ขึ้นรถพยาบาลออกไป
- 05.49 น. : ทหารไล่ประชาชนและนักข่าวออกจากบริเวณหน้าอาคารสำนักงานปฏิรูปที่ดิน ว่าถ้าไม่กลับบ้านจะดำเนินการจับกุมขึ้นเด็ดขาดตามกฎหมาย
- 05.50 น. : พล.ต.ประภาส ศักดินาค อ่านแถลงการณ์ของรัฐบาล เกี่ยวกับกรณีเกิดเหตุว่า รัฐบาล พยายามระงับไม่ให้ลุกลาม แต่กลุ่มบุคคลไม่หยุดการกระทำ จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการเด็ดขาดเพื่อระงับเหตุ เพื่อให้สถานการณ์

- กลับสู่ปกติโดยเร็ว
- 05.53 น. : มีรายงานผู้หญิงถูกยิง และนำส่งโรงพยาบาลวชิระ ซึ่งปรากฏว่าถูกยิงที่ท้อง
- 05.54 น. : พล.ต.ท.วิโรจน์ เปาอินทร์ เดินทางมาถึงราชดำเนินนอกและเดินมุ่งไปทางสะพานผ่านฟ้า
มีรายงานว่าคนที่อยู่ใน รร.รอยแยล ถูกบล็อกไม่ให้ออกจากโรงแรมแล้ว
- 05.55 น. : พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เจรจาโดยใช้โทรโข่งที่สะพานผ่านฟ้า ให้ทหารหยุดยิงเข้าสู่ฝูงประชาชน
- 06.04 น. : นายไชยวัฒน์ สินสุวงศ์ ส.ส. กทม. พรรคพลังธรรม ยกมือเหนือศรีษะ ขอเข้าเจรจากับทหาร มีรายงานว่าพลตรีจำลอง อยู่ในรถตู้ปลอดภัย
- 06.12 น. : ทหาร 4 คันรถเอ็มสี่ มุ่งไปทางถนนจักรพรรดิพงษ์ (เลี้ยวขวา)
- 06.13 น. : พล.ต.ท.วิโรจน์ เปาอินทร์ ออกจากถนนราชดำเนินมาถนนจักรพรรดิพงษ์ ประชาชนที่อยู่บริเวณดังกล่าวจำนวนมาก ตะโกนด่า "ฮิตเลอร์ๆๆๆ"
- 06.15 น. : มีผู้ชุมนุมบางคนเอาหมวกเอาเสื้อไปคืนทหาร
- 06.16 น. : มีทหารมาสมทบที่สะพานมัฆวานอีก 15 คันรถเอ็มสี่.
นายไชยวัฒน์คุยกับ พล.ต.ท.วิโรจน์ เป็นเวลาประมาณ 5 นาทีก่อนจะกลับมาท่ามกลางเสียงปรบมือของประชาชน และมีการหารือเรื่องด่วนระหว่างสมาพันธ์ฯ เช่น นายสัมศักดิ์ โกศัยสุข นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล
- 06.21 น. : รายงานผลการเจรจา ฝ่ายทหารขอให้ไปชุมนุมที่ท้องสนามหลวง กรรมการสมาพันธ์กำลังไปเจรจาทหารี้อกับ พล.ต.จำลอง อยู่
- 06.24 น. : นักข่าวซีเอ็นเอ็น ตกใจกับเหตุการณ์ บอกว่า ไม่เคยเห็นการสลายม็อบที่ไหน ใช้กระสุนจริงกับประชาชน

- อย่างนี้ ทั้ง ๆ ที่เหตุการณ์รุนแรงกว่านี้ เขาใช้แต่
แก๊สน้ำตา หรือน้ำเท่านั้น แต่นี่ใช้กระสุนจริงยิงใส่ประชาชน
- 06.25 น. : มีการเสริมกำลังทหาร 4 คันรถยี่เอ็มซี. เข้าไปใน
สำนักเลขานุการกองทัพบก
- 06.35 น. : พล.ต.ประภาส ศกุนตนาถ อ่านประกาศทางทีวีพล
เป็นประกาศสำนักนายกฯ เรื่องกำหนดวันหยุดราชการ
โดยให้วันที่ 18-20 พ.ค. เป็นวันหยุดราชการ
- 06.37 น. : พล.ต.ประภาส อ่านประกาศคำชี้แจงของกองกำลัง
รักษาพระนคร ว่าขณะนี้เกิดการจลาจล และรัฐบาลประกาศ
ภาวะฉุกเฉิน จึงขอความร่วมมือประชาชนให้อยู่กับบ้านใน
วันนั้นทั้งวัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อย
ได้อย่างรวดเร็ว และไม่เกิดความสับสน
- 06.38 น. : กำลังทหารจากราบ 11 คนเอ็ม 16 พร้อมกำลังทหาร
1 คันรถยี่เอ็มซี. เข้าไปที่เชิงสะพานผ่านฟ้า
- 06.39 น. : พล.ต.จำลอง พุดโทรโฆงให้ประชาชนอยู่ชุมนุมถึง 9
โมงเช้า
- 06.44 น. : มีการเสริมกำลังทหาร 1 คันรถยี่เอ็มซี. พร้อมรถจี๊ป
เข้าไปที่เชิงสะพานผ่านฟ้าอีก
- 06.45 น. : รถถังหุ้มเกราะเริ่มถอนออกจากผ่านฟ้า ถอนกลับไป
ทางถนนราชดำเนิน
- 06.50 น. : พล.ต.จำลอง ได้โทรศัพท์ถึงสมุหราชเลขาธิการ แต่
ไม่พบ จึงได้สั่งกับลูกสาวให้บอกต่อว่า "ประชาชนอยู่
เฉย ๆ ก็มีทหารยิงเข้ามา บอกคุณพ่อด้วย"
- 07.10 น. : พล.ต.จำลอง ได้โทรศัพท์ไปหา พล.อ.เปรม
ติณสูลานนท์ องคมนตรี โดยได้เล่าเรื่องต่าง ๆ ผ่าน
ทางโทรศัพท์ว่า "ป้าครับ มีมือที่สามมาดำเนินการ
ทุกอย่าง เรื่องที่เกิดขึ้นพวกเราอยู่กันอย่างสันติ แต่มี
คนยิงเข้ามาขอให้ป้าดำเนินการแล้วแต่จะกรุณา ไม่อย่าง

วันนี้เขาบอกเราแน่ เพราะเขาล้อมทุกด้านหมดแล้ว
 เขาใช้กำลังกับเราแน่" พล.อ.เปรม ยังได้ถามถึง
 จำนวนผู้มาชุมนุม พล.ต.จำลองจึงเล่าให้ฟังต่อไปว่า มี
 คนอยู่ถึง 7-8 หมื่นคน พอร้องเพลงสรรเสริญฯ
 จบทหารก็ยิงกราดเข้ามาเลย มีผู้เสียชีวิตแต่ไม่ทราบ
 จำนวน ก่อนวางหู พล.ต.จำลองยังย้ำอีกว่า "ป่าครับ
 ขอให้ป่าดำเนินการแล้วแต่จะเห็นสมควร"

- 08.00 น. : พล.ต.จำลอง ให้สัมภาษณ์สถานีวิทยุ บีบีซี.ภาคภาษาไทย
- 09.00 น. : พล.อ.สุจินดา คราประยูร เดินทางมาประชุม ครม.ที่ทำ
 เนียบรัฐบาลเป็นคนแรก ในขณะที่บริเวณถนนราชดำเนิน
 บริเวณที่มีการชุมนุมกัน พล.ต.จำลอง ได้แจกอาหารให้
 กับผู้ชุมนุมประท้วง
- 19.00 น. : ยังมีฝูงชนชุมนุมกันหลายหมื่นคน ที่ถนนราชดำเนินกลาง
 ทางด้านสี่แยกคอกวัว ไปทางกรมประชาสัมพันธ์ และ
 กองสลาก
- 20.55 น. : ทหารประมาณ 1,000 คน ได้ตั้งแถวพร้อมด้วยอาวุธ
 ครบมือ บริเวณถนนราชดำเนินนอก หน้าการท่งเทียว
 แห่งประเทศไทย ได้ประจันหน้ากับฝูงชนประมาณ 1,000 คน
 ที่ปักหลักประท้วงอยู่อีกครั้ง พร้อมกับมีการยิงปืนอีกชุดใหญ่
 ทำให้ฝูงชนต้องแตกกระจายออกไป
- 21.04 น. : กลุ่มผู้ชุมนุมซึ่งปักหลักอยู่ระหว่าง กรมประชาสัมพันธ์
 และ อาคารสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ยึดรถเมล์ได้
 3 คัน พร้อมกับขับเข้าไปยังบริเวณด้านหน้าม็อบ และได้
 มีการยึดรถเมล์เพิ่มอีกเป็น 8 คัน นอกจากนี้ยังมีผู้ประ
 ท้วงบางส่วนประมาณ 100 คน ได้ขึ้นไปยืนโบกธงชาติ
 บนหลังคารถ
- 22.25 น. : บริเวณสี่แยกคอกวัว ทหารจำนวนมากได้ตั้งแถวหน้า
 กระดานสาดกระสุนขึ้นฟ้าเพื่อขู่ประชาชนที่จะเดินทางเข้า

ร่วมชุมนุม เป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บอันเกิดจาก "ลูกหลง" จำนวนหนึ่ง ในขณะที่ฝั่งสะพานพระปิ่นเกล้า และฝั่งสนามหลวงก็ได้มีเสียงยิงปืนสลับกัน

22.30 น.

: เสียงปืนดังขึ้นที่บริเวณอาคารสำนักงานสลากกินแบ่ง ซึ่งเป็นชอยเชื่อมถนนข้าวสาร ประชาชนแตกตื่นวิ่งขึ้นไปยังด้านหน้าอาคาร มีบางส่วน วิ่งข้ามถนนมายังด้านบริษัทไม้อัดไทย ทหารที่อยู่หน้ามีอบได้ยิงปืนเสียงสนั่นหวั่นไหว ประชาชนและกลุ่มผู้สื่อข่าวต่างหมอบลงและบางส่วนได้วิ่งหนี ในขณะที่กลุ่มผู้ชุมนุม ได้บังคับรถเมล์ที่ยึดมาได้ ให้พุ่งชนสิ่งกีดขวาง ซึ่งเป็นรั้วลวดหนามบริเวณหน้าสำนักงานสลากฯ ทหารหยุดยิงและได้ ล่าถอยไปตั้งหลักที่สี่แยกคอกวัว พร้อมกับมีการสาดกระสุนเป็นระยะ

ขณะที่กลุ่มผู้ชุมนุมได้ปะทะกับทหารอยู่นั้น ในส่วนผู้ได้รับบาดเจ็บอันเนื่องมาจาก ถูกกระสุนปืน เอ็ม.16 ได้ถูกล่าเสียงไปหลบไว้ที่โรงแรมรอยัล ท่ามกลางความหนาแน่นของประชาชนกว่า 2,000 คน

ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตส่วนใหญ่จะเป็น ประชาชนที่นั่งอยู่บนชั้นสองของสำนักงานสลากฯ และประชาชน ที่ยืนอยู่บนหลังคารถเมล์

22.50 น.

: กลุ่มประชาชนได้ ล่าเสียงผู้บาดเจ็บขึ้นรถพยาบาล โดยมีรถจากโรงพยาบาลราชวิถี สมุทรปราการ และเลิศสิน ได้ถูกเตรียมไว้เพื่อล่าเสียงผู้บาดเจ็บ แต่เนื่องจากมีผู้บาดเจ็บไม่น้อยกว่า 70 คน ทางกลุ่มผู้ชุมนุมจึงต้องนำรถเมล์ มาล่าเสียงผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

23.04 น.

: กลุ่มผู้ชุมนุมเผาป้อมตำรวจ บริเวณสะพานผ่านพิภพ แยกสนามหลวง

23.47 น.

: กลุ่มผู้ชุมนุมได้ยึดรถบรรทุกน้ำมันเอสโซ่ ขนาดใหญ่ และขับเข้ามายังผู้ชุมนุม บริเวณใกล้โรงแรมรอยัล

- 23.55 น. : มีการยิงสู้กันระหว่างผู้ชุมนุมที่มีอาวุธกับทหาร
- 19 พ.ค.35
- 00.01 น. : กลุ่มผู้ชุมนุมยังคงรวมตัวกันอยู่หน้ากรมประชาสัมพันธ์
ระหว่างนี้ได้มีการเผากองสลากร กรมประชาสัมพันธ์
กรมชนารักษ์ และกรมสรรพากร รวมทั้งรถยนต์ที่จอดอยู่
บริเวณใกล้เคียง
- กลุ่มผู้ชุมนุมได้ขับขีรถจักรยานยนต์ ประมาณ
2,000 คัน โดยแยกกันไปเป็นกลุ่ม ๆ ออกทำลาย
ตู้โทรศัพท์ ตู้ไปรษณีย์ และสัญญาณไฟตามสี่แยก ซึ่งทั้งหมด
ที่ถูกทำลายเป็นส่วนของราชการทั้งสิ้น
- พล.ต.ต.ณรงค์ เจริญทอง รักษาการแทน ผบช.น.
ได้จัดชุดหน่วยพิเศษ เพื่อออกไปไล่ล่ากลุ่มรถจักรยานยนต์
ของผู้ชุมนุม โดยนำรถปิกอัพจำนวน 4 คัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ
ทั้งในและนอกเครื่องแบบพร้อมอาวุธครบมือ คันละ 10 คน
- 00.07 น. : ผู้ชุมนุมเผาธงและรถน้ำมันบริเวณหน้ากองสลากร
- 00.09 น. : มีการรวมตัวเพื่อการชุมนุมประท้วงที่ฝั่งธนบุรีอีกแห่งหนึ่ง
- 00.17 น. : มีคนกลุ่มหนึ่งได้เผาป้อมตำรวจบริเวณหน้าห้าง
สรรพสินค้าเมอริคิงส์ งามบูรพา
- 01.00 น. : ที่โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลกลาง และ
โรงพยาบาลหัวเฉียวได้มีผู้คนจำนวนมากไปบริจาคเลือด
เพื่อช่วยเหลือผู้ชุมนุมที่ถูกทหารยิง และทางโรงพยาบาล
ก็ยังต้องการเลือดอีกมาก
- 01.10 น. : ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย บริเวณทำน้าวิสุทธิกษัตริย์
ได้ถูกกลุ่มรถจักรยานยนต์เข้าขว้างปาและจะเผา แต่มี
การดับเพลิงไว้ได้ทัน
- 01.19 น. : ได้มีการปิดไฟบริเวณบางรัก เพื่อตำรวจจะทำการ
ยิงบรรดา มอเตอร์ไซด์ที่ก่อการจลาจลไปทั่วเมือง

- 01.20 น. : มีกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งได้ยึดเอารถบรรทุกแก๊สขนาดใหญ่
ขับออกจากหลังวังสราญรมย์ มุ่งหน้าไปยังโรงแรมรอยัล
อันเป็นจุดชุมนุม
- 01.55 น. : ได้มีการแจ้งข่าวด่วนของทางรัฐบาลเป็นอักษรวิ่งทาง
โทรทัศนว่า ตามที่ได้มีผู้ก่อเหตุจำนวนหนึ่งได้เผาและ
ทำลายสถานที่ราชการเสียหายอย่างมากรั้น ทางรัฐบาล
ได้พยายามใช้วิธีละมุนละม่อมในการคลี่คลายเหตุร้าย
มาตลอด แต่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุร้ายนี้ขยายตัวต่อไป
ทางราชการจำเป็นต้องใช้มาตรการรุนแรงเด็ดขาดเข้า
มาระงับเหตุ จึงขอให้ประชาชนที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกลับ
เข้าสู่เคหะสถานโดยด่วน
- 02.08 น. : มีข่าวด่วนของทางราชการประกาศ ทางโทรทัศน
อีกครั้งหนึ่ง โดยระบุว่าขณะนี้ได้มีรถจักรยานยนต์จำนวน
หนึ่งพยายามเข้าก่อความวุ่นวายปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน
การรักษาความสงบ บริเวณถนนราชดำเนินแล้วถือโอกาส
ฉกฉวยทรัพย์สินของทางราชการไปด้วย
- 02.10 น. : ร้านค้าย่อยถนนสีลม และถนนคอนแวนส์ ถูกกลุ่ม
มอเตอร์ไซด์ เข้าเผา และทำลายบ้านเรือนประชาชน
และได้มีการนำศพผู้เสียชีวิตใส่รถเข็น ไปทิ้งไว้ที่หน้า
โรงพยาบาลเซ็นหลุยส์ โดยมีการเขียนข้อความใส่ไม้
กระดานวางไว้บนศพว่า นี้คือ วีรชน
เจ้าหน้าที่ได้จัดชุดไล่ล่ากลุ่มมอเตอร์ไซด์ ขึ้นอีก 2 ชุด
ขณะที่ชุดแรกได้มีการปะทะและจับกุมกลุ่มมอเตอร์ไซด์
ได้ที่บริเวณสะพานยมราชหลายคน
- 02.20 : ได้มีประกาศข่าวด่วนของทางรัฐบาล เพื่อชี้แจงว่า
ตามที่ได้มีผู้โทรศัพท์ไปหาประชาชนแล้วแจ้งว่าทหารได้
ยิงประชาชนเสียชีวิตไปเป็นจำนวนมากนั้น ขอเรียนว่า
ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด ทางราชการขอยืนยันว่าจะ

- ใช้ความอดทน ในการระงับเหตุอย่างถึงที่สุด และหากจำเป็นต้องใช้วิธีการที่เด็ดขาดก็จะทำเท่าที่จำเป็น
- 02.30 น. : มีรายงานว่าได้มีการปล้นน้ำมันที่บริเวณถนนเจริญนคร ทางเจ้าหน้าที่ได้ไปทำการตรวจสอบ และทราบว่ากลุ่มมอเตอร์ไซด์ ประมาณ 50 คัน ได้เข้าเติมน้ำมันแล้วไม่จ่ายเงิน โดยกลุ่มนี้ได้ใช้ไม้เป็นอาวุธ
- 02.45 น. : บริเวณสถานีรถไฟหัวลำโพง ถูกทุบตู้โทรศัพท์เสียหาย 4 ตู้ และชุดไล่ล่ากว่าจับมาได้อีก 10 คน
มีรายงานข่าวว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้ทำการจับกุมกลุ่มที่ถูกเรียกว่า แก๊งค์รถจักรยานยนต์ ที่ก่อการจราจลได้จำนวน 50 คัน
- 02.35 น. : ได้มีเสียงปืนดังขึ้นยาวนาน บริเวณสี่แยกนางเลิ้ง หรือสะพานขาว ซึ่งคาดว่าคงจะมีการปะทะกันอย่างรุนแรง
- 02.40 น. : เสียงปืนได้ดังกระหึ่มอีกครั้ง บริเวณย่านนางเลิ้ง-ศูนย์การค้าสะพานขาว
- 02.55 น. : เกิดไฟไหม้โรงงานพลาสติก ในซอยเพชรเกษม 5 วอด ทำให้บ้านเรือนใกล้เคียงในซอย เพชรเกษม 6 ถูกเผาเสียหายไปด้วย ส่วนสถานีตำรวจดับเพลิงธนบุรีประสบปัญหา ซึ่งเจ้าหน้าที่รายงานว่าได้ถูกกลุ่มมอเตอร์ไซด์กว่า 50 คัน ใช้ไม้และก้อนอิฐ หิน ขว้างปา จึงต้องเรียกชุดไล่ล่ามาให้การคุ้มครอง
บริเวณวงเวียนใหญ่ได้มีเสียงปืนยิงเร็วดังขึ้นหลายชุด จากทหารที่ใช้รถสิ่งทะเลทรายเป็นยานพาหนะ ไล่ล่าสิ่งมอเตอร์ไซด์
มีเสียงปืนรัวดังทางด้านสะพานขาวอีกครั้ง
- 03.00 น. : รอง สวป.สน.สำเหร่ พร้อมคณะได้นำรถสายตรวจออกตระเวนจับกุมบรรดากลุ่มมอเตอร์ไซด์ที่ออกทำลายทรัพย์สินของทางราชการ และสามารถจับตัว

นายชาติรี มั่นคง อายุ 19 ปี เป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง
ที่บริเวณจุดมไหสวรรค์ ขณะกำลังเผาป้อมตำรวจ

จับกุมนายสมบัติ วิริยะกุล อายุ 19 ปี เป็นเจ้าหน้าที่
มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ได้ที่บริเวณปั้มน้ำมันถนนเจริญนคร

- 03.07 น. : มีการเผา ช่งขยะกลางถนน บริเวณชุมชนบ่อนไก่
- 03.16 น. : เพลิงกำลังไหม้ไหม้โรงงานพลาสติก ซอยเพชรเกษม
6 และ ตู้โทรศัพท์ย่านตลาดพลู ถูกทุบทิ้งกระจัดกระจาย
- 03.30 น. : ผู้ชุมนุมได้ทุบกระจกด้านหน้า กองบรรณาธิการหนังสือ
พิมพ์สยามรัฐ เพื่อเข้าหลบซ่อนตัวจากวิถีกระสุน
ของทหารที่กำลังกระทำการเคลียร์พื้นที่
- 04.35 น. : ประชาชนที่บริเวณหน้า โรงแรมรัตนโกสินทร์ และทาง
ด้านสนามหลวง ยังคงมีประชาชนปักหลักกันอยู่อย่าง
หนาแน่น ส่วนทางฝั่งถนนราชดำเนินกลุ่มวัยรุ่น ได้ยิง
ช่มชู้กับทหารเป็นระยะ
- 04.45 น. : มีข่าวลือว่า พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ เข้าเผ่าฯ
- 05.00 น. : รถหุ้มเกราะยิงปืนกลติดต่อกันนานกว่า 3 นาที
บริเวณถนนราชดำเนิน พร้อมกับมีการเผา
กรมประชาสัมพันธ์ และกรมสรรพากร
- 05.01 น. : ซีเอ็นเอ็น. รายงานสดเกี่ยวกับการยิงฝูงชน
ของทหาร มีทั้งตายและบาดเจ็บสาหัส เป็นจำนวนมาก
- 05.07 น. : เพลิงได้ลุกลไหม้กรมประชาสัมพันธ์ พร้อมกับมีเสียงปืน
ยิงเร็วตลอดเวลา เป็นที่คาดการณ์ว่า อาจจะมีผู้บาดเจ็บ
และตายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนบนท้องถนนมีมอเตอร์ไซด์
เพิ่มขึ้นประมาณ 1,000 คัน และมีรถสิ่งทะเลขทราย
ไล่ล่าตลอดทั้งคืน
- 05.31 น. : ซีเอ็นเอ็น. เสนอข่าวการปะทะกันระหว่างทหาร
กับประชาชนอีกครั้ง พร้อมกับมีผู้แสดงความคิดเห็น
นานประมาณ 6 นาที

- 05.38 น. : สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 รายงานการปะทะกัน ที่สถานีรถไฟหัวลำโพงและได้มีการระเบิดบริเวณด้านหลัง สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นเหตุให้จานดาวเทียม กระจก และรถโมบายเสียหายเล็กน้อย
- 06.04 น. : เพลิงไหม้อาคารกรมประชาสัมพันธ์เกือบหมด พร้อมกับทหารได้ต้อนคนไปรวมกันไว้ที่สะพานพระปิ่นเกล้า แต่ยังคงมีฝูงชนกระจายกันอยู่ทั่วไป
- 06.35 น. : ทหารจำนวน 20 นาย ได้เข้าทำการตรวจค้น กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สยามรัฐ โดยขอให้นักข่าว แสดงบัตร พร้อมกับทำการจับกุมประชาชนที่เข้าร่วม ชุมนุมซึ่งได้เข้ามาหลบซ่อนอยู่ที่อาคาร
- 06.40 น. : มีการรายงานข่าวด่วนพิเศษ เกี่ยวกับการเผา กองสลากฯ กรมประชาสัมพันธ์และกรมสรรพากร รวมทั้ง การรายงานถึงแก๊งค์มอเตอร์ไซด์ที่ก่อวินาศกรรมทั่วกรุงเทพฯ พร้อมกับประกาศห้ามประชาชนไม่ให้เข้าไปบริเวณ ดังกล่าว เพราะจะเป็นการขัดขวางการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ ที่ทำการรักษาความสงบอย่างเด็ดขาด
- 07.22น. : ทหารจับประชาชนประมาณ 700 คน หน้าโรงแรม รัตนโกสินทร์ การล่าเหยื่อผู้ถูกจับกุมขึ้นรถฮีเอ็มซีนั้น เป็น ไปในลักษณะถูกปืนหัวบังคับ บางรายเดินเข้า ไม่ยอม ก้มหน้า จะถูกกระชากหัว มีผู้ได้รับบาดเจ็บอยู่ในบริเวณ โรงแรมเป็นจำนวนมาก
- 09.30 น. : บริเวณถนนราชดำเนินไม่ปรากฏฝูงชนอยู่เลย
- 09.40 น. : ถนนทุกสายที่เป็นเส้นทางสัญจรเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ถูกทหารตำรวจสกัดมีอบไว้ทั้งหมด
- 09.50 น. : โทรทัศน์ประกาศว่า กลุ่มผู้ชุมนุมมีการนำรถเมลล์ใช้เป็น เครื่องมือก่อการจลาจล

- 10.30 น. : ทางด้านหน้าของโรงแรมรัตนโกสินทร์ ข้างคลองหลอด มีทหารจำนวนมากได้บังคับให้ชายฉกรรจ์ออกมาถอดเสื้อ รวมกันอยู่ที่ด้านหน้าโรงแรมอีกเป็นจำนวนมาก
- 10.35 น. : ทหารได้บังคับให้ชายฉกรรจ์ที่ถอดเสื้อขึ้นรถยี่เอ็มซี ของทหารรวมแล้วประมาณ 500 คน และยังมีการ จับออกมาถอดเสื้ออีกเป็นระยะ ๆ
- 11.00 น. : นายวีระ มุสิกพงศ์ เข้ามอบตัวต่อ พล.ต.อ.พงษ์อำมาตย์ อมาตยกุล รอง อตร.ปป. ซึ่งก่อนหน้านี้ทางการได้ประกาศ จับแกนนำประชาชนที่ร่วมชุมนุม คนอื่น ๆ อีก 6 คน คือ นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล นางประทีป อึ้งทรงธรรม น.ส.จิตราวดี วรฉัตร น.พ.สันต์ หัตถิรัตน์ น.พ.เหวง โตจิรากร นายสมศักดิ์ โกศัยสุข
- 11.30 น. : บริเวณสี่แยกหลานหลวง ยังมีประชาชนประมาณ 1,000 คนชุมนุมโห่ร้องกันเป็นระยะ ๆ พร้อมกันนี้ยังมี แอลงการณ์ออกมาว่า ภายในคืนนี้จะมีการจัดการกับกลุ่ม มอเตอร์ไซค์อย่างเฉียบขาด
- 15.35 น. : ได้มีรถสิ่งห้ทะเลทรายติดปืนกลพร้อมกับกำลังทหาร จำนวนหนึ่งได้เตรียมพร้อมอยู่ใกล้บริเวณสี่แยก หลานหลวง ซึ่งมีประชาชนประมาณ 1,000 คนชุมนุม ประท้วงอยู่
- 15.45 น. : เจ้าหน้าที่ได้ย้ายนายวีระ มุสิกพงษ์ รองหัวหน้า พรรคความหวังใหม่ จากเรือนจำโรงเรียนพลตำรวจ บางเขน ไปฝากขังที่สถานีตำรวจดอนเมือง
บริเวณสี่แยกราชเทวีประชาชนได้เดินมุ่งหน้าไป รวมตัวกันที่ประตูน้ำ ในระหว่างที่เดินอยู่นั้นได้เผา ป้อมยามของเจ้าหน้าที่ตำรวจไปด้วยเช่นกัน
- 15.50 น. : ทหารประมาณ 500 คนที่เตรียมพร้อมอยู่บริเวณสี่แยก หลานหลวง ได้ยิงปืนขับไล่และทุบตีประชาชนบริเวณ

ดังกล่าว จนประชาชนต้องวิ่งหนีแตกกระเจิง ผู้ที่หนีไม่ทัน ได้ถูกทหารจับมาบังคับให้นอนคว่ำหน้าลงกับพื้น หลังจากนั้นไม่นานก็มีประชาชนออกมายื่นดูเหตุการณ์ ทหารก็ใช้กระบองไล่ทุบตีประชาชนอีกครั้ง

16.15 น. : มีรถนำผลไม้มาแจกจ่ายประชาชน ที่เหลืออยู่บริเวณ ถนนหลานหลวง

ฝูงชนเริ่มเคลื่อนขบวนมายังถนนเพชรบุรี เพื่อมุ่งสู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

16.20 น. : ที่หน้าโรงแรมเฟิร์ส ย่านประตูน้ำ กลุ่มผู้ชุมนุมได้ยึดรถเมล์สาย 23 จำนวน 2 คัน

ฝูงชนหลายพันคนมุ่งสู่นถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ไปยังแยกคลองตันอย่างสงบ ซึ่งระหว่างเคลื่อนตัวได้มีการตะโกนคำ ไล่พล.อ.สุจินดา คราประยูร ออกไป

16.45 น. : ย่านสะพานปิ่นเกล้าฯ ได้มีทหารเรือประมาณ 300 นาย พร้อมอาวุธครบชุด และโล่พลาสติก ตรึงกำลังอยู่เชิงสะพาน โดยมีประชาชนประมาณ 3,000 คน ได้ตะโกนไล่ให้ทหารออกไป แต่ฝ่ายทหารก็ไล่ให้ประชาชนกลับบ้าน และหากไม่กลับภายใน 5 นาที ทหารอาจจะใช้มาตรการรุนแรง ขณะเดียวกันที่บริเวณสี่แยกอรุณอมรินทร์ (หลังสะพานปิ่นเกล้าฯ) ซึ่งเป็นจุดที่มีทหารประมาณ 50 นาย พร้อมอาวุธครบมืออยู่ และในขณะที่ได้มีการกล่าวโต้ตอบกัน โดยที่ประชาชนตะโกนว่าไม่ถอยไม่ถอน ซึ่งทันใดนั้นก็ได้มีทหารบนยานหนึ่งคันกระสุนเข้าใส่ประชาชน ตรงบริเวณใกล้สถานอาบอบนวด มอลติคาโร เป็นเหตุให้กลุ่มมอเตอร์ไซด์ในบริเวณนั้นตายทันที 2 คน ผู้คนแตกตื่นกระจัดกระจายทั่วบริเวณนั้น และขณะนั้นก็ได้มีทหารสนับสนุนเพิ่มเข้ามาอีกทันที 150 นาย จากนั้นก็มีการเสริมทหารจาก ทบ. เข้าไปตรึงพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง

ทำให้จราจรทางด้านนั้นถูกปิดไปโดยปริยาย

ทางด้านบางลำภู ผู้สื่อข่าวรายงานว่า มีทหารประมาณ 200 คน ประจันหน้ากับประชาชนราว 500 คน ซึ่งประชาชนกลุ่มหนึ่งประมาณ 100 คน ได้มีการยื่นอาหาร และเอากระถางดอกไม้ และชชะที่วางหน้าร้านไปเผากลางถนน พร้อมตะโกนด่าทหาร โดยมีประชาชนที่อยู่ 2 ข้างทางพากันตะโกนด่าตามไปด้วย

17.00 น.

• ทางเจ้าหน้าที่ได้ปล่อยตัวนายธีรยุทธ บุญมี

มีทหารพร้อมรถจี๊ปสี่ล้อที่ทะเลทราย 1 คัน ขับเข้าไปทางย่านบางลำภู หลังจากนั้นไม่นานก็มีรถพยาบาลเข้าไปด้วย

ทหารกลุ่มที่ตั้งอยู่บริเวณบางลำภู และสนามหลวง ได้ระดมยิงปืนรัวขึ้นฟ้าดังสนั่นติดต่อกันเป็นเวลาร่วม 10 นาที เพื่อให้ฝูงชนที่มาชุมนุมทำให้ฝูงชนแตกตื่นวิ่งหนีมาทางบริเวณถนนรามบุตรี และเข้าทางวัดชนะสงคราม ออกสู่ประตูหลัง ขณะเดียวกันทหารพรานนอกเครื่องแบบ 3 คนได้ถือปืนเอ็ม 16 ไล่ยิงตามมาในวัดชนะสงคราม และมาขึ้นอยู่ทางด้านหลังประตูวัด นอกจากนี้ยังมีประชาชนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ แต่อยู่ในบริเวณดังกล่าว เช่น พนักงานและผู้สื่อข่าว น.ส.พ.ผู้จัดการ ได้พากันวิ่งหนี จากนั้นทหารยังจะเข้าไปค้นหาฝูงชนที่หลบอยู่ในสำนักงาน น.ส.พ.ผู้จัดการ แต่ประตูถูกปิดล็อกไว้ ทหารได้เดินไปเดินมาอยู่ชั่วคราวจึงถอยไปอยู่หน้าปากซอย

ที่บริเวณห้างสรรพสินค้านิวเวสต์ ได้มีคนชุมนุมอยู่ที่หน้าห้างประมาณ 500 คน ซึ่งทหารได้ยิงปืนขึ้นฟ้าประมาณ 4-5 นัด แต่ก็ถูกประชาชนโย้ฮา ด่าทอตลอดเวลา บางคนต่อว่าทหารไม่ดูตาม้าตาเรือ เพราะการชุมนุมก็

เป็นไปอย่างสงบ มีแต่มอเตอร์ไซด์เท่านั้นที่ย้าย แต่ทำไม
มายังใส่ชาวบ้าน

17.45 น. : เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจค้น สำนักงาน น.ส.พ.
ผู้จัดการ หลังวัดชนะสงคราม

18.00 น. : ที่ลานพระบรมรูปรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยได้มีสภาคณาจารย์จุฬา และแพทย์ รวมทั้งนิสิต
ประมาณ 300 คน มาร่วมถวายสักการะ ขอ
พระบรมราชานุญาตแห่งพระมหากษัตริย์ในจักรีวงศ์ และ
พระบุญญาธิการเป็นที่พึง นำประเทศชาติให้พ้นจากความ
วิบัติและความวิปโยคอันใหญ่หลวง พร้อมนี้แพทย์จุฬาได้มี
มติให้ใส่ปลอกแขนดำไว้ทุกซ์แก่ผู้เสียชีวิต

ทางด้านฝูงชนผู้ชุมนุมได้เคลื่อนมาถึงบริเวณสี่แยกคลองตัน
โดยการนำของขบวนรถมอเตอร์ไซด์ 100-200 คัน

ขบวนชุมนุมได้มีการหยุดรอการจราจร และได้ขอพบ
เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ 4 นาย
ก่อนที่จะเคลื่อนตัวเข้าสู่ถนนรามคำแหง ตรงไปยังหัวหมาก
ซึ่งขณะนั้นฝูงชนมีจำนวนเกือบ 1 หมื่นคน

18.15 น. : ขบวนกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง มาถึงหน้ามหาวิทยาลัย
รามคำแหง และปักหลักชุมนุมโดยมีประชาชนบริเวณใกล้เคียง
พากันมาออกดูเป็นจำนวนมาก ขณะที่รถราที่ผ่านไปมา
ซึ่งช้าอย่างช้า ๆ ได้มีการเปิดไฟหน้ารถ และบีบแตร
พร้อมโบกไม้โบกมือให้กับผู้ชุมนุม ซึ่งก็ได้รับการปรบมือ
จากผู้ชุมนุม

18.30 น. : กลุ่มผู้ชุมนุมได้ตั้งเวทีขึ้นปราศรัย โดยมีนักศึกษา
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้มีการประกาศที่จะ
ชุมนุมกันอย่างสงบ และสันติ

- 19.00 น. : จำนวนฝูงชนที่หน้ารามคำแหง มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นเกือบ 2 หมื่นคน โดยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา และมีประชาชนซึ่งขับรถยนต์มาจอดเข้าฟังการปราศรัยเป็นจำนวนมาก
- 20.00 น. : ผู้ชุมนุมที่หน้ารามคำแหง มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 3 - 4 หมื่นคน ขณะที่การปราศรัยเรียกร้องประชาธิปไตย และโจมตีฝ่ายรัฐบาลที่ใช้ความรุนแรงปราบปรามประชาชนตลอด 2 วันที่ผ่านมา ยังดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ
- 20.20 น. : มีรายงานข่าวจากทางราชการแจ้งว่ามีกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงได้ทำการปล้นร้านปืนที่วังบูรพา และได้เกิดการปะทะกับทางเจ้าหน้าที่ โดยได้รับบาดเจ็บทั้งสองฝ่าย
- 21.00 น. : ทหารได้ยิงขู่ไล่ประชาชนที่ชุมนุมกันที่บริเวณสะพานขาว จากนั้นมีรถเจ้าหน้าที่จากหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ประมาณ 10 คัน เคลื่อนเข้าหาจุดที่ประชาชนชุมนุมกัน ประมาณ 500 คน ทางเจ้าหน้าที่ได้ยิงปืนขู่ จากนั้นมีประชาชนที่หมอบลงพื้นประมาณ 100 คน ที่เหลือได้วิ่งหนีไป ทางเจ้าหน้าที่ได้บังคับให้ผู้ชุมนุมถอดเสื้อ จากนั้นก็ทำการปล่อยตัวไป โดยเจ้าหน้าที่นอกเครื่องแบบคนหนึ่งได้กล่าวว่า จับไปก็ไม่มีที่ขัง หลังจากรถเจ้าหน้าที่ได้กลับไปแล้ว ประชาชนก็กลับมาชุมนุมอีกครั้ง
- 21.40 น. : นักศึกษาที่ชุมนุมกันที่หน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนหนึ่งได้เข้ามานั่งขวางถนน
- 21.51 น. : ทางโทรทัศน์ได้ออกคำประกาศของกองอำนวยการรักษาพระนครว่า ให้ประกันตัวผู้ที่ถูกจับกุมระหว่างการชุมนุมได้ที่พนักงานสอบสวนตำรวจนครบาล
- 22.15 น. : ทางโทรทัศน์ได้ออกข่าวของกองอำนวยการรักษาพระนครว่า ขณะนี้ได้มีการชุมนุมโดยสงบของประชาชนที่หน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง พร้อมกับรถจักรยานยนต์

ประมาณ 150 คัน ในขณะเดียวกันรายงานข่าวแจ้งว่า ขณะนี้ผู้ชุมนุมประท้วงได้ปิดกั้นถนนรามคำแหง-บางกะปิ

20 พ.ค.35

- 08.00 น. : บริเวณหน้าโรงเรียนตำรวจนครบาลบางเขน ซึ่งเป็นที่คุมขังผู้ถูกจับกุมไม่ต่ำกว่า 3,000 คน ได้มีญาติทยอยมาเยี่ยมและขอประกันตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
- 09.00 น. : ประชุมคณะรัฐมนตรี ที่กองกำลังรักษาพระนคร ทางด้านโรงเรียนตำรวจบางเขน ได้มีญาติ ๆ มาเยี่ยมเพิ่มขึ้นประมาณ 2,000 คน ประชาชนหลายคนต้องเดือดร้อน เนื่องจากประกาศผู้ที่ถูกควบคุมมีแผนเดี่ยว ขณะเดียวกันทางเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ทราบว่าจะอะลุ่มอล่วย โดยใช้เงินสดประกันเพียง 10,000 บาท หรือเป็นโฉนดที่ดิน
- 09.00 น. : องคมนตรี ซึ่งประกอบด้วย นายสัญญา ธรรมศักดิ์ พล.อ.อ.สิทธิ เศรษฐศิลา และบุคคลอื่น ๆ ได้เดินทางไปประชุมที่บ้านสี่เสาเทเวศร์ ของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ การประชุมดังกล่าวเสร็จสิ้นเมื่อ 11.45 น. หลังจากนั้น องคมนตรีได้ทยอยกันออกมา ทุกคนมีสีหน้าไม่ค่อยดีนัก
- 09.10 น. : กทม. และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทำความสะอาด ถนนราชดำเนิน โดยมีการล้างคราบเลือดที่ยังมีหลงเหลืออยู่ พร้อมเผาขยะ และเก็บกระถางดอกไม้ให้เข้าที่ ก่อนที่จะมีการเปิดถนน
- 10.00 น. : พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกษ เรียกหัวหน้าพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล ไปหารือกันที่กองกำลังรักษาพระนคร หลังจากนั้นนายกษ ได้เดินทางมาที่ท่าเนียบฯ เพื่อชี้แจงแก่ประชาชนทางทีวีรวมการเฉพาะกิจ
- 11.00 น. : ทำการเปิดถนนราชดำเนินในช่วงที่ปิดอยู่ ประชาชนที่อยากรู้หรืออยากเห็นก็ทยอยกันเข้ามา บริเวณถนน

ราชดำเนิน ซึ่งทหารได้ถอนกำลังไปก่อนหน้านี้ ประชาชน
ที่เข้ามายังตะโพนดำรัฐบาลและไล่บักสู๋ ทางด้านกม.
ได้ใช้รถยกมาขกษากรรณที่ถูกเผาขีดขอบถนน ขณะเดียวกัน
ประชาชนก็มารวมตัวกันเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ คาดว่าไม่
น้อยกว่า 10,000 คน ประชาชนส่วนหนึ่ง ได้เผารถขยะ
ของกม. ตลอดจนกระถางดอกไม้ที่ตั้งอยู่บริเวณ
อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

- 11.40 น. : พล.อ.สุจินดา ทหารเรือกับหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาล 5
พรรคที่กองกำลังรักษาพระนคร นานกว่า 1 ชั่วโมง หลัง
จากนั้น พล.อ.สุจินดา พร้อมหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลทั้ง
หมด ได้เดินทางไปที่ทำเนียบรัฐบาล
- 12.00 น. : ที่บริเวณถนนรามคำแหง ตั้งแต่หน้าโรงพยาบาลแพทย์
ปัญญา ผู้ชุมนุมระดมกำลังปิดกั้นถนนหน้าสำนักงานหนังสือ
พิมพ์ไทยไฟแนนเชียล ด้วยการใช้อุปกรณ์ปูนซีเมนต์ซ้อนกัน
และถนนด้านหนึ่งใช้รถบรรทุกจอดขวางห่างออกมาบริเวณ
แยก ถ.พระราม 9 กับ ถ.รามคำแหง มีการใช้
ถังแก๊สชนิดสูงปิดกั้นอีกชั้นหนึ่ง เช่นเดียวกับทางถนน
พระราม 9 มีการปิดกั้นบริเวณคอสะพานด้วยรถบรรทุก
ปูนซีเมนต์ ที่ยึดได้เมื่อคืนวันก่อน และมีรถพ่วงอีกหนึ่งคัน
จอดขวางอยู่ นอกจากนั้นหน้า "อิลิตคลับ" มีการนำ
แผงมากั้น มีกลุ่มผู้ชุมนุมยืนอยู่
- 12.05 น. : กลุ่มทหารกลับมารับบริเวณถนนราชดำเนินอีกครั้ง ทาง
ด้านสะพานผ่านฟ้าประมาณ 40 นาย พร้อมอาวุธครบมือ
ประชาชนบริเวณนั้นได้ร้องตะโกนถามทหารว่า "ยิงประ
ชาชนทำไม" ทหารกลุ่มดังกล่าวได้ตอบประชาชนว่า
"กลุ่มพวกผมไม่ได้ยิงประชาชน พวกที่ยิงไม่ได้อยู่ใน
กรมกองเดียวกับผม" หลังจากนั้นกลุ่มทหารก็ได้เดินมาถึง
อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

- 13.30 น. : ประชาชน 2 ข้างถนนราชดำเนินมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่น้อยกว่า 20,000 คน พร้อมกันนี้ทหารก็นำกำลังมาเสริมเรื่อย ๆ เช่นกัน ประชาชนส่วนหนึ่ง ได้นำหนังสือพิมพ์ที่มีรูปพล.อ.สฤษดิ์ มาเผาข้างถนน ส่วนทางด้าน พล.อ.สฤษดิ์ ซึ่งมีกำหนดการจะเดินทางมาแถลงข่าว ได้เกิดปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับการเตรียมตัวแถลงออกโทรทัศน์ของนายกรัฐมนตรี โดยปรากฏว่าทางเจ้าหน้าที่โทรทัศน์ไม่ได้มีการเตรียมการสำหรับการออกอากาศสด มีเพียงวิทยุเท่านั้นที่มารอ ทำให้ต้องแก้ปัญหาโดยการให้ทีมข่าวโทรทัศน์ที่มาประจำอยู่ที่ทำเนียบฯ ทำการถ่ายบันทึกเทป และส่งไปออกอากาศอีกครั้งหนึ่ง ทำให้การออกอากาศล่าช้าออกไป
- 13.35 น. : กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเพิ่มวันหยุดเรียนอีก 2 วัน
- 13.45 น. : กลุ่มทหารที่เดินทางกลับมายังถนนราชดำเนิน ได้ห้ามประชาชนผ่านเส้นทางช่วงสะพานผ่านฟ้า และบริเวณหน้ากองสลากฯ
- 13.55 น. : กองกำลังรักษาพระนคร ประกาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจขยายเวลาการเดินทางโดยสารถึงเวลา 20.00 น. พร้อมทั้งขอให้ประชาชนอย่าออกจากบ้าน
- 14.00 น. : บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีการแจกจ่ายใบปลิวแก่ผู้ชุมนุมเรียกร้องให้ประชาชนหาธงชาติ กระดาษป้ายคำขวัญให้พร้อม อีกทั้งเชิญชวนให้ไปร่วมชุมนุมตามจุดต่าง ๆ ทั่วกทม. เช่น วงเวียนใหญ่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สนามหลวง เชียงสะพานพระปิ่นเกล้า ในเวลาก่อน 20.00 น. ทุกวัน และให้ผู้ชุมนุมตะโกนพร้อมกันว่า "สฤษดิ์ออกไป"

- 14.20 น. : พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี พร้อมด้วย หัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาล เดินทางมาหารือที่ทำเนียบรัฐบาล
- 14.25 น. : ประชาชนชุมนุมที่ถนนราชดำเนินกลาง ใกล้สำนักงาน หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ประมาณ 20,000 คน โดยมีกองกำลัง ทหารประมาณ 2,000 กว่าคนกระจายกำลังรักษาการณ์อยู่
- 14.30 น. : ฝ่ายทหารเสริมกำลังรักษาการณ์ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จาก 4 คน เป็น 10 คน พร้อมเจ้าหน้าที่ ตำรวจส่วนหนึ่งห่างกัน 4 นาที ประชาชนที่ชุมนุมบน พุทธบาทถนนราชดำเนิน จุดไฟเผากระถางดอกไม้และ กระดาษภาพนายกรัฐมนตรี
- 14.45 น. : พล.อ.สุจินดา แถลงทางสถานีกองทัพบกช่อง 5 ว่า ผู้ที่อยู่เบื้องหลังความวุ่นวาย ก่อความไม่สงบครั้งนี้ คือ นายทหารที่มีความคิดฝักใฝ่คอมมิวนิสต์
- 14.50 น. : กลุ่มทหารบริเวณถนนราชดำเนิน ถอนกำลังแยกมุ่งหน้า ไปยังสนามหลวง และสะพานผ่านฟ้า พร้อมทั้งตั้งจุดสกัด บนถนนราชดำเนินไม่ให้ใครผ่าน
- 15.00 น. : มีเสียงปืนดัง 4-5 นัด บริเวณกองสลากกินแบ่ง รัฐบาล ผูกชั้นกลางถนนแตกฮือขึ้นอยู่บนพุทธบาท
- 15.45 น. : บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการปราศรัย โจมตีรัฐบาล ประชาชนเข้าร่วมชุมนุมประมาณ 20,000 คน และมีการตรวจคนเข้าออกมีกำลังทหารตั้งกำลังอยู่ ประมาณ 400 คน โดยมีข่าวว่าจะใช้เฮลิคอปเตอร์ ปราบปรามผู้ชุมนุม
- 16.00 น. : โทรทัศน์ออกอากาศข่าวด่วนพิเศษ แถลงว่ามีการ ชุมนุมบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และมีการเผา รถขยะของ กทม. 2 คัน
- 16.08 น. : กองกำลังรักษาพระนคร ออกประกาศว่าผู้ก่อการ จลาจลปล่อยข่าวว่า รัฐบาลจับในหลวงควบคุมไว้ พร้อม

- ปฏิเสธว่าไม่เป็นความจริง ขอให้ประชาชนอย่าหลงเชื่อ และจะจัดการเด็ดขาดกับผู้ก่อจลาจล
- 17.00 น. : ประชาชนบริเวณถนนราชดำเนินเริ่มสลายตัว เหลืออยู่ประมาณ 1,000 คน
- 19.25 น. : มีคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ 337/2535 เรื่อง ห้ามบุคคลออกจากเคหะสถาน ในช่วงเวลา 21.00-04.00 น. ยกเว้นเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจในเครื่องแบบ ผู้เจ็บป่วย หรือผู้นำผู้เจ็บป่วยส่งโรงพยาบาล และเอกอัครราชทูต ผู้ติดตาม
- 19.30 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ ได้นำเทปบันทึกภาพสัมภาษณ์ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ขณะถูกควบคุมตัวมาแพร่ภาพ
- 21.15น. : ประกาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่ชั้นร้อยตรีมีอำนาจในการอนุญาตประชาชนออกนอกบ้านในเวลากลางคืน เมื่อมีเหตุจำเป็น
- 21.18 น. : มีการปิดถนนราชวิถี ถนนหลานหลวง และถนนราชดำเนินพร้อมทั้งเพิ่มกำลังทหารมากขึ้น ขณะเดียวกันบริเวณเจริญผล มีเสียงปืนหลายนัดดังขึ้นครู่หนึ่ง
- กลุ่มผู้ชุมนุมยังปักหลักประท้วง ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทหารจำนวนมากปิดล้อมกลุ่มผู้ชุมนุมทุกด้าน
- 21.30 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจให้ประชาชนรอฟังข่าวสำคัญ
- 24.00 น. : โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจออกอากาศกระแสพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ พล.อ. สุจินดา และ พล.ต.จำลอง ในการเข้าเฝ้าตามพระราชกระแสรับสั่งเพื่อแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการหันหน้าเข้าหากันและช่วยกันแก้ไขปัญหา

24.05 น. : สถานีโทรทัศน์ได้แพร่ภาพ พล.อ.สุจินดา นั่งคู่กับ พล.ต.จำลอง โดยร่วมกันแถลงมีสาระสรูปคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่า ให้ พล.อ.สุจินดา และ พล.ต.จำลอง เป็นตัวแทนของทุก ฝ่ายที่เผชิญหน้ากัน ให้หันหน้าเข้าหากันเพื่อช่วยบ้านเมือง ให้เกิดความสงบสุข พร้อมนี้ พล.อ.สุจินดา ได้กล่าวถึง ภาระในส่วนที่ตนรับผิดชอบคือ หนึ่ง อนุญาตให้พล.ต.จำลอง กลับบ้านโดยทันที สอง ผู้ที่ร่วมชุมนุมโดยบริสุทธิ์ ใจ ทางรัฐบาลจะออกกฎหมายนิรโทษกรรมต่อไป แต่ หากยังมีผู้ก่อความไม่สงบขึ้นมาอีก ทางเจ้าหน้าที่ก็จะจัด การตามกฎหมาย และสาม ตนเองยินดีสนับสนุนให้มีการ แก้ไขรัฐธรรมนูญโดยเร็ว ทางด้านพล.ต.จำลอง ได้ กล่าวขอให้พี่น้องประชาชนอย่าได้สนับสนุนผู้ที่ยังก่อความ วุ่นวายในขณะนี้ เพื่อให้สถานการณ์สู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

21 พ.ค. 35

: เริ่มมีการปล่อยผู้ถูกจับกุมประมาณ 3 พันคน ส่วน บริเวณถนนราชดำเนินยังมีผู้คนจำนวนมากเดินทางมาดู ร้องรอยของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้มีหนังสือถึงประธาน รัฐสภาขอให้มีการเปิดประชุมอภิปรายทั่วไปในเหตุการณ์ ที่ผ่านมาในวันที่ 25 พ.ค.นี้

5 พรรคร่วมรัฐบาลประชุมเพื่อลงมติให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ 4 ประเด็น แต่ยังคงขอให้ประเด็นนายกที่ต้องมาจากการเลือกตั้งนั้น มีผลหลังบทเฉพาะกาล 2 ปี เช่น เดียวกับประเด็นการลดอำนาจวุฒิสภา แต่ทั้งหมดนี้ พรรคกิจสังคมไม่เห็นด้วยกับการมีบทเฉพาะกาล

ผู้นำเหล่าทัพนำโดย พล.อ.อ.เกษตร โรจนนิล พล.อ.อิสระพงค์ หนูนภักดี พล.ท.ชัยณรงค์ หนูนภักดี เปิดแถลงกับผู้สื่อข่าวถึงกรณีเหตุการณ์ที่ผ่านมา

โดยวอนขอให้สื่อมวลชนเห็นใจทหารที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อ
รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ส่วนการยิง
ผู้ชุมนุมนั้น เป็นเพราะทหารต้องป้องกันตัว พร้อมเปิด
เผยจำนวนผู้เสียชีวิตว่ามีประมาณ 41 ราย บาดเจ็บ
681 ราย

สถานีโทรทัศน์ประกาศยกเลิกเคอร์ฟิว

สถานที่ราชการเปิดทำการวันแรก ข้าราชการบางส่วน
ที่สังกัดทำเนียบนายกรัฐมนตรีและข้าราชการกระทรวง
ต่างประเทศแต่งชุดดำไว้ทุกข์แก่ผู้เสียชีวิตในการชุมนุม
22 พ.ค. 35 : ประชุ่ชณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่ง
มีมติให้แก้ไขรัฐธรรมนูญใน 4 ประเด็น โดยไม่มี
บทเฉพาะกาล จากนั้นหัวหน้าพรรคการเมืองทั้ง 5 ได้ยื่น
ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้บรรจ
ระเบียบวาระประชุมรัฐสภาในวันที่ 25 พ.ค. นี้

หัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลทั้ง 5 พรรค แกลงข่าวต่อ
สื่อมวลชนปฏิเสธเรื่องฆ่าประชาชน ขณะให้สัมภาษณ์มี
เสียงตะโกนประณาม "ไอ้ฆาตกร"

สมาพันธ์ประชาธิปไตยออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ 3
ผู้นำลาออก (พล.อ.สุจินดา คราประยูร พล.อ.อ.
เกษตร โรจนนิล พล.อ.อิสระพงศ์ หนูนักดี) ให้
รัฐบาลรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดขึ้นจากการบาด
เจ็บเสียชีวิต ให้นำผู้ผิดมาลงโทษ ให้รัฐสภาเร่งแก้ไข
รัฐธรรมนูญ

ทุกสถาบันร่วมประณามผู้นำตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน
การเช่นฆ่าประชาชน มหาวิทยาลัยมหิดล สภาอาจารย์
ศิริราช มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา
ธิราช สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ต่างออก

แถลงการณ์เรียกร้องให้ พล.อ.สุจินดา ลาออกจาก
ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เวลา 17.00 น. พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้เข้า
เฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ช่วงค่ำ บรรดา 5 หัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล
ได้เดินทางไปยังกองทัพภาคที่ 1 ร่วมรับประทานอาหารค่ำ
กับนายทหารระดับผู้นำ โดยไม่มีพล.อ.สุจินดา ทั้งนี้ไม่มี
การให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว

23 พ.ค. 35

: ทุกกลุ่มทุกฝ่ายออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ พล.อ.
สุจินดา ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ให้นำตัวคน
ผิดผู้บงการฆ่าประชาชนมาลงโทษ

พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ทำพิธีรับพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯแต่งตั้งให้หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ เป็นผู้นำ
ฝ่ายค้านในรัฐสภา (ทรงลงพระปรมาภิไธย ตั้งแต่วันที่
15 พ.ค.)

สถานีโทรทัศน์ บีบีซี รายงานสถานการณ์ในเมืองไทย
โดยออกข่าวว่า พล.อ.สุจินดา จะลาออกจากตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี โดยจะขอเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวก่อนเดินทางออกนอกประเทศไปประเทศสวีเดน

ผู้สื่อข่าวสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เฝ้าสังเกตการณ์
ตลอดวันที่สนามบินกองทัพอากาศดอนเมืองเพื่อตรวจสอบ
เรื่องการเดินทางออกนอกประเทศของ พล.อ.สุจินดา
แต่ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวใด ๆ

พรรคร่วมรัฐบาลเดิมเตรียมจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่
โดยคาดหวังให้ พล.อ.อ.สมบุญ ระหงษ์ หัวหน้า
พรรคชาติไทยเป็นนายกรัฐมนตรี

โทรทัศนกรรมการเฉพาะกิจมีข่าวด่วนเป็นระยะ ๆ แต่ไม่มีข่าว พล.อ.สุจินดา ลาออก แม้จะมีข่าวลือเรื่องนี้ตลอดทั้งวัน

เวลา 24.00 น. โดยประมาณ โทรทัศนกรรมการเฉพาะกิจรายงานข่าวพิเศษ ประกาศเรื่องพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมระหว่างวันที่ 17 - 21 พ.ค. 2535

24 พ.ค. 35

: เวลา 11.10 น. พล.อ.สุจินดา คราประยูร แกลงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทางที่วัดต่อหน้าประชาชนทั้งประเทศ ให้เหตุผลลาออกเพื่อรับผิดชอบทางการเมืองต่อการเกิดเหตุปะทะระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนมีผู้ตายและบาดเจ็บจำนวนมาก และเพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างอิสระ

ร.ต.ฉลาด วรฉัตร เลิกอดอาหาร

พรรคร่วมรัฐบาลเดิม 5 พรรค ให้ความเห็นชอบเสนอ พล.อ.สมบุญ ระหงษ์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป

พรรคฝ่ายค้านเดิมประชุมร่วมปรึกษาหารือเรื่องสถานการณ์ทางการเมือง เชื่อมั่นสามารถบริหารประเทศได้ เพียงแต่เป็นเสียงข้างน้อย

สมาพันธ์ประชาธิปไตยทั่วถึงพรรคร่วมรัฐบาลขาดความชอบธรรมในการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ เสนอทางออกให้มีรัฐบาลเสียงข้างน้อย หรือขอพระราชทานนายก รัฐมนตรีคนใหม่จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พรรคพลังธรรมและตัวแทนฝ่ายต่าง ๆ ของกลุ่มผู้เรียกร้องประชาธิปไตย เตรียมคัดค้าน พรก.นิรโทษกรรม

25 พ.ค. 35

: รัฐสภาได้ประชุมลงมติรับหลักการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในวาระแรก และพิจารณาแปรญัตติด้วยกรรมวิธีการเต็มสภาในวาระสอง โดยทั้ง 4 ประเด็น

ผ่านการแก้ไขด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น

นายอุกฤษ มงคลนาวิน ยื่นหนังสือลาออกจากวุฒิสมาชิก
ด้านนอกสภามีการประชุมในที่ต่าง ๆ อย่างสงบ

พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม พรรคเอกภาพ
และพรรคความหวังใหม่ ได้ร่วมกันลงชื่อถึงประธาน
รัฐสภา เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตาม
รธน.ม. 173 ว่า พรก.นิรโทษกรรม ไม่เป็นไปตามบท
บัญญัติของ รธน. พ.ศ. 2534 ม. 172 ซึ่งไม่ถือว่าเป็น
กรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ทำ
หนังสือถึงหัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรคให้เสนอชื่อ
นายกัฐมนตรีมายังตน

26 พ.ค. 35

: พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล ผบ.สส. และ พล.อ.
อิสระพงษ์ หนูนภักดี ผบ.ทบ. ได้มีสารแจ้งไปยังกำลัง
พลเหล่าต่าง ๆ เพื่อขอบคุณเพื่อนทหารที่ได้ช่วยกัน
รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง พร้อมประกาศจะ
ยืนหยัดเคียงบ่าเคียงไหล่กับเพื่อนทหาร เพื่อรักษาไว้ซึ่ง
ศักดิ์ศรีและขวัญกำลังใจของกองทัพ

พล.ต.จตุฤทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร เลขาธิการ
ทบ. แถลงข่าว วอนขอความเห็นใจกองทัพ ยืนยันทหาร
ไม่มีเจตนาทำการรุนแรง แต่เหตุเกิดเพราะสถานการณ์
เปลี่ยนแปลงไป ส่วนกรณีมีกระแสข่าวว่ามีการนำศพผู้เสียชีวิต
ไปทิ้ง ณ สถานที่ต่าง ๆ นั้น เรื่องนี้กองทัพพร้อมนำ
พิสูจน์ค้นหาศพในทุกสถานที่

27 พ.ค. 35

: หลายฝ่ายเรียกร้องให้รัฐบาลรับผิดชอบความเสียหาย
อันเกิดแก่ชีวิต และขอให้ตั้งกรรมการสอบสวนผู้กระทำ
ผิดในการสังฆ่าประชาชน

นายมีชัย ฤชุพันธ์ รองนายก รมต. แกล้งข่าวกรณี การลาออกของ พล.อ.สุจินดา ว่า เป็นการลาออก จากตำแหน่ง แต่ยังคงรักษาการนายกฯ และตอนนี้อยู่ใน ระหว่างลาราชการ

27 พ.ค. 35

: พรรคร่วมฝ่ายค้านมีมติให้ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ขึ้นต่อไปคือพยายามหา เสียงสนับสนุนเพิ่ม

ตัวแทน สนนท. พร้อมด้วยนักศึกษาจำนวนหนึ่ง ได้นำ ช่อดอกไม้มาแสดงความขอบคุณในน้ำใจ และความเข้าใจ ที่ทหารเรือมีให้แก่ประชาชนผู้ชุมนุมอย่างสันติในเหตุการณ์ ที่ผ่านมา

28 พ.ค. 35

: พล.ต.จตุฤทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร เลขาธิการ ทบ. แกล้งถึงผลการประชุม ผบ.นชต.ทบ. ซึ่งมี พล.อ. อิศระพงศ์ หนูนุกกติ ผบ.ทบ. เป็นประธานการประชุม เมื่อวานนี้ โดยมีมติเป็นแนวทางสรุปคือ การปฏิบัติของ หน่วยและกำลังพลที่ผ่านมานั้น ถือเป็นการปกป้องทรัพย์สิน และชีวิตของประชาชนเป็นส่วนรวม จึงขอให้ผู้บังคับหน่วย และกำลังพลทุกคนมีความภาคภูมิใจ และมีเกียรติในการ ที่ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายนี้ และจากสถานการณ์ที่ ผ่านมา กองทัพบกได้ถูกเหยียบย่ำและยุบง เป็นผลที่จะ ทำลายกองทัพให้เสียหายในอนาคต ดังนั้นจึงมี การตกลงกันว่า ทุกคนจะผนึกกำลังร่วมตาย ในอันที่จะ รักษาผู้บังคับบัญชา รักษาเกียรติ ตักดีศรีของกองทัพก ไว้ด้วยชีวิตและวิญญาณ

กลุ่มรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ประชุมคณะกรรมการบริหาร มีมติสรุปเป็นแนวนโยบายและถือเป็นสัปดาห์ในการร่วมมือ เพื่อเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อีกทั้งดำเนินการให้นายทหารที่เข้ามาเป็นกรรมการใน

รัฐวิสาหกิจถอนตัวจากตำแหน่งในที่สุด

ศ. นพ. ประเวศ วะสี อภิปรายที่ มธ. โดยอ้างถึง คำพูดของ ศ. นพ. ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี ที่ว่า "ผู้ทำ ปฏิวัติเป็นการทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์" พร้อมกับ เรียกร้องให้ทุกฝ่ายต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหาร โดย แนะนำว่า หากมีการปฏิวัติ ขอให้ประชาชนทุกคนทุก จังหวัดออกมาเขียนประท้วงกันที่ถนนทุกสายทั่วประเทศ และ ขอให้ทุกคนหยุดงานเพื่อต้านปฏิวัติ

29 พ.ค. 35 : นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรให้ สัมภาษณ์ยืนยันยังไม่ได้ทูลเกล้าฯ เสนอชื่อ พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ ตามที่ 6 พรรคการเมือง 195 เสียงได้ให้ ความสนับสนุนเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 20 ทั้งนี้เพื่อจะขอ เวลาพิจารณาให้รอบคอบ และแน่ใจว่าไม่มีทางเลือก ใดที่ดีกว่าในปัจจุบันก่อน

พล.ต. จตุฤทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร เลขาธิการ ทบ. แถลงข่าวชี้แจงทหารจะกลับเข้ากรมกองแล้ว พร้อมยืนยัน เรื่องปฏิวัติเป็นเพียงข่าวลือ

พล.ต.ต. อุทัย อัศววิไล ผู้ช่วย ผบช.ก. ให้สัมภาษณ์ถึง เหตุการณ์ไม่สงบที่ผ่านมาว่า จากการเข้าไปสังเกตการณ์ ได้ข้อสรุปว่า หากทหารมีความสำนึกและฟังเสียงประชาชน การกระทำอย่างรุนแรงจะไม่เกิดขึ้น

กระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากการชุมนุมประท้วง

30 พ.ค. 35 : สนนท. เรียกร้องให้กองทัพต้องไม่ปกป้องคนผิดและ ให้ 3 ผู้นำ คือ พล.อ.อ. เกษตร พล.อ. อิศระพงศ์ และ พล.ท. ชัยณรงค์ ออกจากตำแหน่ง เพื่อเกียรติภูมิและศักดิ์ ศรีของกองทัพ

กลุ่มประสานงานประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

จ.ปราจีนบุรี กลุ่มนครปฐม เรียกร้องให้พรรคการเมือง
ร่วมรัฐบาลเดิม 5 พรรค แสดงความรับผิดชอบต่อ
เหตุการณ์ที่ผ่านมา โดยขอให้พรรคฝ่ายค้านเดิมได้จัดตั้ง
รัฐบาลบริหารประเทศบ้าง

31 พ.ค. 35

: สมาพันธ์ประชาธิปไตยจัดเลี้ยงพระอุทิศส่วนกุศลให้
วีรชนพร้อมเรียกร้องให้ประชาชนผนึกกำลังต่อสู้เพื่อให้ได้
ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ในที่สุด

ตัวแทนชุมชนแออัดคลองเตยออกแถลงการณ์ในนาม
ชุมชนโดยเรียกร้องให้รัฐบาลปลดผู้นำทหารที่สั่งฆ่าประชาชน
และขอคัดค้านการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ของ 5 พรรคการเมืองเดิม

1 มิ.ย. 35

: อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อประชาธิปไตย
คณะกรรมการประสานงานเพื่อประชาธิปไตย และ
คณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือผู้รักความเป็นธรรม
ได้ทำจดหมายเปิดผนึกถึงประธานสภาผู้แทนราษฎร ใน
ฐานะประธานคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญ ระบุว่า
การออก พรก.นิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องมาจาก
การชุมนุมกันระหว่างวันที่ 17-21 พฤษภาคม ที่ผ่านมา ไม่
เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ม.172 วรรค 1

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนฯ เปิด
แถลงข่าว โดยนำแถลงการณ์มาอ่านให้สื่อมวลชนฟังว่า
ภาวะการเมืองปัจจุบันไม่ควรดำเนินไปในลักษณะการแบ่ง
ค่ายระหว่างฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล โดยขณะนี้กระบวนการ
รัฐสภาได้คลี่คลายปัญหาความขัดแย้งด้วยการแก้ไข
รัฐธรรมนูญซึ่งกำลังจะเสร็จสมบูรณ์ในวันที่ 10 มิ.ย.นี้
และเพื่อหยุดยั้งแนวโน้มการเผชิญหน้ากัน ตนจึงขอยึด
เวลาในการสรรหาประมุขฝ่ายบริหารออกไปอีกระยะหนึ่ง
โดยอาจเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีหลังรัฐธรรมนูญผ่านวาระ 3 แล้ว

พรรครัฐบาลไม่เห็นด้วยกับการเลื่อนเวลาเสนอชื่อ
นายกฯ นายชัยภักดิ์ ศิริวัฒน์ รักษาการ รมต. สำนักนายกฯ
ให้สัมภาษณ์กรณีการตั้งนายกฯ รมต. จะก่อนหรือหลังวันที่
10 มิ.ย. ผลของความชอบธรรมมีค่าเท่ากัน เพราะผู้ที่
ต้องรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่ผ่านมาไม่ควรเป็นเพียง สส.
195 คน แต่ต้องรับผิดชอบทั้ง 360 คน ส่วนการยุบสภา
เลือกตั้งใหม่ก็ไม่มีหลักประกันว่า สส. 195 คนจะไม่กลับ
เข้ามาอีก

2 มิ.ย. 35 : มีการชุมนุมที่หน้ารัฐสภา นำโดยกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
จากสภาองค์การลูกจ้างแห่งชาติ ประมาณ 500 คน นำ
โดย นายชิน ทับพลี เป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้
ประธานสภาผู้แทนฯ รับเสนอชื่อ พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์
หัวหน้าพรรคชาติไทยเป็นนายกรัฐมนตรี ตามเสียงสนับสนุน
ของพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งมีเสียงข้างมากโดยเร็ว
การชุมนุมครั้งนี้ใช้มอเตอร์ไซด์เป็นพาหนะ และมีการ
แจกจ่ายน้ำ ข้าวกล่อง

นายอุทัย พิมพ์ใจชน เลขาธิการพรรคเอกภาพ ให้
สัมภาษณ์ถึงมติของพรรคที่จะนำเสนอต่อพรรคร่วมฝ่ายค้านว่า
พรรคมีความเห็นว่าการตั้งรัฐบาลจะทำให้เกิดความยุ่งยาก
ทางการเมืองขึ้น จึงเป็นความจำเป็นและเหมาะสมต่อ
สถานการณ์ จึงควรให้มีการยุบสภาเพื่อคืนอำนาจให้ประชาชน
โดยเร็ว

คณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎรเพื่อสอบสวน
ข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์วิกฤตเมื่อวันที่ 17-20 พ.ค. ได้
ประชุมเพื่อพิจารณากำหนดแนวทางในการพิจารณาสอบสวน
เหตุการณ์ที่ผ่านมา

3 มิ.ย. 35 : ตุลาการรัฐธรรมนูญตีกลับข้อเสนอบทของฝ่ายค้านที่ให้
วินิจฉัยพระราชกำหนดนิรโทษกรรม ระบุเป็นการยื่นให้ตี

ความผิดประเด็น เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้ให้อำนาจไว้ในการพิจารณาว่าเป็นการออกกรณีฉุกเฉินหรือไม่

ฝ่ายค้านเตรียมยื่นให้ตีความอีกรอบหนึ่ง

นายพงษ์ศักดิ์ เปล่งแสง รักษาการเลขาธิการกลุ่มรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ แถลงข่าวเรื่องการชุมนุมของกลุ่มที่อ้างตัวเป็นสายแรงงานว่าเป็นการกระทำผิดในกระ

แสความรู้สิทธิของประชาชนและขบวนการประชาธิปไตย และผู้นำของกลุ่มดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งเป็นวุฒิสมาชิก ถือเป็นสมมุติของฝ่ายเผด็จการ ช้ายังมีพฤติกรรมที่หลอกลวงใช้ชื่อกลุ่มแรงงานมาตลอด แต่ไม่เคยทำประโยชน์ให้สมาชิกและประเทศชาติ

กลุ่มทหารกลุ่มหนึ่งในกองทัพได้ยื่นเอกสารโดยใช้ชื่อ "น้อง ๆ จปร. มีถึงพี่ จปร. ทูกรุ่น" เสนอแนวทางแก้ไขภาพพจน์ของสถาบัน จปร. และสถาบันทหาร โดยขอให้รุ่นพี่ที่กระทำผิดลาออกจากตำแหน่งให้มีการสอบสวนผู้กระทำผิด ให้เปิดเผยข้อมูลที่แท้จริง ให้กองทัพออกมาขอโทษประชาชน และขอให้ทหารเลิกยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เอกสารดังกล่าวได้นำเสนอให้หัวหน้าหน่วยชั้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

4 มิ.ย. 35

: พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ได้ประกาศสละโอกาสในการที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลฝ่ายค้าน 4 พรรค โดยได้มอบหมายให้นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้รับดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลต่อไป หลังจากที่ตัวเองทำไม่สำเร็จ

นายชวน หลีกภัย ยอมรับการจัดตั้งรัฐบาลเป็นเรื่องลำบากมาก แต่โอกาสยังคงมี 50:50

5 มิ.ย. 35

: พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหลังจากร่วมรับประทานอาหารกลางวันกับ ศ.นพ. ประดิษฐ์

เจริญไทยทวี และฝ่ายหลังได้กล่าวเป็นปริศนา

"ให้รอฟังข่าวอีก 24 ชม." ว่าเป็นการพบปะสนทนาด้วยความ
ความเป็นห่วงสถานการณ์บ้านเมือง โดยเห็นว่าขณะนี้ควร
ที่ทุกฝ่ายต้องหันหน้าเข้าหากัน หากทางจัดตั้งรัฐบาลฟื้นฟูชาติ
และในทัศนะส่วนตัวคิดว่าพรรคชาติไทยน่าจะร่วมมือกับ
พรรคประชาธิปัตย์

นายทหาร จปร. รุ่น 15-20 ประมาณ 300 กว่าคน
ทำหนังสือถึงปลัดกระทรวงกลาโหม ประท้วงกรณีที่เผยแพร่
จดหมายจาก จปร. รุ่นน้อง ว่าเป็นเพียงใบปลิว และ
จะทำให้เกิดความแตกแยกในกองทัพได้

6 มิ.ย. 35

: การประสานงานเพื่อจัดตั้งรัฐบาลฟื้นฟูชาติได้รับการ
คัดค้านจากพรรคร่วมรัฐบาลเดิม

นายเสนาะ เกียนทอง รองหัวหน้าพรรคชาติไทย ให้
สัมภาษณ์ยืนยันพรรคชาติไทยยังคงสนับสนุน พล.อ.อ. สมบุญ
ระหงษ์ การดึงพรรคหนึ่งพรรคใดจาก 5 พรรคร่วม
รัฐบาลไปรวมกับฝ่ายค้าน ไม่มีเด็ดขาด หากทำเช่นนั้นถือ
เป็นการฆ่าตัวตาย พร้อมขยายความว่า การจัดตั้งรัฐบาล
ควรเป็นไปตามกติกาของรัฐธรรมนูญ และ 195 เสียง
ก็ถือเป็นเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนแล้ว ส่วนการเสนอ
ความเห็นของ ศ.นพ.ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี นั้นตน
ไม่เข้าใจว่าบุคคลผู้นี้มีความสำคัญอย่างไร และคงจะ
ถือเป็นหลักเกณฑ์ให้กับบ้านเมืองไม่ได้

7 มิ.ย. 35

: พรรคประชาธิปัตย์ยังคงพยายามอย่างเต็มที่ในการจัด
ตั้งรัฐบาล โดยเจรจากับกลุ่มเสียงข้างมาก คาดว่า
ทุกอย่างอาจคลี่คลายหลังวันที่ 10 มิถุนายน เหตุเพราะ
ขณะนี้ทุกพรรคยังมีสัตยาบันร่วมกัน

นายเสนาะ เกียนทอง และแกนนำพรรคชาติไทยคนอื่น ๆ
ยังคงยืนยันมติที่ประชุมร่วม 5 พรรคให้ พล.อ.อ. สมบุญ

ระหงษ์ เป็นนายกรัฐมนตรีไม่ว่าจะเสนอชื่อก่อนหรือหลัง
วันที่ 10 มิถุนายน ระบุการพูดเรื่องรัฐบาลฟื้นฟูชาติ ทำ
ให้เกิดความไขว้เขว สถานการณ์บ้านเมืองกำลังดำเนินไป
ด้วยดี อย่าปิดเบือนโดยเอาเสียงคัดค้านข้างถนนมาอ้าง

แกนนำพรรคสามัคคีธรรม เดินทางไปจังหวัดเชียงราย
ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่ พล.อ.อ. เกษตร โรจนนิล มีภาระกิจ
ต้องไป เชียงราย เช่นกัน

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ที่ปรึกษาพรรคสามัคคีธรรม
ให้สัมภาษณ์ถึงปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นว่า เป็นเพราะ
ติดระบบพรรคการเมือง บางพรรคขึ้นกับการตัดสินใจของ
คน ๆ เดียว ระบุหาก สส. มีอิสระการตัดสินใจสามารถทำ
ได้ง่ายขึ้น

กลุ่มรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์รณรงค์ให้พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ทุกแห่ง เคลื่อนไหวขับผู้นำทหารพ้นจากตำแหน่งประธาน
กรรมการบอร์ด ถ้าไม่ยอมลาออกจะชุมนุมไล่

8 มิ.ย. 35

: แกนนำ 6 พรรคร่วมรัฐบาลประชุมอีกครั้ง ยืนยันสนับสนุน
พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ เป็นนายกฯ พร้อมรับรอง
ไม่มีแรงบีบจากกองทัพ ทั้งให้คำมั่นหากเป็นรัฐบาล จะ
เร่งหาตัวผู้สั่งฆ่าประชาชนมาลงโทษ ส่วนข้อเสนอเรื่อง
รัฐบาลฟื้นฟูชาติ และการสนับสนุนนายชวน หลีกภัย เป็น
นายกรัฐมนตรีนั้น นายบรรหาร ศิลปอาชา ให้สัมภาษณ์ว่า
เป็นเพียงความเห็นส่วนตัวของ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ
ไม่มีผลกระทบอะไรภายในพรรคชาติไทย

9 มิ.ย. 35

: การจัดตั้งรัฐบาลของพรรคฝ่ายค้านนำโดยนายชวน
หลีกภัย ยังไม่สามารถโน้มน้าวดึงพรรคร่วมรัฐบาลเดิม
มาร่วม เพื่อให้ได้เสียงข้างมากสำเร็จ

10 มิ.ย. 35

: ประชุมร่วมรัฐสภาเพื่อพิจารณาลงมติแก้ไขรัฐธรรมนูญ
วาระ 3 ผลที่ประชุมมีมติเห็นชอบการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้ง

4 ประเด็น (ประธานรัฐสภามาจากประธานสภาผู้แทน
ราษฎร ลตอานาจวุฒิสมาชิก ยืนหยัดติและกระทำได้ในสมัย
ประชุมที่ 2 นายกรัฐมนตรีต้องมาจาก สส.) รัฐธรรมนูญ
ฉบับแก้ไขจะมีผลบังคับใช้ทันทีหลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา

อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ และนักวิชาการ ลงชื่อ
ทางว่าวออกแถลงการณ์คัดค้านการจัดตั้งรัฐบาลของ 5
พรรคการเมือง แม้จะมีเสียงข้างมากในสภา แต่ขาด
ความชอบธรรมและการยอมรับจากประชาชน หากพรรค
การเมืองที่มีความชอบธรรมไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้
คณะผู้บริหารประเทศสมควรคืนอำนาจให้ประชาชน โดย
การยุบสภาผู้แทนราษฎร

โปรดเกล้าฯแต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็น
นายกรัฐมนตรี ท่ามกลางบรรยากาศ "พลิกโฉมคอมโหวต"

9.00 น. : นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม ให้
สัมภาษณ์อย่างเชื่อมั่น ชื่อของนายกรัฐมนตรีคงไม่เปลี่ยนแปลง
แปลงไปจากที่ 5 พรรคร่วมรัฐบาลได้เสนอไปแล้ว

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ เดินทางมาถึงรัฐสภา ให้
สัมภาษณ์ว่าจะนำรายชื่อบุคคลที่จะขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี
คนที่ 20 ของไทยขึ้นทูลเกล้าฯ เวลา 18.00 น.

12.30 น. : นายเดวิด แลมเบอร์สัน เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำ
ประเทศไทยได้เข้าพบนายมนตรี พงษ์พานิช ที่พรรคกิจสังคม

14.50 น. : ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งปิดการประชุมสภา

14.20 น. : แกนนำพรรคฝ่ายค้านทั้ง 4 พรรคร่วมประชุมกัน
จากนั้น นายชวน หลีกภัย ได้ให้สัมภาษณ์สรุปผลการดำเนิน
การที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับมอบหมายจากพรรคร่วม
ฝ่ายค้านให้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล โดยเมื่อถึงวันนี้ เห็น
ได้ชัดเจนว่า ฝ่ายรัฐบาลยังจับมือกันเหนียวแน่น และ
โดยสิทธิทางกฎหมาย พรรคเสียงข้างมากสามารถจัดตั้ง

รัฐบาลได้ แม้พรรคประชาธิปัตย์จะพยายามอย่างสุด
ความสามารถแล้ว แต่ไม่สามารถจะโน้มน้าวพรรคการเมือง
เมืองปักษ์รัฐบาล ให้เห็นด้วยกับแนวทางของพรรคการเมือง
ฝ่ายค้านได้ พรรคฝ่ายค้านทั้งหมดรวมกับพรรคมวลชนอีก
1 เสียง เป็น 164 เสียง จึงตกลงรวบรวมรายชื่อ
ของสมาชิกพรรคสนับสนุนตน (นายชวน หลีกภัย) เป็น
นายกรัฐมนตรี เสนอต่อประธานรัฐสภาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
ส่วนผู้ใดจะได้เป็นนายกฯนั้นขึ้นกับประธานสภาฯ ซึ่งจะได้รับ
ทราบในเวลา 18.00 น.

ขณะเดียวกันแกนนำพรรคชาติไทย ประกอบด้วย
นายบรรหาร ศิลปอาชา นายเสนาะ เทียนทอง ได้ไป
ประชุมกันที่ทำการพรรคและให้สัมภาษณ์ว่า ขณะนี้ยังไม่มี
การจัดสรรเก้าอี้รัฐมนตรีระหว่างพรรคร่วมรัฐบาล คง
ต้องรอพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ก่อน ในโอกาส
เดียวกันนี้ โฆษกพรรคชาติไทยได้แถลงข่าวว่า พรรคชาติไทย
ได้ประเมินสถานการณ์ทางการเมืองหลังจาก 5 พรรคร่วม
รัฐบาลกลับมาเป็นรัฐบาลอีกว่า คงจะมีการต่อต้านแน่นอน
แต่คิดว่าคงจะไม่รุนแรงเหมือนกับที่ผ่านมา

- 16.00 น. : พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ เดินทางกลับมาที่บ้านพัก โดยมี
บรรดาญาติมิตร เข้ามาแสดงความยินดีล่วงหน้า
- 16.35 น. : นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้
เดินทางออกจากบ้านพักเพื่อเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายรายชื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่
- 16.45 น. : พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ ออกมาต้อนรับแขกที่มาขอ
แสดงความยินดี พร้อมแจกพระเครื่องเป็นของที่ระลึกแก่
นักข่าวและผู้มาเยือนทั้งยังมีอาหาร ของว่างเตรียมไว้
รับรองเป็นจำนวนมาก

สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และ ช่อง 9 ได้นำ
 รัชทายาทอดสดมาเตรียมไว้อย่างพร้อมพร้อม

- 17.10 น. : น.อ. โสภณ สุวรรณรุจิ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 พร้อมด้วยนายพนพล เียงเจริญ นายวิษณุ เครืองาม
 รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้เดินทางมาที่บ้านของ
 พล.อ.อ. สมบุญ เพื่อเตรียมการและรอรับพระบรมราชโองการ
- 18.30 น. : นายบรรหาร ศิลปอาชา เลขาธิการพรรคชาติไทยใน
 ชุดเครื่องแบบปกติขาวเดินทางมาถึงบ้าน พล.อ.อ. สมบุญ
 จากนั้นให้สัมภาษณ์ว่า มั่นใจในเสถียรภาพรัฐบาลใหม่
 เพราะประชาชนให้ความไว้วางใจ โดยเฉพาะเสียง
 ประชาชนทั่วประเทศ เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี ก็ยอมรับ
 นายเสนาะ เทียนทอง และสมาชิกพรรคชาติไทยคน
 อื่น ๆ ทะขอยเข้ามาในชุดเครื่องแบบปกติขาว
- 18.45 น. : ผู้สื่อข่าวบางกลุ่มเริ่มกระจายข่าวว่า ขณะนี้มีการโปรด
 เกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีเป็นนายอานันท์ ปันยารชุน
- 19.00 น. : พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ เข้าไปเปลี่ยนชุดปกติขาวเพื่อ
 รอรับพระบรมราชโองการ ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่กอง
 พิธีการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ไปยืนคอยอยู่ใน
 ห้องพิธี
- 19.05 น. : นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ โฆษกฯ เข้ามาพูดคุยกับ
 พล.อ.อ. สมบุญ โดยตรง ประมาณ 5 นาที จากนั้นจึง
 เรียกนายบรรหาร มาคุยต่อ
 จากนั้นสมาชิกพรรคชาติไทยในชุดปกติขาว ได้มานั่ง
 รวมกันเพื่อคอยชมการเสนอข่าวทางโทรทัศน์ ด้วยสีหน้า
 เศร้าเครียด
- 19.30 น. : สถานีโทรทัศน์เกือบทุกช่อง เสนอข่าวด่วนว่า
 นายอาทิตย์ ได้เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายรายชื่อ
 นายกรัฐมนตรีแล้ว คือ นายอานันท์ ปันยารชุน ไม่ใช่

พล.อ.อ. สมบุญ ระหงษ์ อย่างที่มีการคาดหมายไว้ใน
ตอนแรก

นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีคนที่ 20 ได้ให้
สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ว่า เพิ่งรู้ข่าวเมื่อตอน 17.00 น.
โดยประธานสภาฯ ได้โทรศัพท์มาที่ทำงาน ขอให้รับตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี เพื่อความสมานฉันท์ของทุกฝ่าย เพราะขณะ
นี้ถึงทางตัน คือส่วนหนึ่งมาถูกตามกติกา แต่ไม่ได้ยอมรับ
จากคนทั่วไป แต่อีกส่วนหนึ่งคนทั่วไปยอมรับ แต่ไม่
ถูกตามกติกา พร้อมนี้ได้กล่าวถึงภารกิจของรัฐบาลที่ตนเป็น
นายกฯ เข้ามาเพื่อควบคุมการเลือกตั้งให้ชาวสะอาดและ
บริสุทธิ์เท่าที่จะทำได้

ประชาชนทั่วประเทศร้องไชโยต้อนรับนายกคนใหม่

19.40 น. : นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทน เเดิน
ทางออกจากสวนจิตรลดาไปยังโรมแรมสยามอินเตอร์
คอนติเนนตัล จากนั้นได้ให้สัมภาษณ์ การที่ตนตัดสินใจ
เสนอชื่อนายอานันท์ เป็นนายกฯ เนื่องจากไม่ต้องการให้
บ้านเมืองวุ่นวาย ขณะนี้บ้านเมืองถึงจุดคับขันสมควร จึง
ไม่อยากจะบอช้ำไปมากกว่านี้ พรรคการเมืองและ สส.
ทุกคนถึง เวลาที่ต้องเสียสละ ไม่ใช่มุ่งแก้แค้นกัน ยอมรับ
การตัดสินใจ เสนอนายอานันท์นั้น ตนคิดอยู่ตลอดเวลา
และฟังคำแนะนำจากทุกฝ่าย ความรักต่อพรรคพวกยังคงมี
อยู่ แต่ความภักดีต่อชาติบ้านเมืองต้องมีมากกว่า

11 มิ.ย. 35

: องค์การต่าง ๆ ชื่นชมประธานสภาอาทิตย์ อุไรรัตน์
ได้รับทั้งจดหมายและกระเช้าดอกไม้แสดงความชื่นชมใน
ความกล้าหาญ นักเขียนและสื่อมวลชนให้สมญานาม
"วีรบุรุษประชาธิปไตย" ในขณะที่บรรดาแกนนำและ
สมาชิกพรรคร่วมรัฐบาลเดิม ต่ำหนืดด้วยถ้อยคำรุนแรงหรือ
ประกาศตัดความเป็นมิตร

พรรคพันธมิตรร่วมรัฐบาลเดิม เตรียมยื่นหนังสือ
ถวายฎีกาไม่ให้ยุบสภา กลับล่ามอมให้ชวน หลีกภัย เป็น
นายกฯ แต่ทุกอย่างสายเกินไปแล้ว

นายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
ประกาศอาการการเมือง

นายทรงธรรม ปัญญาดี สส. เชียงราย กล่าวลาออก
จาก สส. กลางสภา พร้อมหลังน้ำตาให้สัมภาษณ์ว่ารู้สึกอึด
อัดเพราะไม่สามารถทำอะไรให้กับประชาชนได้

- 12 มิ.ย. 35 : พรรคพันธมิตรพลิกมติใหม่ทั้งสามัคคีธรรม ชาตินิยม
กิจสังคม ประกาศไม่เข้าชื่อถวายฎีกาคัดค้านการยุบสภา
หรือลาออกประท้วง คงมีเพียงแต่พรรคประชาธิปัตย์
เพียง 7 คนที่ได้เซ็นชื่อลาออกไว้ให้ล่วงหน้า และไม่
ทราบว่าจะพรรคพวกได้เปลี่ยนแนวทางไปเรียบร้อยแล้ว

นางลลิตา ฤกษ์สำราญ ให้สัมภาษณ์กรณีที่ดินและหัวหน้า
พรรคจะเลิกเล่นการเมืองนั้น ต้องเป็นไปตามมติพรรค

- 14 มิ.ย. 35 : ประกาศตั้งคณะรัฐมนตรีชุดนายอานันท์ ปันยารชุน มี
จำนวนทั้งสิ้น 25 คน โดยมี พล.อ.บรรจบ บุนนาค เป็น
รมต.กลาโหม และ พล.ต.อ.เกา สารสิน เป็น รมต.
มหาดไทย

- 18 มิ.ย. 35 : พล.อ.บรรจบ บุนนาค ให้สัมภาษณ์ ทหารต้องลด
บทบาททางการเมือง ส่วนคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง
"พฤษภามณี" มี พล.อ.พิจิตร กุลละวณิช เป็นประธาน

- 22 มิ.ย. 35 : ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อรับฟังคำแถลงนโยบาย
ของรัฐบาลวันแรก นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายอย่างสั้นที่สุด
โดยถือเป็นรัฐบาลที่เข้ามาจัดการเรื่องเฉพาะกิจ ประธาน
สภาเปิดโอกาสให้ สส. ได้อภิปรายอย่างเต็มที่

- 23 มิ.ย. 35 : ประชุมวุฒิสภาตอนเช้า เลือกประธานวุฒิสภาแทนนายอุกฤษ
มงคลนาวัน ผลการเสนอชื่อ นายมีชัย ฤชุพันธ์ เป็น

ประธานวุฒิจัดโดยปราศจากคู่แข่งชั้น

ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นวันที่สอง หลังจากฟังการอภิปรายนโยบายรัฐบาลของ สส. นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงเป็นเวลา 1 ชม. โดยยืนยันถึงภาระหน้าที่ของการเข้ามาทำงานตามเงื่อนไขบางประการของรัฐบาลชุดนี้ พร้อมยอมรับทุกคนมีส่วนดีและไม่ดี และตนมิใช่เทวดา

ศ. นพ. ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี ได้ยื่นหนังสือถึงนายกฯ ขอลาออกจากคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการกระทำความผิดและสำรวจความเสียหาย เนื่องในการชุมนุม 17-20 พ.ค. โดยให้เหตุผลว่า การดำเนินงานทำให้ตนและครอบครัวได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง

24 มิ.ย. 35 : ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นวันที่ 3 การอภิปรายดำเนินมาจนกระทั่ง 20.00 น. จึงได้ปิดการประชุม นับเป็นการจบการอภิปรายที่ทำให้ภาพพจน์ของ สส. ตกต่ำลง โดยเฉพาะกรณีของนายปิยะมัตต์ วัชรภรณ์ ซึ่งพยายามใช้โวหารและหยิบยกข้อบังคับการประชุมมาใช้ จนได้รับการประท้วงจากเพื่อน สส.

29 มิ.ย. 35 : กรรมาธิการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร เสนอผลการสอบสวนเหตุการณ์ "พฤษภาทมิฬ"

สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ยกเลิกกองกำลังรักษาพระนคร โดยพิจารณาสามารถระมัดระวังเสียงเป็นเอกฉันท์

30 มิ.ย. 35 : ประกาศยุบสภา กำหนดวันเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 13 กันยายน

ที่มา

กนก วงษ์ตระหง่าน การเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย กรุงเทพฯ;

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, พีรศักดิ์ จันทวรินทร์ ข้อมูลพื้นฐานกึ่งศตวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองไทย; (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ;

เจ้าพระยาการพิมพ์, 2525

ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์ รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ, กรุงเทพฯ. 2526

ร.อ. สมบูรณ์ ไพรินทร์ บันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ 24 มิถุนายน 2475

-25 ธันวาคม 2515, มปท. มปป.

ผู้จัดการฉบับพิเศษ "พฤษภาคมมหิณี"

ผู้จัดการรายวัน พ.ศ. 2535

ดอกเบี๋ยรายสัปดาห์ ฉบับพิเศษ "ประชาธิปไตยเลือด"

ไทยรัฐ (รายวัน) พ.ศ. 2525-2535

แนวหน้าสุดสัปดาห์ ปีที่ 1 ฉ. 9

แนวหน้ารายวัน พ.ศ. 2534-2535

มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 12 ฉ. 614

มติชนรายวัน พ.ศ. 2530-2535

สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 38 ฉ. 51

สยามรัฐรายวัน พ.ศ. 2525-2535

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมือง

จาก 14 ตุลาคม 2516-6 ตุลาคม 2519

**สุนทรี อาสะไวย์
อัจฉราพร กมุกพิสมัย**

รวบรวมและเรียบเรียง

เหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 - 6 ตุลาคม 2519

ทศวรรษ 2510 ถือได้ว่าเป็นทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกช่วงหนึ่งของการเมืองการปกครองของไทย ภายหลังจากเผด็จการอันยาวนานของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ การเมืองไทยได้เปิดฉากใหม่ขึ้นในวันที่ 20 มิถุนายน 2511 เมื่อรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจรได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2511 ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองภายหลังจากการถูกปิดกั้นด้วยการปฏิวัติเป็นเวลานานกว่า 10 ปี แม้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ของความไม่เป็นประชาธิปไตย แต่บรรยากาศโดยทั่วไปของบ้านเมืองก็มีวีแววแจ่มใส โดยเฉพาะบรรยากาศของการเตรียมการเลือกตั้งปี 2512

อย่างไรก็ดีรัฐประหารครั้งใหม่ของจอมพลถนอม ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 ก็เป็นจุดหักเหสำคัญซึ่งนำเอาระบอบเผด็จการทหารกลับมาสู่วงการเมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง ภาวะการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากฝ่ายนิยมประชาธิปไตยอันเริ่มต้นด้วยจดหมายจากอังกฤษของนายเข้ม เย็นยิ่ง หรือ ดร.ป่วย อังภากรณ์ ถึงผู้ใหญ่บ้านท่าเสา เกียรติทอง หรือจอมพลถนอม กิตติขจร แห่งหมู่บ้านไทยเจริญ ติดตามมาด้วยบทบาทของนิสิตนักศึกษาที่ได้เริ่มพัฒนาขึ้นมาโดยลำดับ

ในสภาวะการณ์ของการปิดกั้นทางด้านสิทธิภาพและเสรีภาพอีกครั้งหนึ่งวิกฤตการณ์ที่นำไปสู่การเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 ได้เริ่มขึ้นจากกรณีทุ่งใหญ่น้อย เมื่อข้าราชการทหารตำรวจได้นำเครื่องบินและอาวุธยุทโธปกรณ์ของราชการไปล่าสัตว์จนเครื่องบินตกแต่กลับอ้างว่าเป็นการนำไปใช้ในราชการ กรณีถูกนำไปเปิดโปงโดยสื่อมวลชน ตามมาด้วยการที่กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงออกหนังสือเสียดสีกรณีดังกล่าว จนถูกทางมหาวิทยาลัยสั่งลบชื่อ ผลจากเหตุการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ของนิสิตนักศึกษาในวันที่ 21-22 มิถุนายน 2516 ซึ่งยุติลงชั่วคราวด้วยการที่นักศึกษายื่นข้อเรียกร้องให้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ภายใน 6 เดือน

ประเด็นการเรียกร้องรัฐธรรมนูญได้กลายเป็นประเด็นในการรณรงค์ทางการเมืองของศูนย์นิสิตนักศึกษา เกิดการจับกุมผู้นำกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญในวันที่ 6 ตุลาคม 2516 จากนั้นเหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงเมื่อฝ่ายรัฐบาลไม่ยินยอมรับ

ข้อเสนอของกลุ่มผู้เรียกร้อง และซ้ำกลับกล่าวหาว่ากลุ่มผู้เรียกร้องเป็นพวกคอมมิวนิสต์ และมีแผนการดำเนินงานล้มล้างรัฐบาล ปฏิกริยาไม่พอใจได้เกิดขึ้นในหมู่นิสิตนักศึกษา และขยายไปยังประชาชนอย่างกว้างขวาง นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เป็นหัวหอกสำคัญในการเริ่มการเคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาลครั้งใหม่ ก่อนที่ศูนย์นิสิตนักศึกษาจะเข้ามารับช่วงการดำเนินงาน

การประท้วงได้นำไปสู่ความรุนแรงในช่วงวันที่ 13-15 ตุลาคม 2516 เมื่อรัฐบาลตัดสินใจใช้อาวุธเข้า เช่นฆ่านิสิตนักศึกษาและประชาชนผู้ประท้วงซึ่งได้เคลื่อนย้ายจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปยังพระราชวังสนามจันทร์ลดา โดยอ้างว่านักศึกษาได้รับการหนุนหลังจากคอมมิวนิสต์และมีอาวุธร้ายแรง เหตุการณ์ได้ยุติลงเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงออกพระราชกฤษฎีกาพระราชทานพระราชกระแสว่า วันที่ 14 ตุลาคม เป็นวันมหาวิปโยค ทรงเปิดเผยว่าจอมพลถนอม ด้ลาออกแล้วและทรงแต่งตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่

เหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ได้ยุติลงในลักษณะการที่ดูเหมือนว่าฝ่ายประชาธิปไตยเป็นฝ่ายได้ชัยชนะ เห็นได้จากการมีสภานิติบัญญัติแห่งชาติ การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และติดตามมาด้วยการเลือกตั้งครั้งใหม่ อย่างไรก็ตามความรุนแรงกดดันจากการปิดกั้นในด้านสิทธิเสรีภาพในช่วงของรัฐบาลเผด็จการ รวมถึงผลพวงของการพัฒนาเศรษฐกิจอันส่งผลกระทบต่อสังคมไทยโดยรวมได้ทำให้ปัญหาภายในที่ได้สั่งสมอยู่ระเบิดขึ้นอย่างรุนแรงในช่วงหลัง 14 ตุลา สะท้อนให้เห็นจากวิกฤตการณ์ด้านแรงงานที่ก่อให้เกิดการสไตรค์ของกรรมกรเกิดขึ้นอย่างถี่ยิบ วิกฤตการณ์ของชาวนาด้านที่ดิน-ราคาพืชผล อันส่งผลให้ชาวนาเดินทางเข้ามาประท้วงรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง วิกฤตการณ์ด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และที่รุนแรงที่สุดก็คือวิกฤตการณ์ด้านความคิดเมื่อขบวนการต่อต้านทั้งหลายที่ผสานเข้ากับขบวนการของนิสิตนักศึกษาถูกมองว่าเป็นการกระทำของผู้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ ในขณะที่รัฐบาลพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นชุดของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช หรือรัฐบาลของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช อยู่ในสภาพที่มีความอ่อนแอและไม่สามารถแก้ปัญหาวิกฤตได้อย่างเป็นผล

ภายใต้ภาวะการณ์ที่ดูมืดมนและไร้ทิศทางอำนาจของเผด็จการทหารซึ่งเป็นอำนาจที่ไม่ได้ถูกกำจัดให้หมดไปอย่างเด็ดขาดก็ได้หวนกลับมาบีบบทบาทที่ครอบงำการ

เมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง บทบาทของกองทัพที่อยู่เหนือการควบคุมของรัฐบาลพลเรือนได้มีอยู่อย่างสำคัญในการทำหน้าที่ปราบปรามประชาชน รวมถึงนิสิตนักศึกษาภายใต้ข้อหาที่มีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ขณะเดียวกันขบวนการประชาชนที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยฝ่ายทหารในรูปของขบวนการฝ่ายขวา เช่น กลุ่มนวพล ลูกเสือชาวบ้าน กระทั่งแดง ก็ได้มีบทบาทในการต่อต้านประชาชนนิสิตนักศึกษาในนามของขบวนการขวาพิฆาตซ้าย

เหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงปี 2517-2519 และมาถึงจุดสุดยอดในกรณีการประท้วงการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร หลังการลี้ภัยการเมืองในเหตุการณ์ 14 ตุลา 16 ชนวนของความรุนแรงเกิดขึ้นจากกรณีการแสดงละครล้อการแขวนคอของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันที่ 5 ตุลาคม 2519 ซึ่งถูกเสนอข่าวโดยหนังสือพิมพ์ดาวสยามและบางกอกโพสต์ว่าเป็นการแสดง "หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ" เหตุการณ์การเข่นฆ่าประชาชนนิสิตนักศึกษาได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 โดยการนำของกลุ่มนวพล ติดตามมาด้วยกำลังของตำรวจตระเวนชายแดน จากนั้นกำลังทหารก็เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองภายใต้ชื่อ คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน โดยมีพลเรือเอกสงัด ชลออยู่เป็นหัวหน้าของการรัฐประหาร กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็กลับเข้าสู่เงื้อมมือของเผด็จการทหารอีกครั้งหนึ่ง

สุนทรী อาสะวะไวย

ลำดับเหตุการณ์ทางการเมืองจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519

พ.ศ. 2511

- 20 มิ.ย. 11 : ประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 ซึ่งร่างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญตั้งโดยหัวหน้าคณะปฏิวัติและประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นข้าราชการเกือบทั้งหมด รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ปรากฏหลักการที่ไม่เป็นประชาธิปไตย เช่น การแยกอำนาจนิติบัญญัติและบริหารออกจากกัน การให้ข้าราชการประจำเป็นเครื่องค้ำประกันเสถียรภาพของรัฐบาล อย่างไรก็ตามการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพภายหลังการปิดกั้นด้วยการปฏิวัติเป็นเวลานานกว่า 10 ปี
- 1 ธ.ค. 11 : นิสิตนักศึกษาได้ร่วมกันจัดตั้ง "กลุ่มนิสิตนักศึกษาอาสาสมัครสังเกตการณ์เลือกตั้ง" สำหรับการเลือกตั้งซึ่งจัดให้มีขึ้นในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512

พ.ศ. 2512

- 10 ก.พ. 12 : เลือกตั้งทั่วไป พรรคที่ได้รับเสียงข้างมากคือพรรคสหประชาไทยของรัฐบาลได้ 76 ที่นั่ง พรรคประชาธิปัตย์ได้ 57 ที่นั่ง
- 7 มี.ค. 12 : แต่งตั้งรัฐบาลชุดจอมพลถนอม กิตติขจร

พ.ศ. 2513

- 1 ก.พ. 13 : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยมีสมาชิกระดับอุดมศึกษา 11 สถาบัน กิจกรรมในช่วงต้นเป็นกิจกรรมด้านสังคม

พ.ศ. 2514

- 17 พ.ย. 14 : จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีทำ
รัฐประหารยุบสภาผู้แทนราษฎร ยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ตนเองร่างขึ้น
- ธ.ค. 14 : นิตยสาร "ชาวบ้าน" ของสมาคมเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตีพิมพ์จดหมายของ ดร. ป๋วย
อึ้งภากรณ์ จากอังกฤษซึ่งใช้นามแฝงว่า "นาย เข้ม
เย็นยิ่ง" ส่งถึง "ผู้ใหญ่บ้านท่าน เกียรติทอง แห่งหมู่บ้าน
ไทยเจริญ" เรียกร้องให้มีการเร่งสร้างกติกากบครอง
หมู่บ้านออกมาใหม่เพื่อความสุจริตใจของสังคม หลัง
จากนั้นไม่นานนิตยสารฉบับนี้ก็ถูกรัฐบาลสั่งปิดการดำเนิน
การ

พ.ศ. 2515

- 17 พ.ย. 15 : สถาบันไทยคดีศึกษา จัดอภิปรายหน้าพระที่นั่ง เรื่อง
"สังคมนิยมในสังคมไทย" ผู้อภิปรายประกอบด้วย
ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก
ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์ ดร.อัมมาร์ สยามวาลา
- 20-30 พ.ย. 15 : ศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยโดยการนำของ
นายธีรยุทธ บุญมี เลขาธิการศูนย์ ได้จัดให้มีการรณรงค์
ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น โดยถือเอาวันที่ 20-30 พ.ย. 15
เป็นสัปดาห์ไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่น มีการเดินขบวนหลายครั้ง
นศ.ทุกสถาบันให้ความร่วมมือศูนย์ฯ ยื่นหนังสือถึงรัฐบาล
ให้หาทางลดการเสียเปรียบญี่ปุ่น
- 15 ธ.ค. 15 : ประกาศใช้ "ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2515" แต่งตั้งรัฐบาลชุดจอมพลถนอม
กิตติขจร

- 19 ธ.ค.15 : การเรียกร้องของนิสิตนักศึกษาประท้วงประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 299 ที่เปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารก้าวก้าวอำนาจตุลาการ การประท้วงเริ่มขึ้นก่อนโดยนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อมาศูนย์นิสิตนักศึกษาจึงเข้าร่วมด้วย ในที่สุดรัฐบาลยอมโดยออกประกาศยกเลิกคำสั่ง การชุมนุมจึงยุติลง

พ.ศ. 2516

- 5-20 ม.ค.16 : ศูนย์ฯ ได้จัดการรณรงค์ให้มี "ปักหลักถือสินค้าฟุ่มเฟือยของต่างประเทศ" เพื่อหวังเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยที่นิยมใช้สินค้าฟุ่มเฟือยจากต่างประเทศ ให้ประหยัด และหวังให้คนไทยนิยมใช้สินค้าไทย

- 1 มี.ค.16 : คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ เริ่มเปิดประชุมครั้งแรกโดย พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นประธาน ที่ประชุมพิจารณาลงมติว่าจะตั้ง คณะกรรมาธิการรับฟังเสียงประชาชนเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญก่อนจะเริ่มการร่างจริง

ข้าวสารขาดตลาดในสวนกลาง ราคาสูงขึ้นจากชนิดธรรมดาถึงละ 28 บาท เป็น 40 บาท และทำท่าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

- 29 เม.ย. 16 : เฮลิคอปเตอร์ของกองทัพบกตกกลางทุ่งนาในท้องที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ตรวจพบมีซากสัตว์ป่า ไหม้ไฟไหม้หมดในเครื่องบิน การสอบสวนและสืบทราบของหนังสือพิมพ์ต่อมาพบว่าเครื่องบินนี้เป็นหนึ่งในสองเครื่องที่ข้าราชการทหารและตำรวจนำไปใช้ในงานส่วนตัวเพื่อล่าสัตว์ในบริเวณเข้ซาโว่ ทุ่งใหญ่ โดยจัดปาร์ตี้มีดารา ภาพยนตร์และหญิงไม่ปรากฏอาชีพร่วมด้วย รู้จักกันในชื่อ "ทุ่งใหญ่" รัฐบาลจอมพลถนอมขิ่นกรานว่าปฏิบัติการที่ทำให้เครื่องบินตกเป็น "ราชการลับ" ที่ส่งนายตำรวจนครบาลไปราชการเตรียมต้อนรับนายพลเนวินที่จะมาเยือนไทย คดีนี้เป็นมูลกรณีหนึ่งที่บานปลายมาถึงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม เริ่มต้นจากศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาออกแถลงการณ์เปิดโปงกรณีทุ่งใหญ่ ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2516
- 9 พ.ค. 16 : เกิดน้ำเน่าในแม่น้ำแม่กลองเป็นข่าวใหญ่สืบเนื่องจากการถ่ายน้ำเสียลงแม่น้ำของโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลหลายโรงในบริเวณอำเภอท่าเรือ จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้ประชาชนจังหวัดราชบุรีไม่อาจใช้น้ำดื่มและอาบได้ ผลเสียหายไปถึงบริเวณปากแม่น้ำกลอง นาทุ่งและหอยเสียหายนับล้าน ๆ บาท

ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติของทุกสถาบันได้ออกมาประท้วงกรณีดังกล่าว และเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไข ผลลงเอยโดยรัฐบาลออกเงินอุดหนุนสร้างโรงกำจัดน้ำเสีย และจะเก็บเงินคืนจากโรงงานเหล่านั้นทีหลัง

- 7 มิ.ย.16 : สโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับ การยกฐานะขึ้นเป็น "องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ (อมธ) โดยกำหนดให้มี "สภานักศึกษา" นับเป็นการเปลี่ยนรูปแบบการปกครองของนักศึกษามา เป็นรูปแบบของการปกครองตนเอง และมีผลสำคัญที่ ทำให้องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความ พร้อมในการตัดสินใจประท้วงใหญ่ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 16 โดยผ่านมติความเห็นชอบของ สภานักศึกษา
- 12 มิ.ย.16 : วิกฤตการณ์ข้าวขาดแคลน ทำให้รัฐบาลประกาศห้าม การส่งออกนอกประเทศทุกชนิด
- 21-22 มิ.ย.16 : นิสิตนักศึกษาทุกสถาบันนำโดยศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่ง ประเทศไทยประท้วงกรณีนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 9 คน ถูกไล่ออกจากการเป็นนักศึกษาโดย คำสั่งของ ดร.ศักดิ์ ผาสุขนิรันดร์ อธิการบดี ทั้งนี้เป็นผลจากการ ที่นักศึกษาทำหนังสือ พลัง-ความแฉง เร้นอย่างเรียบง่าย ซึ่งมีเนื้อหาเป็นการเสียดสีกรณีท่งใหญ่ และกรณีที่จอมพล ประภาส จารุเสถียร ต่ออายุราชการ ขบวนการประท้วง ได้มาชุมนุมที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไม่ต่ำกว่า 80,000 คน นับว่ายิ่งใหญ่กว่าทุกครั้งที่ผ่านมาในอดีต การเรียกร้อง ระยะแรกเพียงต้องการให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงรับ นักศึกษา 9 คน กลับเข้าเป็นนักศึกษา แต่ต่อมาได้มีการ เรียกร้องให้รัฐบาลคืนอำนาจการปกครองให้แก่ประชาชน และเรียกร้องให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน 6 เดือน ผลลงเอยด้วยฝ่ายนักศึกษาชนะ อธิการบดีต้องลาออก

- 15 ก.ค. 16 : รัฐบาลไทยประกาศลดค่าเงินบาทลง 3.486% หรือเงินบาทไทยมีค่าหนึ่งบาทต่อทองคำ 0.0274164 กรัม ทั้งนี้เนื่องจากภาวะตกต่ำของเงินดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งไทยผูกพันอยู่
- 24 ส.ค. 16 : ไทยกับสหรัฐตกลงเป็นครั้งแรกที่จะถอนทหารสหรัฐ ออกจากฐานทัพอเมริกันในประเทศไทย ตามประกาศ สหรัฐจะถอนทหารออก 3,550 คน พร้อมด้วยเครื่องบิน 100 เครื่อง ส่วนทหารที่ยังเหลืออยู่นั้นอ้างว่าจะยังคงอยู่เพื่อรักษาความเรียบร้อยของภูมิภาคส่วนนี้
- 5 ต.ค. 16 : กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ นัดล้อมวลชนแกลงข่าว โครงการรณรงค์เรียกร้องรัฐธรรมนูญที่สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เวลา 16.00 น. แต่เมื่อถึงกำหนด ได้เปลี่ยนมาแกลงข่าวที่สนามหญ้าหน้าบริเวณอนุสาวรีย์ทหารอาสา โดยมี นายธีรยุทธ บุญมี ผู้ประสานงานของกลุ่มแกลงวัตถุประสงค์ของโครงการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ สำระสำคัญคือให้รัฐบาลเร่งร่างรัฐธรรมนูญ และประกาศใช้โดยเร็วที่สุดด้วยสันติวิธี
- 6 ต.ค. 16 : กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญชุมนุมที่ลานอนุสาวรีย์ทหารอาสา เพื่อแจกใบปลิวและหนังสือ "กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญฉบับที่ 1" แก่ประชาชน
- หลังจากนั้นตำรวจสันติบาลและนครบาลได้เข้าจับกุมกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย นายธีรยุทธ บุญมี นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร นายนพพร สุวรรณพาณิชย์ นายทวี หมั่นนิกร นายมนตรี จิงศิริอารักษ์ นายปรีดี บุญชื้อ นายชัยวัฒน์ สุรวิชัย นายบุญส่ง ชเลธร และได้ตั้งข้อหาขัดขึ้นคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 4 และความผิดในลักษณะกบฏต่อราชอาณาจักร

7 ต.ค.16 : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้เรียกประชุม คณะกรรมการบริหารศูนย์ และออกแถลงการณ์คัดค้านการ จับกุมของรัฐบาลเผด็จการ

ขณะที่นายกองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็เรียกประชุมกรรมการองค์การฯ ด้วย มีมติให้ศึกษา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาที่ถูกกล่าวหา และท่าทีของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยติดโปสเตอร์ แถลงข้อเท็จจริงและไปเยี่ยมผู้ต้องหาที่ถูกขังอยู่ที่ โรงเรียนพลตำรวจบางเขน

ในวันเดียวกันนี้ตำรวจสันติบาลได้จับกุมนักศึกษาเพิ่ม คือ นายก่อเกียรติ คงคา นักศึกษารามคำแหงในข้อหา ร่วมกับผู้ต้องหา 11 คน มีวสันตประทุมทางการเมือง

8 ต.ค.16

9.00 น.

: ผู้บังคับการตำรวจสันติบาลออกหมายจับนายไชแสง สุกใส อดีตส.ส.นครพนม เนื่องจากคั่นสำนักงาน "ธรรมรังสี" บางขุนพรหม ได้หลักฐานที่ถือว่านายไชแสง อยู่เบื้องหลังกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ

11.00 น.

: จากนั้นจอมพล ประภาส จารุเสถียร รมต.ว่าการ กระทรวงมหาดไทยและอธิบดีกรมตำรวจแถลงต่อสื่อมวลชน ว่าผู้ประท้วงไม่ได้ชุมนุมเฉย ๆ แต่ได้แจกใบปลิวและ โปสเตอร์ทำให้เกิดโกลาหลปั่นป่วน การจรวจรติดขัด และเจ้าหน้าที่ยังค้นพบเอกสารที่เห็นว่าไม่ได้เรียกร้อง รัฐธรรมนูญอย่างเดี๋ยวนั้น คือพบเอกสารสอนลัทธิคอมมิวนิสต์ และยังมีแผนดำเนินการล้มล้างรัฐบาล และในการเรียก ประชุมข้าราชการผู้ใหญ่กระทรวงมหาดไทย จอมพล ประภาสได้แถลงต่อที่ประชุมว่า กรณีการประท้วงของนิสิต นักศึกษามีพวกคอมมิวนิสต์จากต่างประเทศเข้าแทรกแซง จึงจำเป็นต้องกำจัดนิสิตนักศึกษา 2% จากจำนวนแสนคน

17.00 น. : องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เรียกประชุมคณะกรรมการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมีมติให้ดำเนินการงดสอบประจำภาคแรกไว้อย่างไม่มีกำหนด เพื่อประท้วงรัฐบาลในการจับกุมกบฏรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งจัดให้มีการชุมนุมที่ลานโพธิ์

20.00 น. : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้เรียกประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อปรึกษาในการปฏิบัติการร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปผลว่ายังไม่สามารถชักชวนให้มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ปฏิบัติตามวิธีการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ในทันที และถ้ามีการปฏิบัติจะประท้วงการปฏิบัติโดยยึดธรรมศาสตร์เป็นที่ดำเนินการ ปฏิกริยาของนิสิตนักศึกษาต่อการกระทำของรัฐบาลได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางมีการชุมนุมอภิปรายโจมตีรัฐบาลที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ขณะที่สถาบันที่พัฒนบริหารศาสตร์นักศึกษา ร่วมกันลงชื่อถึง จอมพลถนอม กิตติขจร เรียกร้องความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกจับกุม

9 ต.ค. 16

04.00 น. : นักศึกษาธรรมศาสตร์ประกาศงดสอบ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล และพรรคพลังธรรม จัดการชุมนุมที่ลานโพธิ์ และผลิตกันขึ้นโจมตีรัฐบาลอย่างดุเดือด ในช่วงเวลาเดียวกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าพบรองอธิการบดีฝ่ายนักศึกษา ได้ขอพบผู้แทนนักศึกษา ผู้แทนขององค์การนักศึกษาฯ ได้ขอให้ปล่อยผู้ต้องหาทั้ง 12 คน โดยไม่มีเงื่อนไขภายใน 16.00 น.

- 11.30 น. : ทางด้านคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้มีการเรียกประชุมคณาจารย์อย่างไม่เป็นทางการที่คณะเศรษฐศาสตร์ และได้ออกแถลงการณ์ถึงนายกรวมต. ขอให้ปล่อยตัวบุคคลผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญที่ถูกจับกุม
- 14.30 น. : สภานักศึกษา มธ. ได้เปิดประชุมวิสามัญสมัยที่ 2 ครั้งที่ 1 เป็นการฉุกเฉินเพื่อปรึกษาหารือในการคัดค้านรัฐบาลที่ใช้วิธีรุนแรงกับผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญ และมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ฝ่ายบริหารดำเนินการทำหนังสือเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวผู้ต้องหาทั้ง 13 คน โดยไม่มีเงื่อนไข และให้ใช้การต่อสู้โดยวิธีอหิงสาตั้งแต่วันนี้ไป หากไม่ได้ผลจะใช้วิธีเดินขบวนประท้วงขณะที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้จัดการชุมนุมประท้วง มีการโจมตีรัฐบาลอย่างดุเดือด ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีการออกแถลงการณ์เรียกร้องรัฐธรรมนูญ แต่ยังไม่มีการเคลื่อนไหวรุนแรงเพราะอยู่ระหว่างการสอบ ขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ประชุมคณะกรรมการสโมสรรณิสิตจุฬาฯ แถลงว่าจะร่วมต่อสู้กับองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันที่ 12 ตุลาคม 2516 ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่สอบเสร็จ
- 20.00 น. : จอมพลถนอม กิตติขจร ได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตริตามมติคณะรัฐมนตรี ให้ใช้อำนาจตามมาตรา 17 ในการควบคุมตัว นายไชแสง สุกใส กับผู้ต้องหาเรียกร้องรัฐธรรมนูญอีก 12 คน จนกว่าจะเสร็จสิ้นการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

21.30 น. : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาได้ออกแถลงการณ์สรุปได้ว่า นักศึกษาประชาชนทั้ง 13 คน ที่ถูกจับกุมและตั้งข้อหาหนักนั้นเป็นบุคคลที่เคยอุทิศตนร่วมกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ของนิสิตนักศึกษาและประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจตลอดมา โดยยึดถือสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่ตั้งและเป็นหลักในการดำเนินงานอย่างสูงสุด การตั้งข้อหาว่ามีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์เป็นการกล่าวหาประชาชนผู้บริสุทธิ์ ขอให้ยกเลิกมาตรา 17 เสีย เพราะผิดหลักแห่งกระบวนการยุติธรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ฟังศาลยุติธรรม

10 ต.ค.16

10.30 น. : จอมพลถนอม กิตติขจร ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวว่าได้ทราบจากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นบ้านผู้ต้องหาพบเอกสารเกี่ยวกับการล้มล้างรัฐบาล รวมทั้งโปสเตอร์ที่ไม่ได้มุ่งหมายจะเรียกร้องรัฐธรรมนูญอย่างเดียว จึงตั้งข้อหาเพิ่มในฐานความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงต่อรัฐ และจากเอกสารที่ได้มาพบว่ามีเอกสารของพรรคคอมมิวนิสต์ แผนดำเนินการแบบคอมมิวนิสต์จึงตั้งข้อหา มีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์

10.00-12.00 น. : นักเรียน นิสิต นักศึกษา ทั้งระดับอุดมศึกษาและวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ทขอยเข้าร่วมชุมนุมประท้วงที่ลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่ละสถาบันส่งตัวแทนขึ้นพูดอภิปรายสลับเพลงปลุกใจ จำนวนผู้ร่วมชุมนุมถึงวันหนึ่งกว่า 60,000 คน

- 14.00 น. : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเรียกประชุมกรรมการบริหาร
 ศูนย์จาก 11 สถาบัน เพื่อร่วมปรึกษาหารือและวางแผน
 ในการผนึกกำลังรณรงค์ต่อสู้รัฐบาลเผด็จการ
 "ถนอม - ประภาส" ที่ประชุมมีมติให้ศูนย์จัดองค์การ
 ในการรับช่วงงานในการต่อสู้จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 จอมพลถนอม กิตติขจร เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีเป็น
 การฉุกเฉินที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ส่วนร่นถดี ซึ่งเป็น
 ที่ตั้งของกองอำนาจการปราบปรามคอมมิวนิสต์ และได้มี
 มติแต่งตั้งจอมพลประภาส จารุเสถียร รองผู้บัญชาการ
 ทหารสูงสุด เป็นผู้อำนวยการกองอำนาจการรักษาความ
 สงบในการประชุมนอกจากจะมีคณะรัฐมนตรี ยังมีแม่ทัพ
 สามเหล่าทัพ และนายทหารระดับสูงในส่วนกลางทยอย
 เข้าไปรับนโยบายและคำสั่งจากศูนย์ปราบปรามจลาจล
- 15.00 น. : สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ออกแถลงการณ์
 ชี้ว่าการกระทำของผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญ 13 คน
 เป็นการกระทำในขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของประชาชน
 การตั้งข้อหาความผิดร้ายแรงโดยไม่เป็นไปตามกระบวนการ
 และเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นการละเมิดสิทธิ
 ขั้นมูลฐานของประชาชน คณะทนายแห่งสโมสรเนติบัณฑิตสภา
 ได้แจ้งความมายังศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาว่าขอสนับสนุน
 และเห็นฟ้องด้วยต่อการกระทำของนิสิตนักศึกษา คณะ
 ทนายความเห็นว่าการกล่าวหาของรัฐบาลต่อบุคคล 13
 คน เป็นการจงใจใส่ความเป็นเท็จ เพื่อมุ่งหวังข่มขู่
 ประชาชน และคณะทนายฯ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ
 ในการดำเนินคดีหากบุคคลดังกล่าวได้รับการพิจารณาโดย
 ศาลสถิตยุติธรรม

ขณะเดียวกัน ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้มาตรา 17 ของนายกรัฐมนตรีนว่าเป็นการตัดสินใจที่ผิด ยังจะทำให้ทั้งสองฝ่ายหันหลังให้แกกัน การใช้กระบวนการยุติธรรมทางตรงนับว่าเป็นการเสียหาย และได้เรียกร้องให้รัฐบาลใช้มาตรการอะลุ่มอล่วยต่อเด็ก ๆ เพราะเป็นลูกหลานไทย

11 ต.ค.16

- 8.00 น. : คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ได้ประชุมและมีมติว่าการกระทำของรัฐบาลที่จับกุมกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญและตั้งข้อหารุนแรง เป็นการริดรอนและละเมิดสิทธิและเสรีภาพจึงต้องการให้ปล่อยผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญโดยไม่มีเงื่อนไข และตกลงใจส่งผู้แทนเข้าพบ จอมพลประภาส จารุเสถียร อธิบดีกรมตำรวจที่วังปารุสกวันในเวลา 10.00 น.
- 9.00 น. : บริเวณสนามฟุตบอลมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักเรียนอาชีวะ นิสิต นักศึกษา จากสถาบันต่าง ๆ ทั้งกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงได้หลั่งไหลมายังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 10.45 น. : คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งมีนายสมบัติ ชำรงค์ฉัตรฤกษ์ เป็นเลขาได้เข้าพบฝ่ายรัฐบาลที่วังปารุสกวัน หลังการพบเลขาแจ้งให้ผู้สื่อข่าวทราบว่า การพบปะครั้งนี้ไร้ผล จอมพลประภาสไม่ยอมปล่อยตัวผู้ต้องหา 13 คน และไม่ยอมตกลงในการกำหนดเวลาที่ จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

จอมพลประภาส จารุเสถียร ได้พูดกับตัวแทนนิสิต นักศึกษาว่าจะยังไม่ปล่อยตัวผู้ต้องหาทั้ง 13 คน จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน 20 เดือน และได้พูดถึง การชุมนุมของนิสิตนักศึกษว่าแม้จะมีคนมาร่วมจำนวน 2-3 หมื่น แต่ยังถือเป็นประจําติไม่ได้ และว่าการใช้ มาตรา 17 เพื่อประโยชน์ของผู้ต้องหาโดยตรงที่จะไม่ ยุ่งยากในการนำตัวไปผลิตฟ้องศาล

- 13.00 น. : โฆษกประกาศผลการพบปะกับจอมพลประภาส จารุเสถียร ของกรรมการศูนย์ว่าไว้ผล กรรมการ บริหารศูนย์ประชุมเพื่อสรุปประเด็นการต่อสู้ และตกลง ใช้มาตรการขั้นสุดท้าย คือ เดินขบวน และรณรงค์ต่อไป ด้วยวิธีอหิสา
- 15.15 น. : พลตรีประกอบ จารุมณี อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้นัดสื่อมวลชนไปรับฟังคำชี้แจง เรื่องการเสนอข่าวนิสิต นักศึกษานักกำลังประท้วงรัฐบาล โดยขอความร่วมมือ ในการเสนอข่าวที่จะเกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม ขอ ความร่วมมือในการเขียนข่าว หรือบทความทำนอง สร้างสรรค์ ไม่ก่อให้เกิดความตื้นตัน และขอร้อง ผู้สื่อข่าวต่างประเทศเป็นพิเศษ

12 ต.ค.16

- 9.00 น. : การจราจรบนถนนทุกสายในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะสาย ที่มุ่งไปธรรมศาสตร์ติดขัดอย่างหนัก คลื่นฝูงชนของขบวน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด ตั้งแต่ระดับประถม จนถึงระดับสูงกว่าปริญญาตรี เดินทาง มุ่งสู่ธรรมศาสตร์

- 12.00 น. : นายสมบัติ ชำรงชัยวงศ์ เลขาธิการศูนย์ประกาศ
แถลงการณ์ของศูนย์ ให้ปลดปล่อยผู้ต้องหาทั้ง 13 คน โดย
ไม่มีเงื่อนไขภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ 12
ตุลาคม ถึงแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2516 ถ้าไม่ได้รับ
คำตอบจะใช้มาตรการเด็ดขาด
- 14.00 น. : ที่กองบัญชาการสวนรินฤดี นายกรัฐมนตรีได้เรียก
ประชุมคณะรัฐมนตรี พิจารณาเรื่องที่ศูนย์นิสิตนักศึกษาขึ้น
คำขาดให้ปล่อยผู้ต้องหาทั้ง 13 คน โดยไม่มีเงื่อนไข
ที่ประชุมตกลงในหลักการให้ปล่อยผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญ
13 คน โดยให้มีประกันตัว ส่วนข้อกล่าวหาว่าเป็นกบฏ
และคอมมิวนิสต์ให้ไปต่อสู้กันในศาลเพราะหากเสนอข่าว
กระจายไปทั่วโลกจะเป็นผลเสียหายมาก
- 16.45 น. : ผู้สื่อข่าวต่างประเทศได้แจ้งว่าถูกสั่งห้ามส่งข่าว
เหตุการณ์ครั้งนี้ไปต่างประเทศ
- 17.00 น. : ตัวแทนนักเรียนอาชีวะจากสถาบันต่าง ๆ ได้ขึ้น
อภิปรายและปฎิญญาว่าจะเข้าร่วมต่อสู้เพื่อชาติ
เลิกดีกันเอง และรับอาสาเป็นแนวหน้าในการประจันหน้า
กับเจ้าหน้าที่รัฐบาล
- 19.00 น. : หลังทราบผลการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้มีการ
เรียกประชุมกรรมการบริหารศูนย์ และมีมติไม่ยอมให้
13 ผู้ต้องหารับการประกันตัว คงยืนยันว่ารัฐบาลต้อง
ปล่อยตัวผู้เรียกร้องรัฐธรรมนูญโดยไม่มีเงื่อนไข

กรมประชาสัมพันธ์ออกแถลงการณ์ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย อ้างว่ามีการชั่งสมอาวุธร้ายต่าง ๆ ไว้ในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และรัฐบาลมีความเคลื่อนไหวโดยประกาศว่ามีผู้มาติดต่อขอประกันตัวผู้ต้องหาทั้ง 12 คนแล้ว คือ นายสนั่น ติวนวล อาจารย์โรงเรียนธุรกิจเสรีวิทยา แต่ผู้ต้องหาไม่ยอมออกจากบริเวณที่ควบคุม อ้างว่าจะยอมออกต่อเมื่อรัฐบาลมีคำสั่ง "ปล่อยตัว" เพราะไม่มีความผิดอะไร

- 20.00 น. : สถานีโทรทัศน์ทุกช่องออกข่าวถึงหลักฐานในการจับกุมผู้ต้องหา มีการนำเอาเอกสารและหนังสือต่าง ๆ ที่ยึดได้มาแสดง ปรากฏหลักฐานที่ตำรวจอ้างว่าเป็นของคอมมิวนิสต์นั้นล้วนแต่เป็น เอกสารที่ขอยืมจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย
- 21.00 น. : กรมประชาสัมพันธ์ออกแถลงการณ์ทางวิทยุเตือนพ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียนที่ไปชุมนุมที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่ามีนักเรียนหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งเตรียมการจะใช้อาวุธร้ายแรงในวันที่ 13 ตุลาคม 2516
- 22.00 น. : มีรายงานข่าวว่ามีการประท้วงได้ขยายตัวไปตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น พิษณุโลก ขอนแก่น นครราชสีมา มหาสารคาม ตรัง และเชียงใหม่ และมีรายงานข่าวว่า ตำรวจภูธรจังหวัดต่าง ๆ ได้รับคำสั่งให้กักรถที่บรรทุกนักเรียนนักศึกษาต่างจังหวัดที่จะเข้ากรุงเทพฯ

13 ต.ค.16

- 11.00 น. : นายกสิโมสรจพิฑาฯ และกรรมการศูนย์อีก 2 คน เข้าพบจอมพลประภาส จารุเสถียร ที่สวนรื่นฤดี เพื่อขอทราบการตัดสินใจของรัฐบาลเกี่ยวกับข้อเสนอของศูนย์ที่ให้ปล่อยผู้ต้องหา 13 คน โดยไม่มีเงื่อนไข จอมพลประภาส ได้เสนอร่างสัญญาว่ารัฐบาลจะปล่อยตัวผู้ต้องหา 13 คน หากทางศูนย์สัญญาว่าจะหาทางให้ฝูงชนนั้นสลายไปโดยเร็วที่สุด ผู้แทนทั้ง 3 ได้ทักท้วงให้เติมคำว่าโดยไม่มีเงื่อนไขหลังคำว่า "ปล่อยตัว" จอมพลประภาสก็เติมข้อความไว้ในสัญญา สำหรับเรื่องรัฐธรรมนูญจอมพลประภาสตอบว่าจะร่างให้เสร็จก่อน เดือนตุลาคม 2517
- 12.00 น. : ผู้ประท้วงในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวนกว่า 200,000 คน ได้เริ่มเคลื่อนขบวนออกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีนายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ซึ่งได้รับมอบหมายจากศูนย์ให้เป็นผู้ควบคุมขบวน และขบวนได้มาหยุดดูท่าทีของรัฐบาลที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
- 12.30 น. : ผู้แทนศูนย์ที่เข้าพบจอมพลประภาสได้กลับมาประชุมปรึกษากับรองเลขาธิการและกรรมการศูนย์บางคน จากนั้นได้เรียกกรรมการศูนย์จำนวนหนึ่งเพื่อขอเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเวลา 12.45 น. เพื่อกราบบังคมทูลถึงข้อตกลงระหว่างนิสิตนักศึกษากับรัฐบาล
- 14.45 น. : นายสมบัติ ชำรงชัญญวงศ์ ได้เดินทางกลับจากสำนักพระราชเลขาธิการ และแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตให้ผู้แทนศูนย์เข้าเฝ้า

- 16.20 น. : เลขาธิการศูนย์และกรรมการเข้าเฝ้ากราบบังคมทูลถึงเป้าหมายในการต่อสู้ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และข้อเรียกร้องซึ่งรัฐบาลได้ยินยอมแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า "ทางรัฐบาลได้ออนอ่อนผ่อนตามมากแล้ว ก็ขอให้คิดและพิจารณาให้ดีว่าควรปฏิบัติอย่างไร" และรับสั่งว่า "นิสิต นักศึกษา เป็นผู้ที่มีเกียรติและสิ่งที่ได้มาควรพอใจ"
- 17.30 น. : นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ได้ตัดสินใจสั่งเคลื่อนขบวนไปยังลานพระบรมรูปทรงม้า โดยให้หน่วยเคลื่อนที่เร็วเคลื่อนที่ไปก่อน การสั่งการครั้งนี้ศูนย์ถือว่าเป็นการขัดข้อตกลงกับกรรมการศูนย์
- 17.40 น. : กรรมการศูนย์เดินทางไปสวนรื่นฤดีเพื่อลงนามในสัญญากับรัฐบาล จากนั้นนายสมบัติ ได้แยกไปรับผู้ต้องหา 13 คน เพื่อนำมายืนยันกับฝูงชนว่ารัฐบาลปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไข
- 22.00 น. : นายสมบัติ ข้าราชการวงค์ เดินทางมาแจ้งต่อที่ชุมนุมประท้วงว่ารัฐบาลยอมปล่อยตัว 13 ผู้ต้องหาแล้วโดยไม่มีเงื่อนไข สำหรับรัฐธรรมนูญจะเสร็จสิ้นภายในตุลาคม 2517 ประเด็นหลังได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อฝูงชนทำให้รัฐธรรมนูญช้าเกินไป
- 22.30 น. : นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล แกล้งผ่านเครื่องกระจายเสียงให้กรรมการศูนย์รีบมาพบเพื่อประมวลข่าวชี้แจงต่อฝูงชนเพราะสถานการณ์เริ่มเลวลง และฝ่ายปฏิบัติการไม่อาจควบคุมไว้ได้

23.30 น. : รถบัญชาการของศูนย์ซึ่งควบคุมโดยนายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ได้รับข่าวการตั้งกำลังประชิดของฝ่าย ทหารตำรวจบริเวณใกล้ลานพระบรมรูปทรงม้า และมีข่าวจะใช้รถถังปราบผู้เดินขบวนที่จะเข้าไปใกล้สวน พุดตาน เสกสรรค์ประกาศเรียกกรรมการศูนย์อีกครั้ง เพื่อขอมติในการดำเนินงานต่อไป ในที่สุดเพื่อความ ปลอดภัยของผู้ชนและเพื่อผ่อนคลายพลังมวลชน เสกสรรค์ได้ออกคำสั่งให้เคลื่อนขบวนไปที่สวนจิตรลดา เพื่อหวังพระบารมีเป็นที่พึ่ง

14 ต.ค.16

04.00 น. : นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล และนายธีรยุทธ บุญมี เข้าไปในพระบรมมหาราชวัง เพื่อพบกับ ม.ร.ว. ทองน้อย ทองใหญ่ และพตอ.วสิษฐ เดชกุญชร มีการ ปรึกษาร่วมกันในเรื่องความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นจาก การขาดการติดต่อ

05.30 น. : ขณะที่กลุ่มคนเริ่มสลายตัวหลังจากได้รับคำสั่งญา มั่นเหมาะจากฝ่ายผู้นำเดินขบวน และผู้ติดต่อเหตุการณ์ ต่าง ๆ ว่าเรื่องราวได้คลี่คลายแล้วนั้น ตำรวจไม่ยอม ปล่อยให้ฝูงชนผ่านถนนและกั้นไว้ยังด้วยระเบิดน้ำตาพร้อกับ เข้าทุบตีคน ทำให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ถอนกำลัง ออกไปตั้งหลักที่ธรรมศาสตร์ และทำการโจมตีตอบโต้ ตำรวจอย่างรุนแรง ตามบริเวณถนนราชดำเนิน ระหว่างสี่แยกคอกวัวกับสนามหลวง

- 10.30 น. : ฝ่ายรัฐบาลส่งทหารจาก ร.11 พร้อมด้วยรถถัง
เข้าคุมสถานการณ์ ใช้ปืนกราดยิงนักศึกษาเสียชีวิต
ระนาว มีการเปิดเผยยืนยันต่อมาว่า พันเอกณรงค์
กิตติขจร. ชั้นเฮลิคอปเตอร์ และใช้ปืนกลกราดยิงใส่
นักศึกษาบริเวณสนามหลวงและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นักเรียนและนักศึกษาเข้ายึด กตป. และเผาอาคาร
พร้อมด้วยอาคารกองสลาก ยกเว้นอาคารกรม
ประชาสัมพันธ์ เนื่องจากทหารเรือเฝ้ารักษาการณ์
และใช้น้ำเย็นเข้าลูบ
- 11.30 น. : ฝ่ายรัฐบาลได้ออกแถลงการณ์ทางสถานีวิทยุ
กระจายเสียงแห่งประเทศไทยอ้างว่าการต่อสู้นี้ฝ่าย
นักศึกษาได้รับการหนุนหลังจากคอมมิวนิสต์ มีอาวุธ
ร้ายแรง ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายนักศึกษามีเพียงระเบิดขวด
มีดไม้และก้อนหิน รัฐบาลแถลงการณ์ปฏิเสธว่าไม่ได้
ยิงกราดนักศึกษาทางเฮลิคอปเตอร์
- การต่อสู้ดำเนินไปทั้งวัน และตอนกลางคืนได้รวม
จุดอยู่ที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า เป็นการต่อสู้ระหว่างตำรวจ
นครบาล กับฝ่ายนักเรียน นิสิต นักศึกษา
- 18.00 น. : สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประกาศข่าว
จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีลาออก
- 19.40 น. : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงออกพระราชกฤษฎีกาทาง
โทรทัศน์ พระราชทานกระแสพระราชดำริสแก่ประชาชน
ชาวไทยว่าวันที่ 14 ตุลาคม เป็นวันมหาวิปโยค ทรง
เปิดเผยว่ารัฐบาลจอมพลถนอมได้ลาออกแล้ว และทรง
แต่งตั้งให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่
จัดตั้งรัฐบาลแทน

- 22.00 น. : นักเรียน ประชาชนออกทำลายซุ้มตำรวจทั่วไปใน
กรุงเทพมหานครจนไฟสัญญาณจราจร มีประกาศรัฐบาล
ใหม่ห้ามประชาชนออกนอกบ้านตั้งแต่ 22.00 ถึง
05.30 น.
- 15 ต.ค.16
- 11.00- : นักเรียน นิสิต นักศึกษา จำนวนหนึ่งได้บุกเข้าไป
11.50 น. ในกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีการปะทะเปิดเพลิง
หลายลูกทำให้กองบัญชาการถูกไฟไหม้และเพลิงได้ลุกลาม
ไปตามชั้นต่าง ๆ
- 13.30 น. : ที่กองบัญชาการปราบปรามจราจร (กองอำนวยการ
รักษาความสงบ) ส่วนวินฤดี จอมพลถนอม กิตติขจร จอมพล
ประภาส จารุเสถียร พอ.ณรงค์ กิตติขจร ได้ตัดสินใจ
ที่จะเดินทางออกนอกประเทศพร้อมกับครอบครัว โดยใน
เวลา 21.47 น. จอมพลประภาส พอ.ณรงค์
กิตติขจร และครอบครัวได้เดินทางออกนอกประเทศ
ขณะที่จอมพลถนอม กิตติขจร เดินทางออกนอกประเทศ
ในวันรุ่งขึ้นคือ 16 ตุลาคม 2516 เวลา 22.00 น.
- 15.30 น. : มีประกาศข่าวแต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็น
นายกรัฐมนตรี
- 16 ต.ค.16
- 16.00 น. : นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นำคณะรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูล
ละอองธุลีพระบาทถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่
รัฐบาลชุดนายสัญญาประกอบด้วยบุคคลส่วนใหญ่เป็นพลเรือน
รวมทั้งสิ้น 13 นาย รัฐบาลชุดนี้จะทำหน้าที่ชั่วคราว
จนกว่าจะร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ
- 30 ต.ค.16 : นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้
ยึดทรัพย์สินของจอมพล ถนอม กิตติขจร จอมพล ประภาส
จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร

- 5 พ.ย.16 : นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ลาออกจากตำแหน่งต่าง ๆ ในศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากความไม่เข้าใจกันในวันที่เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม เสกสรรค์จัดตั้งกลุ่ม "ธรรมศาสตร์เสรี" ในอีก 5 วันต่อมา
- 25 พ.ย.16 : กลุ่ม "ธรรมศาสตร์เสรี" ร่วมกับนักศึกษาสถาบันอื่น ๆ จัดตั้ง "สหพันธ์นักศึกษาเสรีแห่งประเทศไทย" มีเสกสรรค์ ประเสริฐกุล เป็นผู้ประสานงาน
- 10 ธ.ค.16 : มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมัชชาแห่งชาติขึ้น ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ อาชีพ วิชาความรู้ ตลอดจนทรรศนะความคิดทางการเมืองที่กว้างขวาง จำนวนทั้งสิ้น 2,347 คน และให้สมัชชาแห่งชาติประชุมกันเลือกบุคคลที่เหมาะสมจากสมาชิกสมัชชาขึ้นจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมี พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เป็นประธานที่ประชุมสมัชชา
- 23 ธ.ค.16 : แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 299 คน
- 28 ธ.ค.16 : ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับเลือกเป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- พ.ศ.2517
- 9 ม.ค.17 : รัฐบาลประกาศใช้มาตรการแก้ไขการกักตุนสินค้าหลังจากภาวะการขาดแคลนสินค้าในตลาดปรากฏอย่าง ต่อเนื่อง ยิ่งความเดือดร้อนมาสู่แม่บ้านอย่างมาก ถึงขนาดเข้าร่วมชุมนุมกับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเพื่อต่อต้านสินค้านำเข้าราคาแพง

- 9-11 ม.ค.17 : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยชูป้ายประท้วงการมาเยือนประเทศไทยของนายทานากะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ระบุนญี่ปุ่นเป็นสัตว์เศรษฐกิจ
- 11 ม.ค.17 : รัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ แพ้คะแนนในรัฐสภาเป็นครั้งแรก เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาเพิ่มภาษี และค่าธรรมเนียมนรถยนต์ ไม่ผ่านสภาด้วยคะแนนเสียง 77 กับ 62
- 10 ม.ค.17 : นักเรียนอาชีวะกว่าสองพันคนปิดล้อมกระทรวงศึกษาธิการ ยื่นข้อเสนอให้รัฐบาลเร่งพิจารณายกระดับฐานะการศึกษาของอาชีวะเข้าระดับอุดมศึกษา รมต.ศึกษานายอภิัย จันทวิมล รับข้อเสนอไปพิจารณา การประท้วงจึงยุติ
- 12 ม.ค.17 : นักศึกษาและแม่บ้านเปิดไฮปาร์คที่ท้องสนามหลวง เรียกร้องให้ รมต. อดสหกรรมนายโอสถ โภคิน และ รมต.พาณิชย์ นายชาญชัย ลี้ถาวร ลาออก
- 14 ม.ค.17 : ล้มโครงการหนองงูเห่า
- 15 ม.ค.17 : รัฐบาลออกมาตรการควบคุมราคาน้ำมันห้ามการกักตุนน้ำมัน
- 16 ม.ค.17 : นายฯ สัญญาแล้วว่าพร้อมที่จะลาออกทันที ถ้าประชาชนคิดว่ารัฐบาลชด้อนแอ
- 21 ม.ค.17 : นายกรัฐมนตรีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เดินทางไปเชียงใหม่เพื่อเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นการด่วน
- 25 ม.ค.17 : สภานิติบัญญัติผ่านพระราชกฤษฎีกาภาษีรถยนต์ และทำให้รัฐบาลสัญญาไม่ต้องลาออก

- 26 ม.ค. 17 : รัฐบาลสัญญาได้รับคะแนนนิยมเพิ่มขึ้นหลังปล่อยอดีต ส.ส. อุทัย พิมพ์ใจชน อนันต์ ภักดีประไพ และ บุญเกิด หิรัญคำ ซึ่งถูกจับกรณีฟ้องจอมพลถนอมฐานทำ ปฏิวัติ
- 28 ม.ค. 17 : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จ คณะกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญหมดหน้าที่
- 5 ก.พ. 17 : องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยจัด "นิทรรศการเงินแดง" ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากที่ยืดเวลามาเป็น เวลานานร่วมสองสัปดาห์ นิทรรศการนี้เป็นการเปิด โลกทัศน์เกี่ยวกับเงินแดงครั้งสำคัญ มีผู้เข้าชมคับคั่งจน การจราจรด้านสนามหลวงติดขัด
- 14 ก.พ. 17 : ชาวเรือนันทราชถูกเผาโดยเจ้าหน้าที่เริ่ม ปรากฏในหนังสือพิมพ์
- กลุ่มแนวร่วมประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ให้ข้อคิด การกวาดล้างบ้านนันทราชเป็นการกระทำเกินกว่าเหตุ ขณะที่พลโทสายหยุด เกิดผล ผู้บังคับศูนย์ประสานงานกอง อำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์โต้กลับว่า การกระทำของ ปช.ปช. เข้าแผนของผู้ก่อการร้าย ที่ต้องการใช้ตัวบทกฎหมายมาขัดขวางการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง
- 16-18 ก.พ. 17 : ศ.น.ท. จัด "นิทรรศการหมู่บ้านนันทราช" ซึ่งเกิดใน วันที่ 24 มกราคม 2517 เจ้าหน้าที่ตำรวจและพลเรือน 190 คน ได้เข้ายึดบ้านนันทราชซึ่งอยู่ห่างจากตัวอำเภอ บึงกาฬไปทางตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 5 กม. มีราษฎร อาศัยประมาณ 1,500 คน การกวาดล้างครั้งนี้เนื่อง จากสงสัยว่าราษฎรส่วนใหญ่ตกอยู่ใต้อิทธิพลคอมมิวนิสต์ การกวาดล้างเป็นไปอย่างรุนแรงมีราษฎรเสียชีวิต และอาคารบ้านเรือนราษฎรถูกเผามีผู้ถูกจับกุม

กลุ่ม ปช.ปช ซึ่งเคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐบาล
รับผิดชอบและแก้ไขการกระทำที่เกินกว่าเหตุนี้ได้
ดำเนินการจนกระทั่งรัฐบาลยอมตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ข้อเท็จจริง

- 1 มี.ค.17 : ร่างรัฐธรรมนูญผ่านสภาในวาระแรกเพื่อให้
คณะกรรมการการปรกฏติร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาก่อนที่จะ
ส่งมายังสภาอีกครั้ง
- 16 มี.ค.17 : นักศึกษาหลายกลุ่มวางหรือติดหน้าสถานเอกอัคร-
ราชทูตสหรัฐฯ ไว้ใกล้แก่นายคินเนอว์ อดีตเอกอัคร-
ราชทูตสหรัฐฯ กรณีสั่งจดหมายท้วงการถอนประทวนบัตร
บริษัทเทมโก้
- 30 มี.ค.17 : หนังสือพิมพ์สยามรัฐลงข่าวว่า เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ใน
กองอำนวยการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ให้สัมภาษณ์ถึง
ความเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ว่าในระยะหลังมักจะมีการ
แทรกซึมบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์มากขึ้น โดยผู้ที่นิยม
คอมมิวนิสต์เหล่านี้จะกระจายเข้าแทรกซึมไปในวงการ
นักเรียน นักศึกษา นักหนังสือพิมพ์ กรรมกร ตำรวจและ
อาชีพอื่น ๆ
- เม.ย. 17 : อาสาสมัครนักศึกษาตามโครงการกลับสู่ชนบทของศูนย์
ส่งเสริมการเผยแพร่ประชาธิปไตยออกสู่ชนบทให้สัมภาษณ์ว่า
ตลอดการออกสู่ชนบทมีใบปลิว คำขู่ต่อต้านนักศึกษาตลอด
เวลา ข่าวลือว่ามีทหารกลุ่มหนึ่งในส่วนกลางส่งจดหมาย
ไปยังทหารในต่างจังหวัดว่านักศึกษาที่ออกไปเผยแพร่
ประชาธิปไตยว่าเป็นคอมมิวนิสต์
- 17 เม.ย.17 : ครูจำนวน 1,000 คน เริ่มประท้วงเจ้าของ
โรงเรียนและรัฐบาล เนื่องจากมีครูโรงเรียนราษฎร์
เป็นจำนวนมากถูกไล่อพยพไม่มีงานทำ

: สามพรรคการเมืองแนวสังคมนิยม คือ พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย พรรคแนวร่วมสังคมนิยม และพรรคพลังใหม่เปิดประชุมร่วมกัน มีมติให้นายแคล้ว นรปดิหัวหน้าพรรคแนวร่วมสังคมนิยมร่างเป็นหนังสือเตือนรัฐบาลให้ยกเลิกกฎหมายป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์โดยเร็ว

24 เม.ย. 17 : ดร. ตักดี ผาสุกนิรันดร์ ได้กลับมาเป็นต้วปัญหาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งให้ ดร. ตักดี กลับเข้าดำรงตำแหน่ง ภายหลังจากที่ถูกนักศึกษาขับออกไปครั้งหนึ่งแล้ว

25-30 เม.ย. 17 : ศูนย์นิสิตนักศึกษา นำผู้สื่อข่าวเดินทางไปพบปะชาวบ้านหินกองที่นครมฤมเกล้ามุกดาหาร และนำตัวแทนชาวบ้าน 6 คน เข้ากรุงเทพฯ เพื่อให้ นสพ. สัมภาษณ์ และเข้าพบพลโทสายหยุด เกิดผล เพื่อรับทราบเหตุการณ์และขอความช่วยเหลือ

7 พ.ค. 17 : สถานการณ์ภาคใต้เริ่มยุ่งยากสืบเนื่องจากการชุมนุมของโจรชบวนการต่าง ๆ นับตั้งแต่โจรเรียกค่าไถ่ โจรการเมืองและชบวนการแบ่งแยกดินแดนไทยไปตั้งเป็นสาธารณรัฐปัตตานี ทำให้มีรัฐบาลตกลงใจตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบขึ้นในสามจังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นบริเวณที่มีคดีต่าง ๆ ดังกล่าวชุกชุม

14 พ.ค. 17 : ครม. มีมติให้ ดร. ตักดี ผาสุกนิรันดร์ เป็นอธิการบดีรามคำแหงตามข้อเสนอของสภามหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษารามคำแหงแตกออกเป็นสองกลุ่มและเกิดการประท้วงมตินี้ขึ้น

- 15 พ.ค.17 : นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน รมช.ศึกษา ยืนยันการลาออก ตามที่ได้ให้สัญญากับครู รร.ราษฎร์ หากไม่สามารถช่วยเหลือครูถูกลดยแพได้สำเร็จ แม้ว่าคณะรัฐมนตรีจะวิงวอนให้หยุดไปอีกก็ตาม
- นักศึกษารามคำแหงทำการต่อต้าน ดร.ศักดิ์อย่างแข็งขัน
- นายกฯ สัญญา เดินทางไปเข้าเฝ้าฯในหลวง มีข่าวลือว่ารัฐบาลจะลาออก
- 19 พ.ค.17 : ศูนย์นิสิตนักศึกษาประกาศจะคัดค้าน ดร.ศักดิ์ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง โดยนิสิตนักศึกษา 4 กลุ่ม มีศูนย์นิสิตฯ, ปช.ปช., ชมรมบัณฑิตแห่งประเทศไทยรวมกลุ่มประกาศคัดค้านคำสั่ง ครม. เรื่องให้ ดร.ศักดิ์ กลับเป็นอธิการบดี
- 21 พ.ค.17 : ครม.ตัดสินใจลาออกทั้งคณะ
- ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาออกแถลงการณ์ในคืนนี้ว่าการลาออกของนายสัญญา ครั้งนี้เป็นการลาออกตามวิถีทางประชาธิปไตย ถ้าจะมีผู้ฉวยโอกาสเอาสถานการณ์นี้มาปฏิบัติหรือรัฐประหารขอให้ประชาชนต่อต้านจนถึงที่สุด
- 24 พ.ค.17 : สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความไว้วางใจ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ จัดตั้งรัฐบาลใหม่อีกครั้ง
- 27 พ.ค.17 : กลุ่ม ปช.ปช. นำโดยนายธีรยุทธ บุญมี ออกแถลงการณ์ต่อต้านอดีต รมต.บางรายที่มีข่าวว่าจะเข้าร่วมในรัฐบาลชุดสัญญา 2
- เกิดเสียงวิจารณ์การกระทำของกลุ่มประท้วงว่าเป็นเพียงความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ปช.ปช. เท่านั้น
- 9 มิ.ย.17 : กรรมการโรงงานทอผ้าทั่วกรุงเทพ ยึดสนามหลวงประท้วง 4 วัน 4 คืน เพื่อเรียกร้องการขึ้นค่าแรง ในที่สุดรัฐบาลได้ประกาศเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำเป็น 20 บาท

- ก.ค. 17 : คณะบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน พร้อมด้วยอาจารย์ประจำอีก 15 ท่าน ยกขบวนลาออกจากคณะ โดยสาเหตุ สืบเนื่องจากการเรียกร้องของ นิสิตที่จะให้เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษานิติศาสตร์ของคณะ
- 3-4 ก.ค. 17 : เกิดจลาจลที่สน.พลับพลาชัย สืบเนื่องจากการที่ตำรวจไปจับคนขับแท็กซี่ซึ่งจอดรอผู้โดยสารในเขตห้ามจอด แต่คนขับไม่ยอมจึงข้อยึดกัน ขณะเกิดเหตุเป็นเวลาที่ โรงภาพยนตร์เพชรนครเลิก คนขับโวยวายว่าตำรวจข่มขู่จึงเกิดการวุ่นวายถึงขั้นใช้อาวุธปืนยิงใส่กัน
- ค่ำวันที่ 4 ก.ค. รัฐบาลแถลงว่ามีการก่อความไม่สงบ และใช้วิธีละมุนละม่อมแล้ว แต่ไม่ได้ผลจึงต้องทำเด็ดขาด และจะประกาศภาวะฉุกเฉินในเขตกรุงเทพฯ โดยเร็ว
- 6 ก.ค. 17 : รัฐบาลออกแถลงการณ์ว่าความวุ่นวายขยายวงออกไป แต่เจ้าหน้าที่คุมสถานการณ์ไว้ได้ ขอประชาชนอย่าตกใจให้ปฏิบัติตามแถลงการณ์รัฐบาล
- ศูนย์กลางนิสิต ฯ สหพันธ์นักศึกษาเสรี, ปช.ปช ออกแถลงการณ์ร่วมฉบับหนึ่งไม่เห็นด้วยกับวิธีการปราบปรามรุนแรง โดยเฉพาะการทำให้เกิดความแปลกแยกจากข้ออ้างเรื่องเชื้อชาติจีน พร้อมเรียกร้องให้เร่งสอบสวนกรณีที่เกิดขึ้นโดยเร่งด่วน
- 17 ก.ค. 17 : ร่างกฎหมายยึดทรัพย์สินชื่อร่าง พรบ.โอนทรัพย์สินซึ่ง นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งอายัด ตามอำนาจธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พ.ศ. 2515 ผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมาธิการ และผ่านสภาในวาระที่ 2 และ 3 ในวันรุ่งขึ้น ยังผลให้นายกรัฐมนตรี จะต้องประกาศใช้ ม. 27 ยึดทรัพย์สินที่อายัดไว้เป็นของรัฐภายใน 30 วัน

- 25 ก.ค.17 : นายกฯ ยังไม่ขอมนำกฎหมายยึดทรัพย์สินชั้นทุลฯเกล้า
เพื่อลงพระปรมาภิไธย ประธานสภานิติบัญญัติ
มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวว่าร่างกฎหมายผ่านวาระ 3
แล้วต้องนำชั้นทุลเกล้า ถ้านายสัญญาจะลาออก สภาดัง
กล่าวเสี่ยงหาผู้เหมาะสมดำรงตำแหน่งต่อไป โฆษกรัฐบาล
แถลงว่า ข่าวลือเรื่องนายกฯ จะลาออกไม่เป็นความจริง
- 27 ก.ค.17 : นายกฯ สัญญาให้สัมภาษณ์ว่าไม่คิดจะลาออกและชี้แจง
ว่าการที่มีจดหมายถึงประธานสภา เพื่อขอคำปรึกษา
เพราะพิจารณาเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ขัดต่อธรรมเนียม
เพราะพิจารณาเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ขัดต่อธรรมเนียม
- 1 ส.ค.17 : ประธานสภานำจดหมายของนายกฯที่ขอคำปรึกษา
และข้อตกลงที่ได้เจรจากันมาปรึกษาหารือภายในสภา
นายกฯ ประกาศใช้ ม.17 ยึดทรัพย์สินที่อายัดไว้เป็น
ของรัฐ
- 23 ส.ค.17 : นายแสง รุ่งนิรันดร์กุล นักศึกษาปี 4
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเป็นผู้นำ
นักศึกษาคนหนึ่ง ถูกลอบสังหารตรงป้ายรถเมล์บนถนน
พระราม 4
- 1 ก.ย.17 : ศาลกาญจนบุรีตัดสินปล่อยตัว 9 จำเลย ในคดีล่าสัตว์
ทุ่งใหญ่ คงจำคุกพยาน แกละ หมิ่นจงจำปา ไว้มีกำหนด
6 เดือน เนื่องจากรับสารภาพ
- 5 ก.ย.17 : รมต.มหาดไทยออกประกาศกำหนดค่าแรงขั้นต่ำทั่ว
ประเทศโดยให้มีผลบังคับนับแต่วันที่ 1 ตุลาคม เป็นต้นไป
โดยภาคเหนือและภาคอีสานวันละ 16 บาท ส่วนภาคใต้
และภาคกลางวันละ 18 บาท กรุงเทพฯ และจังหวัด
รอบ ๆ คงใช้อัตราวันละ 20 บาทอย่างเดิม
ประกาศฉบับนี้ออกมาหลังจากได้มีการประท้วงของ
กลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคต่าง ๆ ตลอดมานับแต่ต้นปี

- 18 ก.ย.17 : นิสิตนักศึกษา และกลุ่ม ปช.ปช.นัดชุมนุมครั้งใหญ่ที่
ท้องสนามหลวง หลังจากสภานิติบัญญัติพิจารณาร่าง รธน.
ในวาระที่สองเรียบร้อยแล้ว กลุ่มชุมนุมได้มีการเรียกร้อง
ให้แก้ไข รธน.ฉบับนี้ ในข้อสำคัญเกี่ยวกับ เรื่องสิทธิของ
ผู้ออกเสียงเลือกตั้ง ยกเลิกการมีวุฒิสภา การอนุมัติเข้า
มาตั้งฐานทัพต่างชาติในไทย หรือส่งทหารไทยไป
ต่างประเทศ
- 19 ก.ย.17 : ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำเรื่องการ
เรียกร้องของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีการ
พิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญเสียใหม่ เข้าปรึกษากับสภา
- 21 ก.ย.17 : ทางศูนย์กลางนิสิตฯ ได้ชุมนุมเรียกร้องแก้ไขร่าง
รัฐธรรมนูญ บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย จนกระทั่ง
วันที่ 21 ได้ส่งตัวแทนเข้าพบนายกรัฐมนตรี ซึ่งสัญญาว่า
การพิจารณาร่าง รธน. วาระ 3 ซึ่งจะมีในวันที่ 4 หรือ
5 ต.ค.นั้น ถ้าไม่ผ่าน ตนจะรับเสอนร่าง รธน.ฉบับ
ใหม่ให้เร็วที่สุด ในตอนเย็นวันนั้นนายกได้ให้ศูนย์กลาง
นิสิตนำบันทึกไปแถลงต่อผู้ร่วมชุมนุม ซึ่งศูนย์กลางออก
แถลงการณ์ฉบับที่ 2 ว่าให้รอดอยการพิจารณาร่างวาระ
3 และทางศูนย์กลางจะพยายามทุกทางที่จะไม่ให้ผ่านวาระ 3
จากนั้นจึงมีการสลายผู้ชุมนุม
- 23 ก.ย.17 : นักเรียนอาชีวศึกษาประมาณ 5000 คน ชุมนุมหน้า
สภาประกาศต่อต้านการกระทำของขบวนการเรียกร้อง
แก้ไข รธน.

- 27 ก.ย. 17 : ศ.ดร.อดุลย์ วิเชียรเจริญ รักษาการอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมด้วยคณบดีคณะต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัยเดียวกันรวม 7 คน ยื่นใบลาออก โดยกล่าวว่านักศึกษาพยายามปิดเบนและใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อเลื่อนการสอบภาคกลางปีออกไป เนื่องจากวันสอบตรงกับวันที่ระลึกเหตุการณ์ 14 ตุลาคม
- 5 ต.ค. 17 : ร่างรัฐธรรมนูญผ่านการพิจารณาอาระ 3 และมีบันทึกพระราชกระแสเรื่องร่างรัฐธรรมนูญ ออกมาว่า "ร่างรัฐธรรมนูญนี้มีข้อบัญญัติหรือหลักการพอที่จะสนองความต้องการของประชาชน และตราใช้เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ ___ และตามมาตรา 107 วรรคสอง ___ บัญญัติให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่ทรงเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะประธานองคมนตรีเป็นผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงเลือก ___ ขัดกับหลักการที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือการเมือง ___ "

9-13 ต.ค.17 : นิสิต นักเรียน นักศึกษา จำนวน 13 กลุ่ม ได้ร่วมกัน
จัดนิทรรศการ "มหกรรมการเมือง" ชั้นที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ จุดประสงค์หนึ่งที่จะชี้และเผยแพร่
เจตนารมณ์ของวีรชน 14 ตุลาคม ว่าบรรลุจุดหมายหรือ
ไม่

ก่อนจะจัดงานนี้หนังสือพิมพ์ลงข่าวข้อขัดแย้งด้วยบันทึกภาษา
อังกฤษของ พ.อ.ณรงค์ กิตติขจร ซึ่งเขียนว่า ความ
เคลื่อนไหวทั้งหลายของนักศึกษาก่อนจะถึงวันที่ 14
ตุลาคมนั้นถูกชักโย่งให้บังเกิดผลทางการเมือง เพื่อกลุ่ม
บุคคลที่อยู่เบื้องหลัง --- "

13 ต.ค.17 : เริ่มงานพระราชทานเพลิงศพวีรชนที่ท้องสนามหลวง
ตอนเช้ามีขบวนแห่ ผู้ร่วมงานนับหมื่นคน

14 ต.ค.17 : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ เสด็จไปพระราชทานเพลิงศพวีรชน
ท่ามกลางข่าวลือว่าจะมีความไม่เรียบร้อย ตำรวจ
อารักขาแข็งขัน แต่เหตุการณ์เป็นปกติเรียบร้อยดี

18 พ.ย.17 : เป็นวันแรกที่ชาวนาไทยจาก 23 จังหวัด 500 คน
ได้เดินทางเข้ามาร้องเรียนต่อรัฐบาล เป็นจำนวน 8 ข้อ
และปักหลักอยู่ที่ท้องสนามหลวง โดยได้รับความช่วยเหลือ
จากนักเรียน นักศึกษา กลุ่มอิสระต่าง ๆ รัฐบาลใช้
เวลาตัดสินใจต่อข้อเรียกร้องนี้ถึง 9 วัน และประกาศ
ออกมาในทำนองว่าไม่สามารถปฏิบัติตามได้

ชาวนาผิดหวังตกลงยื่นคำขาดให้รัฐบาลพิจารณาข้อ
เสนอนี้ใหม่ 6 ข้อ ภายใน 5 โมงเย็นวันที่ 29 มิฉะนั้นจะ
เดินขบวน

- 29 พ.ย. 17 : รัฐบาลเชิญผู้นำชาวนา และผู้นำนักศึกษาไปเจรจาที่
ทำเนียบในดอนเียน ขณะเดียวกันมีชาวนาจาก 30 จังหวัด
กว่า 1000 คน ร่วมกับนักศึกษาอีกประมาณ 1000 คน
กรรมกร และประชาชนอีก 8000 คน เริ่มเดินขบวนตั้ง
แต่สนามหลวง มายังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และ
พระบรมรูปทรงม้าขั้นแรกคิดจะไปถวายฎีกาที่พระราชวังสวงจิตร
แต่เปลี่ยนมาปักหลักที่ทำเนียบจนเข้า ข้อตกลงระหว่าง
รัฐบาลกับชาวนาออกมา เวลาประมาณ 01.40 น.
- ธ.ค. 17 : พล.ต.ท. วิฑูร ยะสวัสดิ์ ผู้อำนวยการตำรวจ ฝ่าย
กิจการพิเศษ ได้แถลงข่าวกับหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการขอ
เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยของจอมพลถนอม
กิตติขจร
- 27 ธ.ค. 17 : นสพ.ลงข่าวเรื่องจอมพลถนอม และคณะเดินทางมา
ถึงเมืองไทยเรียบร้อยแล้วเมื่อวานนี้ ทางศูนย์นิสิตได้ออก
แถลงการณ์คัดค้าน พร้อมกับเรียกประชุมด่วน
นายกรัฐมนตรียุติเรียกประชุมคณะรัฐมนตรี
สมาชิกสภานิติบัญญัติตั้งกระทู้ด่วนให้มีการเปิดอภิปรายกัน
เกี่ยวกับเรื่องนี้
- 28 ธ.ค. 17 : กลุ่มนิสิตนักศึกษา และประชาชน 18 กลุ่ม ได้
ประชุมกัน และออกแถลงการณ์ที่ทวงสนามหลวงว่าได้ทำ
การจัดตั้ง "แนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ" เพื่อ
เรียกร้องให้รัฐบาลจัดการจับกุมดำเนินคดีกับจอมพลถนอม
เป็นการด่วน พร้อมกับนัดชุมนุมกันที่ลานโพธิ์
- 29 ธ.ค. 17 : (12.35 น.) จอมพลถนอม กิตติขจร พร้อมคณะ
นำบิดาที่ป่วยเดินทางออกจากเมืองไทย

พ.ศ. 2518

- 26 ม.ค. 18 : เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ผลการเลือกตั้ง พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเสียงข้างมาก นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ลงนามสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งวุฒิสมาชิกจำนวน 100 คน
- 28 ม.ค. 18 : พรรคประชาธิปัตย์เตรียมการจัดตั้งรัฐบาลผสมด้วยการติดต่อกับพรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคเกษตรสังคม และพรรคพลังใหม่ ในขณะที่พรรคพลังใหม่ และพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ประกาศไม่รวมกับพรรคใดในการจัดตั้งรัฐบาล
- พนักงานบริษัท เวิร์ลด์ ทราเวล เซอร์วิส ซึ่งทำงานอยู่ที่สนามบินดอนเมือง ได้รวมกลุ่มกันนัดหยุดงาน เนื่องจากไม่พอใจผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้จัดการต้อนรับจอมพลถนอม และได้ตั้งข้อเรียกร้องอีก 22 ข้อ ในเรื่องค่าจ้างและสวัสดิการ พนักงานที่ประท้วงได้นอนขวางทางเครื่องบินหลายสายจนเครื่องบินไม่สามารถออกจากลานจอดได้
- 30 ม.ค. 18 : ชาวพัทลุง 5,000 คน ประท้วง พ.อ.จำรัส มหาผล รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน กรณีใช้เฮลิคอปเตอร์โปรยใบปลิว เรื่องกองทัพปลดแอกแห่งพัทลุง เป็นการทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดในตัว นายไรราน อรุณรังษี ผู้สมัคร สส.พัทลุง สังกัดพรรคสังคมนิยม

31 ม.ค. 18 : นักศึกษากลุ่มต่าง ๆ พร้อมแนวร่วมพิทักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติ เดินไปดูสถานที่ ณ จังหวัดพังงา ซึ่ง
 บริษัทเทมโก้ได้รับสัมปทานชุดแร่ และได้เข้าพบผู้ว่าฯ
 นายธวัช มกรพงศ์ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านการกระทำของบริษัท
 ดังกล่าว

ก.พ. 18 : ตำรวจตั้งข้อสงสัย 2 พลเมืองแห่งหมู่บ้านซึบแดงว่า
 เป็นคอมมิวนิสต์ สืบเนื่องจาก นายประเสริฐ จันดำ และ
 นายสมคิด สิงสง ได้เข้ามาศึกษาในกรุงเทพ และเดิน
 ทางกลับไปพัฒนาหมู่บ้านเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเตรียมการ
 ปราบปราม

4 ก.พ. 18 : พ.อ.หาญ พงศ์สิฎานนท์ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ
 ศูนย์อำนวยการ และประสานงานกองอำนวยการรักษา
 ความมั่นคงภายใน (กอรมน.) ยอมรับกรณีที่มีข่าวว่า
 เจ้าหน้าที่ของ กอปรค. หรือ กอ.รมน. ปัจจุบันได้
 กระทำการฆ่าชาวบ้านประมาณ 3,000 คน ในหลาย
 อำเภอจังหวัดพัทลุง เอาน้ำมันราดจุดไฟเผา ซึ่งเรียกว่า
 "ลงถังแดง" ปรากฏเป็นจริงตามข่าว

6 ก.พ. 18 : ประชุมสภาผู้แทนราษฎร นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์
 ได้รับเลือกเป็นประธานสภา

กรรมกรนับพันจากเหมืองแร่ในพังงาประกาศจะรวมตัว
 กันเดินขบวนประท้วงครั้งใหญ่กรณีนายสนอง บัวชาญ ผู้นำ
 กรรมกรต่อต้านเทมโก้ถูกฆ่าตาย พร้อมกับขู่จะบุกเผา
 สถานีตำรวจ และบ้านพักผู้บังคับกองอำเภอตะกั่วทุ่งด้วย
 ถ้าตำรวจไม่สามารถจับมือปืนและผู้จ้างฆ่า

- 7 ก.พ.18 : ศูนย์กลางนิสิต ฯ, แนวร่วมพิทักษ์ทรัพยากรแห่งประเทศไทย และกลุ่มประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเปิดไฮด์ปาร์คต่อต้านบริษัทเทมโก้ที่ทองสนามหลวง พร้อมกันนั้นได้กล่าวโจมตีการได้รับเลือกเป็นประธานสภาฯ ของนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ อย่างรุนแรง มีผู้เข้าร่วมประมาณ 10,000 คน
- 8 ก.พ.18 : มีข่าวว่า จอมพลประภาส จารุเสถียร พร้อมด้วยครอบครัวจะเดินทางกลับจากไทเปถึงไทยวันที่ 10 ก.พ. นี้ โดยสายการบินไทย หลังจากได้ทราบข่าว นายสัญญาได้สั่งการด่วน ห้ามสายการบินทุกสายรับเข้าไทย พร้อมกับให้เจ้าหน้าที่กองตรวจคนเข้าเมืองเตรียมรับสถานการณ์
- 9 ก.พ.18 : พล.ต.ท.วิฑูร ยะสวัสดิ์ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจกล่าวยืนยันข่าวการกลับไทยว่า จอมพลประภาส ไม่กลับแน่ แต่มีผู้จ้องตัวเครื่องบินในนามสกุลจาร์ุเสถียรเป็นลูกชาย ลูกสะใภ้จะเดินทางเข้ามา เพื่อบางคนจะเดินทางต่อไปอังกฤษ และในวันที่ 10 คณะเดินทางกลุ่มนี้ก็มาถึงเมืองไทย โดยไม่มีจอมพลประภาส
- 12 ก.พ.18 : นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ตกลงใจที่จะให้มีการเปิดประชุมออกเสียงเลือกตั้งนายกฯ อย่างเปิดเผย เพราะผลการชาวเสียงพรรคประชาธิปัตย์และพรรคร่วมมือเสียงนำพรรคอื่น
- 14 ก.พ.18 : ศูนย์กลางนิสิตฯ จัดไฮด์ปาร์ค "ถีบลงเขาเผาธงแดง" พร้อมกับนำประชาชนจากจังหวัดพัทลุงมาแฉเบื้องหลัง และข้อเท็จจริงที่ทองสนามหลวงมีผู้ร่วม 30,000 คน และมีกลุ่มกระต๊องแดงกลุ่มหนึ่ง เข้าแทรกแซงและก่อกวนประชาชน แต่การอภิปรายก็ดำเนินต่อไปด้วยดี

15 ก.พ. 18 : โปรตเกล้าฯ แต่งตั้ง ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็น
นายกรัฐมนตรี

17 ก.พ. 18 : ชาวบ้านจากจังหวัดพัทลุง และรองเลขาธิการฝ่าย
การเมืองของ ศนท. เข้าพบพลเอกกฤษณ์ สีวะรา
เรียกร้องความเป็นธรรมกรณีฆ่าตัดธงแดง พลเอกกฤษณ์
ยอมรับเป็นเรื่องจริง พร้อมประกาศลาออกจาก ผอ. กอ.
รมท.

พล.ต.ต. พจน์ เกษะนันท์ ผู้รักษาการตำแหน่งอธิบดี
กรมตำรวจได้มีคำสั่งพักราชการ พ.ต.ต. อนันต์
เสนาพันธ์ ตั้งแต่ 17 ก.พ. เป็นต้นไป

21 ก.พ. 18 : โปรตเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุด ม.ร.ว. เสนีย์
ปราโมช

6 มี.ค. 18 : รัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช แพ้มติไว้วางใจในสภา
โดยมีผู้ออกเสียงไม่ไว้วางใจ 152 ต่อ 111

ประธานสภาฯ เตรียมเรียกประชุมหัวหน้าพรรคเพื่อ
ชาวเสียงตั้งนายกฯ คนต่อไป

9 มี.ค. 18 : สหภาพเพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ส่งตัวแทน
เข้าพบ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช รักษาการนายกฯ เพื่อยื่น
จดหมายขอให้รัฐบาลตัดสินใจยุบสภาฯ ด้วยเหตุผลที่สืบ
เนื่องจากการลงมติด้วยคะแนนลับ และพรรคการเมืองที่
จะตั้งรัฐบาลใหม่มีเบื้องหลังและอดีตที่ไม่อาจวางใจได้

12 มี.ค. 18 : พ.ต.ต. อนันต์ เสนาพันธ์ แห่งขบวนการ "ชนวน"
อภิปรายที่ท้องสนามหลวงเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภา
พร้อมโจมตีพรรคชาติไทยและธรรมสังคม ระบุหากให้สอง
พรรคเข้าบริหารบ้านเมือง สถานการณ์จะเลวร้ายลง

13 มี.ค. 18 : ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับคะแนนเสียงข้างมาก
ในการประชุมสภาฯ เพื่อหยั่งเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี

- 14 มี.ค.18 : กลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยเพื่อประชาธิปไตย 53 คน ได้เข้าชื้อยื่นหนังสือถึงรักษาการนายกฯ เสนอแนะให้ ยุบสภา เลือกตั้งใหม่ อันจะทำให้รัฐสภาพันภาวะเงื่อนตายทางการเมือง
- โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็น นายกรัฐมนตรี
- 20 มี.ค.18 : รัฐบาลชุด ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ได้รับความไว้วางใจจาก สภาด้วยคะแนน 140 ต่อ 124 เสียง หลังจากนั้น พรรคสังคมนิยมยื่นจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี เร่งให้ รัฐบาลออกกฎหมายตรวจสอบทรัพย์สินนักการเมือง และ ครม.ตาม รธน.มาตรา 181
- 26 มี.ค.18 : ครม.มีมติให้เลิกประกาศกฤษฎีกาศึกสองในสามสิบ จังหวัด คือ นครราชสีมาและราชบุรี
- รมต.กลาโหมยังคงยืนยันการแทรกแซงจากทหาร ต่างชาติ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ทางภาคเหนือ และจำนวน ผู้ก่อการร้ายเพิ่มขึ้นจริง ไม่ใช่การปลุกผีคอมมิวนิสต์
- 27 มี.ค.18 : รมต.กลาโหมให้สัมภาษณ์สภาจะต้องรับผิดชอบต่อ สถานการณ์ หากร่างกฎหมายขัดอายุกฤษฎีกาศึกไม่ได้รับการอนุมัติ
- 28 มี.ค.18 : นายกรัฐมนตรียังยืนยันกรานที่จะให้มีการประกาศยึดการ ใช้กฤษฎีกาศึกออกไปอีก และไม่วิตกกรณีถูกโจมตี โครงการสภาตำบลที่มีผู้กล่าวหาเป็นโครงการหวังผลในการหาเสียง
- 30 มี.ค.18 : นักศึกษาหลายสถาบันเริ่มเคลื่อนไหวคัดค้านกรณีจับกุม ผู้ต้องหาเผาจวนผู้ว่านคร ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เริ่มมีการจับกลุ่มวิจารณ์เหตุการณ์ครั้งนี้ โดยกล่าวเป็นทำนองว่า เป็นสัญญาณเริ่มต้น ยุคกวาดล้างนักศึกษาประชาชน เพื่อนำระบบเผด็จการมาใช้อีกครั้ง

- 31 มี.ค.18 : รมต.กลาโหมชี้กฏัยการศึกมีความจำเป็นสำหรับทหาร ไม่ต้องขึ้นศาลเมื่อฆ่าผู้ก่อการร้าย ฝ่ายทหารยืนยันว่าประชาชนบริสุทธิ์ไม่มีใครเดือดร้อน ผู้เดือดร้อนคือผู้คิดร้ายต่อแผ่นดิน
- 1 เม.ย.18 : รัฐสภาอนุมัติด้วยคะแนนเสียง 200 ต่อ 113 เสียง ให้รัฐบาลขยายเวลาการประกาศใช้กฏัยการศึกต่อไป 1 ปี ในเขต 28 จังหวัด ท่ามกลางการคัดค้านของฝ่ายค้าน
- 4 เม.ย.18 : ผบ.ทบ.กล่าวว่าควรมีกฎหมายพิเศษให้อำนาจทหารในการปราบปรามผู้ก่อการร้าย หากมีการยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์
- 5 เม.ย.18 : กลุ่มตำรวจในนครศรีธรรมราชตั้งแต่ระดับนายพัน ถึงนายพล ประมาณ 300 คน ได้นัดชุมนุมประท้วงทันที หลังจากอธิบดีตำรวจลงนามอนุมัติปล่อยตัวผู้ต้องหา เผาजनผู้ว่าฯ เรียกร้องให้อธิบดีตำรวจลาออก และให้มีการนำกฎหมายจลาจลเข้าสภาโดยด่วน
- 9 เม.ย.18 : กลุ่มตำรวจที่รวมตัวประท้วงที่นครฯ สลายการชุมนุมหลังจาก พล.ต.ประมาณ อติเรกสาร รองนายกฯ ได้ออกแถลงการณ์ทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ว่ารัฐบาลยินยอมตามเงื่อนไขของตำรวจทั้ง 6 ข้อ
- 16 เม.ย.18 : เกิดข่าวลือทหารจะทำการปฏิวัติโดยแหล่งข่าวมาจากพรรคธรรมสังคม
- 23 เม.ย.18 : ตัวแทนสหพันธ์ชาวนาชาวไร่ ยื่นจดหมายเปิดผนึกถึงอธิบดีกรมตำรวจ ขอความคุ้มครองและขอให้ดำเนินการด้วยความเป็นธรรมแก่ผู้นำชาวนาที่ถูกจับกุม
- 15 พ.ค.18 : นักศึกษาและประชาชนกว่า 4 พันคน ชุมนุมที่สนามหลวง ประท้วงสหรัฐอเมริกาที่ส่งทหารเข้ามายังอุตะเภา

กระทรวงต่างประเทศยื่นยื่นมาตรการ 3 ข้อ ที่จะ
ดำเนินการต่อสหรัฐ หากยังมีท่าทีคุกคามต่อเอกราชและ
อธิปไตยของไทยต่อไป

- 17 พ.ค.18 : กลุ่มนักศึกษาประชาชนนับหมื่นเดินขบวนจากมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ไปยังสถานทูตสหรัฐ พร้อมอภิปรายโจมตี
จักรพรรดินิยม กรณีส่งทหารมายังประเทศไทย
- 18 พ.ค.18 : ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี กล่าว
สนับสนุนการประท้วงของนักศึกษา เรื่องการส่งทหารเข้ามา
ของสหรัฐฯ
- 21 พ.ค.18 : นักศึกษา วค.นคร และนักศึกษาในเขตภาคใต้จังหวัด
นครศรีธรรมราช รวมตัวกันประท้วงผู้ว่าฯ นครที่หน้าจวน
ฐานปกครองไม่เป็นธรรม อันมีเหตุมาแต่การจัดมอบ ของ
บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
- 23 พ.ค.18 : ชาวนาจาก 3 จังหวัดประมาณ 800 คน เดินทางมา
ชุมนุมที่สนามหลวง เรียกร้องขอความช่วยเหลือจาก
รัฐบาล แต่นายกฯได้ปฏิเสธ อ้างเพราะสภาพปิดสมัย
การประชุม
- 27 พ.ค.18 : กลุ่มสหภาพแรงงาน 65 แห่ง ออกแถลงการณ์โจมตี
นายอบ วสุรัตน์ ประธานสภาหอการค้าไทย ที่กล่าวหาว่า
กลุ่มสหภาพแรงงานเป็นเครื่องมือของคอมมิวนิสต์
- 9 มิ.ย.18 : พลเอกกฤษณ์ สีวะรา ผบ.ทบ. มีหนังสือถึงกองทัพบก
ให้ชี้แจงผู้ใต้บังคับบัญชากรณีข่าวลือ เรื่องทหารบางกลุ่มจะ
ทำการปฏิวัติว่า ไม่มีมูลความจริง
- 12 มิ.ย.18 : นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ รมต.มหาดไทย มีคำสั่งด่วนถึง
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี อุทัยธานี ศรีสะเกษ และ
ลำพูน ให้จัดการอย่างเด็ดขาดตามกฎหมายกับบุคคลที่
อ้างตัวว่ามาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และทำ
การปลุกปั่นยุยงฝึกอาวุธให้ชาวบ้าน

- 14 มิ.ย. 18 : ตัวแทนสหพันธ์ชาวนาชาวไร่จังหวัดเชียงใหม่ ให้
สัมภาษณ์พิเศษชาวชาวนาได้รับการฝึกอาวุธจากนักศึกษา
- 17 มิ.ย. 18 : พลเอก กฤษณ์ สีวะรา เปิดเผยว่าในประเทศไทย
มีผู้ก่อการร้ายอย่างแน่นอน เพราะแต่ละปีมีทหารเสียชีวิตเฉลี่ยวันละ 1 คน แต่ทางกองทัพบกไม่ได้ประกาศ
ให้ทราบด้วยเกรงจะมีการเข้าใจว่า เป็นการปลุกผี
คอมมิวนิสต์
- 19 มิ.ย. 18 : นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทำหนังสือถึงทุกแผนกในมหาวิทยาลัย ให้เตรียมการ
ป้องกันการสวมรอย เกี่ยวกับข้อกล่าวหาของ สส. เปรม
มาลากุล ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็น
แหล่งสะสมอาวุธ โดยสั่งให้ทุกฝ่ายดำเนินการป้องกัน
อย่างแข็งขัน และประตุมหาวิทยาลัยจะปิดตั้งแต่เวลา
20.00 น. เป็นต้นไป
- 21 มิ.ย. 18 : กระทรวงมหาดไทยเตรียมการร่างกฎหมายเกี่ยว
กับความมั่นคงของชาติแทนกฎหมายป้องกันการกระทำอัน
เป็นคอมมิวนิสต์ที่จะยกเลิกไป
- 24 มิ.ย. 18 : รมต.ต่างประเทศให้สัมภาษณ์ถึงการที่กระทรวงต่าง
ประเทศอนุญาตให้ประชาชนเดินทางไปประเทศจีนโดยเสรี
- 27 มิ.ย. 18 : ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีกล่าวปราศรัย
อำลาประชาชนไปจีนแดง พร้อมกับชี้แจงการดำเนินงาน
ต่าง ๆ ของรัฐบาลที่ผ่านมา และกล่าวว่าวันที่ 4
กรกฎาคมที่จะถึงนี้จะไม่มี การนองเลือด การเดินขบวน
ขับไล่ฐานทัพ เป็นสิทธิทางประชาธิปไตย แต่ต้องอยู่ใน
กรอบของกฎหมาย
- 1 ก.ค. 18 : คณะรัฐมนตรี ลงมติให้กระทรวงกลาโหมสอบสวน
ความผิดของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส
จารุเสถียร และ พ.อ.ณรงค์ กิตติขจร กรณีเหตุการณ์

- 14 ตุลาคม 2516 เกี่ยวกับการยึดเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการถอดยศ
- 2 ก.ค.18 : วุฒิสภาว่าพระราชบัญญัติถ่ายถอดการประมุขซึ่งผ่านการลงมติของสภาผู้แทนราษฎร ด้วยคะแนนเสียง 45 ต่อ 19 เสียง
- 6 ก.ค.18 : พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เสนาธิการทหารกล่าวว่า การที่ไทยเปิดสถาปนาความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น การปราบปรามผู้ก่อการร้ายในไทย ยังคงมีนโยบายเดิม ทั้งนี้ทางฝ่ายทหารจะกระทำตามนโยบายของรัฐบาล
- 8 ก.ค.18 : ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีลงมติ เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ไม่อนุญาตให้เปิดโรงเรียนราษฎรที่จะสอนภาษาจีนขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในปัจจุบันเพียงพอแล้ว
- : นายบุญชนะ อุตถากร วุฒิสมาชิกเปิดเผยเกี่ยวกับกรณีที่มีผู้เสนอยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้มีการยกเลิก แต่ควรให้มีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 10 ก.ค.18 : ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาลงมติเป็นเอกฉันท์รับร่าง พ.ร.บ. ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17
- พลตรี ประมวล อติเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี กล่าวไม่ขัดข้องที่จะให้มีการยกเลิกกฎหมายป้องกันคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด เพราะรัฐบาลได้แถลงเรื่องนี้ต่อสภาแล้ว และจะมีกฎหมายป้องกันความมั่นคงของชาติมาใช้แทน
- 16 ก.ค.18 : พ.ต.ท. บุญเลิศ เลิศปรีชา รมช.มหาดไทยยื่นในเวลาออกจากตำแหน่งต่อนายกรัฐมนตรี เนื่องจากมีสมาชิกสภาจังหวัดภาคใต้ไม่พอใจการดำเนินงานในการแก้ปัญหาโจรภาคใต้ โดยมีการเตรียมเปิดอภิปราษไม่ไว้วางใจ

แต่ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ยืนยัน
 ใบบลาออกไว้

วุฒิสภาประชุมพิจารณา ลงมติรับหลักการร่างพระราช
 บัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17

- 17 ก.ค.18 : พ.อ. สมคิด ศรีสังคม ประธานพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย กล่าวถึงกรณีผลการประชุมของสหพรรคที่ไม่ยอมรับหลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้คนอายุ 18 ปี มีสิทธิ์เลือกตั้ง และคนอายุ 23 ปี มีสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งว่า ควรจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้มีอายุ 18 ปี มีสิทธิ์ออกเสียงได้แล้ว
- 21 ก.ค.18 : เอกอัครราชทูตไทยประจำราชอาณาจักรลาว ให้สัมภาษณ์กรณีเรือตรวจฝั่งหน่วยปฏิบัติการลำน้ำโขงของไทย (นปช.) ปะทะกับทหารลาว
- 23 ก.ค.18 : สมาคมนักหนังสือพิมพ์ ส่งหนังสือตอบศูนย์นิสิตกรณีน.ส.พ. ลงข่าวบิดเบือน โดยยืนยันว่า นักหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยทำหน้าที่สมบูรณ์ซึ่งการเสนอข่าวอาจมีการเกินเลยหรือคลาดเคลื่อน แต่มิได้มีเจตนาเพื่อเหตุอื่น
- 24 ก.ค.18 : สหพันธ์ชาวจังหวัดชวนาแห่งประเทศไทย ได้เรียกประชุมคณะกรรมการสหพันธ์จาก 35 จังหวัด ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน เพื่อพิจารณาปัญหาผู้นำชาวนาถูกลอบสังหาร ผลการประชุมลงมติตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เดินทางไปสำรวจข้อเท็จจริง และมีหนังสือถึงรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย เรียกร้องให้สอบสวนหาตัวผู้กระทำผิดให้ได้ และให้ความคุ้มครองแก่ชาวนา
- 26 ก.ค.18 : เกิดการปะทะกันระหว่างกรรมกรที่นัดหยุดงานกับหัวหน้าคนงานโรงงานกระเบื้องเคลือบกระทุ้มแบนสมุทรสาคร ถึงขั้นยิงกันบาดเจ็บ

ศูนย์ประสานงานกรรมการแห่งชาติ ออกแถลงการณ์
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีการนัดหยุดงานของกรรมการ
โรงงานกระเบื้องเคลือบว่า เป็นการจงใจสร้างสถานการณ์

28 ก.ค.18

: นายอินสอน บัวเขียว สส. เชียงใหม่ พรรคสังคมนิยม
แห่งประเทศไทยเปิดเผยว่า จะยื่นกระทู้ด่วนให้สภา
พิจารณาเรื่องการลอบสังหารผู้นำชาวนา โดยตั้งข้อสงสัย
ว่ารัฐบาลอาจจะเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง

คนงานไทยการ์ดประมาณ 2,000 คน ชุมนุมกันที่
ท้องสนามหลวง ประท้วงเรียกร้องให้พลเอกเกรียงศักดิ์
ชมนันท์ เสนาธิการทหารมาเจรจาตามข้อเรียกร้องเงิน
สวัสดิการ

1 ส.ค.18

: ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย สหพันธ์ชาวนา
ชาวไร่แห่งประเทศไทย และศูนย์ประสานงานกรรมการ
แห่งชาติ จัดชุมนุมอภิปรายที่ท้องสนามหลวง เกี่ยวกับ
กรณีนายอินถา ศรีบุญเรือง ประธานสหพันธ์ชาวนาชาวไร่
ภาคเหนือและรองประธานสหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่ง
ประเทศไทย ได้ถูกลอบสังหารเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม
เรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการจับกุมคนร้ายโดยรีบด่วน
และให้คุ้มครองความปลอดภัยแก่ชาวนาชาวไร่อย่างเต็มที่
ด้วย

นายอินสอน บัวเขียว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
เชียงใหม่ พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย เสนอญัตติ
ด่วนต่อที่ประชุมสภาเรียกร้องให้รัฐบาลชี้แจงเรื่องผู้นำ
ชาวนาถูกฆ่าตายขณะที่นายสงสุข ภักเกษม ส.ส.
เชียงใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ อภิปรายโจมตีพรรคสังคมนิยมฯ
ลักลอบชนอาวุธและปลุกระดมมวลชนเป็นเหตุให้
ชาวนาชาวไร่ลุกขึ้นฆ่าฟันกันเองทำให้นายไชแสง สุกใส
ส.ส. สังคมนิยม จังหวัดนครพนมกล่าวไว้ว่าเป็น

การป้ายสีอย่างไม่เป็นธรรม

2 ส.ค.18

: นายแคล้ว นรปติ หัวหน้าพรรคแนวร่วมสังคมนิยม กล่าวถึงการลอบสังหารผู้นำชาวนาว่า เป็นแผนของนอพล ซึ่งมีสาขาอยู่ทั่วทุกจังหวัดเป็นผู้จัดการ

3 ส.ค.18

: พลตำรวจตรี สุกทัศน์ สุขุมวาท ผู้ช่วยผู้บัญชาการ ตำรวจภูธรระดมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดลำพูน เกือบ 200 คน ทำการจับกุมผู้นำชาวนาและนักศึกษา ภาคเหนือรวม 9 คน ตั้งข้อหาฉ้อฉลเกินกว่าสิบคนและก่อ ความวุ่นวายให้เกิดขึ้นในเมือง ทำให้ตำรวจเสื่อมเสีย

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเปิดประชุมด่วน กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจ จับกุมผู้นำชาวนา - นักศึกษา ภาคเหนือ และชักชวนให้ประชาชนไปร่วมชุมนุมกันที่ ท้องสนามหลวงวันอังคารที่ 5 สิงหาคม

6 ส.ค.18

: นักศึกษาและประชาชนเป็นจำนวนมากยื่นภายในใต้การ ดำเนินการของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยยังคงรวมตัวกันคัดค้านคำสั่งรัฐบาลกรณีจับกุมผู้นำชาวนาและ นักศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันเดียวกัน นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รามคำแหง เชียงใหม่ ประสานมิตร ประภาศหยุดเรียนมาร่วมชุมนุมประท้วงด้วยการชุมนุมครั้งนี้มีประชาชนและนักศึกษาร่วมด้วยนับหมื่น

นายพจน์ จันทราช อัยการจังหวัดลำพูนส่งสำนวน การสอบสวนผู้ต้องหาชาวนาและนักศึกษารวม 9 คน ส่งฟ้องศาลจังหวัดลำพูน ศาลประทับรับฟ้องเวลา 14.45 น.

7 ส.ค.18

: ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวกรณีนักศึกษาและประชาชนชุมนุมประท้วงที่มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ หากเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นรัฐบาลจะ ต้องรับผิดชอบ

9 ส.ค.18 : การประท้วงที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังคงดำเนินต่อไป ในวันเดียวกันอธิการบดีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ประชุมร่วมกันพิจารณากรณีการประท้วงของนักศึกษาและประชาชนซึ่งกำลังดำเนินอยู่ ผลการประชุมลงมติตั้งตัวแทนไปพบนายกฯ เพื่อหาทางให้นักศึกษากับนายกฯ พบกัน ให้ตั้งคณะกรรมการกลางหลายฝ่ายโดยมีนายกฯ เป็นประธานเพื่อหาข้อยุติกรณีนี้

นายอุทธรณ์ พลกุล ที่ปรึกษา นสพ.ไทยรัฐ ให้ความเห็นเกี่ยวกับคำแถลงของนายกรัฐมนตรี้ที่ว่า มีขบวนการฝ่ายขวา ว่านายกฯ จะต้องพิสูจน์คำพูดนี้ออกมาให้กระจ่างและในเมื่อมีขบวนการอันนี้จริงก็ต้องเป็นขบวนการที่ผิดกฎหมาย ทางรัฐบาลจะต้องทำการปราบปรามให้สิ้นซาก

11 ส.ค.18 : คนงานไทยการ์ดประมาณ 2,000 คน ย้ายขบวนชุมนุมประท้วงจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปยังบริเวณหน้าทำเนียบนายกรัฐมนตรี

นายเกรียงกมล เลหาไพโรจน์ เลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยพร้อมด้วยตัวแทนแนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานกรรมกรแห่งชาติ และสหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทย เข้าพบนายกรัฐมนตรีเพื่อยื่นข้อเสนอและเจรจาให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา 9 คน ซึ่งปรากฏว่านายกรัฐมนตรียังยืนยันเช่นเดิมไม่ปล่อยผู้ต้องหาแน่นอน

12 ส.ค.18 : นายวิชัย พิกุลขาว รองประธานสหพันธ์ชาวนาชาวไร่แห่งประเทศไทยเปิดเผยว่าที่ประชุมสมาชิกสหพันธ์ชาวนาชาวไร่ลงมติให้มีการเคลื่อนไหวทั่วประเทศ กรณีตำรวจจับกุมผู้นำชาวนาและนักศึกษาที่ จ.ลำพูน โดยมีชาวนาส่วนหนึ่งจะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ สมทบกับนิสิตนักศึกษา

และประชาชน และจะมีการขยายการต่อสู้ออกไปทุกอำเภอ
ทุกจังหวัดเป็นครั้งสุดท้าย

ผู้นำชาวนาและนักศึกษาที่ถูกจับออกแถลงการณ์ชี้แจงข้อ
เท็จจริงและสาเหตุที่ไม่ประกันตัว เพราะข้อเสนอมให้ประกัน
เป็นเล่ห์เหลี่ยมทางการเมืองของรัฐบาล และการต่อสู้ครั้ง
นี้ก็ไม่ใช้เพื่อ 9 คน แต่เพื่อความเป็นธรรมของประชาชน
ทั่วประเทศ

14 ส.ค.18 : นิสิตนักศึกษาประชาชนร่วมชุมนุมใหญ่ครั้งสุดท้ายที่
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากประท้วงมาเป็นเวลา
9 วันเต็ม เพื่อบรรดาตอบจากรัฐบาลตามคำเรียกร้อง
ของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ในวันเดียวกันที่จังหวัด
เชียงใหม่และลำพูน อัยการจังหวัดถอนฟ้องผู้ต้องหา
ทั้งหมด 9 คน หลังจากถูกปล่อยตัวผู้ต้องหาทั้งหมดเดิน
ทางไปปรากฏตัวยังที่ชุมนุมจังหวัดเชียงใหม่และเดินทาง
มากรุงเทพฯในคืนวันนั้น

15 ส.ค.18 : ผู้ต้องหา 9 คนที่ถูกปล่อยตัวออกมาเดินทางจาก
เชียงใหม่มากรุงเทพฯ ปรากฏตัวต่อหน้าที่ชุมนุมนักศึกษา
และประชาชนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากนั้น
การชุมนุมประท้วงก็สลายตัวลง

ประชาชนจังหวัดลำพูนประมาณ 2 พันคน ร่วม
ชุมนุมประท้วงการปล่อยผู้นำชาวนาและนักศึกษาร่วมกับยื่น
หนังสือประท้วงนายกรัฐมนตรีนและอธิบดีกรมอัยการให้เดิน
ทางขึ้นไปยังแจงเหตุผลการปล่อยผู้ต้องหาคราวนี้

16 ส.ค.18 : นายตำรวจระดับผู้กองทั่วประเทศ ประมาณ 200 คน
ประชุมกันที่โรงแรมนารายณ์เพื่อพิจารณากฎนิ้สมาชิกสภา
เสนอร่างกฎหมายโอนอำนาจสอบสวนจากตำรวจมาสังกัด
กับฝ่ายปกครอง และสภาพิจารณาผ่านวาระแรกไปแล้ว
ผลการประชุมตำรวจจะคัดค้านการผ่านร่างกฎหมายนี้

ขั้นตอน นับแต่ขอให้สมาชิกสภาผู้แทนเสนอก่อนร่าง
กฎหมายออก จนถึงขั้นจะหยุดงานประท้วง

17 ส.ค.18

: โครงการงานนวพลกับกระทิงแดงได้รับการเปิดเผย
เบื้องหลัง โดยนายจอห์น รัสकिनเป็นผู้เขียนเปิดโปง
เรื่องนี้ ลงใน นสพ.สตาร์ ทรีบูน ในสหรัฐฯ ว่า ซี.ไอ.
เอ. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่หน่วยนวพล
และกลุ่มกระทิงแดงเป็นจำนวนเงินถึง 12.5 ล้านดอลลาร์
สหรัฐฯ หรือประมาณ 250 ล้านบาท โดยมีนายวัฒนา
เชียววิมลเป็นผู้เสนอโครงการ ผ่านพลเอกสายหยุด
เกิดผล รองผู้อำนวยการกองอำนาจการรักษาความสงบ
เรียบร้อยแห่งชาติ

การประท้วงของประชาชนจังหวัดลำพูน เริ่มสลายตัว
ลง ขณะเดียวกันตำรวจนครบาลในจังหวัดลำพูนและจังหวัด
ใกล้เคียง เริ่มชุมนุมประท้วงมากยิ่งขึ้น โดยยื่นข้อเสนอกับ
นายกรัฐมนตรีนายอานันท์ ปันยารชุน อธิบดีกรมตำรวจ ขึ้นไป
ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีปล่อยผู้นำชาวนา และนักศึกษา 9 คน
18 ส.ค.18 : ตำรวจนครบาลหลายจังหวัดทยอยกันไปสมทบกับตำรวจ
ในจังหวัดลำพูน ยืนยันให้นายกรัฐมนตรีย้ายไปชี้แจงข้อเท็จ
จริงภายในวันที่ 19 สิงหาคม

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวถึงกรณีตำรวจ
ประท้วงว่า จะไม่ไปพบตำรวจตามที่เรียกร้อง เพราะใน
ฐานะนายกรัฐมนตรียังเป็นผู้บังคับบัญชาของตำรวจ ตำรวจ
ไม่มีอำนาจเรียกได้

นายรอซส์ เพทซิง หัวหน้าแผนกหนังสือพิมพ์สถานทูต
สหรัฐฯออกหนังสือชี้แจงปฏิเสธข่าว นสพ.สตาร์ทรีบูนเกี่ยวกับ
ซี.ไอ.เอ. ให้เงินสนับสนุนกลุ่มนวพลและกระทิงแดงว่า
ไม่มีหนังสือพิมพ์ดังกล่าวในสหรัฐอเมริกาเป็น นสพ. ที่มีผู้
จงใจทำขึ้นเพียง 2-3 ฉบับและผู้เขียนใช้นาม จอห์น

รสกิน เป็นนักเขียนปลอม

19 ส.ค.18

: การประท้วงของตำรวจที่จังหวัดลำพูนยังคงดำเนินต่อไป ขณะเดียวกันตำรวจนครบาลเริ่มมีการเคลื่อนไหวขึ้น โดยออกแถลงการณ์ในนามศูนย์กลางตำรวจแห่งประเทศไทย ชักชวนตำรวจนครบาลทุกโรงพักมาชุมนุมกันที่ท้องสนามหลวง ในตอนเย็นมีตำรวจนครบาลมาชุมนุมกันเป็นจำนวน 2 พันคน เปิดอภิปรายโจมตีรัฐบาล หลังจากนั้นเริ่มเคลื่อนขบวนไปที่บ้านนายกรัฐมนตรื เพื่อขอเข้าพบชี้แจงกรณีปล่อยผู้ต้องหา นักศึกษา เมื่อขบวนตำรวจเดินทางไปถึงบ้านนายกรัฐมนตรืที่ซอยสวนพลู ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช พร้อมตำรวจบางส่วนเดินทางไปเจรจากันที่ สน.ทุ่งมหาเมฆ ตำรวจอีกเป็นจำนวนมากไม่ยอมไปและยังคงยืนหยัดชุมนุมอยู่ที่หน้าบ้านนายกฯ ขณะการเจรจากที่ สน.ทุ่งมหาเมฆจะเสร็จสิ้นลง ตำรวจที่ชุมนุมอยู่หน้าบ้านนายกฯ ได้บุกเข้าทำลายข้าวของและรื้อบ้านเสียหายเป็นจำนวนมาก เหตุการณ์รุนแรงอาจจนกระทั่งนายกฯ ไม่สามารถกลับเข้าบ้านได้ หลังจากนั้นได้เดินทางไปที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรื เรียกประชุม ครม.ด่วนจนถึงเวลาเช้าวันรุ่งขึ้นตำรวจที่ประท้วงจึงย้ายจากบ้านนายกฯไปประท้วงที่หน้ากรมตำรวจ นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ประชุมกันที่กรมตำรวจ จากนั้นได้ออกแถลงการณ์ไม่สนับสนุนการประท้วงของตำรวจที่ จ.ลำพูน พร้อมกันนั้นอธิบดีกรมตำรวจสั่งยุติการสัมมนา เกี่ยวกับการโอนอำนาจสอบสวนที่สว่างคนิवास ซึ่งกลุ่ม นายตำรวจระดับผู้บังคับกองจัดขึ้น

20 ส.ค.18

: กรมตำรวจเรียกประชุมนายตำรวจระดับอธิบดี รองอธิบดี ผู้บัญชาการที่กรมตำรวจ เวลา 14.00 น. พิจารณากรณีตำรวจจำนวนหนึ่งบุกรุกเข้าทำลายทรัพย์สินที่

บ้านนายกรัฐมนตรีจึงได้รับความเสียหาย ในการนี้
พลตำรวจโท ณรงค์ มหานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
และพลตำรวจเอกพจน์ เกษะนันท์ อธิบดีกรมตำรวจ
กล่าวกับที่ประชุมจะพิจารณาตัวเองในกรณีนี้ ผลการประชุม
อธิบดีกรมตำรวจยอมรับข้อ เสนอของตำรวจที่ประท้วงทุกข้อ
และจะไปขอขมาต่อนายกรัฐมนตรีที่บ้าน

ตำรวจที่ชุมนุมประท้วงสลายตัวลงหลังจากที่อธิบดี
กรมตำรวจรับข้อ เสนอ 2 ข้อ คือ รัฐบาลหรือกรมตำรวจจะ
ให้คำรับรองว่าจะไม่ยอมให้กบฏหมิ่นอยู่เหนือกฎหมายอีกต่อ
ไป และให้คำรับรองว่า จะไม่เอาผิดกับตำรวจที่ประท้วง

นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพชุมนุมกันที่วิทยาลัยและ
เดินทางไปตลาดอนุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้าพร้อมกับ
นักเรียนอาชีวะจากหลายโรงเรียนจำนวนประมาณ
2,000 คน เพื่อรอคำตอบการเจรจาระหว่างเลขา
ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษากับตัวแทนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค
ที่สถานีตำรวจชนะสงคราม ขณะการเจรจายังไม่เสร็จสิ้น
ลง และยังไม่ถึงเวลาสุดท้ายคือ 17.00 น. นักเรียน
อาชีวะและนักศึกษาเทคนิค จำนวนพันกว่าคน ได้เดินทาง
ออกจากอนุสาวรีย์มาชุมนุมที่สนามหลวงเวลาประมาณ
15.00 น. และได้เข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ซึ่งขณะนั้นไม่มีนักศึกษาอยู่แล้ว ได้ป่าระเบิด ไม้ ก้อนหิน
ใส่ตึกและอาคารต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เสียหายเป็นจำนวนมาก เหตุการณ์สงบลงประมาณเวลา
17.00 น. นักเรียนอาชีวะและนักศึกษาเทคนิคทั้งหมดจึง
สลายตัวไป

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวหลังจากเสร็จ
ประชุมคณะรัฐมนตรีว่าทุกอย่างคลี่คลายด้วยดี จะไม่มี
การประกาศภาวะฉุกเฉิน สำหรับเหตุการณ์ที่ล่าพูน ให้

- รมต.มหาดไทยเดินทางไปดูด้วยตนเอง
- 21 ส.ค. 18 : การชุมนุมของตำรวจที่จังหวัดลำพูนสลายตัวลงหลังจากที่นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ รมต.มหาดไทยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประชุมพิจารณาข้อเสนอของตำรวจเสด็จสิ้นลงโดยรัฐบาลยอมรับข้อเสนอของตำรวจทุกข้อ
- นายเกรียงกมล เลหาไพโรจน์ เลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย เข้าพบ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีที่รัฐสภา เพื่อชี้แจงกรณีนักเรียนอาชีวะบุกเข้าทำลายทรัพย์สินภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยตั้งข้อสังเกตว่า การกระทำของพวกอาชีวะครั้งนี้ มีพวกกระหิงแดงซึ่งมีเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ทั้งตำรวจและทหารหนุนหลัง เข้าร่วมปฏิบัติการ เพราะมีอุปกรณ์ของทางราชการใช้อย่างครบครัน
- 22 ส.ค. 18 : แนวร่วมอาชีวะเพื่อประชาชนออกแถลงการณ์คัดค้านประณามการกระทำของกลุ่มกระหิงแดงที่บุกเข้าทำลายมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขณะเดียวกันก็ขอเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยื่นหยัดต่อผู้ร่วมกับประชาชนต่อไป
- 6 ก.ย. 18 : นายบุญชนะ อัดถากกร หัวหน้ากลุ่มวุฒิสมาชิกสามัคคี กล่าวไม่เห็นด้วยกับร่าง พ.ร.บ. รักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพราะเป็นเครื่องมือของรัฐบาล และไม่เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายไม่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันคอมมิวนิสต์ด้วย
- 7 ก.ย. 18 : นายพรชัย วีระณรงค์ เลขาธิการศูนย์ประสานงานกรรมกรแห่งชาติเปิดเผยว่า ทางศูนย์ประสานงานกรรมกรกับสหภาพแรงงานอีกหลายแห่งไม่เห็นด้วยกับร่าง พ.ร.บ. ความปลอดภัยแห่งชาติ เพราะศึกษา

แล้วเห็นว่า เป็นการขัดขวางการต่อสู้เรียกร้องเพื่อความ
เป็นธรรม คุกคามการรวมตัวของกรรมกร ศูนย์และ
สหภาพต่าง ๆ จะต่อต้านจนถึงที่สุด

13 ก.ย.18 : นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกคณะหยุดเรียนประท้วง
การแต่งตั้ง ศาสตราจารย์ พิมล กลกิจ เป็นอธิการบดี
ตามมติของ ครม. เมื่อวันที่ 9 กันยายน โดยโจมตีว่า
บุคคลผู้นับบริหารงานล้มเหลวมาโดยตลอด และยังถูก
นักศึกษาเดินขบวนขับไล่มาแล้ว

24 ก.ย.18 : ฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่นประกาศปิดเรียนไม่มี
กำหนด โดยให้ผู้ปกครองมารับตัวนักศึกษากลับบ้านได้
ในวันเดียวกัน สภานิติบัญญัติสภาการศึกษาโทรเลข
ประกาศสนับสนุนการต่อสู้ของนักศึกษาและเรียกร้องให้
สภามหาวิทยาลัยขอนแก่นทบทวนการแต่งตั้งอธิการบดี
อีกครั้งเพื่อความเหมาะสมและเป็นธรรม

12 ต.ค.18 : องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มงานสืบทอด
เจตนารมณ์ 14 ตุลาในบริเวณมหาวิทยาลัย ขณะ
เดียวกันค่ำวันนี้ได้มีกลุ่มต่อต้านการจัดงานของศูนย์นิสิต
บุกเข้าพยายามเผาโปสเตอร์ภาพต่อต้านเผด็จการที่ประ
ดับตามเกาะกลางถนนราชดำเนินกลางบริเวณหน้าโรง
ภาพยนตร์เฉลิมไทย แต่ไม่สำเร็จมีการขับไล่และตามจับ
ปะทะกันบ้างเล็กน้อย

14 ต.ค.18 : จัดงานพิธีสืบทอดเจตนารมณ์ 14 ตุลา มีการทำบุญ
ร่วมเดินเพื่อวางพวงมาลารำลึกถึงผู้เสียชีวิตในการต่อ
สู้ ตอนบ่ายสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานพิธีวาง
ศิลาฤกษ์สร้างอนุสาวรีย์วีรชน

7 พ.ย.18 : กำนันผู้ใหญ่บ้านจากจังหวัดต่าง ๆ เช่นปทุมธานี
อยุธยา สมุทรสาคร บุรีรัมย์ กรุงเทพฯ ประมาณ
1 พันคน ได้มาประชุมประท้วงที่หน้าสภาผู้แทนราษฎร

เสนอให้สภาพิจารณาร่างกฎหมายการปกครองท้องถิ่น
ให้มีการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านภายใน 5 ปี โดยจะเริ่ม
มีผลให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 90 วัน

- 17 พ.ย. 18 : สหภาพแรงงานแห่งประเทศไทย จัดชุมนุมอภิปรายที่
ท้องสนามหลวง เพื่อต่อต้านการที่รัฐบาลจะขึ้นราคาน้ำมัน
- 20 พ.ย. 18 : ผู้นำกลุ่มนวพลในแถบจังหวัดภาคอีสาน 18 จังหวัด
กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้สนใจเปิดสัมมนาร่วมกันที่โรงเรียน
ขอนแก่นวิทยาคม โดยมีนวพลกิตติวุฑฒ ภิภช นวพล
วัฒนา เขียววิมล เป็นผู้นำ
- 25 พ.ย. 18 : ตำรวจจาก ตชด. จราจร ดับเพลิง และนครบาล
รวมทั้งหน่วยสวาท 60 ประมาณ 1,000 คน วางกำลัง
รายล้อมเข้าจับกุมจับคนงานไทยการ์ดที่ชุมนุมกันอยู่ที่หน้า
ทำเนียบรัฐบาลมาเป็นเวลา 5 เดือน 17 วัน และนำตัว
ไปที่โรงเรียนตำรวจภูธร ชลบุรี เพื่อทำการสอบสวน
และนำมาที่โรงเรียนพลตำรวจบางเขน ในตอนเย็นวัน
เดียวกัน
- 2 ธ.ค. 18 : กระทรวงมหาดไทยเสนอร่างกฎหมายควบคุมการ
ชุมนุมสาธารณะสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่ง
เนื้อหาในกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ชุมนุมเดินขบวนประท้วง
ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลก่อน 72 ชม. จึงจะกระทำ
ได้ ผลการประชุมนครรัฐมนตรีลงมติให้ส่งร่างกฎหมาย
ฉบับนี้ไปให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาก่อน
- 10 ธ.ค. 18 : กลุ่มพิทักษ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ออกแถลง
การณ์ตัดด้าน กอ.รมน. และนวพลเข้าแทรกแซงกิจการ
ในมหาวิทยาลัย โดยให้อาจารย์ มก. เกณฑ์คนเข้า
อบรมหลักสูตร กอ.รมน.

แนวร่วมพิทักษ์ทรัพยากรแห่งชาติ และกลุ่มอิสระอื่น
ทุกมหาวิทยาลัย ประชุมร่วมกันที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ลงมติตัดค่านกรณีที่รัฐบาลมีมติให้บริษัทต่างชาติในเครือบริษัทเทมโก้ กลับเข้าดำเนินการชดเชว้ในเขตสัมปทานเดิมของบริษัทเทมโก้

23 ธ.ค.18

: ชาวไทยมุสลิมจังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียง ชุมนุมประท้วงกรณีฆ่าหมู่ที่จังหวัดปัตตานี โดยเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีเดินทางไปพบ

ที่ประชุม ครม.ลงมติให้นายใหญ่ ศวิตชาติ รมต.ยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจเต็มเดินทางไปจังหวัดปัตตานี เพื่อคลี่คลายปัญหาการประท้วงแทนนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. 2519

1 ม.ค.19

: หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ชี้แจงเรื่องราคาข้าวทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ในรายการนายกรัฐมนตรีพบประชาชน

2 ม.ค.19

: ลูกจ้าง คนงานโรงงาน รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชนได้เริ่มหยุดงาน ประท้วงการขึ้นราคาข้าวสารของรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันการนัดหยุดงาน เพื่อสั่งการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินตามนโยบายประกันราคาข้าว มีพันเอกประกอบ ประยูรโภคธาต รัฐมนตรีช่วยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการศูนย์

3 ม.ค.19

: คณะมนตรีกล่มสหภาพแรงงานแห่งประเทศไทยประชุมมีมติให้ดำเนินการเต็มทีในการนัดหยุดงานตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม เป็นต้นไป เนื่องจากรัฐบาลได้พยายามบิดเบือนข่าว และแพร่เจตนาารมย์ในการต่อสู้เรียกร้องครั้งนี้ไปในทางไม่ดี

6 ม.ค.19

: รัฐบาลกับกลุ่มสหภาพแรงงานแห่งประเทศไทย ลงนามในความตกลงให้มีการประกันราคาข้าวเปลือกเกวี่ยนละ

- 2,500 บาท ไว้ตามเดิม และให้ขายข้าวสารจากร้านค้า
ย่อยกระทรวงพาณิชย์ในราคาถึงละ 50 บาท ตลอดไปโดย
ไม่มีกำหนด ส่วนราคาน้ำตาลต้องไม่สูงกว่าราคาประกัน
กิโลกรัมละ 5.50 บาท หลังจากนั้นคนงานที่มาชุมนุม
บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้าได้สลายตัว
- : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดประชุมอาจารย์ และ
นักศึกษา สนับสนุนการประท้วงของชาวมุสลิม ด้วยการ
ประกาศหยุดเรียนไม่มีกำหนด จนกว่ารัฐบาลจะแก้ไขปัญหา
การประท้วงที่ปัตตานีให้เรียบร้อย
- 7 ม.ค. 19 : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มสหพรรค ประชุมพิจารณา
เรื่องการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี และการที่พรรคเกษตร
สังคมเข้าร่วมเป็นรัฐบาล ที่ประชุมให้นายกรัฐมนตรีเป็น
ผู้ตัดสินใจ หลายฝ่ายตำหนิพรรคเกษตรสังคม
- 8 ม.ค. 19 : แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์
ปราโมช ยังคงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- 10 ม.ค. 19 : ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
เสนอญัตติเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐบาล
- 13 ม.ค. 19 : อธิบดีกรมการปกครองชี้แจงว่ากระทรวงมหาดไทย
ได้เตรียมการเลือกตั้งครั้งต่อไปแล้วหลังจากที่ได้ทราบ
ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร
- 14 ม.ค. 19 : สภามหาวิทยาลัยมหิดลเปิดประชุมพิจารณาปัญหา
นักศึกษามหิดลหยุดเรียน ประท้วงเพื่อให้ย้ายอาจารย์ผู้
บริหารคณะทันตแพทย์ 4 คน ออกจากคณะทันตแพทย์ ที่
ประชุมมีมติ 15 ต่อ 4 เสียง ไม่เห็นด้วยกับข้อ
เสนอของนักศึกษา
- 15 ม.ค. 19 : กลุ่มนวนพลซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากจังหวัด
ต่าง ๆ ประมาณ 4,000 คน นำโดย นายวัฒนา
เขี้ยววิมล เลขาธิการประสานงานนวนพล ไปชุมนุมกันที่

- บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า แสดงความขอบคุณรัฐบาล
ที่ยุบสภา และเปิดการเลือกตั้งใหม่
- 19 ม.ค.19 : ประท้วงที่ปัดตานีบานปลาย สืบเนื่องจาก ร.ต. เริงศักดิ์
วรรณรัตน์ นายทหารยานเกราะชั้นประทวนเด็กและคนแก่ในที่
ประชุมได้รับบาดเจ็บ ประชาชนโกรธแค้น ทำร้าย
นายทหารผู้นั้นจนถึงแก่ความตาย
- 23 ม.ค.19 : การประท้วงยาวนานถึง 45 วันที่ปัดตานี (เริ่มประ
ท้วง 11 ธันวาคม 2518) ยุติลงวันที่ นายปรีดา
พัฒนภาพุตร รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีลงนาม
ตกลงกับผู้นำของกลุ่มประท้วงที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 25 ม.ค.19 : กลุ่มสามประสาน ซึ่งประกอบด้วย สหภาพแรงงาน
แห่งประเทศไทย สหพันธ์ชาวไร่ชาวนาแห่งประเทศไทย
และศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ได้ร่วมประ
ชุมกัน ณ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อนำปัญหาของ
แต่ละฝ่ายมาปรึกษาหารือและช่วยกันแก้ปัญหาในระหว่างที่
ไม่มีสภาผู้แทน
- 26 ม.ค.19 : นายอารมณ์ พงศ์พจน์ รองประธานสหภาพแรงงาน
แห่งประเทศไทยแถลงว่าขณะนี้ม็อบจ้างโรงงานอีกหลาย
แห่งไม่ได้รับค่าจ้างขณะที่ร่วมประท้วงรัฐบาลกรณีขึ้นราคา
ข้าวสาร สหภาพฯ จะยื่นหนังสือร้องเรียนต่อนายกรัฐมนตรี
- 29 ม.ค.19 : นายเกรียงกมล เลหาไพโรจน์ เลขาธิการศูนย์
กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย เปิดประชุมสภา
ประชาชนครั้งที่ 2 บริเวณท้องสนามหลวง เพื่อ
วิเคราะห์การทำงานของรัฐบาลหลังการยุบสภา โดยจะ
เปิดอภิปรายกรณีให้ต่างชาติมาชุดแร่ การย้ายนายวิษ
มกรพงศ์ ปัญหาเรื่องข้าว น้ำมัน ปัญหาที่ปัดตานี และ
ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานของกองอำนาจการรักษาความ
สงบภายใน

- 29 ม.ค. 19 : องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดประชุมใหญ่ ของมหาวิทยาลัยโดยเชิญ นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีชี้แจงกรณีที่พันตำรวจโทบุญเลิศ เลิศปรีชา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ข่าวหนังสือพิมพ์ ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะเดินขบวนไป ถวายฎีกาแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขอให้ นายป๋วยมาเป็นนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งรัฐบาลแทน ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายป๋วยกล่าวว่าเรื่องนี้ไม่เป็นความจริง ตนเป็นกรรมการที่ร่วมร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปไม่ได้ที่จะกระทำด้วยมือ แล้วลบด้วยเท้าเช่นนั้น
- 13 ก.พ. 19 : พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ ผู้บัญชาการสูงสุด ระบุว่าขณะ นี้ฝ่ายตรงข้ามได้ส่งหน่วยแซปเปอร์ 163 เข้ามาปฏิบัติการ เพื่อก่อวินาศกรรมในกรุงเทพฯ ย่านสามเสน และที่ ชุมชนชาวจีน เรื่องนี้พันเอกหาญ พงศ์สิฎานนท์ อดีต หัวหน้าฝ่ายข่าวกรอง ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายใน กล่าวว่าจะอาจเป็นข่าวลือ หรือเป็นการสร้างข่าว ขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นถึงภัยคอมมิวนิสต์กำลังคุกคามประเทศไทย
- 27 ก.พ. 19 : นายปรีชา พลอยเรียง รองเลขาธิการเมือง ศูนย์ นักศึกษาครูแห่งประเทศไทย ทำหนังสือร้องเรียนรัฐมนตรี ช่วยศึกษา นายสุวธรรม ชนกันญา เสนอให้กระทรวง ศึกษายกเลิกนโยบายที่จะให้ กอ.รมน. เข้ามาอบรมครู อาจารย์ทั้งหมด และถ้ามีเหตุุ่นวายเกิดขึ้นจะถือว่า รัฐบาลดำเนินนโยบายปราบปรามนักศึกษา
- 5 มี.ค. 19 : นายวีรศักดิ์ ทองประเสริฐ เลขาธิการศูนย์กลาง นักเรียนอาชีวะแห่งประเทศไทย พร้อมด้วยกรรมการ 20 คน ทำหนังสือยื่นต่อนายเกรียงกมล เลหาไพโรจน์ เลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย เรียกร้องให้เปิดประชุมร่วมระหว่างกรรมการทั้งสองศูนย์

- ที่ตึก กตป. ในวันที่ 11 มีนาคม 2519 เพื่อขอแบ่งยอดเงินบริจาค 14 ตุลาคม 2516 ที่เหลือ และขอแบ่งตึก กตป. ครึ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยนักเรียนอาชีวะ
- 14 มี.ค.19 : นายแพทย์นิพนธ์ พวงวรินทร์ เลขาธิการชมรมแพทย์ฝึกหัดและแพทย์ประจำบ้าน แกลงว่าขณะนี้แพทย์ที่ปฏิบัติงานในชนบทต้องประสบปัญหาถูกคุกคามสวัสดิภาพจากฝ่ายปกครอง และผู้มีอิทธิพล ด้วยการกล่าวหาว่าเป็นนักปลุกระดม ฝึกฝึลัทธิคอมมิวนิสต์ ชมรมแพทย์ฝึกหัดฯ จะยื่นหนังสือถึง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี เพื่อนำเรื่องเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรี
- 11 มี.ค.19 : นายเกรียงกมล เลหาไพโรจน์ เลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งแจ้งนายวีรศักดิ์ ทองประเสริฐ เกี่ยวกับข้อเสนอกที่ได้ยื่นไว้ว่า ยังไม่สามารถให้คำตอบได้เพราะต้องรอมติจากที่ประชุมส่วนยอดเงินที่เหลือมีอยู่ 5,514,115.13 บาท และขอยืดเวลาให้คำตอบ 7 วัน
- 5 ส.ค.19 : มหาวิทยาลัยขอนแก่นแกลงผ่านสื่อมวลชนว่า การขว่างระเบิดใส่กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น จนมีนักศึกษาเสียชีวิต 2 คน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อาจจับกุมผู้ต้องหาได้ มหาวิทยาลัยจึงตั้งรางวัลสินบน 10,000 บาท ให้กับพยานผู้ชี้ตัวผู้ประเบิด
- 6 ส.ค.19 : คณะรัฐมนตรีจัดการประชุมนัดพิเศษเพื่อพิจารณาค่าขอเดินทางกลับประเทศไทยของจอมพล ถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี ที่ประชุมมีมติไม่อนุญาตให้เดินทางกลับในระยะนี้
- 8 ส.ค.19 : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยได้จัดพิธีทำบุญเลี้ยงพระ และเชิญญาติวีรชนมาร่วมพิธี หลังจากนั้นศูนย์นิสิตฯ ได้ทำการรื้อศาลวีรชน ซึ่งกลุ่มอาชีวะสร้างขึ้น

ครอบครัวศิลปินอุทิศตนเพื่อสังคมที่สมเด็จพระสังฆราชวางไว้ แต่ถูกกลุ่มอาชิวะและกระเทิงแดงขัดขวาง

- 9 ส.ค.19 : นายเสน่ห์ จามริก รองอธิการบดี รักษาการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรียกประชุมนักศึกษาคณาจารย์ และข้าราชการทั้งหมดเพื่อชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และยอมรับว่าคำสั่งที่มหาวิทยาลัยออกมานั้นเป็นการริดรอนเสรีภาพนักศึกษา แต่ต้องการให้นักศึกษามองดูบทบาทและฐานะของตน และเพื่อให้มหาวิทยาลัยมีระเบียบวินัย เพราะเสรีภาพต้องขึ้นกับขอบเขตของระเบียบวินัย
- 10 ส.ค.19 : นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มอบอำนาจให้เลขาธิการรัฐมนตรี แจ้งความดำเนินคดีกับหนังสือพิมพ์ดาวสยามในข้อหาลงข้อความหมิ่นประมาทตน
- 16 ส.ค.19 : มีข่าวแพร่ว่า จอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งถูกขับออกจากประเทศไทยในเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 และไปพำนักที่กรุงไทเป ได้เดินทางกลับเข้าเมืองไทยเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2519 โดยสารการบินไชน่าแอร์ไลน์
- 18 ส.ค.19 : จอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งลอบเดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยไม่มีผู้ใดพบตัว ปรากฏว่าจอมพลประภาส ได้หลบซ่อนอยู่ที่บ้านพัก พันตรีชายชาญ เทียนประภาส และได้ขออยู่ในไทยเพื่อรักษาสุขภาพตาและโรคหัวใจ
- 19 ส.ค.19 : ตัวแทนนักศึกษาและประชาชนได้เข้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลชนะสงคราม ให้ดำเนินคดีจอมพลประภาส จารุเสถียร ในข้อหาฆ่าคนตายโดยใช้ผู้อื่น และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

- 20 ส.ค.19 : สมาคมเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ 4 สมาคม จัดประชุม บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศมีมติให้รัฐบาลยึดมั่น ต่อมติมหาชนเป็นหลัก และเรียกร้องให้นักศึกษาละเว้น การกระทำอันรุนแรงด้วย
- 21 ส.ค.19 : รัฐบาลออกแถลงการณ์ยืนยันอาการป่วยของจอมพล ประภาส จารุเสถียร และขอให้ประชาชนอยู่ในความสงบ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา และนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ซึ่งชุมนุมประท้วงขับไล่ จอมพลประภาสได้ปะทะกับกลุ่มนักศึกษาครูและกลุ่มอาชีวะ ซึ่งต่อต้านการชุมนุม มีผู้เสียชีวิต 2 คน บาดเจ็บ 36 คน
- 22 ส.ค.19 : รัฐบาลออกแถลงการณ์แจ้งว่าได้ดำเนินการให้ จอมพลประภาส จารุเสถียร ออกจากประเทศไทยไปยัง กรุงไทเปแล้วเป็นเวลา 14.23 น.
- 25 ส.ค.19 : สถานีวิทยุยานเกราะได้ออกประกาศระงับรายการ วิเคราะห์ข่าว 3 รายการ คือ รายการวิเคราะห์ ข่าวประจำวัน รายการไทยรวมกำลัง รายการข่าวด่วน และวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อมิให้รัฐบาลและทหารเกิดการเข้าใจผิด
- 26 ส.ค.19 : ประชาชนกลุ่มหนึ่งประมาณ 200 คน เดินขบวนไปที่ สถานีวิทยุยานเกราะ พร้อมพุดออกรายการเรียกร้องให้ พันโท อุกุศล สนิทวงศ์ ณ.อยุธยา ดำเนินรายการ ไทยรวมกำลัง รายการวิเคราะห์ข่าวประจำวัน และ รายการข่าวด่วนต่อไป
- 29 ส.ค.19 : ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้แถลงการณ์กรณีที่บุตรจอมพล ถนอม กิตติขจร 3 คน ได้เข้าพบเพื่อเจรจาทันทีให้ จอมพลถนอม เข้ามาบวชและรักษาบิดาซึ่งกำลังป่วย ซึ่ง ม.ร.ว.เสนีย์ จะต้องนำไปปรึกษาในคณะรัฐมนตรี

- 2 ก.ย.19 : ตัวแทนนักศึกษาจากองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า มหาวิทยาลัยมหิดลแนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งประเทศไทย ยืนยันจะร่วมกันต่อต้านการกลับเข้ามาของจอมพล ถนอม กิตติขจร
- 19 ก.ย.19 : จอมพล ถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี้ได้บรรพชาเป็นสามเณรเดินทางเข้าไทยแล้ว และบวชเป็นภิกษุที่วัดบวรนิเวศวิหาร ขณะเดียวกันที่กลุ่มพลังต่าง ๆ กำลังประชุมเตรียมจัดงานวีรชน 14 ตุลา ณ. ตึกจักรพงษ์ จุฬาย เมื่อทราบข่าวพระถนอมเข้ามา จึงมีการเพิ่มวาระการประชุมพิเศษเพื่อกำหนดท่าที
- : สหภาพแรงงานแห่งประเทศไทย ออกแถลงการณ์ด่วนกรณีจอมพล ถนอม กิตติขจร เดินทางเข้าประเทศไทยว่าเอาศาสนามาบังหน้าทำให้มัวหมอง และเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการจับกุมจอมพลถนอมมาดำเนินคดีตามความผิด พร้อมทั้งแถลงให้ประชาชนทราบโดยเร็ว
- 20 ก.ย.19 : พลเอก บุญชัย บำรุงพงศ์ ผู้บัญชาการทหารบกได้เรียกประชุมนายทหารฝ่ายอำนวยการเกี่ยวกับการเดินทางเข้าประเทศไทยของพระถนอม กิตติขจร และกำชับให้หน่วยต่าง ๆ รักษาความสงบ ไม่ให้มีการเคลื่อนไหวจนกว่ารัฐบาลจะขอร้อง
- 21 ก.ย.19 : สำนักนายกรัฐมนตรี้ ออกแถลงการณ์กรณีพระถนอม กิตติขจร ว่าจะพยายามทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย เพื่อเห็นแก่ความสงบของบ้านเมืองเป็นหลัก
- : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย จัดทำโครงการเคาะประตูบ้าน เพื่อขอความเห็นประชาชนเกี่ยวกับการต่อต้านพระถนอม กิตติขจร และส่งตัวแทนเข้ายื่นข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

22 ก.ย.19 : พลตำรวจโท ชุ่มพล โลหะชาละ รองอธิบดีกรมตำรวจ พร้อมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไปที่วัดบวรนิเวศเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านป้องกัน และให้ความอารักขาแก่พระถนอม กิตติขจร เนื่องจากทางวัดได้รับจดหมายขู่จะเผาวัด

23 ก.ย.19 : ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีประกาศขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้ยื่นใบลาออกต่อสำนักราชเลขาธิการแล้ว เหตุผลของการลาออกเพราะไม่สามารถควบคุมสถานการณ์บ้านเมืองได้ ทั้งลูกพรรคก็ขัดแย้งกันในสภา แบ่งเป็นฝ่ายซ้ายฝ่ายขวา

24 ก.ย.19 : ประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษ โดยมีมติให้ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศต่อไป โดยการสนับสนุนของพรรคการเมือง 4 พรรคเดิม

: นายวิชัย เกตุศรีพงษ์ษา และนายชุ่มพร ทুমไผ่ พนักงานไฟฟ้านครปฐม เป็นสมาชิกแนวร่วมนครปฐม และสมาชิกต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ติดโปสเตอร์ประท้วงต่อต้านพระถนอมถูกข่มขู่ และนำศพไปแขวนคอที่ประตูทางเข้าที่จัดสรรบริเวณหมู่บ้าน 2 ต.พระประโทน จ.นครปฐม มีรอยมัดมือและรอยถูกรัดคอด้วยเชือกไนลอน ขณะเดียวกันนักศึกษาที่ออกปิดโปสเตอร์ต่อต้านพระถนอมก็ถูกทำร้าย

26 ก.ย.19 : นายคลุ้ม วิชโรบล และนายสุดใจ แก้วนิล นำลูกเสือชาวบ้าน วังสราญรมย์ รุ่น 1 ประมาณ 200 คน ไปที่วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อขออาสาป้องกันหากมีบุคคลจะเผาหรือทำลายวัด

26-27 ก.ย.19 : มีการเคลื่อนไหวย้ายกำลังพลในเขตกรุงเทพ โดย
อ้างว่าจะมีการเดินสวนสนามเพื่อสาบานตนต่อธงชัยเฉลิมพล

29 ก.ย.19 : ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา กลุ่มพลังต่าง ๆ ได้ชุมนุมกันที่
ท้องสนามหลวงนับหมื่นเพื่อเสนอให้รัฐบาลนิมนต์พระ
ธนอม กิตติขจร ออกนอกประเทศ และจับขาดกร
แขวนคอ 2 ศพ มาดำเนินคดีโดยเร็ว โดยให้รัฐบาลจัด
การภายใน 3 วัน

นายสุธรรม แสงประทุม แจ้งแก่ประชาชนว่าการ
ชุมนุมครั้งนี้ได้แจ้งให้นายกทราบแล้ว และนายกฯได้รับ
ปากจะให้ตำรวจคุมครองประชาชนผู้มาชุมนุม มีประชาชน
มาชุมนุมกว่า 20,000 คน ขณะเดียวกันก็มีการก่อว
จากพวกที่อ้างตัวว่ารักชาติมาตั้งเครื่องขยายเสียงโจมตี
ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา

21.00 น. ศูนย์ได้ติดต่อเพื่อเจรจากับนายก แต่
ต้องกลับมาด้วยความผิดหวัง จึงยึดเวลาให้รัฐบาลตัดสินใจ
จนถึงเที่ยงวันเสาร์ที่ 2 ตุลาคม จากนั้นก็ประกาศ
สลายตัว

30 ก.ย.19 : นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ นายตำรวจ ลัทธพิพัฒน์ และ
นายนิพนธ์ ศศิธร ตัวแทนรัฐบาล เข้าพบสมเด็จพระ
ญาณสังวร และพระธนอม กิตติขจร ซึ่งได้รับคำยืนยันว่า
ตามวินัยสงฆ์แล้ว นวกภิกษุจะไปไหนโดยปราศจากพระ
เสี้ยงไม่ได้ระหว่างที่อยู่ในพรรษา

: ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ยืนยันข้อเรียกร้องของกลุ่ม
พลังต่าง ๆ ให้ขับพระธนอม กิตติขจร ออกนอกประเทศ
ว่ารัฐบาลทำไม่ได้เพราะขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

- 1 ต.ค.19 : นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ห้ามใช้ชื่อมหาวิทยาลัยในการชุมนุมต่าง ๆ โดยผู้รับ
ผิดชอบจะต้องระบุชื่อของตนลงไป จะใช้ในนามของ
มหาวิทยาลัยไม่ได้
- 2 ต.ค.19 : นายพิเชียร อำนาคจรประเสริฐ นายองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า อมช. จะหารือกับกลุ่มพลังต่าง ๆ ทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อขอให้เปลี่ยนตัวนายตำรวจผู้คุมคดีแขวนคอ 2 คนที่นครปฐม เพราะพลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ และพลตำรวจโท ณรงค์ มหานนท์ เคยคุมคดีทำนองนี้แล้ว จึงขบหาย
- : นายวัฒนา เขียววิมล หัวหน้านพล นำสมาชิกประมาณ 3,000 คน ชุมนุมที่สนามไชยเพื่อกล่าวคำปฏิญาณตนต่อพระพุทธรูปหามณเฑียรปฏิมากร แล้วเข้าเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวร พร้อมปฏิญาณตนจะปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 3 ต.ค.19 : ญาติวีรชนที่ชุมนุมประท้วงอดอาหารที่หน้าทำเนียบรัฐบาล ได้ย้ายมาประท้วงที่ลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตกเย็นกลุ่มประชาชนรักชาตินำเครื่องขยายเสียงมาโจมตีศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเป็นคอมมิวนิสต์
- 4 ต.ค.19
12.00 น. : นักศึกษางดสอบ (เริ่มมาตั้งแต่วันที่ 1) มีการจัดแสดงละครกรณีพนักงานไฟฟ้านครปฐมถูกแขวนคอ จัดโดยชมรมนาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิทยุยานเกราะออกข่าวว่ามีการทำหุ่นเจ้าฟ้าชายแขวนคอ
- นายอภิรักษ์ บัวหนักดี นักศึกษาปี 2 คณะรัฐศาสตร์ กับนายวิโรจน์ ตั้งวานิชย์ นักศึกษาปี 4 ศิลปศาสตร์ ให้เหตุผลว่าเป็นผู้แสดงละครเนื่องจากตัวเล็กน้ำหนักน้อยไม่ทำ

ให้กิ่งไม้หักง่าย และต้องใช้ผ้าขาวม้ามัดรอบอก และผูก
เชือกด้านหลังห้อยกับกิ่งไม้ จึงต้องใส่เสื่อทหารเพื่อบังผ้า
ขาวม้า

- 15.30 น. : ประชาชนชุมนุมอีกครั้งที่สนามหลวง
18.30 น. : ฝนตกใหญ่ คนเต็มสนามหลวงนับจำนวนวันหมื่น
19.30 น. : เพื่อความปลอดภัยจึงมีการย้ายการชุมนุม
เข้ามาหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
21.00 น. : ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีโดยความ
เห็นชอบของนายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ออก
แถลงการณ์ปิดมหาวิทยาลัยโดยไม่มีกำหนด
5 ต.ค.19 : มีการแต่งตั้งนายกและคณะรัฐมนตรีใหม่ซึ่งมี ม.ร.ว.
เสนีย์ ปราโมช เป็นนายก

นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เริ่มเคลื่อนขบวนมุ่ง
สู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการประกาศงดสอบ
ทุกสถาบัน ศูนย์ฯ ยืนยันว่าจะไม่สลายตัวจนกว่าพระ
ถนอมจะออกไปจากไทย

ตอนเช้าหนังสือพิมพ์ดาวสยามและบางกอกโพสต์แพร่
ภาพการแสดงล้อการแขวนคอของนักศึกษาที่ลานโพธิ์
โดยพาดหัวข่าวทำนองว่าการแสดงดังกล่าวเป็นการ
"หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ"

- 9.30 น. : สภากาแฟแรงงาน 43 แห่ง มีมติจะเข้าพบ
ม.ร.ว.เสนีย์ เพื่อยื่นข้อเสนอกับพระถนอมออกนอก
ประเทศ สภาแรงงานจะนัดหยุดงานทั่วประเทศภายใน
วันที่ 11 ตุลาคม
10.00 น. : สถานีวิทยุยานเกราะ เปิดรายการพิเศษ
โดย พันเอกอุทาร์ สนิทวงศ์ ณ.อยุธยา กล่าวการชุมนุม
ไม่ใช่เพื่อต่อต้านพระถนอม แต่เป็นเรื่องหมิ่นพระบรม
เดชานุภาพ

20.35 น. : ชมรมวิทยุเสรีได้ออกอากาศทั่วประเทศ
โจมตีนักศึกษาที่ชุมนุมอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่า
กรณีพระถนอมและผู้ที่ถูกแขวนคอ เป็นเพียงข้ออ้างใน
การชุมนุมก่อความไม่สงบเท่านั้น แต่ความจริงต้องการ
ทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเรียกร้องให้
รัฐบาลจัดการกับผู้ทรยศโดยเร็วที่สุด เพื่อป้องกัน
การนองเลือด

21.00 น. : พลตำรวจตรีเจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน
ประธานลูกเสือชาวบ้านเขตกรุงเทพ แจ้งแก่ลูกเสือ
ชาวบ้านที่มาชุมนุมบริเวณพระบรมรูปทรงม้าให้ฟังสถานี
วิทยุเสรีก่อนการเคลื่อนไหว

21.40 น. : รัฐบาลเสนีย์ มีแถลงการณ์ทางสถานี
โทรทัศน์ช่อง 9 ว่า ตามที่ได้มีการแสดงละครที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม มีลักษณะเป็นการหมิ่น
หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อองค์รัชทายาท รัฐบาล
ได้สั่งให้กรมตำรวจสอบสวนกรณีนี้โดยด่วนแล้ว

ตำรวจสันติบาลมีคำสั่งห้ามหนังสือพิมพ์ทุกฉบับพิมพ์
ภาพการแสดงละครที่มีภาพแขวนคอในมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ออกจำหน่ายแจกทั่วราชอาณาจักร

24.00 น. : กรมตำรวจมีการประชุมเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ชั้นผู้ใหญ่ประกอบด้วย พลตำรวจเอกศรีสุข มหิทธิเทพ
พลตำรวจโท ชุ่มพล โลหะชาละ พลตำรวจเอก มนต์ชัย
พันธุ์คงชื่น พลตำรวจโท ณรงค์ มหามานนท์ และเจ้าหน้าที่
ตำรวจชั้นผู้ใหญ่อีกหลายนาย

6 ต.ค.19

01.40 น. : กลุ่มคนประมาณ 100 คน ได้บุกเข้าเผา
แผ่นป้ายโปสเตอร์หน้าประตูมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ด้านสนามหลวง กลุ่มคนที่หน้าประตูพยายามจะบุกป็นเข้า

- ไป มีเสียงปี่น้ดแรกดังขึ้น และมีการตอบโต้ประปราย
- 02.00 น. : กลุ่มนวพลในนาม "ศูนย์ประสานงาน
ประชาชน" มีแถลงการณ์ให้รัฐบาลจับกุมกรรมการศูนย์ฯ
ภายใน 72 ชั่วโมง หากรัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติได้
นวพลจะดำเนินการขึ้นเด็ดขาด
- 03.00 น. : สถานีวิทยุยานเกราะยังคงออกรายการ
"กรณีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ" ตลอดทั้งคืน ส่วนภายใน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังมีการอภิปรายและแสดง
ดนตรีต่อไป หลังจากมีกลุ่มบุคคลพยายามบุกเข้าไปใน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเสียงปี่น้ดดังขึ้น เจ้าหน้าที่
ของศูนย์ได้อภิปรายบนเวทีขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้
ใช้อาวุธ
- เจ้าหน้าที่หน่วยปราบจลาจลยกกำลังมากันทางออก
ด้านสนามหลวง
- 07.00 น. : กลุ่มคนที่อยู่หน้าประตู มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตั้งแต่ตอนตีหนึ่งใช้รถบัสสองคันพุ่งเข้าชนประตู
- 07.50 น. : ตำรวจหน่วยคอมมานโด หน่วยปฏิบัติการพิเศษ
และตำรวจท้องที่เข้าล้อมโดยรอบมหาวิทยาลัย
พลตำรวจโท ชุมพล โลหะชาละ พลตำรวจตรี เสน่ห์
สิทธิพันธ์ และพลตำรวจตรี ยุทธนา วรรณโกวิท มาถึงที่
เกิดเหตุและเข้าร่วมบัญชาการ
- 08.10 น. : พลตำรวจตรี เสน่ห์ สิทธิพันธ์ บัญชาการให้ตำรวจ
ตระเวนชายแดน จากค่ายนเรศวร หัวหิน และตำรวจนครบาล
ซึ่งมีอาวุธสงครามครบมือบุกเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เกิดการปะทะกับประชาชนที่ต่อต้าน
- 08.18 น. : ตำรวจตระเวนชายแดนได้เข้าประจำการแทนตำรวจท้องที่

- 08.25 น. : ตำรวจตระเวนชายแดนได้บุกเข้าไปในมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์หลายจุด พร้อมกับยิงกราดเข้าไปยังกลุ่มนักศึกษา
มีนักศึกษาถูกยิงบาดเจ็บและเสียชีวิตทันทีหลายคน
- 08.30 -
- 10.00 น. : นักศึกษาและประชาชนที่อยู่ในมหาวิทยาลัยตลอดคืนแตกตื่น
วิ่งหนีวิถีกระสุนที่ตำรวจและกลุ่มคนที่เข้าก่อเหตุได้ยิงเข้าใส่
ฝูงชนอย่างไม่ยั้ง ขณะที่หน่วยรักษาความปลอดภัยของนักศึกษา
มีปืนพกไม้ก็กระบอก
- นายสุธรรม แสงประทุม และคณะรวม 6 คน เข้า
มอบตัวต่อเจ้าหน้าที่ และมีการจับกุมผู้ชุมนุมกว่า 3,000 คน
- 18.00 น. : คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย
คณะทหารและอธิบดีกรมตำรวจ มีพลเรือเอก สวัสดิ์ ชลออยู่
เป็นหัวหน้าได้เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน
- 7 ต.ค.19 : หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พลเรือเอก สวัสดิ์
ชลออยู่ นำคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เข้าเฝ้า
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กราบบังคมทูลสถานการณ์ของ
ประเทศในปัจจุบันให้ทรงทราบ
- 8 ต.ค.19 : มีพระบรมราชโองการ แต่งตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร
เป็นนายกรัฐมนตรี
- 9 ต.ค.19 : กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด
ทุกจังหวัดว่า คณะปฏิรูปการปกครองได้อนุมัติหลักการให้
ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านจัดการฝึกอบรมและชุมนุม
ลูกเสือชาวบ้านเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ตามอุดมการณ์ของ
ลูกเสือชาวบ้านต่อไป
- 11 ต.ค.19 : หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่
ฝ่ายกฎหมาย และทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และสัญญาว่า
จะจัดให้มีรัฐธรรมนูญ และสถาปนาสภาพปฏิรูปทำหน้าที่นิติ
บัญญัติโดยเร็ว

- 13 ต.ค.19 : นายธำนิภรณ์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี
กล่าวปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงถึงการวางโครงการ
ร่างประชาธิปไตยใหม่และการร่างรัฐธรรมนูญ
- 16 ต.ค.19 : นายสุธรรม ภักราคม ประธานคณะกรรมการร่าง
รัฐธรรมนูญแถลงว่า จะพยายามประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่ภายในวันที่ 22 ตุลาคม 2519
- 22 ต.ค.19 : มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯให้ประกาศใช้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมี 29 มาตรา
ตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ โดยมีนายธำนิภรณ์ กรัยวิเชียร
ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
- 26 ต.ค.19 : แต่งตั้งพลอากาศเอกหะริน หงสกุล เป็นประธานสภา
ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

4
กมา

บัว อิงภากรล์ อันเนื่องมาแต่ 6 ตุลาคม 2519 บริษัทเคสดีไทย, กรุงเทพ,
6 ตุลาคม 2523.

ประชาชาติ (ราชสีปดาห์) ปีที่ 1 2516 - ปีที่ 3 ตุลาคม 2519

ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์ รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ, กรุงเทพ,
2526

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ธรรมศาสตร์ 50 ปี คณะกรรมการกึ่งศตวรรษธรรมศาสตร์
จัดพิมพ์, กรุงเทพ, 2527

รุ่งนภา อำไพ บันทึก 124 วัน โครงการหนังสือชุดของคณะกรรมการชำระ
ประวัติศาสตร์เดือนตุลาคม อันดับ 1 พรรคสังคมนิยม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ตุลาคม
2531.

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ชบวนการประชาชนตุลาคม 2516 กรุงเทพมหานคร
การพิมพ์พระนคร, 2517.

สัมฤทธิ์ ม่วงศุโขไชย (บรรณาธิการ) สยามจดหมายเหตุ ปฏิทินข่าวในประเทศ
รอบ 10 ปี 2519 - 2528 บริษัทสยามบรรณกรุงเทพ, มปป.

องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันมหาปิติ วารสาร อมธ. ฉบับพิเศษ
14 ตุลาคม พระนคร : โรงพิมพ์พิมพ์แฉะ, 2516

ด้วยอภินิทนาการ จาก

ดร. อากัศย์ ฤโรจน์

ประธาน สภาผู้แทนราษฎร

ประธาน สภาผู้แทนราษฎร

ประธาน สภาผู้แทนราษฎร

ประธาน สภาผู้แทนราษฎร

ประธาน สภาผู้แทนราษฎร

ด้วยอภิเมษนาการ จาก

พระพรหมญาณสังขาร

พระพรหมประชาธิบดี

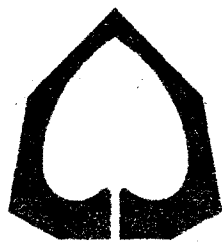
พระพรหมประชาธิบดี

พระพรหมประชาธิบดี

พระพรหมประชาธิบดี

พระพรหมประชาธิบดี

ธุรกิจทุกระดับเติบโตใหญ่ไพศาล
จากบริการที่เปี่ยมด้วยน้ำใจ

ธนาคารไทยพาณิชย์

มั่นคงด้วยรากฐาน บริการด้วยน้ำใจ

ด้วยอภินิมิตนาการ จาก

เครื่อง เมาโทร

ด้วยอภินิมิตนาการ จาก

คุณชูชัย ฤทธิสุขสกุล

บริษัท นานาฟูดโปรดักส์

ด้วยอภินิยตนาการ

จาก

๑ พรรณ ๑ ชุมพล ศิลปอาษา

เพราะเชื่อว่า คนดี มีมากกว่า
ไม่ซ้ำซ้ำ ที่ละน้อย ค่อยค่อยเป็น
เพราะเชื่อว่า คนดี ไม่มีหมด
ตายก็ปลูก คนดีขึ้น ขึ้นยืนยาว

เพราะเชื่อว่า คนดี ย่อมกลัวพลาด
ก็ไม่ซัดกับคำ ทำเพื่อใคร

คิดอย่างไรกับคำว่า อำนาจ
ไม่เคยมีเหตุฉกรรจ์ไหน ทานทาน

โลกเริ่มมีคำตอบที่ถูกต่อ
การอยู่ด้วยกันนั้นนานเนา

มีเสรีสิทธิ์จะคิดอ่าน
ธงประชาธิปไตยไสวดี

อันอำนาจ ทั้งหมดล้วน ต้องเอื้อ
อันอำนาจ จพวกพ้อมเพื่อองพาส

อำนาจต้องมีธรรมนำหน้า
อำนาจเช่นนี้ ไม่ผิดเลย

หากใครคิดขวางขวาง ทวนกระแส
แม้สรรคำสวยบอกมาหลอกคน

แต่แค่ใช่ ถามหา มาให้เห็น
ประชาชนต้องรวมต้องร่วมกัน

หกสิบปีก็แค่ สองหมื่นวัน
มาร่วมกันชี้ชัดว่าศรัทธา

บ้านเมืองจึงเป็นมาอย่างที่เห็น
มีล้มลุกกล้าเคียวเป็นครั้งคราว
เกิดขึ้นทดแทนชั่วอยู่ชั่วชั่ว
ให้ร่วมกันร่วมก้าว คิดการไกล
กระทำการด้วยหวาดผวาไหว
ก็เหมือนบาป ในใจคอยกังวล
พลิกดูประวัติศาสตร์ทุกแห่งหน
ล้มลงแล้วก็คนในโลกเรา
ว่าเลิกแล้วครรถองทำนองเก่า
ต้องให้เขาให้เรา มีเสรี
กระแสโลกต้องกลมเป็นอย่างนี้
อยากให้สิ้นสุดที่ เหตุฉกรร
ประโยชน์เพื่อชาวไทยอันไพศาล
มีอยู่ได้ไม่นานก็อดตาย
อำนาจเพื่อประชาชนทั้งหลาย
ไม่สละย่อถอยยับไม่อับจน
ที่สุดยอมพ่ายแพ้ ไม่มีผล
มีแต่มีดมีขวานไม่มีวัน
ต้องรวมแรงขับเข็นด้วยแข็งขัน
ใช้พลัง ผลักดัน ให้ได้มี
มาไหมไฟไฟฝันมาฝัน
มาถามหา ประชาธิปไตย

นาง สุพรรณกัญญาอรุณ

พลาเอกซวิด ยงวิษณุ

